

Tehdäänkö sopimus?

- Freelancetoimittajat ja toimeksiantajat media-alan myllerryksessä

Annukka Timonen

Tomi Vainikka

Opinnäytetyö

Journalismin koulutusohjelma

2012

Tekijä tai tekijät Timonen Annukka, Vainikka Tomi	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2011
Raportin nimi Tehdäänkö sopimus? – Freelancetoimittajat ja toimeksiantajat media-alan myllerryksessä	Sivu- ja liitesivumäärä 82 + 77
Opettajat tai ohjaajat Miisa Jääskeläinen	
<p>Media-alan konvergenssi on muuttanut toimitusten rakennetta. Tämä muutos on heijastunut myös toimitusten ulkopuolella työskenteleviin freelancetoimittajiin. Uudet julkaisukanavat ovat aiheuttaneet tilanteen, jossa toimitukset vaativat yhä laajempia tekijänoikeuksia freelancetoimittajilta. Näistä oikeuksista ei kuitenkaan olla aina valmiita maksamaan. Ylikoulutus, kansalaisjournalismi ja kiinnostus media-alaa kohtaan ovat lisänneet freelancetoimittajien määrää entisestään, mikä on tarjonnut mahdollisuuden niin sanottuun sanelupolitiikkaan. Toimeksiantajien ja freelancetoimittajien välit ovat silminnähden kiristyneet viime vuosien aikana.</p> <p>Tämä opinnäytetyö tutkii kirjoittavien freelancetoimittajien ja juttuja ostavien toimeksiantajien suhteen nykytilaa, siinä ilmeneviä ongelmia ja tekijöitä niiden takana. Tutkimus käsittelee myös osapuolten näkemyksiä alan tämän hetkisestä tilanteesta.</p> <p>Tutkimus suoritettiin internetissä tehtynä kyselytutkimuksena. Osallistumispyyntö lähetettiin sähköpostitse noin 650 toimeksiantajalle ja 1200 kirjoittavalle freelancetoimittajalle. Tutkimukseen vastasi 118 kirjoittavaa freelancetoimittajaa sekä 96 toimeksiantajaa.</p> <p>Tutkimustuloksista selvisi, että osapuolten välillä on havaittavissa näkemuseroja ongelmien vakavuuden suhteen. Freelancetoimittajat raportoivat useammin ongelmista sopimuksissa, palkkauksessa sekä osapuolten välisessä kommunikaatiossa. Toimeksiantajat kokivat puolestaan, että ongelmia oli ollut vähemmän. Päätuloksena voidaan pitää, että useat freelancetoimittajat pitivät sopimusehtoja ja palkkausta kohtuuttomina. He myös toivoivat enemmän arvostusta toimeksiantajilta.</p>	
Asiasanat freelancetoimittaja, toimeksianto, konvergenssi, media-ala, sopimusehdot	

Degree programme

<p>Authors Timonen Annukka, Vainikka Tomi</p>	<p>Group or year of entry 2011</p>
<p>The title of thesis Shall We Make an Agreement? Freelance journalists and employers vis-à-vis changes in the media</p>	<p>Number of pages and appendices 82 + 77</p>
<p>Supervisor(s) Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>Convergence in the media has changed the workings of editorial offices. It has also affected freelance journalists who work outside of editorial offices. New publishing channels have created situations where editorial offices demand ever-wider copyrights from freelance journalists. The editorial offices are, however, not always willing to pay for these rights. Increased education, public journalism and interest in the media have increased the number of freelance journalists; this has made possible a situation where employers can more or less dictate the terms. Relations between employers and journalist have clearly grown more strained in recent years.</p> <p>This thesis studies the relationship between freelance journalists and their employers, its problems and the reasons behind it all. This study also ascertains the opinions of both parties regarding the present situation.</p> <p>The research was made as an internet survey, which was sent by email to 650 employers and 1200 freelance journalists; 96 employers and 118 freelance journalists responded.</p> <p>The test results show that between these two parties, there is a difference in opinion as to the severity of the problem. Freelance journalist more often reported problems in contracts, wages and communication between the parties. Employers saw the situation as less problematic. The main result shown is that freelance journalists think the conditions of contracts and wages are not always reasonable. They would also like to be shown more respect by employers.</p>	
<p>Keywords freelance journalist, commission, convergence, media, conditions of contract</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Miksi tutkimus on ajankohtainen.....	1
1.2	Tutkimuksen tavoite.....	2
1.3	Tutkimushypoteesi.....	2
1.4	Tutkimuksen eteneminen	2
1.5	Tutkimusraportin rakenne.....	3
2	Tutkimusmenetelmät ja keskeisimmät käsitteet	5
2.1	Kyselylomakkeen rakentaminen.....	6
2.2	Tuloksien käsittely	8
2.3	Media-alan keskeisimpiä käsitteitä	8
3	Median murroksen vaikutukset	14
3.1	Sanomalehdet Suomessa laman jälkeen	14
3.1.1	Toimittajat muutoksen pyörteissä.....	15
3.1.2	Digitalisoitumisen vaikutukset.....	17
3.1.3	Säästökuurien vaikutukset freelancetoimittajiin	19
3.2	Kansalaisjournalismi.....	19
3.3	Blogit ja bloggarit.....	21
3.4	Ylikoulutus, ylitarjonta ja uudet sopimusmallit kiristävät tilannetta	22
3.5	Viestinnän koulutus tulilinjalla.....	25
4	Tulokset	28
4.1	Kyselytutkimukseen osallistuneet freelancetoimittajat.....	28
4.2	Kyselytutkimukseen osallistuneet toimeksiantajat	30
4.3	Vastaajajoukot vertailussa.....	32
4.4	Kommunikaatio	33
4.5	Työ- ja toimeksiantosopimukset	39
4.6	Toimeksianto ja ohjeistus	43
4.7	Palkkiot	48
4.8	Arvostus.....	53
4.9	Alalla tapahtuneet muutokset	54
4.10	Avoimet vastaukset.....	58

5	Johtopäätökset ja kehitysehdotukset	64
5.1	Kommunikaatio ja ohjeistus	64
5.2	Työ- ja toimeksiantosopimukset	66
5.3	Palkkiot ja arvostus	68
5.4	Avoimet kommentit	69
5.5	Yhteenvedo ja tutkimuksen arviointi	69
6	Opinnäytetyöprosessi.....	72
	Lähdeluettelo.....	73
	Liitteet	83
	Liite 1 - Kyselylomake freelancetoimittajille	83
	Liite 2 - Kyselylomake toimeksiantajille.....	91
	Liite 3 - Freelancetoimittajien ristiintaulukointi.....	99
	Liite 4 - Toimeksiantajien ristiintaulukointi	106
	Liite 5 - Toimeksiantajat - ANOVA data	113
	Liite 6 - Freelancetoimittajat - ANOVA data	123
	Liite 7 - Freelancetoimittajat ja toimeksiantajat - ANOVA data.....	128
	Liite 8 - Freelancetoimittajien avoimet vastaukset kyselylomakkeessa.....	130
	Liite 9 - Toimeksiantajien avoimet vastaukset kyselylomakkeessa.....	148

1 Johdanto

Journalismin ala on myllerryksessä. 90-luvun lamaa seurasi tietotekniikan nopea kehitys, joka on aiheuttanut yhä enemmän haasteita freelancetoimittajien ja toimeksiantajien välisiin suhteisiin. Median murroksen mukanaan tuomat muutokset ovat ajaneet nämä osapuolet pahimmillaan konflikteihin, joita on selvitelty julkisuudessa asti. Nämä asiat ovat nousseet puheenaiheiksi myös journalismin koulutusohjelmassa.

Tämä opinnäytetyö tutkii kirjoittavien freelancetoimittajien ja juttuja ostavien toimeksiantajien suhdetta sekä siinä ilmeneviä ongelmia. Kiinnostuksen kohteena ovat tekijät, jotka ovat vaikuttaneet ristiriitaisten vuorovaikutustilanteiden syntymiseen. Työssä tutkitaan myös freelancejournalismin nykytilaa. Tarkoituksena on selvittää, miten osapuolet näkevät tämänhetkisen tilanteen alalla ja miten nämä näkemykset poikkeavat toisistaan. Lisäksi kartoitetaan ammatinkuvissa tapahtuneita muutoksia viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

1.1 Miksi tutkimus on ajankohtainen

Media-ala on käymässä lävitse muutosprosessia. Median konvergenssin, ylikoulutuksen ja uudistuneen kilpailutilanteen vuoksi myös freelancetoimittajat ovat huomanneet joutuneensa myrskyn keskelle. Toimituksissa tapahtuneita uudelleenjärjestelyjä ja muutoksia on käyty läpi viime vuosien aikana useissa tutkimuksissa sekä muun muassa Nikusen (2011), Jyrkiäisen (2008) sekä Vehkoon (2011) teoksissa. Freelancetoimittajien asemaa ei ole tutkittu yhtä kattavasti. Jyrkiäisen (2011) tutkimuksessa refleктоitiin freelancetoimittajien asemaa enemmän lain silmissä ja Pakkasen (2011) väitöskirjassa käsitellään journalistisen työn matkaa kahden eri tahon välillä.

Aiemmin tehdyt tutkimukset ovat käsitelleet tilannetta joko freelancetoimittajien tai toimeksiantajien näkökulmasta. Osapuolten mielipiteiden keskinäinen vertailu on täten jäänyt vähäiseksi. Tässä tutkimuksessa selvitettiin molempien osapuolten näkemykset samanaikaisesti ja yhtenevillä kysymyksenasetteluilla. Tällä tavoin on mahdollista selvittää, kokevatko osapuolet ongelmien olevan samoja vai nähdäänkö ongelmia eri osaluilla. Tarkoituksena on saada ongelmat tarkennettua tiettyihin alueisiin, jotta niitä on

helpompi jatkossa ratkaista. Tätä tutkimusta varten tehdyissä taustahaastatteluissa esiin tulleet asiat tukivat myös näkemystä, että tutkimus on tarpeellinen ja ajankohtainen.

Nopeasti muuttuvalle media-alalle on luotu uusia pelisääntöjä nopeammin kuin niitä on ehditty työntekijöiden ja -antajien kesken pureskelemaan. Tämä on johtanut konflikteihin, joihin ovat ottaneet osaa kummatkin osapuolet sekä liitot. Keskusteluja on käyty myös julkisuudessa. Tässä tilanteessa on hyvä selvittää, ovatko ongelmat muutaman viime vuoden aikaisten muutosten aiheuttamia, vai ovatko ne tehneet tuloaan jo pidemmän aikaa.

1.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena oli luoda aineisto, joka auttaa ymmärtämään kirjoittavien freelancetoimittajien ja toimeksiantajien näkökantoja sekä tulevaisuuden odotuksia. Tutkimusaineistoa voi jatkossa hyödyntää paremman yhteistyön saavuttamiseksi ja ennaltaehkäisemään mahdollisia ongelmatilanteita.

1.3 Tutkimushypoteesi

Tutkimuksen hypoteesina oli, että alalla esiintyy ongelmia toimeksiantajien ja kirjoittavien freelancetoimittajien välillä. Toisena hypoteesina oli, että ongelmat johtuvat huonoista palkkioista, konvergenssikulttuurista ja sopimuskiistoista. Tutkimushypoteesit pohjautuvat aikaisempien tutkimuksien aineistoihin, kirjallisuuteen sekä mediassa ja koulutusohjelmassa esille nostettuihin alalla esiintyviin ongelmiin.

1.4 Tutkimuksen eteneminen

Varsinaisen tutkimuksen ensimmäisenä vaiheena oli taustahaastatteluiden tekeminen. Niitä varten haastateltiin kolmea freelancetoimittajaa, kolmea toimeksiantajaa sekä yhtä molemmissa työnkuviissa ollutta henkilöä. Tehtyjen taustahaastattelujen pohjalta kävi selväksi, että molemmat osapuolet kaipasivat tarkempaa selvitystä nykytilanteesta. Heitä kiinnosti, missä ongelmia ilmenee ja miten niitä voisi ratkaista.

Toinen vaihe koostui teoreettisen viitekehyksen rakentamisesta. Media-alan muutoksia on tutkittu Suomessa laajasti jo aiemmin. Näitä tutkimuksia sekä kirjoja hyödynnettiin tutkimuksen kannalta tärkeiden aiheiden käsittelyssä.

Kolmannessa vaiheessa tehtiin kirjallinen kyselytutkimus. Kyselytutkimus rakennettiin pohjautuen taustahaastatteluihin sekä koostettuun viitekehykseen. Kyselylomake lähetettiin vuoden 2012 toukokuussa noin 1500 freelancetoimittajalle sekä 650:lle juttuja ostavalle toimeksiantajalle. Kyselylomake sisälsi kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia kysymyksiä.

Viimeinen vaihe käsitti kyselytutkimuksen tulosten analysoinnin ja johtopäätösten kirjoittamisen. Lopuksi opinnäytetyö koottiin yhdeksi raportiksi.

1.5 Tutkimusraportin rakenne

Opinnäytetyö jaettiin viiteen osioon. Ensimmäinen luku sisältää johdannon ja perustelut, miksi tutkimus toteutetaan.

Luvussa kaksi kerrotaan käytetyistä tutkimusmetodeista ja -menetelmistä sekä avataan tutkimuksen kannalta oleellisia termejä ja mediaan liittyvää sanastoa. Luvussa on myös osio, joka käsittelee toimeksiantosopimuksia, tekijänoikeuksia sekä freelancetoimittajan asemaa lain silmissä.

Luvussa kolme käydään läpi median muutokseen liittyvää teoriaa. Esiin nostetaan tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet tämän hetkisen mediamailman muovautumiseen. Tutkimuksessa hyödynnetään aiheesta julkaistua kirjallisuutta, tutkimuksia sekä julkisuudessa esiintynyttä materiaalia.

Neljännessä luvussa raportoidaan freelancetoimittajien ja toimeksiantajien kyselylomakkeiden tuloksia. Molemmat ryhmät käydään läpi erikseen. Tämän lisäksi vertaillaan ryhmien sisällä olevien muuttujien vaikutuksia tuloksiin sekä toimeksiantajia ja freelancetoimittajia keskenään.

Viidennessä luvussa vedetään yhteen tutkimuksen tulokset, analysoidaan kyselystä saattua tilastollista dataa ja käydään läpi parannusehdotuksia tulevaisuuden varalle.

Liitteissä ovat nähtävissä kyselylomakkeet, jotka lähetettiin freelancetoimittajille ja toimeksiantajille. Tämän lisäksi liitteistä löytyvät kaikki oleelliset tiedot sekä taulukot. Tutkimuksessa kerättiin runsaasti myös kvalitatiivista dataa. Aineiston suuren määrän vuoksi ne ovat luettavissa kokonaisuudessaan ainoastaan opinnäytetyön elektronisessa versiossa.

2 Tutkimusmenetelmät ja keskeisimmät käsitteet

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Tutki ja kirjoita teoksessa mainitaan menetelmien olevan ”toisiaan täydentäviä lähestymistapoja, ei kilpailevia suuntauksia” (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2005, 126). Myöskään aineistonkeruussa ei selvää rajaa näiden kahden tutkimusmenetelmän välille pystytä asettamaan (Heikkilä 2008, 17). Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan tutkimusta, jolla kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2005, 152). Laadullisilla tutkimusmenetelmillä pystytään myös selvittämään kohderyhmän arvoja ja asenteita (Heikkilä 2008, 16). Tarja Heikkilä (2008, 49) mainitsee myös kvalitatiivisessa tutkimuksessa yleensä käytettävän avoimia kysymyksiä.

Tässä tutkimuksessa kysymyslomakkeeseen lisättiin avoimia kysymyksiä, jotta vastaajat pystyisivät kuvaamaan tilannetta mahdollisimman tarkasti. Vastaajat saivat myös kommentoida ja esittää tarkentavia havaintoja kyselyssä esitettyihin väittämiin ja kysymyksiin. Näin pystyttiin selvittämään osapuolten mielipiteet ja asenteet tämänhetkisestä media-alan tilanteesta sekä toiveet tulevaisuuden suhteen. Tutkimuksen avulla pystyttiin myös analysoimaan, mitkä asiat ovat johtaneet konflikteihin ja voiko nykyistä tilannetta parantaa jollakin tavalla.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa havaintoaineiston tulee soveltua määrälliseen ja numeeriseen mittaukseen. Muuttujia tulisi myös kyetä muodostamaan taulukkomuotoon ja tehdä näistä tilastollisesti käsiteltäviä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2005, 152.) Aineisto kerätään useimmiten käyttäen standardoituja tutkimuslomakkeita, joissa vastausvaihtoehdot ovat valmiina. Kvantitatiivisella tutkimuksella pystytään yleensä vain selvittämään olemassa oleva tilanne, ei asioiden syitä. (Heikkilä 2008, 16.)

Pelkkää kvantitatiivista numerodataa keräämällä olisi potentiaalisesti tärkeää informaatiota jäänyt keräämättä. Avoimet vastauskentät lomakkeessa toivat esiin seikkoja, joita ei välttämättä muuten olisi otettu huomioon. Aineisto jaettiin kategorioihin ja teemoihin, joista tehtiin yhteenveto.

2.1 Kyselylomakkeen rakentaminen

Ennen varsinaisen kyselytutkimuksen tekemistä tehtiin esitutkimus tutkimusongelman täsmentämiseksi ja rajaamiseksi. Heikkilä (2008, 22) mainitsee, että keskustelu kohderyhmään kuuluvien kanssa helpottaa löytämään ilmiötä selventäviä tekijöitä ja antaa hyödyllistä lisätietoa tutkimuslomakkeen kysymysten sisällön tai muodon täsmentämiseksi. Seitsemän taustahaastattelun avulla saatiin paljon lisätietoa alalla vallitsevasta tilanteesta. Haastatteluissa selvitettiin muun muassa heidän näkemyksiään, kokemuksiin ja mielipiteitään alalta. Taustahaastatteluun valitut henkilöt olivat alalla toimineita freelancetoimittajia, toimitussihteereitä tai päätoimittajia.

Varsinainen tutkimus suoritettiin kirjallisena kyselytutkimuksena, joka lähetettiin sekä freelancetoimittajille että toimeksiantajille. Kirjallisen kyselytutkimuksen etuina voidaan pitää muun muassa sitä, että tutkijan läsnäolo ei vaikuta vastauksiin, lomakkeissa voi esittää useita kysymyksiä ja luotettavuutta parantaa myös se, että kysymykset ovat kaikille samassa muodossa. Tärkeää on myös, että vastaukset saa antaa rauhassa ja valitsemanaan ajankohtana. Metodin heikkoutena onkin mahdollisesti pieneksi jäävä vastausprosentti. (Valli 2001, 101.) Tutkimuksen tuloksiin saattaa vaikuttaa negatiivisesti myös se, ettei tiedetä kuinka vakavasti vastaaja suhtautuu tutkimukseen (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2005, 184).

Väärin muotoillut kysymykset aiheuttavat usein virheitä tutkimustuloksiin. Vastaaja ja tutkija eivät välttämättä ajattele kysymystä samasta lähtökohdasta. Oleellisena pidetäänkin tutkimusongelmien täsmentämistä ennen aineiston keräämistä. (Valli 2001, 100.)

Tutkimuksessa käytettiin strukturoitua lomakehaastattelua. Strukturoidun lomakehaastattelun ominaisuuksiin kuuluu, että kysymysten ja väitteiden muoto pysyy kaikille haastateltaville samana. Tätä metodia käytetään, kun halutaan testata muodollisia hypoteeseja sekä kerättyä aineistoa halutaan helposti kvantifioida. (Hirsijärvi & Hurme 2008, 44.) Vaihtoehdot helpottavat myös moittivien ja arvostelevien vastauksien antamista (Heikkilä 2008, 51).

Toimeksiantajien ja freelancetoimittajien kysymyslomakkeet laadittiin mahdollisimman identtisiksi, niin että tulosten vertailu olisi helpompaa. Joitakin eroja lomakkeissa kui-

tenkin esiintyy. Osapuolten työnkuvien erojen vuoksi joitakin kysymyksiä ei esitetty kuin toiselle osapuolelle. Joissain tapauksissa taas yksittäisen tiedon saaminen vain toiselta taholta koettiin erityisen tärkeäksi.

Heikkilä (2008, 61) suosittelee kyselylomakkeen testaamista ennen lähettämistä 5–10 henkilön kohdejoukolla, jonka tehtävä on selvittää kysymysten selkeys, lomakkeen sisällön toimivuus ja lomakkeen täyttämiseen kulutettu aika. Ennen lomakkeiden lähettämistä kyselylomakkeen ymmärrettävyys ja validiteetti testattiin ulkopuolisilla. Tällä tavoin lomaketta saatiin vielä täsmennettyä ja korjattua.

Tiedonkeruumenetelmäksi valittiin paperilomakkeen ja postitettavan kyselyn sijasta verkossa tehtävä kysely siksi, että se on nopeampi ja taloudellisempi. Internet-kysely mahdollisti myös vastauksien käsittelyn tilasto-ohjelmalla heti kyselyn päätyttyä, jonka Heikkilä (2008, 69) mainitsee verkossa tehtävien kyselyiden yhdeksi hyödyksi. Tutkimusta suunniteltaessa on myös ratkaistava, miten estetään tutkimukseen kuulumattomien henkilöiden vastaamismahdollisuus (Heikkilä 2008, 18–19). Tämä ongelma ratkaistiin perusjoukon tarkalla valitsemisella media-alan ammattilaisista. Lomakkeen palautusmahdollisuus rajoitettiin myös yhteen kertaan. Näin voitiin kontrolloida, ettei sama henkilö pystynyt vastaamaan kyselyyn useasti.

Kirjoittavia freelancetoimittajia tavoiteltiin osallistumaan tutkimukseen usealla eri tavalla. Suomen freelance-journalistit ry:n sivuilla olevasta free-luettelosta poimittiin freelancetoimittajien sähköpostiosoitteita ja heille lähetettiin sähköpostitse pyyntö osallistua tutkimukseen. Tämän lisäksi Suomen freelance-journalistit ry:n puheenjohtaja Anna Kähkönen lähetti tiedotteen sähköpostitse 1200 kirjoittavalle freelancetoimittajalle. Myös Facebookin freelancetoimittajien ryhmää pyydettiin osallistumaan tutkimukseen. Ryhmässä on noin 1500 eri media-alan freelancetoimittajaa. Koska freelancetoimittajia tavoiteltiin usealla eri tavalla, voidaan arvioida joidenkin freelancetoimittajien saaneen viesti useampaan kertaan. Näin tutkimuksen näkyvyydeksi voidaan arvioida noin 1500 kirjoittavaa freelancetoimittajaa.

Toimeksiantajat valittiin Aikakauslehti Liiton ja Sanomalehtien Liiton luetteloista. Näitä listoja käyttäen saatiin mahdollisimman kattava otanta, joka käsitti yleisaikakauslehdet,

järjestölehdet ja asiakaslehdet sekä sanomalehdet ja paikallislehdet. Pyyntö kyselyyn osallistumisesta lähetettiin sähköpostitse noin 650 toimeksiantajalle.

Kyselyt lähetettiin toukokuussa 2012 ja vastausajaksi määriteltiin molemmille ryhmille 10 päivää. Tutkimukseen vastasi 118 kirjoittavaa freelancetoimittajaa sekä 96 toimeksiantajaa.

2.2 Tuloksien käsittely

Tuloksia on käsitelty usealta näkökannalta. Molempia osapuolia on tarkasteltu kokonaisuina ryhminä ja näitä tuloksia on vertailtu keskenään. Raportissa olevissa taulukoissa näkyvät kaikki freelancetoimittajiin tai toimeksiantajiin kuuluvat vastaajat. Tämän lisäksi molemmat vastaajajoukot on jaettu erillisiin alaryhmiin ja tutkittu, ovatko tietyt ilmiöt yleisempiä tietyllä sukupuolella, koulutuksella, asuinpaikkakunnalla ja muilla vastaavilla muuttujilla. Jos tilastollisesti merkitseviä eroja tuli ilmi muuttujien välisessä vertailussa, on niistä kerrottu kunkin havainnon kohdalla tarkemmin. Näissä kohdissa esiintyvillä F- ja p-arvoilla kuvataan ryhmien välisten erojen tilastollista merkitsevyyttä. Mitä pienempi p-arvo on, sitä merkittävämpänä tulosta voidaan pitää. Tulososiossa on tarkasteltu myös monia muuttujia ja ryhmien välisiä eroja, jotka eivät saavuttaneet tilastollista merkitsevyyttä, mutta jotka kysymyksenasettelun kannalta olivat keskeisiä. Kunkin kapaleen lopussa on tehty yhteenveto tuloksista.

Tilastolliset analyysit tehtiin yksisuuntaisella varianssianalyysilla käyttäen PASW Statistics 18 -ohjelmaa. Tarvittaessa ryhmien välisten erojen vertailuja tehtiin Bonferroni-Post Hoc -testin avulla.

2.3 Media-alan keskeisimpiä käsitteitä

Opinnäytetyössä käsiteltävät asiat liittyvät vahvasti media-alaan. Vaikka monet termit ja ilmaisut ovat juurtuneet jo arkikieleen, on joitakin hyvä tarkentaa. Media-ala on kehittynyt nopeasti ja esimerkiksi digitaalisen murroksen mukanaan tuomat muutokset ovat luoneet tarpeen uusille termeille ja käytännöille useissa toimituksissa.

Koska opinnäytetyö käsittelee freelancetoimittajia, on oleellista määritellä termi tarkemmin. Freelancetoimittajan määritelmiä on useita erilaisia.

Tekijänoikeuden tietosanakirjassa (Niiranen & Tarkela 1998, 33) freelancetoimittajan sanotaan olevan vapaa toimittaja, joka avustaa eri medioita kirjoittajana tai valokuvaajana itsenäisenä ammatinharjoittajana tai yrittäjänä.

Mustaa valkoisella -oppaassa mainitaan, Suomen Journalistiliiton jäsenyysehtojen mukaisesti, freelancetoimittajista seuraavanlaista: ”Freelance-journalisti, joka olematta työsuhteessa, saa pääasiallisen toimeentulonsa journalistisesta työstä, ja joka on ollut ammatissa vähintään yhden vuoden. Alan tutkinnon suorittanut voidaan hyväksyä jäseneksi hänen oltuaan ammatissa vähintään kuusi kuukautta.” (Jokinen 2007, 10.)

Ilkka Salama puolestaan määrittelee OTM-tutkielmassaan freelancetoimittajan tunnusmerkit suurelta osin avoimiksi ja monitulkintaisiksi, muun muassa työoikeudellisen statusensa mukaan. Ongelmia aiheuttaa muun muassa työsopimuslaki, joka ei kykene erottamaan työntekijää yrittäjästä. (Salama 2011, 126.)

Suomen freelance-journalistit ry:n internetsivuilla lehdistön freelancetoimittajista kerrotaan seuraavaa: ”Freelancer on vapaa journalisti, joka myy työpanostaan yhdelle tai usealle viestintävälineelle. Koska freelancer on työsuhteesta vapaa, hän voi työskennellä samanaikaisesti saman median eri välineille, esimerkiksi aikakausi- ja sanomalehdille.”

On myös huomioitava, että freelancetoimittaja voi olla työsuhteessa. Irene Pakkanen (2011, 49) mainitsee, että työsuhteen ehdot täyttyvät, kun työntekijä ryhtyy tekemään työnantajalle työtä tämän valvonnan alaisena. Tämä on kuitenkin vielä harvinainen käytäntö Suomessa.

Lehdistön freelancetoimittaja voidaan määritellä siis itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi tai yrittäjäksi, joka kirjoittaa yhteen tai useampaan mediaan, ja on harjoittanut ammattiin vähintään vuoden. Tutkimus on rajattu koskemaan tätä ryhmää freelancereista.

Toimeksiantaja määritellään lehden tai lehtitalon edustajaksi, joka voi tehdä toimeksiantosopimuksen freelancerin kanssa (Free-sopimuksen ABC 2005, 4). Toimeksiantajat sanoma- ja aikakauslehdissä ovat yleensä päätoimittajia, toimituspäällikköjä, uutispäällikköjä, toimitussihteerejä tai tuottajan nimikkeellä toimivia henkilöitä. Sanomalehdissä ja suurissa aikakauslehdissä toimeksiantajia voi olla useita ja he voivat toimia useissa eri osastoissa. (Pakkanen 2011, 82.) Tutkimuksen kannalta on myös tärkeää huomioda, että freelancetoimittaja voi olla tekemisissä usean toimituksen henkilön kanssa. Kaikilla heillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa esimerkiksi toimeksiannon sopimusehtoihin.

Tässä opinnäytetyössä toimeksiantaja määritellään toimituksessa työskenteleväksi henkilöksi, joka vastaa freelancereiden kanssa kommunikoinnista ja heidän palkkaamisestaan, riippumatta tittelistä tai toimenkuvasta.

Aikakauslehden tarkassa määrittelyssä on myös jonkin verran vaihtelua. Se voidaan määritellä vähintään neljä kertaa kalenterivuodessa ilmestyväksi, sisällöltään monipuoliseksi, tilattavaksi tai asiakkaille jaettavaksi lehdeksi (Kivikuru 2003, 78). Kansalliskirjaston vapaakappaletoimisto lukee aikakauslehtien ryhmään myös harvemmin kuin neljä kertaa vuodessa ilmestyvät lehdet.

Juholin ja Kuutti jakavat aikakauslehdet neljään ryhmään: yleisölehdet, ammatti- ja järjestölehdet, mielipidelehdet sekä asiakas- ja yrityslehdet (Kivikuru 2003, 78). Aikakausmedia ei puolestaan erottele mielipidelehtiä omaksi kategoriakseen.

Asiaa hankaloittaa myös aikakauslehtien ja sanomalehtien kaventuvat erot (Töyry 2009, 135). Täysin yhdenmukaista määritelmää aikakauslehdistä on siis vaikea löytää. On hyvä kuitenkin muistaa, että vaikka aikakauslehdet voidaan jakaa useaan kategoriaan, arkikielissä aikakauslehdellä tarkoitetaan usein yleisaikakauslehtiä. (Nordstrong ja Wiio 2003, 77.)

Sanomalehdet voidaan jaotella myös useilla eri tavoilla. Sanomalehtiliiton sivuilla esitellään neljä eri ryhmittelytapaa: levikin, jakelun, sisällön sekä ilmestymistiheyden mukaan. (Sanomalehtien liitto 2012.) Esimerkiksi Wiio ja Nordstrong (2003, 62) jakavat sanomalehdet kansainvälisen käytännön mukaan päivälehtiin (4–7 kertaa viikossa), har-

vemmin ilmestyviin lehtiin (1–3 kertaa viikossa) sekä ilmaislehtiin (enintään 1–2 kertaa viikossa).

Tässä tutkimuksessa sanomalehdet ja paikallislehdet on eroteltu omiksi ryhmikseen. Aikakauslehdet on jaoteltu aikakauslehtiin (yleisaikakauslehdet), järjestölehtiin sekä asiakaslehtiin. Kysymyslomakkeeseen jätettiin myös avoin vastauskenttä muita medioita sekä tarkempia määrittelyjä varten.

Kyselyyn vastasi useita e-lehtien, verkkolehtien ja verkkomedioiden freelancetoimittajia. Suurin osa freelancetoimittajista kirjoittaa tahtomattaankin verkkoon, sillä lehtien materiaalia julkaistaan laajalti sähköisessä muodossa. Toisinaan tuotokset päätyvät muokattuina tai lyhennettyinä verkkoon, usein toimittajalta kysymättä. Nämä ovat usein eräänlaisia makupaloja, joilla houkutellaan ostamaan koko lehti. Syy tällaiseen käytäntöön on muun muassa se, että elektroniset alustat ovat halpoja, nopeita sekä laajalle levinneitä (Väliverronen 2009, 13). Näin niissä mainostaminen koetaan kustannustehokkaaksi. Tällaiset mediat ovat myös nopeasti kasvattaneet suosiotaan. Bloggaajia ja kansalaisjournalisteja ei tutkimukseen osallistunut. Väliverronen (2009, 14) kuitenkin määrittelee heidät yhdeksi journalismin muodoksi.

Tutkimuksessa käsitellään konvergenssiä. Median konvergenssiä on luonnehdittu useilla tavoilla sekä termeillä. Sanalla viitataan monipuolisen sisällön tuottamiseen ja kierrättämiseen useissa erilaisissa julkaisukanavissa. (Nikunen 2011a, 18–20; Jyrkiäinen 2008, 54–55; Kivimäki 2011, 26; Vehkoo 2011, 29; Herkman 2009, 37.) Tässä opinnäytetyössä konvergenssillä tarkoitetaan myös digitaalisen murroksen aiheuttamia konkreettisia muutoksia journalistien jokapäiväisessä työssä.

Tutkimuksessa käsitellään myös tekijänoikeuksia sekä toimeksiantosopimuksia, jotka ovat median murroksen myötä nousseet keskustelun aiheeksi.

Tekijänoikeus teokseen syntyy kirjallisen tai taideteollisen tuotoksen luoneelle henkilölle. Teoksella tarkoitetaan luovaa ja omaperäistä työtä. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, 1 luvun 1 §). Saman lain toisessa luvussa säädetään teoksen omaperäisyydelle suoja. ”Te-

osta ei saa tekijän suostumuksetta muuttaa enempää kuin sallittu käyttäminen edellyttää.” (2 luvun 11 §).

Laki myös määrittelee, että tekijänoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa kokonaan tai osittain lain kolmannessa pykälässä mainituin rajoituksin. (3 luvun 27 §). Kolmannessa pykälässä käsitellään teoksen muuntelua siinä suhteessa, että teoksen kirjallinen tai taiteellinen arvo ei kärsi, eikä sitä saa esittää loukkaavassa muodossa. Oikeudesta, joka tekijällä on tämän pykälän mukaan, voi tekijä luopua ainoastaan, jos kysymyksessä on laadultaan ja laajuudeltaan teoksen rajoitettu käyttäminen. (1 luvun 3 §). On myös huomaitava, että tekijänoikeuden luovutuksen kohde ei saa myydä teosta eteenpäin, ellei toisin ole sovittu. (3 luvun 28 §).

Free-sopimuksen ABC:ssä (2005, 6) kerrotaan vielä, että tekijänoikeudet jaetaan taloudellisiin ja moraalisiin oikeuksiin. Laissa ei ole erityisiä määräyksiä siitä, millaisia sopimuksia toimeksiantajan ja freelancerin on tehtävä. Osapuolten on itse määriteltävä, mitä oikeuksia luovutetaan sekä sovittava millä ehdoilla, millä hinnalla ja missä laajuudessa tämä tapahtuu.

Tekijänoikeuslaki ei kuitenkaan suojaa pikku-uutisia, faktaluettelijoita tai ideoita.

Toimeksiantosopimukselle ei ole laissa tarkkaa määrämuotoa. Tästä syystä suullinenkin toimeksiantosopimus on pätevä toimeksiantajan ja freelancetoimittajan välillä. (Free-sopimuksen ABC 2005, 4.)

”Toimeksiantosopimuksella työn suorittaja sitoutuu suorittamaan jonkin määrätyn tehtävän tai työsuorituksen toimeksiantajalle liittymättä kuitenkaan viimeksi mainitun organisaatioon tai alistumatta tämän alaisuuteen” (Salama 2011, 18). Toimeksianto on siis työn teettäjän sekä työn suorittajan välinen sopimus, jolla määritellään sovittu työkohde sekä työsuoritukselle asetetut vaatimukset (Salama 2011, 21).

Freelancereiden palkkio on määritelty virallisesti Freelance-journalistin oppaassa.

”Myyntihinta on tekijän ja ostajan välillä sovittu palkkio. Mikäli palkkiosta ei ole sovittu, on palkkio tekijän velvoittama käypä hinta. Sen määrittelyssä otetaan huomioon

toimeksiannon laatu, laajuus ja se, että tekijä on itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja.” (Jokinen 2007, 26.)

Journalistiliitto suosittelee tekemään palkkiomäärästä kirjallisen sopimuksen. Suullinen sopimus palkkiosta on kuitenkin yhtä pätevä kuin kirjallinen.

3 Median murroksen vaikutukset

Sanomalehdistö on ollut kriisissä puolitoista sataa vuotta. Jokainen innovaatio alkaen lennättimestä radioon ja aina televisioon on saanut lehdistön miettimään paikkaansa mediassa. Internet sen sijaan eroaa kaikista näistä edellisistä muutoksista. (Väliverronen 2009, 26.) Median nykyinen murros alkoi kuitenkin jo ennen internetin yleistymistä. Ensimmäiset muutoksen tuulet alkoivat puhaltaa jo 90-luvun lamavuosien jälkeen, eikä näin internetiä voi yksin syyttää median tällä hetkellä läpikäymästä muutoksesta.

3.1 Sanomalehdet Suomessa laman jälkeen

Media-ala on paisunut vuosien aikana laajaksi liiketoiminnaksi, jota rahoittavat muun muassa kuluttajat, mainostajat ja julkinen valta (Nieminen & Pantti 2009, 72). Sanomalehtien levikit alkoivat kuitenkin laskea tasaisesti 90-luvun laman alkuvuosina (Sauri & Picard 2003, 24–25). Liikevoiton supistuminen ei ole kuitenkaan ajanut suurimpia mediayhtiöitä tappiollisiin tuloksiin, sillä Suomessa sanomalehtien osuus mediamainonnasta on ollut huippuluokkaa (Väliverronen 2009, 27).

Aikakauslehtiä luetaan Suomessa ahkerasti. Asukaslukuun nähden aikakauslehtien määrää voidaan pitää kansainvälisenä huipputuloksena. (Juholin & Kuutti 2006, 40.) Vuonna 2010 Suomessa ilmestyi noin 4800 aikakauslehteä, joista 501 ilmestyy kuukausittain tai useammin (Kansalliskirjaston julkaisutilastot, 1).

Viiimeisen kymmenen vuoden aikana lehtien yhteenlaskettu levikki on kuitenkin tippunut 14 prosenttia ja lasku jatkuu edelleen (Vehkoo 2011, 30). Tästä huolimatta suurimmat mediayhtiöt, kuten Sanoma Oy, Alma Media, Keskisuomalainen sekä Ilkka ovat tehneet liikevoittoa (Nikunen 2011a, 28–29; osavuosisikatsaukset 2012). Liikevoitoista huolimatta YT-neuvotteluja on käyty tiheään tahtiin. Vuoden 2009 media-alan irtisanomisten jälkeen toimitukset pienuivät, mutta toimittajien työmäärä lisääntyi. (Nikunen 2011b, 9.)

Samaan aikaan puhutaan journalismin tason laskusta (Väliverronen 2009, 30; Jyrkiäinen 2008, 57), ja useissa alaan liittyvissä tutkimuksissa nämä asiat sidotaankin vahvasti toisiinsa. Pietilä (2007, 178, 218) kertoo, että taloudellinen tulos on markkinakilpailussa

tärkeämpi arvo kuin journalistiset sisällöt. Myös Herkman (2009, 41, 17) sekä Vehkoo (2011, 131) arvioivat, että journalismin ihanne jää taloudellisten toimintaperiaatteiden jalkoihin.

Herkman (2009, 41) mainitsee, että julkisuuskuvan ja brändin rakentaminen vähentää rahaa sisällöntuotannosta. Samoin yhä suurempaa taloudellisten voittojen tavoittelemista pidetään yhtenä syypäänä printtijournalismin kannattavuuden heikentymiseen (Helle 2009, 91). Mediatyhtiöt pyrkivät kuitenkin panostamaan myös laatuun asiakkaiden houkuttelemiseksi. Tätä pidetään yhä tärkeämpänä kilpailun lisääntyessä. (Picard 2000, 38.)

Näyttäisi siltä, että jatkuvat taloudelliset säästöt vaikuttavat siis ensisijaisesti journalistiseen sisältöön ja toissijaisesti laskeviin levikkeihin. Ilmiötä voidaan ajatella eräänlaisena noidankehänä. Toimituksien supistuessa ja työtahdin kiihtyessä journalistisen työn laatu väistämättä heikentyy pitkällä tähtäimellä. Vaikka laadun heikentyminen ei ole ainoa syy levikkien laskuun, voidaan kuitenkin sanoa, että heikentävä journalistinen sisältö karkottaa asiakkaita ja näin laskee lukijoiden määrää. Lasku taas kannustaa mediatyhtiötä käyttämään rahaa brändin rakentamiseen, joka ajaa toimituksien taloutta entistä tiukemmalle.

3.1.1 Toimittajat muutoksen pyörteissä

Ennen varsinaisen digitalisoitumisen alkamista, media oli jo rajussa muutoksessa. Sen toiminta alkoi 90-luvulla muistuttaa yhä enemmän kaupallisten tuotteiden ja palveluiden tuottamista sekä markkinointia. (Nieminen & Pantti 2009, 9.) Mediatyhtiöitä alkoivat sitoa samat säännöt kuin muitakin kaupallisia yrityksiä (Sauri & Picard 2003, 23). Tuloksen tekeminen tuli yhä tärkeämmäksi ja asiakkaiden tarpeet pyrittiin tyydyttämään kilpailijoita tehokkaammin (Picard 2000, 34). Julkisuuskuvaan alettiin panostaa sisällöntuotannon kustannuksella samalla kun ydintoimituksia pienennettiin (Pietilä 2007, 218: Pakkanen 2011, 50). Vuosikymmenen loppua kohti erilaiset mediat alkoivat yhdistyä fuusioiden ja yrityskauppojen kautta muodostaen mediajättejä. Osaamista alettiin ulkoistaa alihankkijoille. (Grönlund & Toivonen 2000, 87.) Vähitellen mediatyhtiöt alkoivatkin muistuttaa enemmän suuria liikelaitoksia tai tehtaita (Nieminen & Pantti 2009, 71). Esimerkiksi aikakauslehtiyhtiöt voivat ostaa lehtensä materiaalin ulkopuolisilta toimijoilta ja pakata sen konseptilleen sopivaksi kokonaisuudeksi (Picard 2000, 36).

Myös aikaisemmin yhtiöissä itse tehtyjen toimintojen, kuten taittamisen ulkoistaminen on yleistynyt.

Journalistisen työnkuvan muutos, tuotantovaatimusten kasvu ja digitaalisten julkaisukanavien lisääntyminen murentaa perinteistä printtijournalismia. Lukijoiden siirtyessä ilmaisen verkon puolelle kilpailu lukijoista kuitenkin kiihtyy (Helle 2009, 91).

Aktiivisuus markkinoilla muuttui välttämättömäksi lukijoiden ja yleisön houkuttelemiseksi (Sauri & Picard 2003, 23). Näin ollen 2000-luvulla markkinointi on vähitellen tunkeutunut mediatalojen kaikille alueille (Pietilä 2007, 218). Mediajättien yrittäessä tavoittaa asiakkaita kaikilla viestintäkanavilla, pirstaloituu yleisömassa pienemmiksi yleisöiksi (Picard 2000, 52). Näitä yleisöjä tavoitellessa mediayhtiöille on oleellista, että he voivat käyttää materiaalia mahdollisimman kattavasti kaikissa medioissa niihin sopivalla tavalla. Aikaisemmat sopimusmallit eivät antaneet tähän mahdollisuutta, joten niitä on uudistettu nykyaikaisempaan suuntaan (Sanoma Magazines Finland Oy 2012, 4).

Mediayhtiöiden muuttuneet toimintatavat ovat vaikuttaneet suoraan toimittajien työkuvaan. Journalistit muuttuvassa maailmassa -kyselytutkimuksessa yli puolet kyselyyn vastanneista arvioi, että tulevaisuudessa journalistien itsenäisyys, analyttisyys ja kriittisyys vähenevät (Jyrkiäinen 2008, 50). Vaikutukset näkyvät myös freelancetoimittajien toimeksiantosopimuksien muutoksissa, joissa vaaditaan entistä laajempia käyttöoikeuksia avustajien tuottamiin materiaaleihin (Salama 2011, 76). Laajat oikeudet antavat mahdollisuuden käyttää ja kierrättää materiaalia oman konsernin eri julkaisukanavissa, tai myydä oikeudet eteenpäin (Savolainen 2011, 32–33).

Uudet ja vanhat mediayhtiöt kamppailevat muuttuvilla markkinoilla erilaisten ongelmien kanssa. Siinä missä uudet yhtiöt ovat luoneet rakenteet suoraan digitaaliseen ympäristöön sopiviksi, yrittävät vanhat yhtiöt laajentaa toimintojaan jo olemassa olevien mallien varaan. Vanhoista rutiineista kiinnipitäminen estää yrityksiä hyödyntämästä uusia toimintatapoja. (Vehkoo 2011, 47.) Vehkoo (2011, 201) kuvaileekin lehtialan nakertavan itse omaa uskottavuuttaan. Vanhaan asiakaskuntaan nojaaminen saa unohtamaan nuoren digikansan potentiaalin.

Uudet mediayhtiöt myös kamppailevat markkinoinnin ja näkyvyyden kanssa. Useat innovaatiot saattavatkin jäädä yleisöltä pienelle huomiolle. Esimerkiksi Uutisraivaaja-kilpailun voittanut Scoopinio, joka välittää laadukkaita uutisia käyttäjille (Syrjälä 2011), olisi saattanut jäädä pienelle huomiolle ilman kilpailun tuomaa ylimääräistä julkisuutta.

3.1.2 Digitalisoitumisen vaikutukset

90-luvulla alkanut teknologinen kehitys on tuonut paljon sekä haasteita että mahdollisuuksia mediataloille. Digitaalitekniikan nopean murroksen myötä monet mediayhtiöt ovat joutuneet miettimään uusia toimintatapoja. 2000-luvun alussa mediayhtiöt olivat innoissaan digitaalitekniikan tuomista mahdollisuuksista ja tarjosivat lukijoilleen ilmaista sisältöä. Internetin räjähtävän suosion myötä printtilehtien levikit alkoivat tippua ja huomattiin, että verkkolehdet eivät juuri tuoneet tuloja. (Vehkoo 2011, 215; Väliweronnen 2009, 15–16; Pönni 2000, 120.) Maksullisten uutispalveluiden lanseeraaminen nettissä koettiin tässä vaiheessa ongelmalliseksi ja ajateltiin, että ”uutisten ilmaisuus verkossa oli kamala virhe, jota ei saa tekemättömäksi” (Vehkoo 2011, 38). Nyt tuloja haetaan lähinnä mainostuloilla.

Mainosrahoitteiset palvelut ovatkin ajaneet alalle niin sanotun klikkauskulttuurin, ja se koetaan nykyisin verkkojournalismin suurena ongelmana. Koska on mahdollista seurata tarkasti sivustolla kävijöiden määrää, on suurilla kävijäluvuilla helpompi houkutella mainostajia. Nikusen (2011, 60) tutkimuksesta käy ilmi, että klikkausten määrän maksimoiminen alkaa helposti ohjata journalistista sisältöä. Toimitukset joutuvat seuraamaan myös entistä tarkemmin kilpailijoiden julkaisuja ja tekemään niistä uutisia mahdollisimman nopeasti omaan palveluunsa (Nikunen 2011a, 63). Toimittajat ovat suhtautuneet näihin muutoksiin kriittisesti juuri aikataulupaineiden ja laadun heikkenemisen vuoksi (Jyrkiäinen 2008, 36).

Yhtiöiden täytyy ottaa huomioon Internetin ja sosiaalisen median kasvava rooli ihmisten arjessa (Nikunen 2011a, 18). Aikaansa seuraavat ja resursseja omaavat mediatalot tuottavat materiaalia samanaikaisesti Facebookiin, Twitteriin, blogeihin, tabletteihin ja mobiililaitteisiin. Tällä hetkellä suurimpana haasteena ovatkin digitalisoitumisen vaatimat suuret investoinnit (Pönni 2000, 120). Monet jättävätkin digitaalisen journalismin mahdollisuudet enimmäkseen käyttämättä.

Eri viestintävälineiden raja-aidat ovat madaltuneet huomattavasti ja nyt yritetään toimia laaja-alaisesti monissa medioissa. Tietojärjestelmien kehittymisen myötä viestintäjärjestelmiä on ollut mahdollista yhtenäistää ja näin kierrättää samaa materiaalia mediasta toiseen. Digitaalitekniikka onkin vapauttanut yhden työntekijän tuottamaan materiaalia useaan mediaan samanaikaisesti. (Grönlund & Toivonen 2000, 87–88.) Näin tavoitetaan mahdollisimman laaja yleisö, joka sitoutetaan tietyn brändin äärelle. Tätä ilmiötä kutsutaan median konvergenssiksi. (Herkman 2009, 37; Nikunen 2011a, 20.) Tämä on aiheuttanut ongelmia freelancereiden parissa, sillä kaikenkattavia oikeuksia vaaditaan uusissa toimeksiantosopimuksissa. Freelancereiden tekemään materiaaliin halutaan täydelliset julkaisuoikeudet, usein ilman lisäkorvausta. (Pakkanen 2011, 16.)

Uutisten kierrättämisessä voidaan nähdä myös muita ongelmia. Koska internet on julkaisufoorumina halpa ja nopea, sisältöä on helpompi tuottaa enemmän ja nopeammin. Tämä aiheuttaa journalistisen laadun heikkenemistä ja on niin kutsuttua kierrätysjournalismia. (Nikunen 2011a, 21.) Konvergenssi on peruuttamattomasti muuttanut toimituksellisia tehtäviä ja yleisön kulutustottumuksia (Picard 2000, 45).

Digitalisoituminen on mahdollistanut myös kansalaisjournalismin entistä suuremmissa mittasuhteissa. Median kuluttajista on tulossa vähitellen sisällöntuottajia (Väliverronen 2009, 14; Nikunen 2011a, 18). Tämä on aiheuttanut uusia ongelmia media-alalle, kuten Väliverronen (2009, 7) kysyy: kuka on valmis maksamaan alan ammattilaisten tekemästä journalismista, kun internet on täynnä ilmaisesti ladattavaa ja luettavaa aineistoa? Toisaalta ongelmat heijastuvat myös suoraan freelancereihin: jos kuka vain voi olla freelancetoimittaja, miten ihmeessä heille kaikille pitäisi maksaa? (Siivonen 2011, 36).

Digitalisoituminen on madaltanut viestintäalalle tulokynnystä ja alan yritysten määrän oletetaan kasvavan tulevaisuudessa (Grönlund & Toivonen 2000, 88). Uudet sisällön luomiseen, keräämiseen ja esittämiseen tarkoitetut tuotteet ja palvelut ovatkin sähköisiä ja internetpohjaisia. Tämä johtaa julkaisutoiminnan siirtymiseen fyysisestä tuotannosta ja jakelusta yhä enemmän tiedon keräämiseen, luomiseen, pakkaamiseen ja tallentamiseen. Ala tulee siirtymään yhä kauemmas perinteisestä asemastaan paino- ja lehtiteollisuudessa ja siirtymään viestintäteollisuuden alle. (Picard 2000, 44.)

3.1.3 Säästökuurien vaikutukset freelancetoimittajiin

Taloudelliset säästöt ovat vaikuttaneet freelancetoimittajiin usealla eri tavalla. Jaana Hujanen (2011, 26) arvioi, että nuorten on yhä vaikeampi saada media-alalla jalkaa oven väliin. Määräaikaisuuksia ja kesätoimittajien paikkoja vähennettäessä on monille nuorille toimittajille ainoa vaihtoehto ollut ryhtyä freelancetoimittajaksi.

Tilanne on myös sen kannalta ongelmallinen, että alalla on koettu nuorten ja uusien toimittajien palkkiovaatimukset huomattavasti matalammiksi kuin kokeneempien toimittajien palkkiovaatimukset (Lintula & Valkama 2009, 115). Tällaisten toimittajien määrän lisääntyminen on aiheuttanut palkkioiden määrissä paineita. Lehtitalot käyttävät mieluummin halpoja freelancetoimittajia juttujen tekemiseen. Freelancetoimittajien määrän lisääntyessä monilla pitkään freelancetoimittajina tehneillä ei ole ollut muita vaihtoehtoja kuin laskea palkkiovaatimuksiaan. (Vehkoo 2011, 26; Lehtonen 2005, 8.)

Taloudellisten säästöjen suorat vaikutukset vaikuttavat myös jo kokeneisiin toimittajiin. ”1990-luvun laman tapaan 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen jälkipuoliskolla taloudellisten ja tuotannollisten syiden vuoksi irtisanotuista tai ennenaikaiselle eläkkeelle siirtyneistä toimittajista osa jatkoi alalla freelancereina” (Pakkanen 2011, 45).

Vuoden 2009 media-alan YT-neuvotteluissa irtisanottiin 189 Suomen Journalistiliiton jäsentä ja sata vastaanotti vapaaehtoisen eläkepaketin (Nikunen 2011a, 30). Vuosina 2011 ja 2012 irtisanomisia tehtiin muun muassa Otavamedialla, Ilkka-yhtymässä sekä Alma Mediassa. Irtisanomiset alalla jatkuvat edelleen elokuussa 2012. Voidaan myös olettaa, että osa näistä toimittajista päätyy freelancetoimittajiksi. Tällöin säästökuurit ovat myös omalta osaltaan lisänneet freelancetoimittajien määrää.

3.2 Kansalaisjournalismi

Uutena haasteena media-alan ammattilaisille voidaan pitää myös kansalaisjournalismia. Termillä viitataan tavallisten kansalaisten tuottamaan journalistiseen sisältöön. Tällä tarkoitetaan uutisten lisäksi myös kommentteja ja keskustelunavauksia. Näin kansalaiset

saavat myös paremman mahdollisuuden osallistua julkiseen keskusteluun. (Nikunen 2011a, 68.)

Kansalaisjournalismia hyödynnetään mediataloissa myös ajankohtaisella kuva- ja videomateriaalilla. Esimerkiksi Metro, Vartti ja suurimmat iltapäivälehdet hyödyntävät lukijoiden lähettämiä kuvia.

Myös levikiltään Suomen suurin sanomalehti (Levikintarkastus Oy, 2011) Helsingin Sanomat ottaa vastaan kansalaisten tuottamaa materiaalia. ”Helsingin Sanomat toivoo lukijoiltaan ajankohtaisia valokuvia ja videoita sekä uutistilanteista että arkielämän pienistä ihmeellisyyksistä. Matkailukuvienkin toivotaan olevan mahdollisimman tuoreita, enimmillään noin puolen vuoden takaa.” (Helsingin Sanomat, lukijoiden kuvat.) Lukijoiden kuvat -palveluun lähetettyjä kuvia saatetaan käyttää myös Helsingin Sanomien paperilehdessä.

Kriisiuutisoinnin kysynnän kasvu on myös lisännyt riippumattomien tuottajien ja lähteiden määrää. (Väliverronen 2009, 14) Uutiskanavat hyödyntävätkin kansalaisjournalistien tuottamaa materiaalia uutisoinnissaan. Esimerkiksi CNN:n 2006 julkaisema iReport-palvelu tuottaa ajankohtaista kuvamateriaalia kanavalle kansalaisvoimin. Vuoden 2011 Japanin maanjäristyksen uutisoinnissa uutiskanava hyväksikäytti mittavasti kansalaisten kuvaamaa materiaalia. (CNN iReport 2011.) Amatöörien tuottama sisältö antoi sen hetkisestä tilanteesta tarkkaa tietoa. Tällaisten palveluiden arvo korostuukin ennen kaikkea kriisitilanteissa, joissa nopeaa ja laajaa uutisointia tarvitaan (Juntunen 2009, 180–181).

Myös Helsingin Sanomat kerää tietopankkia ulkomailla asuvista suomalaisista. Ulko-suomalaiset voivat antaa yhteystietonsa Terveisiä maailmalta -palveluun, jonka avulla lehti löytää haastateltavia ympäri maailman. Palvelua on hyödynnetty esimerkiksi 29.1.2012 Helsingin Sanomissa julkaistussa artikkelissa ”Mitä presidentin pitäisi ulkopolitiikassa huomioida?” (Helsingin Sanomat – toimitus 2012b). Jutun tekemisessä on käytetty hyväksi palveluun yhteystietonsa jättäneitä henkilöitä.

Kansalaisjournalismin yksi kehityssuunta on ollut Wikileaks. Se tarjoaa vaihtoehtoisen paikan tuoda julki arkaluontoista informaatiota. Tietoa ei sensuroida, joten kaikki tieto on kaikkien saatavilla. Palvelu jakaakin tästä syystä mielipiteet vahvasti, sillä Wikileaks ei huomioi yhteisiä eettisiä pelisääntöjä. Tällä tavoin myös sivulliset voivat joutua vaikeuksiin, kun lähdesuoja on olematon. Wikileaks toimiikin loppujen lopuksi vain välikätenä, sillä näkyvyyden takaamiseksi se usein kääntyy perinteisten joukkoviestinten puoleen. (Kylmä 2011, 56–57.)

3.3 Blogit ja bloggarit

Blogit ovat muutaman viime vuoden aikana lähestyneet yhä enemmän journalismin kenttää. Tiedotusvälineet julkaisevat blogeja osana sisältötarjontaansa ja yksittäiset journalistit ovat alkaneet blogata. (Heinonen & Domingo 2009, 69.)

Blogien kasvava suosio nähdään jossain määrin jopa uhkana ammattilaisjournalismille: ”kun kansalaiset kirjoittavat ja bloggaavat verkossa, raja ammatillisen ja amatöörintoiminnan sisällön välillä entisestään hämärtyy tavalla, joka huolestuttaa toimittajia” (Nikunen 2011a, 70). Toisaalta ajatellaan myös, että bloggaajia ohjaa innostus ja intohimo, jotka ovat saattaneet kadota ammattitoimittajilta, ja että bloggaajat eivät tule korvaamaan valtamediaa (Vehkoo 2011, 117). Nämä journalismin amatöörien ylläpitämät blogit muistuttavat kuitenkin jo osin uutisjournalismia (Heinonen & Domingo 2009, 69). Uutisia ja politiikkaa käsittelevät blogit keräävät lukijoita suuren määrän (Heinonen & Domingo 2009, 74). On kuitenkin muistettava, että kansalaisvoimin tuotettuja blogeja eivät sido Julkisen sanan neuvoston julkaisemat journalistin ohjeet. Luotettavuus riippuukin siitä, kuinka rehellisenä yleisö julkaisijaa pitää (Heinonen & Domingo 2009, 76).

VRLeaks-blogi nousi otsikoihin alkuvuodesta 2012. Se onnistui murtautumaan valtamediaan tekemällä paljastuksia ja vuotoja VR-yhtiöstä. Sivustolla kirjoitetuista aiheista uutisoivat muun muassa Helsingin Sanomat (2012), Aamulehti (2012), Yle (2012) sekä MTV3 (2012). Koska useat vuodot osoittautuivat paikkaansa pitäviksi, sai blogi paljon huomiota. Sen uutisoimista paljastuksista seurasi jopa poliisin esitutkinta (MTV3 2012).

Kansalaisjournalistit ja bloggaajat tuottavat jatkossakin journalistista materiaalia, mutta on kuitenkin epätodennäköistä, että se korvaa valtamedian. Suurimpana ongelmana on tiedon luotettavuus ja läpinäkyvyys. Jatkossa myös eettiset kysymykset nousevat pintaan, sillä amatöörijournalisteja eivät sido Journalistin ohjeet samalla tavalla kuin ammattilaisia.

3.4 Ylikoulutus, ylitarjonta ja uudet sopimusmallit kiristävät tilannetta

Väkilukuun nähden Suomessa on eniten toimittajia koko maailmassa (Vehkoo 2011, 26). Tämä selittyy sillä, että suomalaiset lukevat myös paljon ja tilaajakannat ovat pysyneet suurina (Nikunen 2011a, 23; Vehkoo 2011, 27). Maailmanlaajuisessa sanomalehtien lukutilastoissa Suomi on kuudentena 80 prosentin päivittäisellä lukijamäärällä (WAN-IFRA 2011, 19).

Työttömien toimittajien määrä lisääntyi 90-luvun laman sekä 2000-luvun taantumien aikana. Useiden toimittajien ainoa mahdollisuus pysyä journalistisella alalla oli ryhtyä freelanceriksi. (Tommila & Salokangas 1998, 319; Pakkanen 2011, 45.)

Freelancetoimittajien määrää lisää myös media-alalla vallitseva ylikoulutus. Vakituiset toimittajapaikat eivät riitä kaikille ja osa joutuu vastoin tahtoaan aloittamaan uransa freelancetyössä. (Lintula & Valkama 2009, 129.) Alalle tulevien määrää ei voi kuitenkaan arvioida vain koulusta valmistuneiden perusteella, sillä aikaisemman tutkimuksen perusteella noin kolmanneksella journalisteista ei ole toimittajakoulutusta (Jyrkiäinen 2008, 98).

On tärkeää kuitenkin huomioida, että vaikka freelancetoimittajien määrä on kasvussa, 4-7 päiväsissä lehdissä avustajien tuottaman aineiston osuus on vähentynyt (Jyrkiäinen 2008, 8; Savolainen 2011, 31).

Niin kuin muillakin aloilla, myös media-alalla ylitarjonta on mahdollistanut sanelupoliitiikan. Freelancetoimittajien omien sanojen mukaan toimeksiantajat saattavat käyttää huutokauppapolitiikkaa, jossa palkkiot poljetaan mahdollisimman alhaisiksi. (Salama 2011, 53; Pakkanen 2011, 39, 41.) Tätä myös tukee freelancereiden työmarkkinatutkimus 2010, jonka mukaan freelancereiden tulot ovat niukassa laskusuunnassa (Freelan-

cereiden työmarkkinatutkimus 2010). Suomen Journalistiliiton palkkioselvityksen mukaan freelancereiden vuosiansiot jäivät työsuhteessa olevien kollegoihin verrattuna pienemmiksi (Freelancereiden työmarkkinatutkimus 2010; SJJ:n työmarkkinatutkimus 2010). Pakkasen (2011, 74) tutkimuksessa kävi ilmi, että freelancereille maksetaan enemmän, jos he ovat tunnettuja, heillä on erityisosaamista tai he tekevät laadukasta työtä. Tämä on osittain johtanut siihen että freelancerit joutuvat markkinoimaan itseään enemmän (Jyrkiäinen 2008, 85–86; Lintula & Valkama 2009, 130).

Toimituksissa alettiin 90-luvulla vaatia vakituisilta työntekijöiltä täydellisiä tekijänoikeuksia toimittajan tuottamaan materiaaliin. Vuosikymmenen loppua kohti tämä käytäntö kohdistettiin myös koskemaan freelancetoimittajia. Ensimmäiset suurten mediayhtiöiden kaikkia tekijänoikeuksia vaativat toimeksiantosopimukset tehtiin 2000-luvun puolivälissä Aamulehden sekä A-lehtien toimesta. Muutaman vuoden sisään myös muut mediayhtiöt alkoivat käyttää uutta sopimusmallia. (Pakkanen 2011, 38–40.) Viimeaikaisiin sopimuksiin on sisällytetty myös entistä laajempia freelancetoimittajia koskevia lakisääteisiä vastuita (Savolainen 2011, 32).

Nämä sopimusmallit ovat herättäneet keskustelua toimeksiantajien, freelancetoimittajien sekä liittojen kesken. Keskustelua on käyty myös julkisuudessa. (Yle Kotimaa, 2009; Helsingin Sanomat toimitus 2012a.)

Uusissa toimeksiantosopimuksissa on noussut esille kolme seikkaa, jotka ovat aiheuttaneet ongelmia toimeksiantajien ja freelancetoimittajien välillä. Ensimmäinen sopimuksissa vaaditaan täydellisiä tekijänoikeuksia kaikkeen materiaaliin, jota freelancetoimittajat tekevät. Tämä sisältää oikeudet julkaista, muokata sekä myydä tai luovuttaa aineistoa. Toinen ongelmia aiheuttanut seikka on, että näistä oikeuksista maksetaan kuitenkin vain kertakorvaus. Tämä mahdollistaa Pakkasen (2011, 42) mukaan yksittäisten juttujen irrottamisen asiayhteydestä ja niiden hyödyntämisen muissa julkaisuissa.

Ongelmaksi koetaan myös joidenkin toimeksiantajien sopimukseen lisätty maininta, joissa freelancetoimittajien lakisääteisiä vastuita on laajennettu. Kaikki tekijänoikeudet luovutettuaan vastaa freelancetoimittaja silti kaikista kolmannen osapuolen mahdollis-

ta vahingonkorvausvaateista ja kuluista. (Savolainen 2011, 32; Pakkanen 2011, 39–40; Lintula & Valkama 2009, 130; Salama 2011, 76.)

Toimeksiantajien mukaan sopimusehtoja on muutettu median konvergenssin tuomien muutosten vuoksi. Kaikkien oikeuksien saaminen vähentää byrokratiaa, jos materiaalia halutaan hyödyntää uusissa muodoissa (Savolainen 2011, 32; Pakkanen 2011, 38). Mediayhtiöt ovat alkaneet yhä enemmän käyttää joukkosopimuksia, joissa on vakioehdot (Salama 2011, 64; Suomen Journalistiliitto Freelance-uutiset 2011). Eräässä uudistetussa toimeksiantosopimuksessa mainitaan tällä haluttavan välttää ”hajanaista tilannetta sisältöjen oikeuksien hallinnan suhteen” (Sanoma Magazines Finland Oy 2012). Kun sopimukset ovat joukkoistettu, yksittäinen toimeksiantaja ei voi aina vaikuttaa sopimuksen sisältöön. Jotkin lehdet taas haluavat oikeudet ”varmuuden vuoksi”, eikä niitä ole tarkoitus hyödyntää tulevaisuudessa. (Suomen freelance-journalistit 2012a.)

Suomen Journalistiliitto on kritisoinut vahvasti uusia sopimusmalleja. Vuonna 2009 esitetty Sanoma-konsernin sopimus herätti laajaa vastustusta työntekijöissä ja ammattiliitoissa (Herkman 2009, 42). Myös Sanomien Toimitusosasto koki sopimuksen kohtuuttomaksi kannanotossaan (Pakkanen 2011, 40). Kannanotossa mainitaan muun muassa, että ”STO pitää tärkeänä, että jos Sanoma News haluaa laajemmat oikeudet, sen pitäisi näkyä korkeampina palkkioina” (Karismo 2009).

Uudistettuja sopimusmalleja vastaan järjestettiin myös mielenosoitus reilun journalismin puolesta. Järjestäjien mukaan Pelastakaa Reijo -mielenosoitukseen osallistui noin 600 henkilöä. Helsingin Sanomat uutisoivat mielenosoitukseen osallistuneen 300. (Matti 2011, D6; Airaksinen 2011, 7; Suomen Journalistiliitto – Tekijänoikeudet 2011.)

Sanoma Magazines Finland lähetti uuden sopimusmallin freelancetoimittajilleen loppuvuodesta 2011. Journalistiliitto vetosi freelancereihin ja pyysi heitä olemaan allekirjoittamatta sopimusta sellaisenaan. (Suomen Journalistiliitto – Tekijänoikeudet, 2012a.) Sopimuksen jätti allekirjoittamatta 350 freelanceria 700:sta (Suomen Journalistiliitto - Tekijänoikeudet, 2012b).

Informaatio- ja teknologiaoikeuden professorin Jukka Kemppisen mukaan korvausvastuusta ei voida jättää yksin freelancerille. Myös toimeksiantaja on vastuussa aineistosta sekä sen julkaisemisesta. Kemppaisen mukaan vapaat muokkaamis- ja käyttöoikeudet vaarantavat haastateltavan oikeusturvan. (Virtanen 2009, 4; Niskasaari 2012, 8.)

Myös Julkisen sanan neuvoston Riitta Ollilan mukaan SMF:n avustajasopimus on ristiriidassa journalistin ohjeiden kanssa. Ollila kokee ongelmalliseksi materiaalin uudelleen käyttämisen eri asiayhteydessä, ilman että siitä on ennakolta kerrottu haastateltavalle. (Porttinen 2012, 20.)

Keskustelua on myös herättänyt suurien mediayhtiöiden markkina-aseman mahdollinen väärinkäyttö. Määräävän markkina-aseman väärinkäytöllä tarkoitetaan yhden tai useamman markkinoilla vaikuttavan yrityksen ohjaavan tuotteen hintatasoa tai vaikuttavan kilpailuolosuhteisiin. Yrityksen tai yrityksiä nähdään olevan määräävässä asemassa mikäli ne hallitsevat yli puolta markkinoista tai sen kilpailijat ovat selvästi pienempiä (Kilpailulaki, 4.2 §).

Markkina-aseman väärinkäyttö on kielletty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artiklan ja kilpailulain 7 § rajoituksen mukaan. Professori Kemppaisen mukaan SMF:n freelancereille esittämä sopimus voi olla laillinen, mutta tosiasiallisesti kyseessä on markkina-aseman väärinkäyttö. (Niskasaari 2012, 8.)

Alalla tilannetta näyttää kärjistävän konvergenssin mukanaan tuomat muutokset sekä freelancereiden runsas ja kasvava lukumäärä. Näiden ilmiöiden mukanaan tuoma sanepolitiikka on antanut suurille mediayhtiöille mahdollisuuden hyödyntää markkina-asemaansa epäeettisesti. Media-ala on reagoinut voimakkaasti muutoksiin ja keskustelua käydään kiivaasti siitä, millainen alan tulisi olla tulevaisuudessa.

3.5 Viestinnän koulutus tulilinjalla

Viestinnän opetuksen tulevaisuus on ollut puheenaiheena useamman vuoden. Ongelmia on koettu olevan ylikoulutuksessa, ilmaisten harjoittelijoiden hyödyntämisessä ja

pätkätyöläisyydessä. Keskusteluun ovat osallistuneet Suomen journalistiliitto, eri oppilaitokset, freelancerit, mediayhtiöt sekä opetus- ja kulttuuriministeriö.

Eniten huolta aiheuttaa alan ylikoulutus. Raittilan ym. (2006, 99) mukaan on ilmeistä, että viestintätoimialalle koulutetaan liikaa. Viestinnänalan koulutus lisääntyi voimakkaasti 2000-luvun vaihteessa. Syitä tähän on ajateltu olevan useita. Raittila ym. (2006, 9) luettelee muun muassa ennusteet viestinnänalan työvoimatarpeen kasvusta, koulutus- ja tutkintojärjestelmän uudistukset, oppilaitosten koulutusmäärien ohjaamisen, suurten ikäluokkien eläkkeelle jäämisen ja suuren innostuksen digitaalitekniikkaa kohtaan. Journalismin ylikoulutusta Raittila ei kuitenkaan pidä niin suurena ongelmana kuin muiden viestinnän alojen. (Raittila ym. 2006, 86.)

Ylikoulutus aiheuttaa useita ongelmia. Koska tulijoita on paljon, opiskeluihin kuuluva pakollinen harjoittelu antaa media-alan yrityksille tilaisuuden hyödyntää harjoittelijoita ilmaisena työvoimana. (Lintula & Valkama 2009, 11; Lahdenmäki 2010, 8-11.) Samaa mieltä on myös Suomen Journalistiliiton puheenjohtaja Arto Nieminen. Hän kokee, että samalla perehdyttäminen työhön jää ”luvattoman huonoksi”. (Kansan Uutiset – Kotimaa 2011.)

Myös oppilaitokset ovat reagoineet tilanteeseen. Haaga-Helian ammattikorkeakoulun journalismin koulutusohjelmanjohtaja Anne Leppäjärvi kertoo useiden korkeakoulujen ja Journalistiliiton tekemän yhteistyötä tilanteen parantamiseksi sopimalla yhteisiä linjauksia muun muassa harjoitteluajan palkoista (Leppäjärvi 2012).

Ylikoulutus antaa perinteisesti työnantajille mahdollisuuden polkea palkkoja: media-alalle tulijoita on kaksi kertaa enemmän kuin alalta lähtijöitä (Raittila ym. 2006, 77). Nikusen (2011a, 38) tutkimuksessa toimittajat arvelivat toimitusten nuorennusleikkauksen tarkoituksen olevan palkkojen alentaminen. Myös Suomen freelance-journalistit ry kokee ylikoulutuksen aiheuttavan palkkioiden laskua (Suomen freelance-journalistit 2012b).

Toisaalta on tärkeää huomioida, että opiskelijoiden keskuudessa freelancetyöt ovat suosittuja. Ne mahdollistavat portfolion kokoamisen eikä palkkion suuruuteen usein kiin-

nitetä paljon huomiota muista tuloista johtuen (Lintula & Valkama 2009, 128; Lahdenmäki 2010, 8–9). Monet opiskelijat eivät edes haaveile vakituisesta toimittajan työpaikasta, ja Tommilan (1998, 319) mukaan nuoremmassa sukupolvessa onkin journalisteja, jotka eivät edes halua ryhtyä vakituiseen työsuhteeseen.

Ylikoulutuksella on suora vaikutus freelancetoimittajien määrään. Aikaisemmin mainittu vakituisten toimittajapaikkojen määrän niukkuus nähdään yhtenä tekijänä freelancetoimittajien määrän nopeassa kasvussa. Tilastokeskuksen tutkimuksessa itseään freelanceriksi kutsuvien määrä oli noussut yli 50 prosentilla vuodesta 2000. (Tilastokeskus 2011.)

Asiaan on reagoitu muun muassa vähentämällä koulutuspaikkoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö on esittänyt, että viestintä ja informaatiotieteet vähentävät aloituspaikkoja puolella vuoteen 2016 mennessä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012a, 69.) Ensimmäiset koulutuspaikkojen leikkaukset aloitetaan vuonna 2013 (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012b).

4 Tulokset

Tässä osiossa käsitellään tutkimuksen tuloksia. Osio on jaettu alaotsikoilla eri osioihin kysymyslomakkeessa olevien kategorioiden mukaisesti. Kumpaakin vastaajajoukkoa käsitellään vuorollaan. Jokaista ryhmää käsiteltäessä tulokset on ensin havainnollistettu taulukossa, jonka jälkeen tulokset ja merkittävät havainnot on kirjoitettu auki. Jokaisen osion lopussa on yhteenveto tuloksista sekä kummankin vastaajajoukon tuloksien vertailua.

Taulukon kuvauksessa lukee kyseiseen kysymysryhmään vastanneiden määrä. Jos jonkin kysymyksen vastaajajoukko on poikennut tästä määrästä yli 10 vastaajan verran, niin se on kirjoitettu kyseisen kysymyksen perään. Lukuun ottamatta kohdan 4.1 vastaajajoukkojen esittelyä, kaikkien taulukoiden vastaajajoukot on muunnettu prosenttimääräiseksi.

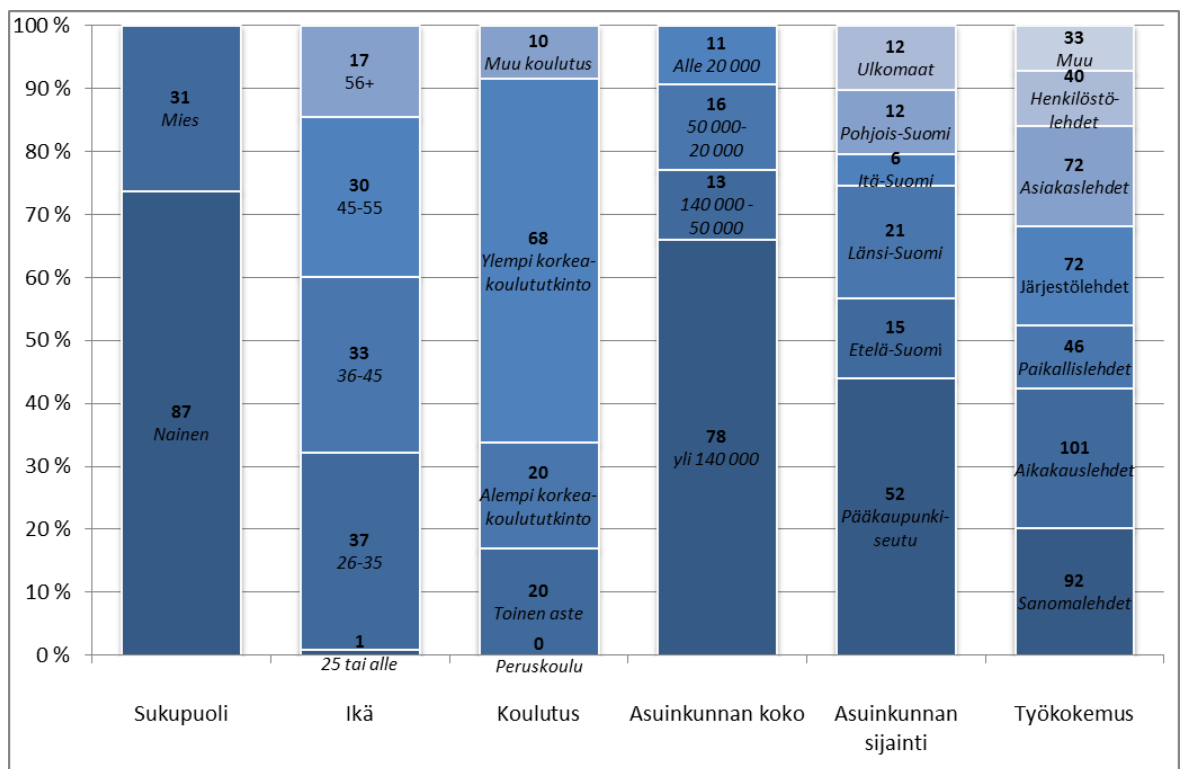
Raporttiin on poimittu myös kiinnostavia ja aiheeseen liittyviä avoimia vastauksia. Freelancetoimittajien avoimien vastauksien perään on määriteltä vastaajan ikäryhmä ja sukupuoli. Toimeksiantajien kohdalla on näkyvillä myös median tyyppi, jossa vastaaja työskentelee sekä työnkuva. Median tyypissä lyhenteet ovat seuraavat: AL = aikakauslehti, JL = järjestölehti, NM = nettimedia, PL = paikallislehti ja AS = asiakaslehti. Työnkuvassa on käytetty seuraavia lyhenteitä: PT = päätoimittaja, TP = toimituspäällikkö, TS = toimitussihteeri, KJ = kustannusjohtaja.

Avoimien vastauksien runsauden takia kaikkia vastauksia ei pystytty sisällyttämään varsinaiseen raporttiin. Samasta syystä yllä mainittua muuttujien määrittelyä ei näihin vastauksiin ole tehty. Avoimet vastaukset ovat luettavissa kokonaisuudessaan opinnäytetyön Internet-versiossa.

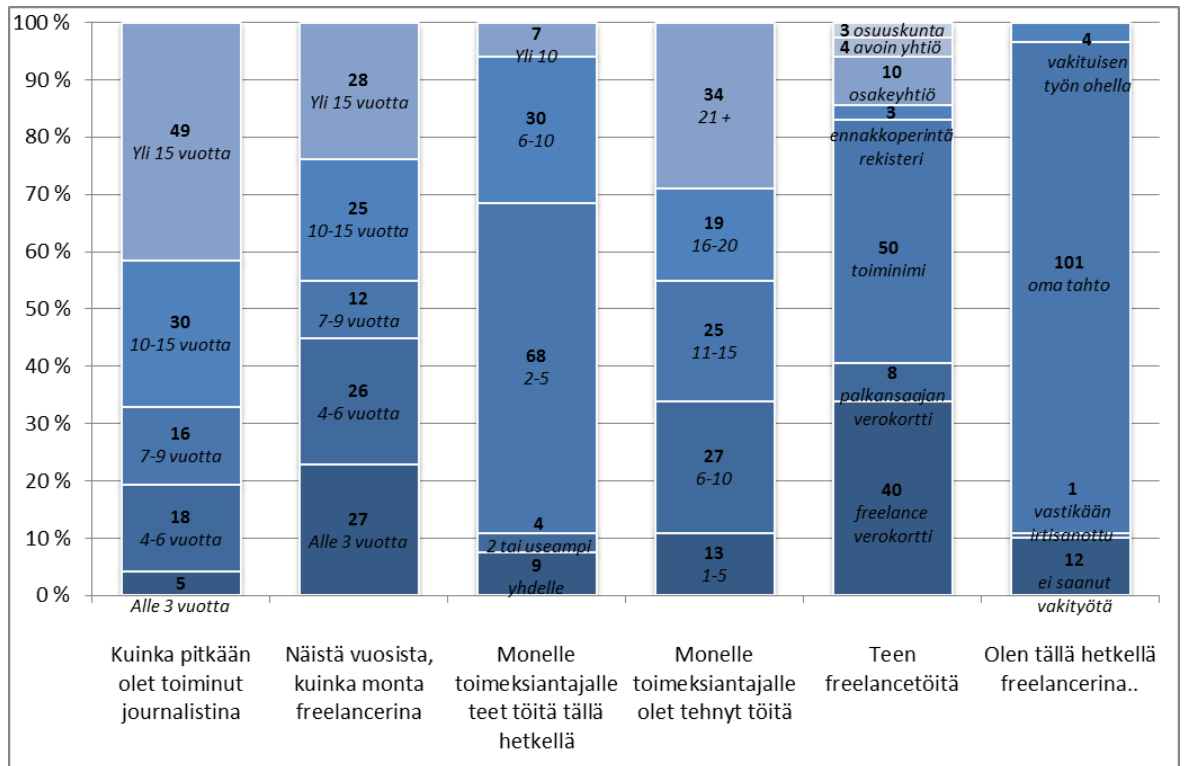
4.1 Kyselytutkimukseen osallistuneet freelancetoimittajat

Sähköiseen kyselytutkimukseen osallistui 118 freelancetoimittajaa, kyselyn koko näkyvyyden ollessa noin 1500 henkilöä. Vastaajajoukosta osallistumisprosentti oli siis noin kahdeksan prosenttia. Naisia tutkimukseen osallistui huomattavasti enemmän kuin

miehiä. Alle 45-vuotiaat muodostivat suurimman osan vastaajista ja puolet vastaajista ilmoitti suorittaneensa ylemmän korkeakoulututkinnon. Asuinkunnista kysyttäessä raportoivat useimmat freelancetoimittajat asuvansa suurkaupungeissa. Pienemmissä kunnissa asuvat jakautuivat tasaisesti. Ainoastaan Itä-Suomesta vastaajia oli muita huomattavasti vähemmän. Työkokemus jakaantui kaikille osa-alueille, mutta sanomalehdet ja aikakauslehdet olivat yleisimmät mediat. Avoimista vastauksista kävi ilmi, että kyselyyn osallistuneet olivat työskennelleet myös verkkojulkaisuissa, tehneet esitteitä, audiovisuaalista viestintää ja kirjallisuutta. Enemmistö vastaajista kertoi tehneensä journalistista työtä yli 10 vuotta.

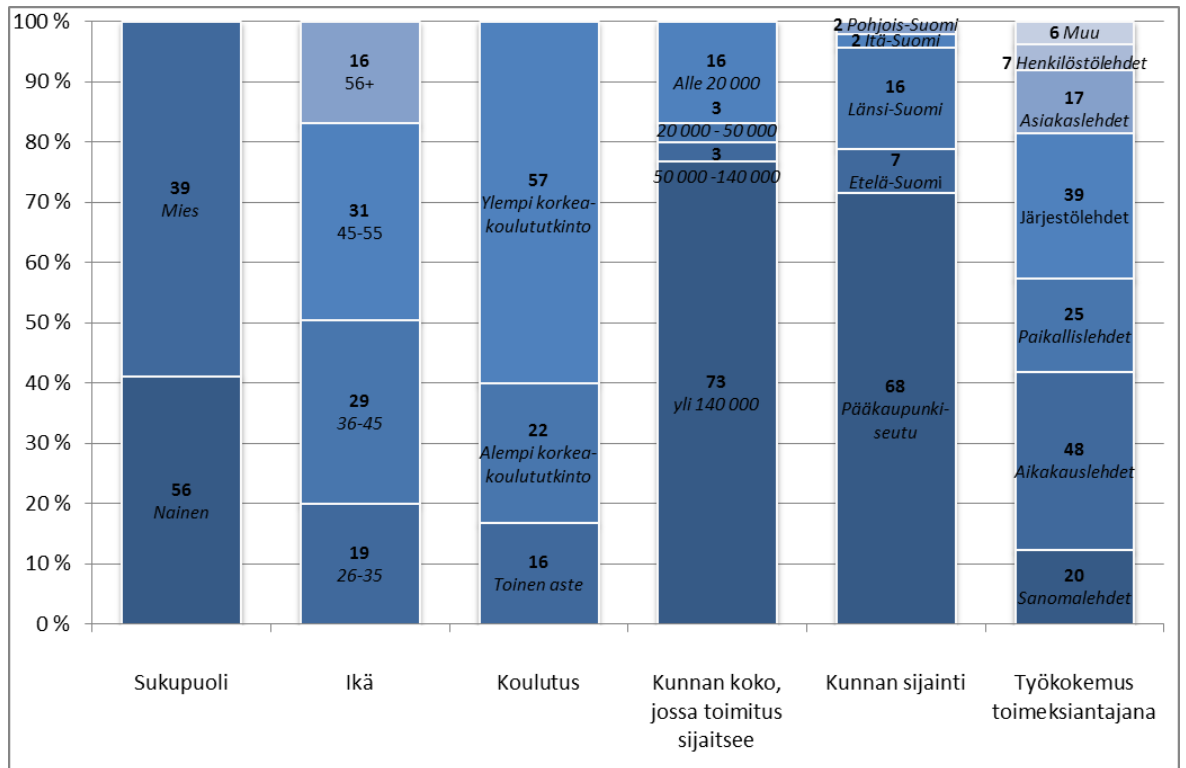
Kuvio 1. Vastaajajoukko - freelancerit (n=118).

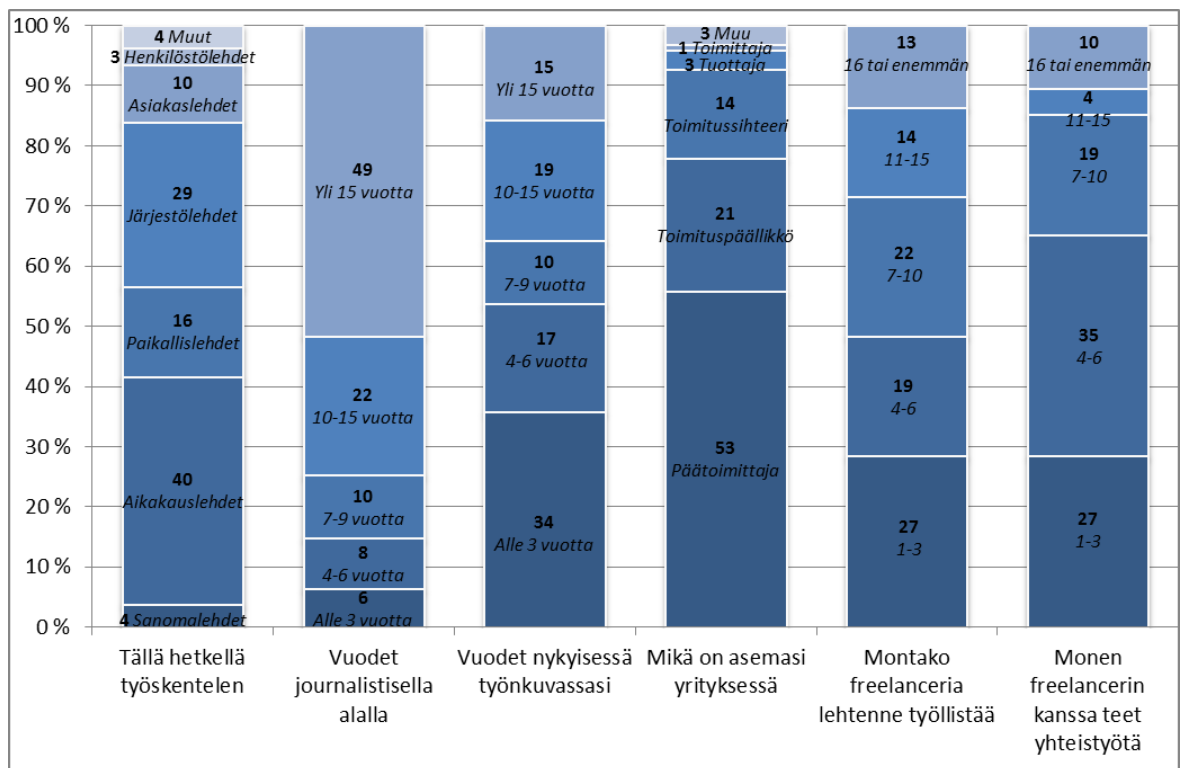
Kuvio 2. Vastaajajoukko - freelancerit (n=118).

4.2 Kyselytutkimukseen osallistuneet toimeksiantajat

Toimeksiantajia kyselytutkimukseen osallistui 95. Osallistumisprosentti 650 henkilön vastaajajoukosta oli noin 15 prosenttia. Sukupuolten väliset erot eivät olleet niin suuria kuin freelancetoimittajilla, mutta naiset muodostivat tässäkin tapauksessa enemmistön. Ikäjakaumaltaan vastaajajoukko oli painottunut yli 36-vuotiaisiin. Suurin osa vastanneista kertoi suorittaneensa korkeakoulututkinnon. Kyselyyn vastanneiden toimeksiantajien toimitukset sijaitsivat suurimmaksi osaksi pääkaupunkiseudulla tai Länsi-Suomessa ja ovat joko yli 140 000 asukkaan tai alle 20 000 asukkaan kuntia. Eniten kokemusta vastaajilla oli aikakauslehdistä. Sanomalehdissä työskenteleviä tai työskennelleitä toimeksiantajia kyselyyn otti osaa vain muutamia. Toimenkuvan perusteella vastaajajoukko oli vahvasti painottunut, sillä yli puolet vastaajista kertoi olevansa päätoimittajia. Kysyttäessä kuinka suuren määrän freelancerit tekevät julkaisun jutuista, vain yksi vastaaja kertoi lehensä sisällön olevan täysin freelanceiden voimin tuotettu. Enemmistö toimeksiantajista vastasi lehensä sisällön olevan alle 50 prosenttisesti freelancetoimittajien tekemää materiaalia.

Kuvio 3. Vastaajajoukko - toimeksiantajat (n=95).

Kuvio 4. Vastaajajoukko - toimeksiantajat (n=95).

4.3 Vastaajajoukot vertailussa

Naiset muodostivat suurimman osuuden vastaajajoukosta molemmissa ryhmissä. Varsinkin freelancetoimittajien osalta ero oli huomattava, sillä vastanneista naisia oli lähes 75 prosenttia. Yksi syy suuren eroon on se, että alalla on enemmän naisia, kuten Freelancereiden sekä SJJL:n vuoden 2010 työmarkkinatutkimukset osoittavat. Näissä tutkimuksissa naisten osuus vastaajista oli 62 prosenttia. Tämän tutkimuksen osalta naisten määrä oli tätäkin huomattavasti suurempi. Eron syytä onkin vaikea arvioida täsmällisesti. Toimeksiantajien puolella erot olivat pienemmät ja lähempänä vuoden 2010 työmarkkinatutkimuksen lukuja.

Tutkimukseen osallistuneet olivat käytännössä kaikki yli 25-vuotiaita. Freelancetoimittajat olivat keskiarvoltaan nuorempia kuin toimeksiantajat. Nuorien freelancetoimittajien puuttuminen tutkimuksesta johtune osittain siitä, kyselylomake lähetettiin Free-yhdistyksen jäsenille ja he ovat toimineet todennäköisemmin useamman vuoden freelancereina. Toimeksiantajien ikäjakaumasta sekä runsaasta kokemuksesta journalistisella alalla voidaan päätellä, että tähän toimenkuvaan vaaditaan enemmän alan kokemusta. Suurin osa toimeksiantajista oli kuitenkin tehnyt nykyistä toimenkuvaansa alle kolme vuotta.

Sekä toimeksiantajista että freelancereista valtaosa oli suorittanut korkeakoulututkinnon. Koska tutkimuksessa ei huomioitu mistä koulutusohjelmasta oli valmistuttu, on alalle kouluttamattomien freelancerien määrää mahdoton arvioida vastaajien joukosta. Tuloksien perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että vähintään kymmenesosalla freelancetoimittajista ei ollut alan tutkintoa. Tutkimus osoittaa myös toimeksiantajien vastauksissa samansuuntaisia tuloksia.

Erikoisena huomiona oli, että 7–9 vuotta freelancetöitä tehneitä oli vastaajajoukossa huomattavasti vähemmän kuin muiden ryhmien edustajia. Tämä saattaa vaikuttaa tutkimustuloksiin tämän ryhmän osalta.

Freelancetoimittajat ovat keskimääräisesti tehneet töitä usealle eri toimeksiantajalle. Suurin osa vastanneista oli työskennellyt yli 21 eri toimeksiantajalle. Näin tutkimuksen

vastaukset antavat kattavan kuvan eri toimeksiantajien kanssa toimimisesta. Toimeksiantajien kohdalla valtaosa teki töitä säännöllisesti 1–6 freelancetoimittajan kanssa.

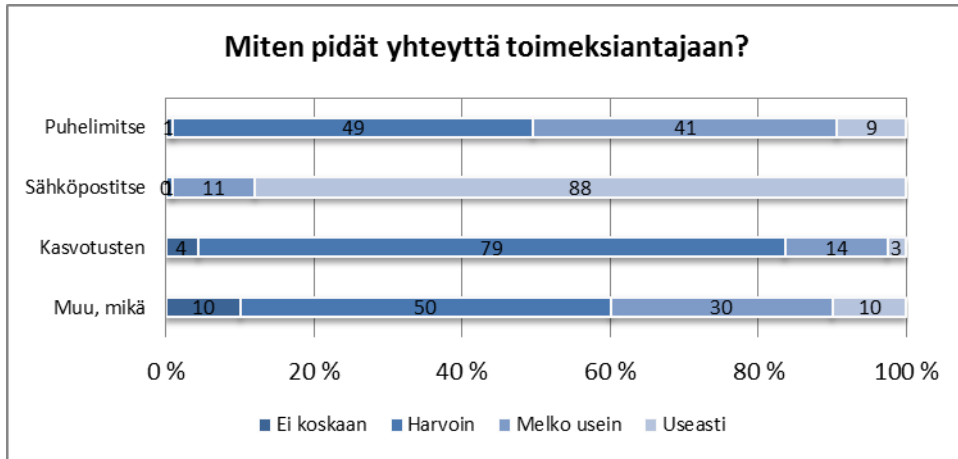
Freelancereista lähes 90 prosenttia ilmoitti kuuluvansa liittoon. Toimeksiantajista liittoon kuului 20 prosenttiyksikköä vähemmän.

On huomion arvoista, että toimeksiantajat olivat aktiivisempia ottamaan osaa kyselyyn kuin freelancetoimittajat. Toimeksiantajien vastausprosentti vastaajajoukosta oli lähes kaksinkertainen, vaikka freelancetoimittajia tavoiteltiin useammalla kanavalla. Tutkimustuloksia lukiessa on tärkeää huomioida, että etenkin freelancetoimittajien kohdalla otos ei ole kovin kattava. Useita tuloksia voidaankin pitää lähinnä suuntaa antavina. Vastaajajoukon pienuus huomattiin etenkin, kun vastaajat jaettiin alaryhmiin. Useassa alaryhmässä vastaajat olivat jakautuneet niin epätasaisesti, ettei tilastollisia eroja voitu näiden alaryhmien osalta luotettavasti tarkastella.

Tulososiossa on nostettu esille useita kohtia, joissa erot olivat lähes 15 prosenttia tai enemmän, mutta eivät saavuttaneet tilastollista merkitsevyyttä. Nämä nostettiin kuitenkin esille, sillä ne koettiin huomionarvoisiksi ja keskeisiksi kysymyksenasettelun kannalta. Tilastollisesti merkitsevät erot on merkitty selkeästi kohtiin, joissa niitä havaittiin.

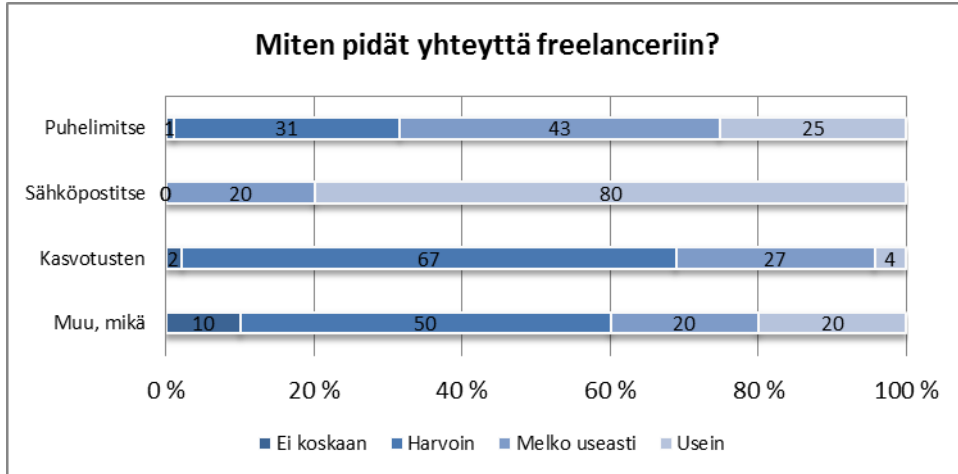
4.4 Kommunikaatio

Tutkimuksessa kysyttiin vastaajilta, millä tavoin he yleensä pitävät yhteyttä toisiinsa muuttuneessa mediamaailmassa. Kysymysten tarkoituksena oli selvittää, ovatko nykyiset yhteydenpitotavat riittäviä, aiheuttaako kommunikaation puute tai puutteelliset väliinnot ongelmia ja onko vastaaja kokenut joutuneensa riitatilanteisiin toisen osapuolen kanssa.

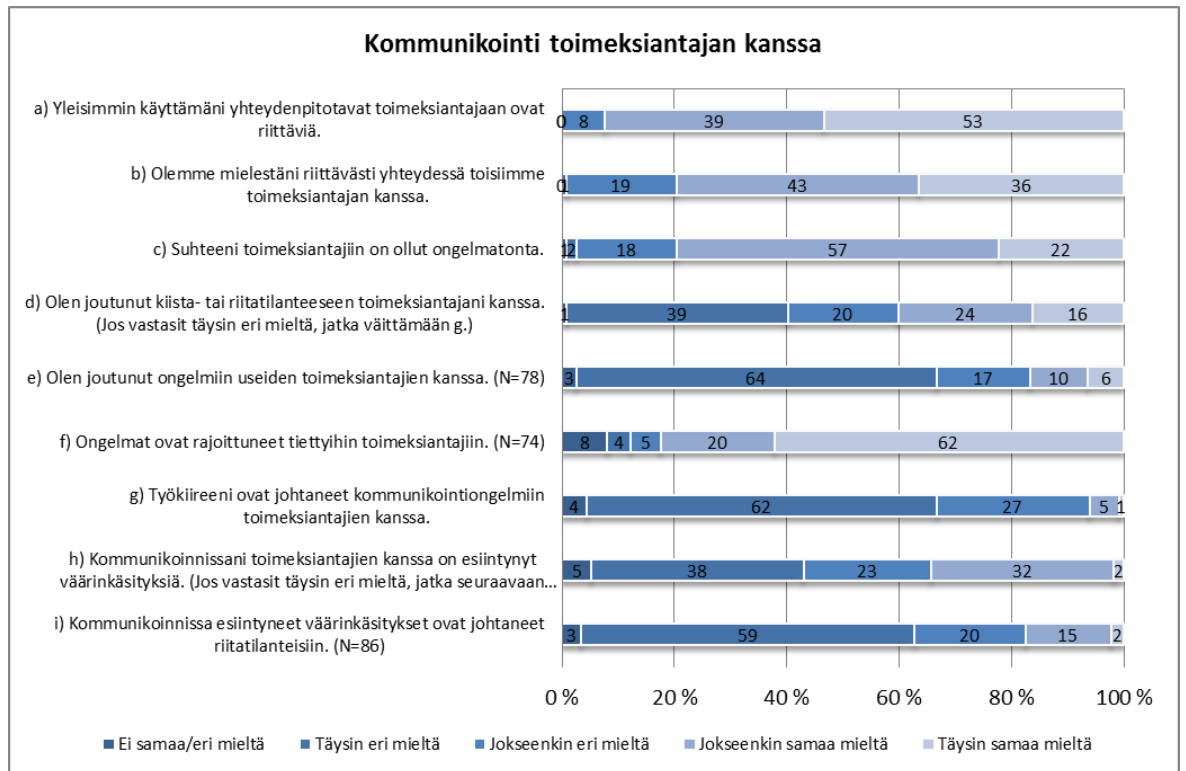
Kuvio 5. Freelancerit (n=118).

Freelancerit pitävät suurimmaksi osaksi sähköpostitse yhteyttä toimeksiantajiin. Toiseksi merkittävämpänä raportoitiin yhteyden pitäminen puhelimitse. Jopa 71 prosenttia freelancereista ei koskaan tapaa toimeksiantajaansa kasvotusten. Avoimeen kysymykenttään vastasi 10 henkilöä ja heidän keskuudestaan nousi yllättävästi esille yhteydenpito Facebookin välityksellä.

Kuvio 6. Toimeksiantajat (n=95).

Toimeksiantajista 68 prosenttia raportoi pitävänsä yhteyttä puhelimitse melko usein tai usein. Freelancetoimittajien osuus oli puolet vastanneista. Muuten tulokset olivat samansuuntaisia. Avoimeen kenttään vastasi 10 henkilöä ja myös toimeksiantajien keskuudessa esille nousi Facebookin käyttäminen yhteydenpitovälineenä.

Kuvio 7. Freelancerit (n=118).

Enemmistö freelancetoimittajista ajatteli, että nykyiset yhteydenpitotavat ovat riittäviä, mutta samalla koettiin, että yhteydenpitoa voisi hiukan lisätä nykyisestä. Miehistä 67 prosenttia koki, että yhteydenpitoa on riittävästi, kun taas naisista 84 prosenttia oli tätä mieltä. Pääkaupunkiseudun ja Pohjois-Suomen freelancetoimittajat eivät pitäneet kommunikointia niin ongelmallisena kuin muut. Asuinpaikkakunnan merkitys yhteydenpitotapojen riittävydessä oli tilastollisesti merkitsevä [$F(5,112) = 4.00, p < .05$]. Suurimmat erot olivat pääkaupunkiseudulla sekä Pohjois-Suomessa asuvien ja ulkomailla asuvien välillä.

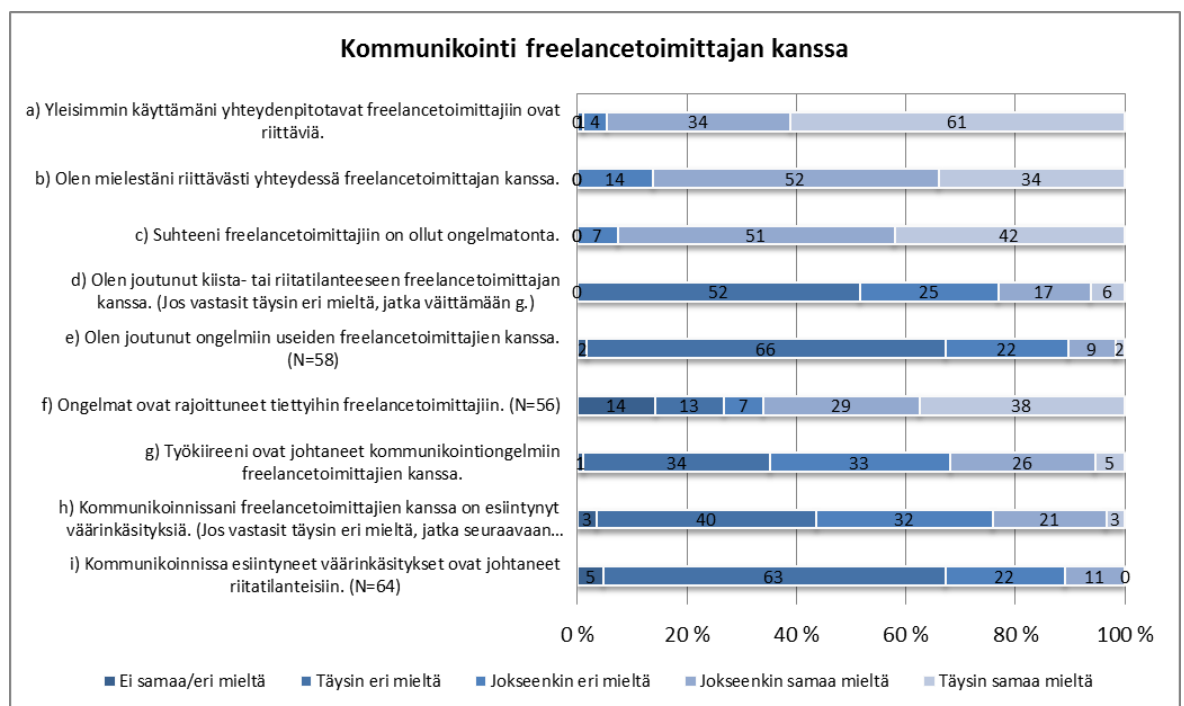
Tilastollinen merkitsevyys nousi esiin myös yhteydenpidon riittävydessä [$F(5,112) = 3.73, p < .05$]. Ulkomailla asuvat freelancetoimittajat kokivat yhteydenpidon riittämättömämmäksi kuin pääkaupunkiseudulla, Länsi-Suomessa ja Pohjois-Suomessa asuvat.

Viidennes vastaajista kertoi kokeneensa ongelmia suhteessaan toimeksiantajiin. Kiista- tai riitatilanteeseen oli joutunut 40 prosenttia vastaajista. Näistä suurin osa koki ongelmien rajoittuneen vain tiettyihin toimeksiantajiin. Miehet raportoivat suhteissaan olevan 12 prosenttiyksikköä enemmän ongelmia toimeksiantajien kanssa kuin naisilla. He myös kertoivat joutuvansa hiukan useammin ongelmiin useiden toimeksiantajien kans-

sa. Koulutustaustoja vertaillessa alemman korkeakoulututkinnon suorittaneilla oli muita ryhmiä vähemmän ongelmia toimeksiantajien kanssa. Suhdetta ongelmattomaksi kuvasi 95 prosenttia alemman korkeakoulututkinnon omaavista kun muissa ryhmissä noin 75 prosenttia vastaajista ajatteli samoin. Monet vastauksiaan perustelleet kertoivat ongelmien johtuneen eritoten myöhästyneistä palkkionmaksuista ja niiden suuruuksista.

Työkiireitä ongelmista ei voitane syyttää, sillä vain kuusi prosenttia vastanneista kokee kiireen vaikuttaneen keskinäisiin suhteisiin. Vaikka yhteydenottotapoja pidetään riittävinä, on kommunikoinnissa silti esiintynyt väärinkäsityksiä yli puolella vastaajista. Näistä tapauksista vain harvat tilanteet ovat kuitenkin johtaneet riitatilanteisiin. Naiset raportoivat kahdeksan prosenttiyksikköä miehiä enemmän kommunikoinnissa esiintyvien ongelmien johtavan riitatilanteisiin. Asuinpaikkakuntia tarkasteltaessa ulkomailla asuvat freelancetoimittajat kertoivat joutuvansa muita ryhmiä useammin ongelma- ja riitatilanteisiin. Vähiten ongelmia raportoivat pääkaupunkiseudulla asuvat. Freelancetoimittajat kertoivat usein näiden tilanteiden ratkenneen puhumalla, muutamaa tapausta lukuun ottamatta.

”Väärinkäsitykset ovat johtuneet kiireestä ja kommunikaatiokatkoksista, kun toimeksiantajan puolella asiaa on hoitanut useampi henkilö.” (M 46–55)

Kuvio 8. Toimeksiantajat (n=95).

Myös toimeksiantajat kokevat, että nykyiset yhteydenpitotavat ovat riittäviä. Eräs vastaaja kuvailee kuitenkin ongelmalliseksi nykyisiä kommunikointitapoja ja kaipaisi lisää henkilökohtaista vuorovaikutusta.

”S-postiviestintä tuottaa eniten väärinymmärryksiä. Keskustelu puhelimesta on parempi tapa, kasvotusten neuvottelu tuottaa parhaat tulokset.” (M 46–55 AL PT)

Ikäryhmiä vertailtaessa yli 56-vuotiaiden ryhmästä kukaan ei raportoinut kommunikoinnin väärinkäsityksistä. Eniten niistä raportoivat 26–35-vuotiaat – 42 prosenttia.

Lähes kaikki toimeksiantajat kokivat olevansa mielestään riittävästi yhteydessä freelancetoimittajien kanssa. Sukupuolten välillä oli kuitenkin havaittavissa merkitsevä ero [$F(1,93) = 4.08, p < .05$]. Naiset raportoivat miehiä useammin kokevansa yhteydenpitonsa olevan riittävää freelancetoimittajiin.

Harva toimeksiantaja kertoi joutuneensa kiista- tai riitatilanteisiin. Suurimmaksi osaksi nämä olivat rajoittuneet kuitenkin tiettyihin toimittajiin. Alle 45-vuotiaiden ikäryhmissä kommunikointiongelmista aiheutuneet väärinkäsitykset ja riitatilanteet näyttivät olevan hieman yleisempiä.

Enemmistö vastaajista koki, että työkiireet eivät ole vaikuttaneet mahdollisten kommunikointiongelmien syntyyn ja vain neljänneksellä vastaajista olikin ollut ongelmia kommunikoinnin kanssa. Tästä ryhmästä vain kymmenesosa oli sitä mieltä, että nämä ongelmat ovat johtaneet riitatilanteiden syntyyn. Miehet olivat joutuneet noin 10 prosenttiyksikköä naisia useammin kiista- tai riitatilanteisiin. Naisista 31 prosenttia taas kertoi kommunikoinnin väärinkäsitysten aiheuttamista ongelmista, kun miehillä vuorostaan väärinkäsityksiä esiintyi 14 prosentilla. Myös koulutustaustalla oli vaikutusta. Kysyttäessä työkiireistä johtuvista kommunikointiongelmista alemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet raportoivat 20 prosenttiyksikköä muita useammin ongelmia.

Päätoimittajilla oli keskimäärin vähemmän ongelmia freelancetoimittajien kanssa kuin toimitussihteereillä ja toimituspäälliköillä. Eniten ongelmia kokivat toimitussihteerit, joista lähes 50 prosenttia kertoi työkiireidensä olevan syynä kommunikointiongelmiin.

Päätoimittajilla vastaava luku oli 25 prosenttia. Myös varsinaisista riitatilanteista toimittussuhteet raportoivat muita ryhmiä useammin.

Avoimissa kommentteissa ongelmien syyksi esitettiin muun muassa juttujaan jatkuvasti tyrkyttävät yli-innokkaat freelancerit, deadlineen siirtymisen ilmoittamatta jättämiset ja ohjeiden noudattamatta jättämiset. Kritiikkiä annettiin myös freelancetoimittajista, jotka eivät antaneet muokata materiaaliaan.

”... [freelancer] ei suostunut, että hänen tekstiään editoidaan.” (N 36–45 JL PT)

”Ristiriitatilanteet ovat koskeneet juttuihin tehtyjä muokkauksia tai muutosvaatimuksia.”

(M 26–35 JL TS)

Freelancetoimittajien ja toimeksiantajien välillä oli kommunikoinnin kokonaistuloksissa havaittavissa useita tilastollisesti merkitseviä eroja. Toimeksiantajat kokivat heidän välisensä suhteen ongelmattomampana kuin freelancetoimittajat [$F(1,210) = 13.14$, $p < .001$]. Merkitsevää eroa on havaittavissa myös kiista- ja riitatilanteista raportoimisessa [$F(1,210) = 7.84$, $p < .05$]. Tässä kysymyksessä freelancetoimittajat raportoivat useammin konflikteista. Vain harvat olivat kuitenkaan kokeneet konkreettisia ongelmia kommunikoinnissa ja nämäkin tapaukset olivat rajoittuneet harvoihin tapauksiin.

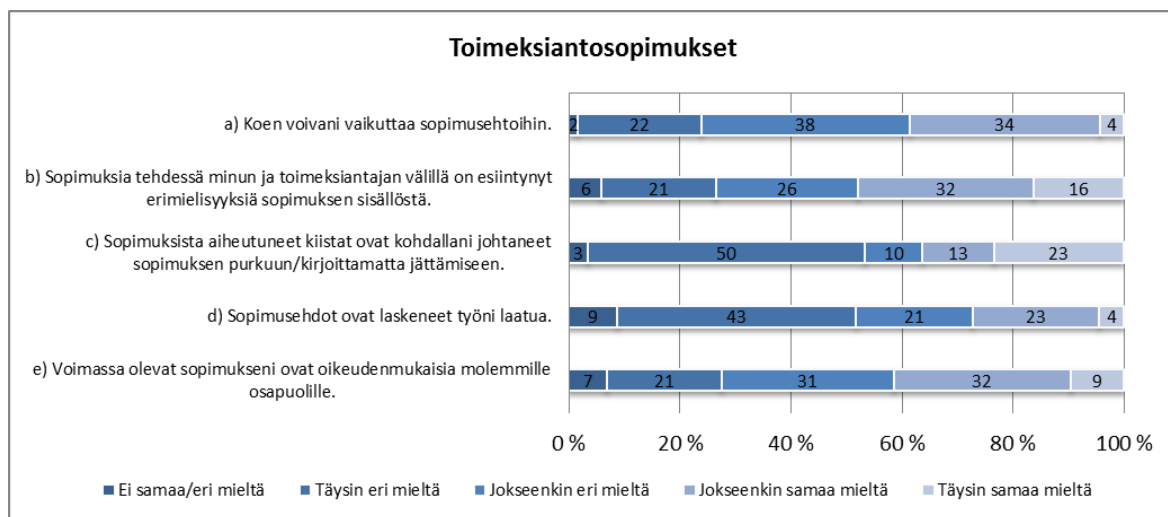
Suurin kontrasti tuli esiin työkiireiden koetusta vaikutuksesta ongelmien syntyyn. Siinä missä vain kuusi prosenttia freelancetoimittajista ilmoitti, että henkilökohtaiset työkiireet ovat vaikuttaneet kommunikaation laatuun, yli 30 prosenttia toimeksiantajista vastasi työkiireiden vaikuttavan paljon taikka jonkin verran. Ero oli tilastollisesti merkitsevä [$F(1,203) = 27.26$, $p < .001$]. Vain harvoissa tapauksissa ongelmat kommunikoinnissa olivat johtaneet varsinaisiin riita- tai kiistatilanteisiin.

Tuloksista kävi myös ilmi, että paluuta vanhoihin kommunikointitapoihin ei kaivata ja suurin osa vastaajista olikin tyytyväisiä nykyisiin keinoihin kommunikoida. Sähköposti nähtiin nykyisellään pääasiallisena yhteydenpitotapana. Kasvotusten ja puhelimitse kommunikoinnin hyötyjä ei koettu kovinkaan suuriksi, eikä niitä toivottu paria poikkeusta lukuun ottamatta lisää. Lisäksi täytyy huomioda sekä toimeksiantajien että freelancetoimittajien mainitsema Facebookin käyttäminen yhteydenpitotapana.

4.5 Työ- ja toimeksiantosopimukset

Tutkimuksessa selvitettiin myös toimeksiantosopimusten sekä sopimusehtojen vaikutuksia freelancetoimittajiin. Tarkoituksena oli selvittää, vaikuttaako sopimusehtojen kiristäminen työn laatuun ja pystytäänkö sopimusehtoihin vaikuttamaan.

Sopimuksista kysyttäessä kävi ilmi, että osa toimeksiannoista on suullisia, eikä kirjallisia sopimuksia edes tehdä. Ennen kaikkea toimeksiantajien avoimissa vastauksissa kerrottiin usein tästä käytännöstä.

Kuvio 9. Freelancerit (n=118).

Freelancetoimittajista 38 prosenttia koki voivansa vaikuttaa toimeksiantosopimusten sopimusehtoihin.

”Olen jättänyt allekirjoittamatta suuren mediatalon sopimuksen vuonna 2009 [...] He eivät suostuneet neuvottelemaan sopimuksen sisällöstä.” (M 36–45)

”Periaatteessa joillain työnantajilla voi vaikuttaa itse palkkion suuruuteen/jutun mittaan, mutta nämä ovat hyvin harvinaisia helmiä ostajien joukossa.” (N 36–45)

Sopimusten sisällöstä oli syntynyt erimielisyyksiä noin puolelle vastaajista ja heistä 36 prosenttia kertoi tämän aiheuttaneen sopimuksen purkamisen tai kirjoittamatta jättämisen. Sanelupolitiikka nostettiin esille vastaajien kesken:

”Ei ole syntynyt erimielisyyksiä, koska mitään keskusteluja sopimuksista ei ole edes käyty. Tilanne on selvä: jos et allekirjoita, työt eivät jatku.” (N 36–45)

”Sopimusehdot ovat vahvemman eli asiakkaan sanelemia ja heijastavat alan vääristyneitä markkinoita.” (N 46–55)

”Kyse on sanelupolitiikasta ja selkeästi epäreilusta tilanteesta, minkä myös sopimusten allekirjoittamista työnantajan puolesta vaatineet toimitusten esimiehet ovat suoraan sanelleet.” (N 46–55)

”Sopimuksilla on viety kaikki oikeudet ilman mitään korvausta. Se on selvä huononnuksententisiin verrattuna.” (N 56+)

Neljännes vastaajista myönsi sopimusehtojen laskeneen työnsä laatua.

”Yleistunnelma on se, että enää ei laadulla ole merkitystä, vain sillä, kuka tekee halvimmalla ja laajimmilla käyttöoikeuksilla.” (N 36–45)

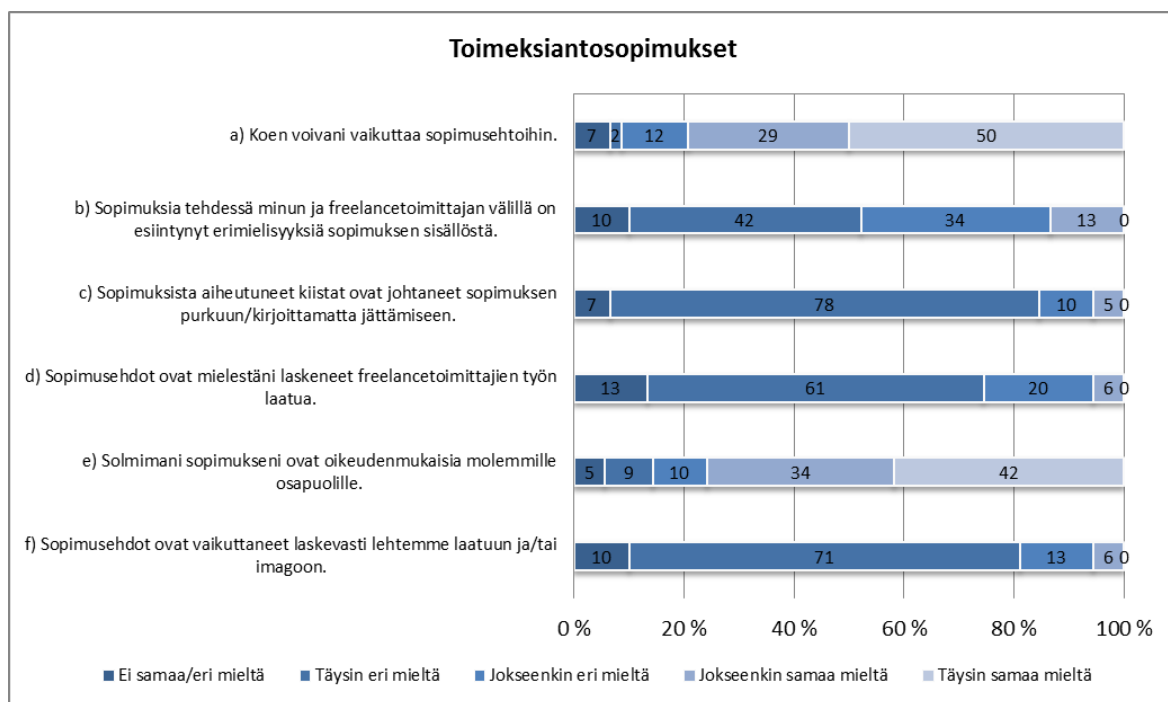
Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että voimassa olevat sopimukset eivät ole oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.

”Lehdellä on täydet oikeudet juttuuni, kuviini ja niiden levitykseen. 120 € keskipitkästä (2 000 - 3 000 merkin) jutusta ja 40 € kuvasta on mielestäni noilla ehdoilla täysin kohututonta. Mutta asiasta ei keskustella. Ota tai jätä.” (N 26–35)

Freelancetoimittajista vanhemmat ikäryhmät sekä miehet vastasivat pystyvänsä vaikuttamaan sopimusehtoihin muita enemmän. Sopimuksista aiheutuneet ongelmat eivät sen sijaan näyttäneet olevan ikäriippuvaisia, vaan niitä oli esiintynyt tasaisesti kaikilla ryhmillä. Miehistä viidennes enemmän kertoi kokeneensa ongelmia sopimuksen sisällössä. He olivat myös keskimäärin jättäneet sopimuksen allekirjoittamatta herkemmin. Osaltaan varmasti tästä johtuen naisista lähes 30 prosenttiyksikköä enemmän kuin miehistä koki voimassaolevien sopimuksiensa olevan epäoikeudenmukaisia. Tämä ero oli myös tilastollisesti merkitsevä [$F(1,114) = 4.02, p < .05$].

Myös asuinpaikkakunnan merkitys sopimusehtoihin vaikuttamisessa nousi esille tuloksissa [$F(5,111) = 3.04, p < .05$]. Pääkaupunkiseudulla ja Etelä-Suomessa asuvat freelancetoimittajat pystyivät vaikuttamaan huomattavasti enemmän sopimusehtoihin kuin muualla asuvat. Suurimmat erot tulivat esiin pääkaupunkiseudulla ja ulkomailla asuvien välillä. Asuinpaikkakunta vaikutti tilastollisesti merkitsevästi myös voimassa olevien sopimuksen oikeudenmukaisena kokemiseen molemmille osapuolille [$F(5,110) = 3.44,$

p<.05]. Pääkaupunkiseudulla asuvien mielestä sopimukset olivat oikeudenmukaisempia kuin muualla asuvien. Tässäkin tapauksessa suurimmat erot olivat pääkaupunkiseudulla ja ulkomailla asuvien välillä.

Kuvio 10. Toimeksiantajat (n=95).

Vastausten perusteella kävi ilmi, että selkeä enemmistö toimeksiantajista voi vaikuttaa sopimusehtoihin. Miehet, pitkään toimenkuvassaan olleet sekä yli 35-vuotiaat raportoivat voivansa vaikuttaa hieman useammin sopimusehtoihin kuin muiden ryhmien edustajat. Päätoimittajista 15 prosenttia ja toimituspäälliköistä 25 prosenttia kertoi, etteivät voi vaikuttaa sopimusehtoihin. Vastaavasti kaikki toimitussihteerit kertoivat voivansa vaikuttaa sopimusehtoihin.

”Emme käytä laajempia freelancesopimuksia, sovimme ostoista juttu kerrallaan.” (N 46–55 AL PT)

”Sovimme palkkioista aina tapauskohtaisesti emmekä anna kuvia/juttuja eteenpäin korvauksetta.” (N 36–45 JL PT)

Vastanneista 13 prosenttia kertoi, että sopimusten sisällöstä on syntynyt erimielisyyksiä ja näistä viisi prosenttia ilmoitti näiden kiistojen johtaneen sopimuksen purkuun tai kirjoittamatta jättämiseen. Ikä oli tilastollisesti merkitsevä muuttuja näitä erimielisyyksiä tutkittaessa [$F(3,91) = 3.70, p < .05$]. Eniten ongelmia oli esiintynyt 25–35-vuotiailla.

Suurimmat erot olivat tämän ikäryhmän ja yli 56-vuotiaiden välillä. Myös koulutustasoa nousi esille tuloksia tarkastellessa, sillä alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista 23 prosenttia vastasi kohdanneensa erimielisyyksiä, kun muissa ryhmissä vastaava luku vaihteli 7–10 prosentin välillä.

”Freelancereiden työllistämiseen vaikuttavat firman käytännöt ja sanelemat ehdot.” (N 26–35 NM TP)

”Koska kysymys on yrityksen yleisistä sopimusehdoista, päätoimittajan velvollisuus on niitä noudattaa. Yhteistyö on päättynyt kahden (2) freelancerin kanssa. Muiden kanssa työ on jatkunut kuten ennenkin. Sopimuksen jälkeen ei ole ollut ongelmia toistaiseksi. Kuten sanottu, olemme sitoutuneet hyvään journalistiseen tapaan ja hyvään liiketapaan.” (N 46–55 AL PT)

”Freelancereiden kanssa ei ole ollut erimielisyyksiä eikä kiistoja. Olen keskustellut freelancereiden kanssa. Suuri osa heistä on halunnut keskustella siitä, mitä sopimus tarkoittaisi käytännössä. Näiden keskustelujen jälkeen he ovat joko allekirjoittaneet (suurin osa) tai jättäneet allekirjoittamatta (yksi). Minä ymmärrän molemmat ratkaisut.” (N 36–45 AL PT)

Vain harva toimeksiantaja koki, että sopimusehdot olisivat laskeneet freelancetoimittajien työn laatua. Toimeksiantajat eivät myöskään kokeneet, että sopimusehdot olisivat vaikuttaneet laskevasti lehden imagoon tai laatuun. Yksi vastaajista kertoi kuitenkin sopimushehtojen vaikutuksesta julkisuuskuvaan:

”Lehtitalomme imago kärsii kyllä nihkeästä sopimuspolitiikasta. Toimituksessa voidaan kikkaila vähän (esim. olla joskus tekemättä sopimuksia), mutta varsinaiseen sopimuspaperiin ei voida vaikuttaa, ja se on ikävää. Tämä koskee etenkin free-kuvaajia.” (N 26–35 AL TP)

Sopimukset koki oikeudenmukaisiksi selkeä enemmistö toimeksiantajista. Toimenkuvien välillä oli kuitenkin nähtävissä pientä eroa, sillä toimitussihteereistä 61 prosenttia piti sopimuksia oikeudenmukaisina, kun taas vastaava luku päätoimittajien ja toimituspäälliköiden kohdalla oli yli 12 prosenttiyksikköä suurempi.

Molempien ryhmien tuloksia vertaillaessa kävi ilmi, että toimeksiantajilla oli huomattavasti suurempi mahdollisuus vaikuttaa sopimusten sisältöön kuin mitä freelancetoimittajat kokivat itsellään olevan. Noin 80 prosenttia toimeksiantajista ilmoitti pystyvänsä

muuttamaan sopimusten sisältöä, mutta vain 38 prosenttia toimittajista koki omaavansa neuvotteluvaraa. Ero oli myös tilastollisesti merkitsevä [$F(1,207) = 81.85, p < .001$].

Vastauksissa oli myös muita merkitseviä eroavaisuuksia toimeksiantajien ja freelance-toimittajien välillä. Toimeksiantajista 13 prosenttia oli sitä mieltä, että sopimuksen sisällöstä on esiintynyt erimielisyyksiä. Vastaava luku freelancetoimittajilla oli taas 48 prosenttia. Ryhmien välillä oleva ero oli tilastollisesti merkitsevä [$F(1,205) = 33.15, p < .001$].

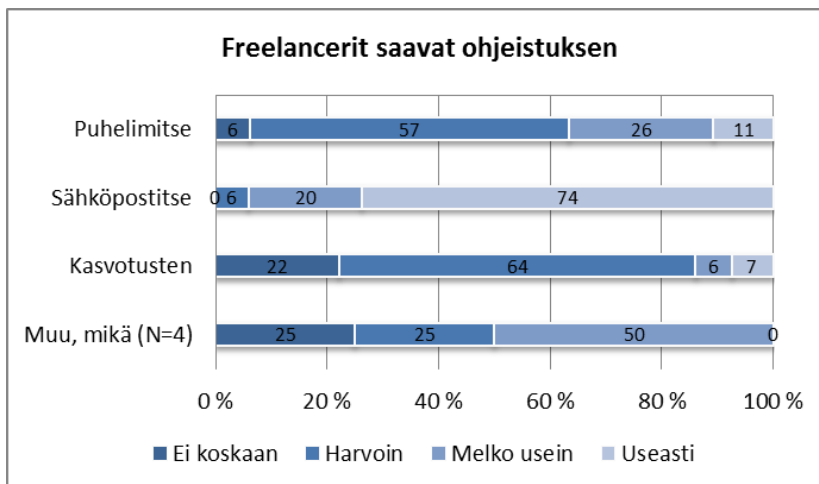
Osapuolet eivät olleet myöskään samaa mieltä sopimuksista aiheutuneiden kiistojen jälkitoimenpiteistä. Freelancetoimittajat ilmoittivat kiistojen aiheuttavan useammin sopimuksen purun tai kirjoittamatta jättämisen [$F(1,205) = 31.32, p < .001$]. Ero oli huomattava sekä tilastollisesti merkitsevä, sillä viisi prosenttia toimeksiantajista ja 36 prosenttia freelancetoimittajista raportoi tällaisista ongelmista.

Freelancerit kertoivat toimeksiantajia huomattavasti useammin sopimusehtojen vaikuttaneen journalistisen materiaalin laatuun [$F(1,202) = 13.80, p < .001$]. Freelancereista neljännes kertoi sopimusehtojen laskeneen työnsä laatua, kun taas toimeksiantajista vain 6 prosenttia oli havainnut näin tapahtuneen.

Freelancetoimittajat ja toimeksiantajat eivät olleet myöskään yhtä mieltä sopimusten epäoikeudenmukaisena pitämisestä [$F(1,205) = 36.44, p < .001$]. Ryhmien välinen ero oli 35 prosenttiyksikköä, toimeksiantajien pitäessä sopimuksia oikeudenmukaisempina.

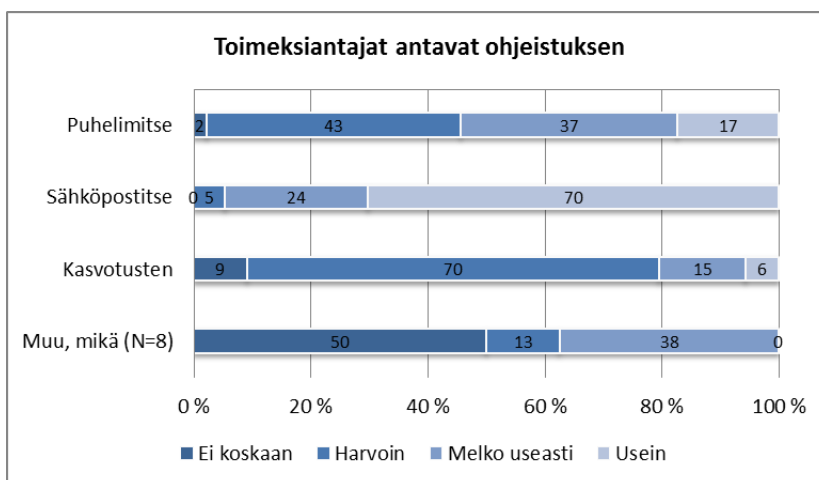
4.6 Toimeksianto ja ohjeistus

Kysyttäessä miten freelancetoimittajat saavat toimeksiannon sekä ohjeistuksen tulokset olivat hyvin samankaltaisia. Taulukoissa oli nähtävissä vain muutamien prosenttien eroja.

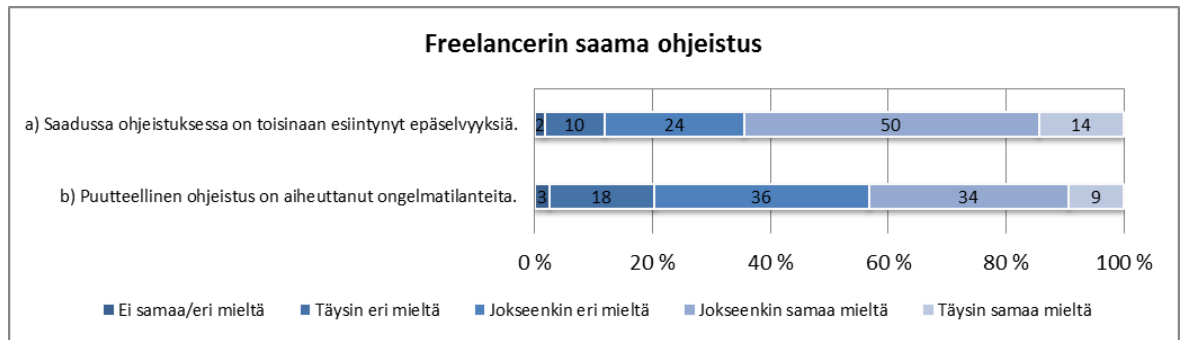
Kuvio 11. Freelancerit (n=118).

Kuten kommunikoinnissa, myös ohjeistus ja toimeksianto hoidettiin pääasiallisesti sähköpostitse. Taulukko myötäilee myös muilta osin kommunikoinnissa esiintyneitä arvoja.

Kuvio 12. Toimeksiantajat (n=95).

Toimeksiantajista 16 prosenttiyksikköä enemmän vastasi käyttävänsä puhelinta ohjeistuksen ja toimeksiantojen antamiseen. Sähköposti oli kuitenkin yleisimmin mainittu väline. Kasvotusten tapaaminen on harvinaista, mutta toimeksiantajien vastauksissa raportoitiin tästä useammin kuin freelancetoimittajien.

Kuvio 13. Freelancerit (n=118).

Vastanneista enemmistö koki, että toimeksiantajilta saaduissa ohjeistuksessa on esiintynyt epäselvyyksiä. Ryhmiin jaoteltuna alle 45-vuotiaat, naiset, sekä korkeakoulututkinnon suorittaneet olivat kokeneet hieman muita useammin epäselvyyksiä ohjeistuksessa. Lähes puolet vastaajista katsoi puutteellisen ohjeistuksen johtaneen ongelmatilanteisiin. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista 40 prosenttia ja ylemmän 51 prosenttia kertoi puutteellisen ohjeistuksen aiheuttamista ongelmista. Toisen asteen tutkinnon suorittaneista vastaava luku oli 25 prosenttia.

Avoimissa vastauksissa freelancetoimittajat kritisoivat sitä, etteivät toimeksiantajat aina tiedä mitä haluavat.

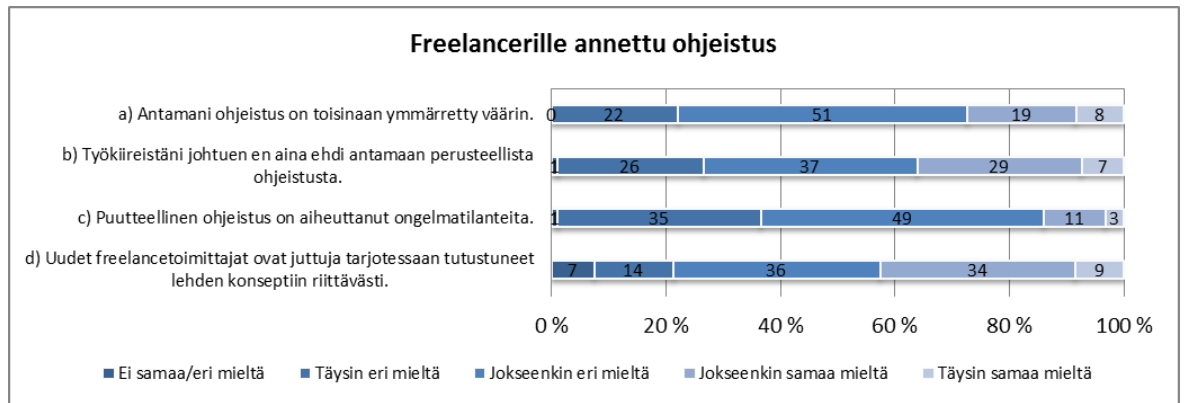
”Joskus tulee laveita pyyntöjä, joiden pohjalta teen jutun. Myöhemmin paljastuu, että pyytäjällä oli jutusta erilainen ajatus.” (N 36–45)

”Joskus on tilattu tietynlainen juttu, mutta edellytetty lopulta jotain muuta.” (M 56+)

”Ei osata briifata tai briiffaus muuttuu siinä vaiheessa, kun palautat juttua. Työtä lisätään kesken työn tekemisen, mutta siitä ei makseta enempää. Henkinen painostus pakottaa tekemään sovitulla hinnalla, muuten annetaan ymmärtää, että työt loppuu.” (N 36–45)

Myös epäselvä työnjako sai kritiikkiä.

”Väärinkäsitykset ovat liittyneet enimmäkseen työnjakoon: on jäänyt epäselväksi, mistä kaikesta toimeksiantaja odottaa minun huolehtivan ja mistä toimeksiantajan minun mielestäni pitäisi itse vastata; kun on tiivis asiakassuhde, asiakas saattaa kuvitella, että minä hoidan asioita, joita en joko osaa hoitaa tai joista asiakas ei kuitenkaan ole valmis maksamaan.” (N 46–55)

Kuvio 14. Toimeksiantajat (n=95).

Toimeksiantajista suurin osa vastasi antamansa ohjeistuksen olleen hyvin laadittuja ja vain neljänneksellä ohjeistus oli ymmärretty toisinaan väärin. Näistä hyvin harva koki puutteellisen ohjeistuksen johtaneen ongelmatilanteisiin. Työkiireet eivät olleet pääasiallinen syy siihen, ettei perusteellista ohjeistusta ehditty antamaan.

Ikä oli tilastollisesti merkitsevä tekijä työkiireiden vaikutuksesta puutteelliseen ohjeistukseen [$F(3,91) = 3.15, p < .05$]. Nuoremmilla toimeksiantajilla työkiireistä johtuvan puutteellisen ohjeistuksen antaminen oli keskimäärin muita yleisempää. Suurimmat erot tulivat esiin 25–35-vuotiaita ja 36–45-vuotiaita verratessa yli 56-vuotiaisiin. 25–35-vuotiaista 42 prosenttia kertoi, että heidän antamansa ohjeistus oli ymmärretty väärin. Muissa ikäryhmissä alle neljännes raportoi tällaisesta. Myös sukupuolierot nousivat esille kysyttäessä kiireiden vaikuttamisesta ohjeistuksen antamiseen. Miehet raportoivat tästä 14 prosenttiyksikköä enemmän kuin naiset.

Nykyisessä työnkuvassa vietetty aika oli myös tilastollisesti merkitsevä tekijä [$F(4,90) = 2.87, p < .05$]. Suurimmat erot olivat 4–6 vuotta ja 7–9 vuotta työnkuvassaan olleiden välillä, joista 4–6 vuotta työssään toimineet kertoivat useammin, ettei kiire vaikuta ohjeistuksen antamiseen. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista 47 prosenttia raportoi työkiireiden vaikuttavan negatiivisesti ohjeistuksen laatuun. Muilla ryhmillä vastaava prosenttiluku oli 38 tai vähemmän.

Vain kymmenesosa toimeksiantajista oli täysin samaa mieltä siitä, että freelancerit ovat tutustuneet tarpeeksi lehden konseptiin juttuja tarjotessaan. Puolet vastanneista oli sitä mieltä, ettei taustatyötä ole tehty tarpeeksi. Tyytymättömyksiä oltiin aikakauslehdissä,

joissa työskentelevistä vain 28 prosenttia oli sitä mieltä, että taustatyötä on tehty tarpeeksi.

Toimeksiantajat kertoivat joidenkin freelancerien passiivisesta lehden konseptiin ja juttutyyppeihin tutustumisesta.

”Uuden freen tutustuminen lehden konseptiin vaihtelee. Toinen todella tutustuu lehteen ja analysoi sitä vapaaehtoisesti, toinen ei välitä tutustua konseptiin, edes briiffauksen jälkeen.” (N 46–55 AL PT)

”Ongelmana on useimmiten se, että freet eivät ole perehtyneet lehden tyyliin, tapaan ja linjaan.” (N 46–55 JL TP)

Ongelmia kerrottiin ilmenevän myös, kun freelancetoimittajat tekevät ensin ja kysyvät sitten.

”Suurimmat erimielisyydet ovat yleensä koskeneet työstettävän jutun laajuutta; kuinka isosti juttu pääsee esiin lehdessä. Seuraavaksi herkin ongelmille on juttuun liittyvä työmäärä; miten paljon työtunteja johonkin kulutetaan. Tyypillinen pulma syntyy, kun free luovuttaa huomattavasti alkuperäisajatusta laajemman valmiin työn ja esittelee siihen käytettyä tuntimäärää, kun juttu on alun perin ajateltu suppeammaksi ja vähemmän työlläksi. Eli jokainen erillinen toimeksianto pitäisi aluksi pohjustaa erittäin perusteellisesti ja mieluummin edes puhelimesta, eikä kuvitella että viitteellinen s-postiviesti olisi tarpeeksi. Mistä taas päästään siihen, että freet eivät useinkaan pidä valmiiksi sanelluista mittatilaushommista vaan haluaisivat olla luovia. Jotta työn teettäjän päämäärät toteutuisivat ja työn tekijän tunne omasta itsemääräämisoikeudesta säilyisi, olisi ihanteellista kun voitaisiin aina mennä kahvikupille tai lounaalle ja keskustella asia pitkän kaavan mukaan.” (M 46–55 AL PT)

”Kiistat johtuvat tyypillisesti siitä, että free-toimittaja ei ymmärtänyt sitä, että kun tilatesa sovitaan jutun näkökulma, siinä pitää pitäytyä (paitsi jos sen muuttamisesta yhdessä sovitaan.) Jos toimittaja on itse innostunut toisesta näkökulmasta ja pitänyt sitä tärkeämpänä, juttu on lopulta ollut aika lailla toinen kuin se, mitä odotin tilatessani saavan. Yleensä näistä tilanteista selviää keskustelemalla, mutta silti molemmille saattaa jäädä hieman huono mieli asiasta.” (N 26–35 AL TP)

Molemmat osapuolet myönsivät, että myös itsessä on vikaa ja asiat täytyy hoitaa paremmin ja aktiivisemmin. Toimeksiantajat kertoivat seuraavasti:

”Vaikka olisi kuinka kiire, ohjeistus pitää aina antaa tarkkaan. Sehän on toimituspäällikön keskeinen työ. Koen myös, että free-toimittajalla on vastuu kysyä, jos hän ei ymmärrä tai joku kohta jää epäselväksi. Sellainen tilanne, että lähettää jutun saatesanoilla ’En ihan ymmärtänyt briiffiä, joten kirjoitin näin’ kertoo paljon asenteesta työhön.”
”Ohjeistuksessa on aina parantamisen varaa.” (N 26–35 AL TP)

Freelancerit puolestaan raportoivat:

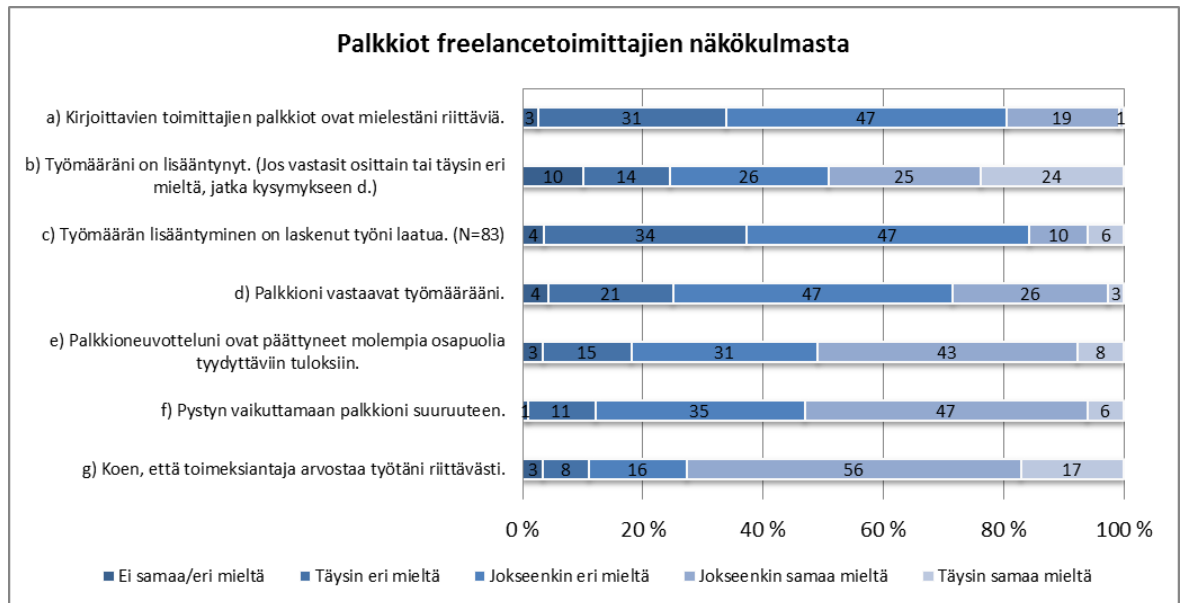
”Jos on epäselvyyksiä, meilaan tai tarvittaessa soitan ja selvitän asian, en jätä sitä roikkumaan, vaikka toimeksiantajasta ei kuuluisikaan. Näin helpotan myöhempiä vaiheitani.” (N 36–45)

”Kysymällä selviää. Ei tarvitse olettaakaan, että toimeksiannot olisivat aina kirkkaita ensimmäisellä kerralla. Avoin keskustelu, jatkokysymykset jne. auttavat toimeksiannon ymmärtämisessä / täsmentämisessä. Se on mielestäni myös hyvää palvelua toimeksiantajaa kohtaan, että pitää itse huolta ymmärrettävän tehtävänannon saamisesta. Kaikki vastuu ei ole suinkaan toimeksiantajalla.” (N 26–35)

Ryhmien välisissä vastauksissa oli myös löydettävissä tilastollinen merkitsevyys kysyttäessä puutteellisen ohjeistuksen aiheuttamista ongelmatilanteista [$F(1,209) = 24.79$, $p < .001$]. Freelancetoimittajista 43 prosenttia ja toimeksiantajista 14 prosenttia oli kokenut ohjeistuksen aiheuttamia ongelmatilanteita.

4.7 Palkkiot

Tutkimuksessa selvitettiin paljon puheenaiheena olleita palkkioasioita. Tahojen mahdollisuutta vaikuttaa palkkioiden suuruuksiin sekä työmäärien vastaavuutta palkkioihin nähden tarkasteltiin. Tutkimuksessa kysyttiin myös toimeksiantajien ja freelancetoimittajien välisestä arvostuksesta. Seuraavassa osiossa käsitellään vielä arvostukseen liittyviä tekijöitä tarkemmin.

Kuvio 15. Freelancerit (n=118).

Selvä vähemmistö freelancetoimittajista oli sitä mieltä, että kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat riittäviä. Täysin samaa mieltä oli vain yksi freelancetoimittaja. Ryhmiin jaoteltuna naiset sekä pääkaupunkiseudulla asuvat raportoivat useammin olevan jokseenkin samaa mieltä palkkioiden riittävydestä. Koulutuksia vertaillessa alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet olivat muita ryhmiä tyytymättömämpiä, sillä vain 5 prosenttia koki palkkiot riittäviksi.

”Palkkiotasoni ei tässä kymmenen vuoden kuluessa ole juuri noussut.” (M 36–45)

”Palkkioni eivät ole nousseet 10 vuoteen! Päinvastoin, niitä on laskettu.” (N 36–45)

Puolet toimittajista vastasi työmääränsä lisääntyneen. Vain harva koki tämän laskeneen työnsä laatua.

”Laatu ei ole laskenut, koska en halua tehdä huonoa jälkeä. Käytännössä teen liian hyvää saamaani palkkioon nähden.” (N 36–45)

Alle kolmannes vastanneista kertoi palkkioidensa vastaavan työmäärää. Toisaalta yli puolet vastaajista kertoi onnistuneensa palkkioneuvotteluissaan. Palkkionsa suuruuteen koki pystyvänsä vaikuttamaan yli puolet freelancetoimittajista. Maantieteellisesti tarkasteltuna parhaimmat mahdollisuudet vaikuttaa olivat pääkaupunkiseudun ja Etelä-Suomen freelancetoimittajilla, joilla kummallakin tämä osuus oli yli 64 prosenttia.

”Palkkiot eivät nouse, ellei itse niitä nosta.” (N 56+)

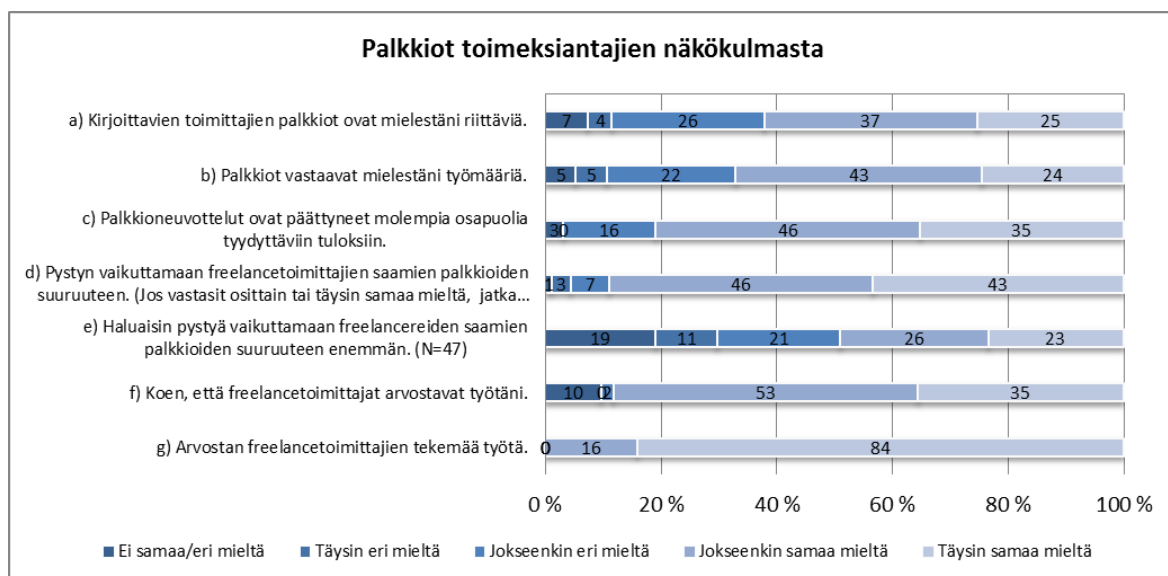
”Palkkioneuvottelut voivat altavastaajan eli toimittajan asemassa päätyä tyydyttävään ratkaisuun vain niissä reunaehdoissa, jotka ostajan markkinat asettavat. Toimittaja ei voi edes esittää tilaajalle todellista työmäärää vastaavaa palkkiota, koska silloin työt loppuisivat kokonaan.” (N 46–55)

”Toisinaan pystyn vaikuttamaan palkkioihin jonkun verran perustelulla ja koska olen esim. tehnyt pitkään samalle toimeksiantajalle töitä, mutta yleensä tuottajille on annettu jokin yläraja, josta eivät voi nostaa ilman lisäneuvotteluja ylemmän tahon kanssa. Toimeksiantajat eivät myöskään yleensä osaa tehdä eroa ammatinharjoittajan ja yrittäjänä työskentelevän freen välillä. Yrittäjällä on paljon menoja, joita verokortilla ym. tekijöillä ei ole.” (N 46–55)

”Toimeksiantajat (osastoesimies) lopetti tylästi ja yksipuolisesti tilauksensa, kun rohkeinin pyytää samaa palkkiota jonka vastaavasta työstä saman lehden toinen toimeksiantaja (toimituspäällikkö) oli suostunut maksamaan. Jouduin käytännössä siinä lehdesä/osastossa mustalle listalle eli ei-toivotuksi avustajaksi.” (M 56+)

Selkeä enemmistö koki myös saavansa riittävästi arvostusta toimeksiantajalta.

”Saan usein toimeksiantajalta välittömän palautteen jutusta. Se kannustaa.” (M 46–55)

Kuvio 16. Toimeksiantajat (n=95).

Enemmistö toimeksiantajista vastasi freelancetoimittajien palkkioiden olevan mielestään riittäviä ja niiden vastaavan työmääriä. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista 77 prosenttia ajatteli näin. Muiden koulutusryhmien edustajilla tulokset olivat yli 20 prosenttiyksikköä pienemmät. Ikä nousi myös tilastollisesti merkitseväksi tekijäksi

palkkioiden riittävydestä kysyttäessä [$F(3,91) = 3.48, p < .05$]. Suurimmat erot olivat 36–45-vuotaiden sekä 46–55-vuotaiden välillä. Trendi oli, että alle 45-vuotiaat kokivat useammin maksetut palkkiot liian pieniksi ja etteivät ne vastanneet annettuja työmääriä. Myös toimenkuva yrityksessä oli tilastollisesti merkitsevässä asemassa [$F(5,89) = 2.93, p < .05$]. Toimitussihteerit erottuivat muista ryhmistä ollen keskimäärin useammin sitä mieltä, että palkkiot eivät vastaa työmääriä.

Toimeksiantajista osa myönsi, että parannettavaa palkkioiden maksamisessa olisi.

”On kiusallista, että pienenä lehtenä emme aina pysty maksamaan sellaisia palkkioita, kuin työ määrä edellyttää. Siinä on ikävissä välikädessä, kun ei halua väheksyä kenenkään työtä.” (N 46–55 AL TP)

Palkkioneuvottelut koettiin suurimmaksi osin päättyneen molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin. Erot näkyivät selvimmin yli 46-vuotiaiden ikäryhmissä, joista yli 85 prosenttia oli tyytyväisiä neuvotteluihin. Ero oli yli kymmenen prosenttiyksikköä suurempi kuin nuoremmilla ikäryhmillä. Myös alemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet olivat keskimäärin muita ryhmiä tyytyväisempiä. Lähes kaikki toimeksiantajat kokivat pystyvänsä vaikuttamaan freelancetoimittajien palkkioiden suuruuteen. Toimitussihteereistä 63 prosenttia kertoi voivansa vaikuttaa maksettujen palkkioiden suuruuteen, muista ryhmistä näin vastasi 89 prosenttia tai enemmän.

”Haluaisimme antaa palkkionkorotuksia, mutta käytännössä sitä harvoin tapahtuu - ellei free itse vaadi. [...] Toisaalta lisäpalkkio olisi hyvä lisäkannustin. Jos palkkio on työ määrään nähden pieni, ei laatukaan ole aina sitä, mitä toivotaan.” (N 36–45 AL TS)

”Maksaisin usein erityisen hyvistä tai työläistä jutuista mielelläni isommankin palkkion, mutta valitettavasti minun on pysyttävä kustantajan laatimassa budjetissa. Koen kuitenkin että lehtemme maksamat palkkiot ovat kohtuullisia.” (N 36–45 AL PT)

”Haluaisin osoittaa arvostusta maksamalla asiallisen palkkion, mutta usein en pysty tekemään niin.” (N 46–55 AL TP)

”Olemme pieni kustantaja, ja vaikka olemme parhaamme mukaan hilanneet palkkiota-soa ylöspäin, se ei yllä Journalistiliiton suosituksiin. Asia harmittaa itseäni, mutta tiedän, että tarjoamme kuitenkin niin hyvät palkkiot kuin pystymme.” (N 46–55 AL&JL PT)

Tyytyväisimpiä maksettujen palkkioiden suuruuksiin olivat aikakauslehtien toimeksiantajat 68 prosentin osuudellaan. Paikallislehdissä koettiin olevan eniten parannettavaa, 38

prosenttia niissä työskentelevistä toimeksiantajista olivat tyytyväisiä maksettuihin palkkioihin. Paikallislehtien toimeksiantajilla oli myös vähiten vaikutusvaltaa palkkioiden suuruuksiin.

Kysymyksen d) ohjeistus ymmärrettiin usein väärin, eikä seuraavan kysymyksen tulosta voida arvioida, sillä kysymykseen vastasi useampi kuin piti. Vastauksista voi kuitenkin päätellä, että osa toimeksiantajista ei halua vastuuta freelancetoimittajien palkkojen suuruudesta. Naisten ja miesten välinen ero oli noin 10 prosenttiyksikköä tässä asiassa.

Valtaosa toimeksiantajista arvioi freelancetoimittajien arvostavan työtään ja kaikki toimeksiantajat kertoivat arvostavansa freelancetoimittajien työtä.

Vertailtaessa ryhmiä kysymykset palkkiosta jakoivat vahvasti freelancetoimittajien ja toimeksiantajien mielipiteet. Palkkioita piti riittävinä yli puolet toimeksiantajista, mutta vain viidennes freelancetoimittajista. Ero oli tilastollisesti merkitsevä [$F(1,211) = 79.18$, $p < .001$]. Merkitseviä ja samansuuntaisia tuloksia saatiin kysyttäessä vastaavatko palkkiot työmääriä [$F(1,208) = 48.72$, $p < .001$]. Erot olivat molemmissa kysymyksissä huomattavat.

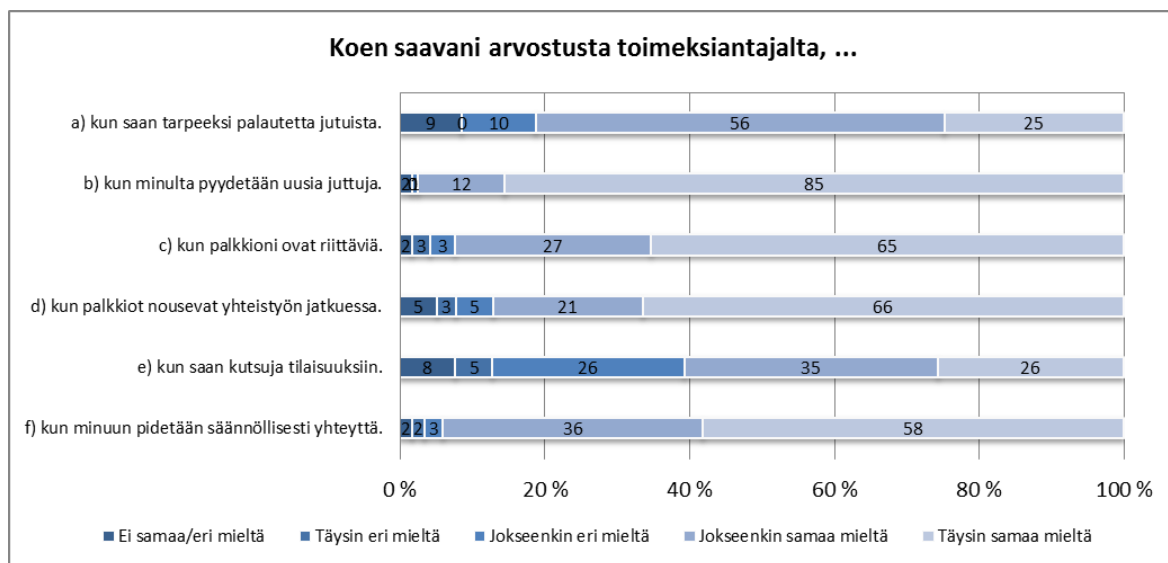
Selkeä enemmistö toimeksiantajista vastasi palkkioneuvotteluiden päättyneen molempia tyydyttäviin tuloksiin. Freelancetoimittajista noin puolet oli tätä mieltä. Tulos oli tilastollisesti merkitsevä [$F(1,208) = 39.08$, $p < .001$].

Kaikki toimeksiantajat ilmoittivat arvostavansa freelancetoimittajien tekemää työtä. Myös selkeä enemmistö freelancetoimittajista koki saavansa arvostusta. On kuitenkin huomionarvoista, että neljännes vastaajista oli sitä mieltä, etteivät toimeksiantajat arvosta riittävästi heidän tekemäänsä työtä. Ryhmien välinen ero nousikin tilastollisesti merkitseväksi [$F(1,207) = 99.43$, $p < .001$].

”Arvostan paljon monien freelancetoimittajien työtä ja olemme heistä täysin riippuvaisia. Toisaalta, kun saa luokattoman huonon jutun editoitavaksi ja vääntää sen kanssa il-takymmeneen, on arvostus aika vähissä. Henkilöiden väliset erot ammattitaidossa, sosiaalisissa taidoissa ja huolellisuudessa ovat valtavat.” (N 36–45 AL TS)

4.8 Arvostus

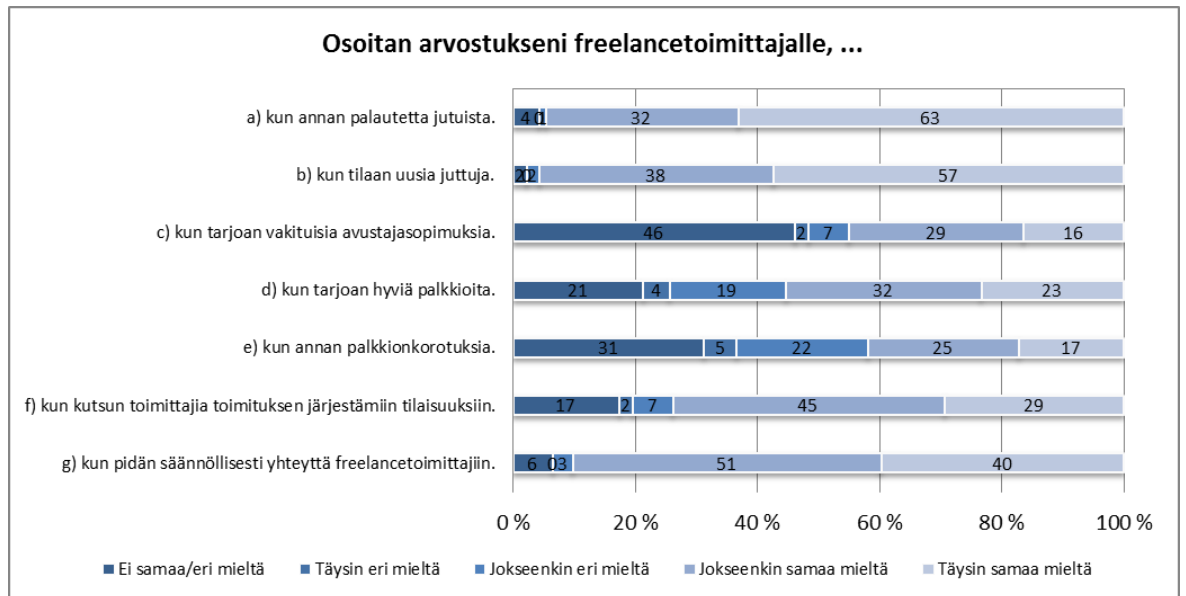
Osiossa selvitettiin, millä tavoin freelancetoimittajat kokevat tulevansa arvostetuiksi ja miten toimeksiantajat arvostusta osoittavat.

Kuvio 17. Freelancerit (n=118).

Kolme tärkeintä asiaa freelancetoimittajien mielestä olivat uusien juttujen pyytäminen, hyvät palkkiot ja säännöllinen yhteydenpito. Alle 45-vuotiaiden freelancetoimittajien ikäryhmissä oltiin useammin täysin samaa mieltä siitä, että palautteen saaminen jutuista on tärkeää. Yli 46-vuotiaiden ryhmässä koettiin nuoria useammin, ettei palkkion suuruudella vuorostaan ole niin suurta merkitystä. Koulutustaustoja tarkastellessa vähiten arvostusta, 55 prosenttia, koki saavansa toisen asteen tutkinnon suorittaneet. Avoimissa vastauksissa tuli myös esille paljon seikkoja, joita tutkimuksessa ei kysytty, kuten palkkioiden ajallaan maksaminen, editointimuutoksista keskusteleminen ja yleinen luottamus. Toiset kokivat myös tilaisuuksiin kutsumisen tärkeänä:

”[...] kun lehti kutsuu minut tilaisuuksiin, ei siis vain jakele muita kutsuja eri paikkoihin. Ne lehdet, joilla on free-tilaisuuksia, nousevat kyllä massan yläpuolelle, se on osoitus sitoutumisesta ja välittämisestä.” (N 36–45)

Kuvio 18. Toimeksiantajat (n=95).

Toimeksiantajat osoittavat arvostustaan palautteen antamisella, uusien juttujen tilaamisella ja säännöllisellä yhteydenpidolla.

Selkeimpänä erona osapuolten välillä oli palkkioihin liittyvät kysymykset. Toimeksiantajat eivät näyttäneet kokevan palkkioiden suuruuksia tai palkkionkorotuksia määräävänä tekijänä arvostuksen osoittamisessa, toisin kuin freelancetoimittajat.

4.9 Alalla tapahtuneet muutokset

Seuraavassa osiossa pyydettiin yli 10 vuotta alalla toimineita kertomaan mahdollisista muutoksista työssään. Freelancetoimittajista tähän osioon vastasi 79 henkilöä ja toimeksiantajista 68.

Kuvio 19. Freelancerit (n=79).

Vain harva freelancetoimittajista koki ohjeistuksen huonontuneen ja konfliktien määrän kasvaneen. Alle puolet vastaajista kertoi palkkioidensa pienentyneen. Avoimissa kommenteissa mainittiin palkkioiden pysyneen samoina.

”Usein on niin, että palkkiotaso pysyy - ei laske, ei nouse (vuosiin).” (N 56+)

”Palkkiot ovat sikäli pienentyneet, että ne eivät ole nousseet kohta kymmeneen vuoteen lehtitaloissa, kun taas vakituisten palkat nousevat säännöllisesti.” (M 36–45)

”[Palkkiot] eivät ole pienentyneet, mutta eivät noussetkaan” (N 26–35)

Toisaalta:

”Joissakin tapauksissa palkkiot ovat myös selvästi nousseet.” (M 46–55)

Markkinointi vei enemmän aikaa 34 prosentilla freelancetoimittajista.

”Markkinointia tai oikeastaan myyntiä pitäisi tehdä enemmän, jotta tilauskirjat olisivat niin sanotusti täynnä.” (M 46–55)

”Markkinointi veisi enemmän aikaa, jos sen osaisi.” (M 36–45)

Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä että, moniosaaminen on lisääntynyt ja sitä myös vaaditaan entistä enemmän. Sopimusehdot olivat lähes 80 prosentin mielestä muuttuneet kohtuuttomiksi.

”Tämä kohta ei koske minua, koska teen juttuja henkilöstö- ja asiakaslehtiin eikä minua ole pyydetty kirjoittamaan sopimuksia, mutta mitä muihin medioihin tulee, kuten aika- ja sanomalehtiin, sopimusehdot ovat ehdottomasti kohtuuttomat. Se on yksi syy, miksi en tee niihin. En halua allekirjoittaa sellaisia.” (N 26–35)

Useat vastaajat kokivat tämän rajoittuvan vain tiettyihin toimeksiantajiin:

”A-lehtien ja Sanoma Magazinesin sopimusehdot ovat tosi huonot, muilta osin tilanne on OK.” (M 46–55)

”Sanoma Magazinesin sopimus on törkeä, kaikkien sopimukset eivät ole samanlaisia.” (N 56+)

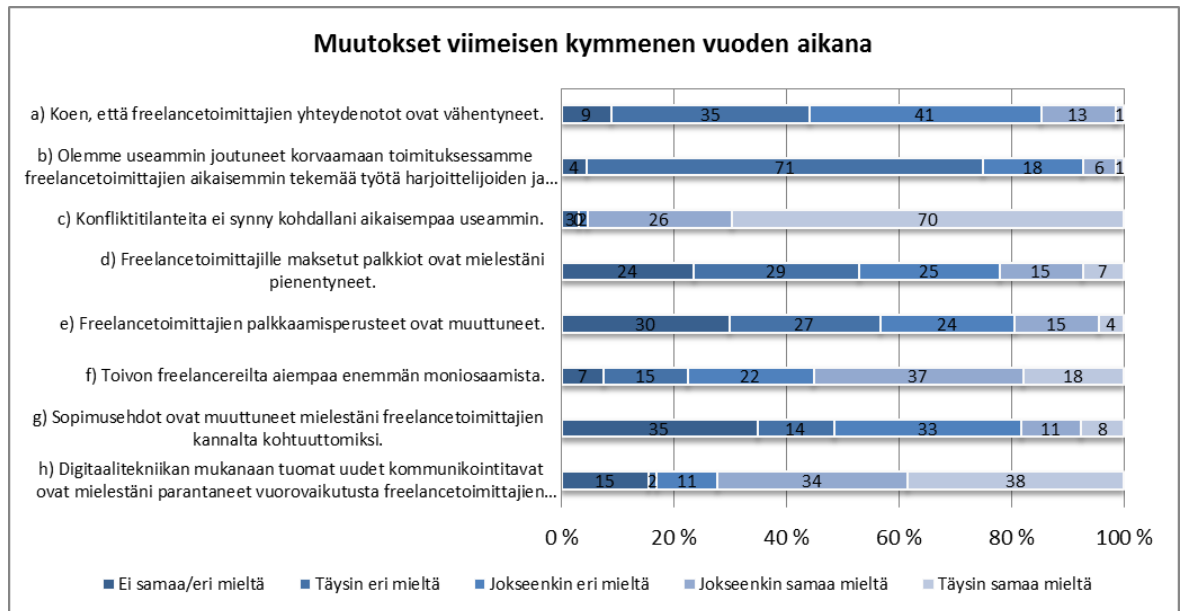
”Mielestäni alan sopimustilannetta ei voi Sanoma Magazinesin vuoksi yleistää.” (M 46–55)

Uusien kommunikointikanavien koettiin parantaneen vuorovaikutusta yli puolella vastanneista.

”Juttuaiheiden kauppaaminen on henkisesti helpompaa, kun voi laittaa sähköpostilla. Puhelimella se oli jotenkin usein ahdistavaa. Voi olla että se johtui myös siitä, että oli nuorempi eikä ollut hyvällä tavalla paatunutta rutiinia vielä tai kykyä olla ottamatta henkilökohtaisesti, kun aiheet eivät menet läpi. Välineiden lisääntyminen on aiheuttanut kuitenkin sen - ehkä myös freetoimittajien lisääntyminenkin - että vastauksia ostavilta toimittajilta ei meinaa saada kohtuullisessa ajassa millään.” (N 46–55)

”Henkilökohtaiset tapaamiset ovat lähes loppuneet. Yhteydenpito on toisaalta nopeutunut, toisaalta jotkut ovat hitaita vastaamaan esimerkiksi sähköposteihin.” (M 56+)

”Viesteihin ja kyselyihin, juttuideoiden tarjoamisiin ei välttämättä saa koskaan vastausta, edes kuittausta. Ja tämä on enemmän sääntö kuin poikkeus.” (N 46–55)

Kuvio 20. Toimeksiantajat (n=68).

Freelancetoimittajien yhteydenotot toimituksiin eivät olleet vähentyneet. Seitsemän prosenttia kertoi korvaavansa freelancetoimittajien työtä opiskelijoiden tai harjoittelijoiden työllä. Joissain toimituksissa käytäntö oli kuitenkin erilainen:

”Enemmänkin tilanne on se, että rohkaistaan mieluummin käyttämään harjoittelijoita tai opiskelijoita kuin ostamaan freelancereilta.” (N 26–35 NM PT)

”Käytämme journalismiopiskelijat freelancerina - on molemmille hyödyllistä yhteistyötä. Maksan opiskelijoille parempaa palkkaa koska niillä on alan tuntemusta ja osaamista. muuten meidän freelancerit ovat lähinnä harrastelijoita ilman aitoa journalismin osaamista.” (N 46–55 PL TP)

Vain harva vastannut koki joutuvansa entistä enemmän konfliktitilanteisiin. Viidennes vastaajista kertoi, että palkkiot ovat pienentyneet.

”Palkkiot eivät ole pienentyneet, mutta niiden kehitys ei kulje yleisen elinkustannusindeksin kanssa samaa tahtia. Toimeksiantaja maksaa sellaisia palkkioita, kuin sille on hin- ta-laatu-suhteen optimoimiseksi parhaaksi.” (M 36–45 AL TS)

”[...] meillä palkkiotaso ei ole laskenut, mutta käsitykseni on, että yleisesti näin on käynyt.” (N 46–55 AL&JL PT)

Palkkaamisperusteiden ei juuri koettu muuttuneen eikä sopimusehtoja nähty kohtuuttomina.

”Mediamailma on muuttunut siihen suuntaan, että esimerkiksi Journalistiliiton ohjeistukset eivät vastaa tämän ajan toimintatapoja (tyyliin kertajulkaisuoikeus ja 2xhinta jatkuvasta käyttöoikeudesta). Monialustaisuus on arkipäivää kaikille mediassa työskenteleville, ja myös freelancereiden tulisi tämä ymmärtää. Ongelmallisin on kuva. Kuvaajan oikeudet ovat muutenkin isot verrattuna toimittajaan; koska toimittaja tekee kuvankin eteen paljon työtä, mm. yleensä hankkii kuvauskohteen.” (N 46–55 AL PT)

”Sopimusehdot ovat muuttuneet mielestäni freelancetoimittajien kannalta kohtuuttomiksi. [...] Yleisesti kyllä, omassa lehdessä ei tapahtunut muutoksia.” (N 46–55 JL PT)

Noin puolet vastaajista toivoi freelancetoimittajilta enemmän moniosaamista.

”Tekemäni sopimukset eivät ole muuttuneet vuosien aikana mitenkään, palkkiot ovat nousseet ja freetoimittajien kuvaustaidot lisääntyneet. Samoin halukkuus kuvata itse. Olen myös kannustanut kasvattamaan ammattitaitoa ja panostamaan moniosaamiseen. Siten turvaa työnsä tulevaisuudessakin ja palkkiot ovat suurempia.” (N 46–55 AL PT)

Lähes kaikki vastanneet kokivat uusien kommunikointitapojen parantaneen vuorovaikutusta.

”Sähköpostia käytettäessä free joutuu perustelemaan juttuehdotuksensa kirikkaammin ja on selvää, mitä on sovittu. [...]” (N 46–55 AL PT)

4.10 Avoimet vastaukset

Kyselyyn osallistuneille annettiin mahdollisuus vastata avoimesti alalla vallitsevasta tilanteesta ja ongelmakohdista. Freelancetoimittajien joukosta useimmiten esille nousivat seikat, joita kyselyssä jo selviteltiin. Heikot palkkiot, sopimusasiat, ohjeistuksen ja kommunikoinnin puutteet listattiin ongelmiksi useissa vastauksissa. Myös muita asioita nostettiin esille.

Useissa kommentissa mainittiin ylikoulutuksen sekä ylitarjonnan aiheuttamasta ”epä-terveestä kilpailusta”. Kovan kilpailun johdosta töiden määrä on vähentynyt. Kiihtyvän kilpailun syyksi nähtiin myös muita syitä.

”Alalle tulee ilmeisesti työsuhteestaan täydelle eläkkeelle jääviä toimittajia, jotka mielen-
virkistyksekseen kirjoittavat juttuja polkuhintaan.” (N 56+)

Ongelmana koettiin yhteisten pelisääntöjen puuttuminen sekä työmäärän lisääntyminen. Eräs vastaajista mainitsi tuottajien ja toimituspäälliköiden lykkäävän omia töitään freelancetoimittajille. Myös toisen osapuolen toimenkuvan ymmärtämättömyys oli joutanut juttujen tilaamiseen liian nopealla aikataululla.

Mediatulojen johtoporras sai kritiikkiä osakseen:

”[...] medioiden johtoportaana näkemyksen puute ja näköaloja kaventavat rutiinit.” (M 26–35)

”Ongelmat paikantuvat toimitusten ytimiin: ei suunnitella etukäteen, ei ohjeisteta, ei pidetä yhteyttä muuten kuin juttukaupan yhteydessä. [...] Toimeksiantajilla ei ole riittävästi tietoa mitä freetyö käytännössä tarkoittaa.” (N 46–55)

”Olen kuullut jo merkittävien työnantajien edustajien naureskelevan, että miksi palkkaamaan toimittajia, kun niitä saa ilmaiseksikin.” (N 26–35)

Lisäksi käsiteltiin yleisenä trendinä pidettävää median viihteellistymistä.

”Mielekkäiden toimeksiantajien ja sisällön arvostamisen puute: juttujen lyheneminen ja viihteellistyminen ei anna tilaa journalismille, joka tyydyttäisi ammatillista kunnianhimoa.” (M 26–35)

”Lehtien - entisten ns. laatulehtienkin - muuttuminen sisältöprofiileiltaan entistä tyhjänpäiväisemmiksi. Eikö yksi Seiska ja yksi Hymy riittäisi tämänkokoiseen maahan esimerkiksi roskajournalismista?” (M 56+)

Laman vaikutusten koettiin myös vaikuttavan alalla vallitsevaan tilanteeseen. Yksi vastaajista kertoi olleensa freelancetoimittajana kolmen laman aikana ja oli huomannut samanlaisen trendin palkkioiden suhteen: ne laskevat riippumatta lehtitalon tekemästä tuloksesta. Harmaa talous ja yrittäjän asema nostettiin esille niin ikään.

”Pikkulehtien työn määrän/vaativuuden ja palkkion epäsuhta. Tällä alalla tehdään harmaata taloutta paljon. Olisi hyvä ehkä saada ostavat toimittajat tajuamaan, että he ovat mukana vetämässä toimittajia harmaaseen talouteen, kun eläkemaksuja ei makseta täysmääräisesti yms.” (N 46–55)

”Myös valtiovallan tukema kuvitelma, että freelancer on yrittäjä siinä mielessä kuin esim. putkimies - kun putkimies tulee tekemään minulle hommia, en minä toimeksiantajana määrää palkkiota. Putkimies lähettää minulle laskun ja minä maksan sen mukisematta!” (N 46–55)

Tutkimuksessa pyydettiin myös konkreettisia kehitysehdotuksia tilanteen korjaamiseksi. Useat vastauksista käsitelivät lainsäädännön muokkaamista ja minimipalkan käyttöön-ottoa.

”Alan lainsäädäntöön on tultava muutos. Freelancereiden on saatava minimipalkkiot. Se tervehdyttäisi alaa ja lopettaisi suoranaisen riiston.” (N 46–55)

”Mielestäni sopimusasiat pitäisi saada lainsäädännön keinoin kuriin.” (N 56+)

”Lainsäädännöllä (tekijänoikeudet, sopimusoikeudet).” (M 56+)

Koulutuspaikkojen vähentämistä käsiteltiin paljon. Toisaalta asiassa nähtiin myös toinen puoli, alalle tulee uusia tekijöitä riippumatta koulutuspaikoista.

”Alan koulutusta olisi reilusti vähennettävä. Vaikka toisaalta alalla voi toimia kuka tahansa, ei sitä ole suojattu. Ehkä harrastelijat ja vakityönsä ohella kirjoittajat osaltaan alentavat palkkioita, jos heidän ei tarvitse tulla niillä toimeen. Toisaalta laadun pitäisi ratkaista, jos harrastelija kirjoittaa paremmin kuin ammattilainen, ei häntä pidä estää.” (N 36–45)

Vastausten joukossa oli ehdotus, joka kiteyttää toiveet alan tulevaisuudesta:

”Reilun kaupan periaatteet voimaan myös media-alalla!” (N 46–55)

Juttuja ostavat toimeksiantajat pohtivat omalta osaltaan alalla ilmeneviä ongelmia. Lähes kaikissa vastauksissa käsiteltiin samoja aiheita. Raha ja budjettiasiat olivat vahvasti näkyvillä. Useat toimeksiantajat kertoivat, että mielellään maksaisivat enemmän, mutta resursseja ei ole. Ongelmia ilmeni, kun juttuja tarjoava freelancetoimittaja ei aina ymmärrä resurssien vähyyttä.

”Määrärahat ostoihin ovat vähäiset. Samalla mietitään, että oma porukka pystyisi tekemään tämän nopeammin ja edullisemmin.” (M 56+ PL PT)

”Pieni avustajabudjetti paikallislehdessä.” (N 26–35 PL PT)

”Yhteiskunnallisessa mielessä suurin ongelma ovat itsensä työllistävien friikkujen suuret kulut ja surkea sosiaaliturva. Palkkiot ovat huonoja juuri suhteessa näihin kuluihin (YEL-maksut, työterveys, lomat, sairauslomat jne.)” (N 36–45 AL TS)

”Palkkioiden pienuus ja siitä johtuva freelancereiden ymmärrettävä kieltäytyminen työtarjouksista.” (N 26–35 AL TS)

”Raha. Emme voi maksaa niin paljon, kuin pitäisi. Siitä seuraa se, että emme voi käyttää niitä freelancereita, joita haluaisimme ja joille pitäisi maksaa kunnolla.” (N 36–45 AL TS)

”Tuloksen tekemisen tavoitteet: kun pörssiyhtiön pitäisi tehdä omistajilleen mahdollisimman paljon voittoa, yhtiön johdossa tuijotetaan koko ajan euroa. Tämä näkyy siinä, että freelancereilta ostettaessa riittää, että jutut ovat ”riittävän laadukkaita” ja että ne saa mahdollisimman halvalla. Tämä turhauttaa, kun omat keinot palkita hyvästä laadusta ovat rajalliset.” (N 26–35 PL PT)

Joidenkin toimeksiantajien mielestä freelancetoimittajat ylihinnottelevat itseään.

”Freelancerit hinnoittelevat itsensä liian usein yli ts. eivät aina ymmärrä, että avustus- ja jäsenmaksurahoilla pyörítettävän ei-kaupallisen kansalaisjärjestön lehdellä ei ole varaa liikimainkaan samansuuruisiin palkkioihin kuin lehtitalojen aikakauslehdillä.” (M 26–35 JL TS)

”Toimittajien epärealistiset palkkiotoiveet. Yritetään tinkiä isompia palkkioita juttuja paisuttamalla ja työmäärää liioittelemalla.” (M 26–35 AL PT)

Paljon kritiikkiä annettiin myös ammattiosaamisesta ja toimittajien työn tasosta. Aikatauluista lipsumisesta mainittiin useasti. Vastauksissa kaivattiin myös parempaa perehtymistä viestimeen, huolellisuutta, tasalaatuisuutta sekä työhön paneutumista.

”Työn taso vaihtelee. Hyvät kirjoittajat ovat harvassa, tai sitten freelancerit tekevät työtä liukuhihnalta ilman suurempaa kunnianhimoa omaa työtään kohtaan.” (N 36–45 JL PT)

”Ammattiaidon puute, ideoiden puute, viestinten tuntemisessa puutteita.” (N 46–55 JL&AS KJ)

”Työn laatu ja toimittajan paneutuminen. Välillä kohtaan sitä, että moni tekee juttuja _vain_ rahasta ja se valitettavasti näkyy. Kaipaen sitä, että toimittaja innostuisi aidosti (myös itse ehdottamastaan) aiheesta.” (N 26–35 AL TP)

”Tekstipuolella tasoerot ovat hurjat. Huonoja tai keskinkertaisia juttuja saa eteensä aika usein. Niistä editoidaan julkaisukelpoisia - mikä tarkoittaa työtunteja toimituksessa.” (N 46–55 AL PT)

”Free ei tunne riittävästi viestintä ja sen aluetta, johon tarjoaa.” (N 46–55 JL TP)

Itsepäisesti omista oikeuksista kiinnipitäminen ja toisen osapuolen tilanteen ymmärtämättömyys huomioitiin myös eräässä vastauksessa, jossa alan ongelmia käsiteltiin kattavasti.

”Sekä mediatalojen että yksittäisten freetoimittajien mustavalkoinen käsitys oikeudenmukaisesta palkkiosta. Mediatalot haluavat materiaalia ilmaiseksi kaikin oikeuksin ja yksittäiset toimittajat pitävät kiinni liiton suosituksista, jotka eivät vastaa alan todellisuutta. Suosituspalkkio voi olla yhdestä työstä liian suuri ja toisesta liian pieni, sivumäärä ei kerro juuri mitään työn vaatimasta ammattitaidosta tai työtunneista. Liika itsepäisyys puolin ja toisin on pelkkää ajan ja resurssien haaskausta, ostopäätöksen tekevä toimituksellinen henkilö ei voi rajattomasti vaikuttaa palkkioihin, eikä käytännössä ehdi toimimaan välittäjänä palkkiokiistoissa, koska päätoimenkuvaan kuuluu tuottava toimitustyö. Valtaosa freetoimittajista onneksi ymmärtää lehden resurssit ja oman ammattitaitonsa hinnoittelun oikein, sekä tajuaa diplomaattisen kaupankäynnin merkityksen - ja tietää milloin kannattaa joustaa ja milloin sanoa että ei käy.” (M 36–45 AL TS)

Toimeksiantajilta kysyttiin kehittämissuhteita suhteen sekä kommunikoinnin parantamiseksi freelancetoimittajien kanssa. Kontrastina aikaisemmin mainittuihin tuloksiin avoimissa kommentteissa toimeksiantajat kaipasivat enemmän keskustelua, tapaamisia ja yhteydenpitoa. Sähköpostin käyttämistä tällaisiin tarkoituksiin kritisoitiin.

”Sähköposti on loistava välinen materiaalin siirtoon. Sähköposti on täydellisen surkea välinen neuvotteluun, ohjantaan, tai muuhun sellaiseen johon reaaliaikainen dialogi elementti, äänensävyineen ja -painoineen soveltuu erinomaisesti.” (M 46–55 AL PT)

Monet vastaajat kertoivat, että kehittämistarpeita ei ole ja asiat toimivat heidän kohdallaan hyvin.

Alalla vallitsevaa tilannetta toimeksiantajat halusivat muuttaa freelancetoimittajien palkkioita parantamalla, sopimusehtojen parantamisella, SJJ:n näkyvämmällä toiminnalla ja kehittämisellä sekä yhteisten pelisääntöjen muodostamisella.

Toimeksiantajat eivät juuri tuoneet esille ylikoulutusta ongelmana, enemmän kaivattiin ammattitaitoisia tekijöitä. Ylikoulutus ja -tarjonta voivat johtaa myös toimeksiantajien kohdalta heille sopiviin tuloksiin, kuten eräs vastaaja asian summaa:

”Nyt on ostajan markkinat, ja siihen on paha käydä huutelemaan puskasta.” (N 46–55 JL TP)

Media-alan suosiota alalle kouluttautuvien nuorien parissa pohdittiin myös:

”Jos jokin asia leimaa alaa, niin se on katteeton hypetys tai alan "seksikkyys". [...] Tyyppillinen toimeksianto ei vie toimittajaa keskelle huimia seikkailuita tai kiihkeää elämää kaiken keskipisteessä. Tämä ei ole toisinaan tiedossa etenkin alalle hakeutuvilla nuorilla.” (M 46–55 AL PT)

5 Johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Tutkimuksen selvitettiin freelancetoimittajien ja toimeksiantajien välistä suhdetta ja siinä esiintyviä ristiriitatilanteita. Tarkoituksena oli myös selvittää, mitkä muutokset ovat aiheuttaneet mahdolliset ongelmat ja miten näiltä tilanteilta voitaisiin välttyä tulevaisuudessa.

Tutkimuksen hypoteesina oli, että alalla esiintyy ongelmia toimeksiantajien ja freelancetoimittajien välillä, ja nämä ongelmat johtuvat huonoista palkkioista, konvergenssikulttuurista ja sopimuskiistoista. Tutkimustulokset tukivat alkuperäistä hypoteesia, sillä kyselyn molemmat osapuolet kertoivat ongelmista sekä riitatilanteista. Freelancetoimittajat ilmoittivat kohdallaan olevan ongelmia toimeksiantajia useammin. Tutkimuksessa saatiin myös paljon tilastollisesti merkitseviä tuloksia vertaillessa freelancetoimittajien ja toimeksiantajien vastauksia toisiinsa. Toimeksiantajat kokivat freelancetoimittajia useammin, että ongelmia on vähemmän, palkkaus on riittävää, sopimukset ovat oikeudenmukaisia ja arvostusta osoitetaan riittävästi.

Seuraavassa käydään läpi keskeisimpiä tuloksia ja tehdään kehitysehdotuksia niiden perusteella. Tuloksia tulkitessa on hyvä muistaa, että suurin osa toimituksista sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Näin freelancetoimittajan asuinkunta vaikuttaa väkisinkin tuloksiin. Syrjäseuduilla ja ulkomailla asuvilla ei usein ole mahdollisuutta tavata kasvotusten toimeksiantajia ja kommunikointi saattaa olosuhteiden pakosta tuntua riittämättömältä.

Kehitysehdotukset ovat jaettu neljään alaotsikkoon tutkimustuloksien vastauksien järjestystä myötäillen. Kehitysehdotukset ovat tutkijoiden omia mielipiteitä, jotka ovat muodostuneet tutkimuksen teoreettista materiaalia ja tutkimustuloksia analysoidessa.

5.1 Kommunikaatio ja ohjeistus

Näissä osioissa tilastollisia merkitsevyyksiä havaittiin freelancetoimittajien kohdalla asuinpaikkakunnan vaikutuksella yhteydenpitotapojen sekä yhteydenpidon riittävyyteen. Toimeksiantajien kohdalla puolestaan merkitsevyys löytyi kommunikaation riittävyydessä sukupuolten välillä. Myös eri ikäryhmiä sekä työnkuvassa vietettyä aikaa tarkastellessa löytyi merkitsevyyksiä. Ryhmien välisessä vertailussa freelancetoimittajat

kokivat useammin osapuolten välisen suhteen ongelmallisempänä, kiistatilanteita olevan useammin sekä puutteellisen ohjeistuksen aiheuttavan ongelmatilanteita. Toimeksiantajat taas olivat enemmän sitä mieltä, että heidän kohdallaan työkiireet vaikuttavat kommunikaation laatuun.

Tuloksista voidaan päätellä, että kummatkin osapuolet pitivät nykyisiä kommunikointitapoja riittävinä eikä muutosta toivottu, vaikka väärinkäsityksiä raportoitiin esiintyvän puolella freelancetoimittajista ja neljänneksellä toimeksiantajista. Suurimmat ongelmat johtuivat toimeksiantajien mukaan työkiireistä. Vaikka enemmistö toimeksiantajista koki ohjeistuksensa olevan hyvin laadittuja, niin yli puolet freelancetoimittajista kertoi ohjeistuksessa olleen ongelmia. Työkiireet toimituksissa johtunevat Nikusenkin tutkimuksessaan (2011b, 9) mainitsemista media-alalla tapahtuvasta YT-neuvotteluiden sarjasta ja näistä johtuvista toimitusten pienenemisistä. Tältä osin voidaan siis ajatella, että irtisanomisilla ja osapuolten välisillä koetuilla kommunikaatio-ongelmilla olisi yhteyttä. Ratkaisuksi työkiireisiin Jyrkiäinen (2008, 89) ehdottaa tutkimuksessaan työntekijöiden lisäämistä, parempaa suunnittelua ja toimenkuvan selkeyttämistä. Tämän lisäksi kommunikaatiota voisi parantaa entistä tarkempi keskittyminen ja huolellisuus ohjeita antaessa. Olisi tärkeää, että tähän panostettaisiin esimerkiksi käyttämällä enemmän aikaa sähköpostien kirjoittamiseen. Lisääjän investoiminen tähän vähentäisi väärinkäsitysten ja ongelmien määrää ja maksaisi itsensä nopeasti takaisin.

Ohjeita antaessa tulisi myös huomioida freelancetoimittajan asuinpaikka. Pohjois-Suomessa ja ulkomailla asuvien voi olla vaikeampi päästä käsiksi Helsingissä sijaitsevien toimituksien materiaaleihin ja hankalampi selvittää lehden konseptia sekä juttutyylejä. Heitä voisikin auttaa malli-jutun lähettäminen toimeksiannon yhteydessä.

Huomionarvoista on, että toimituksista annetut ohjeistukset eivät tutkimuksen mukaan ole kaikille toimittajille riittäviä. Harmia aiheutti seikka, ettei toimeksiantaja juttua tilatessaan joko tiennyt, tai osannut kertoa, mitä halusi. Toimeksiantajat taas kritisivat freelancetoimittajia, etteivät he uskalla kysyä rohkeasti tarkempia ohjeita. Myös toimittajien asenne juttujen muuttamiseen ja editoimiseen aiheutti närää. Tällaisilta tilanteilta voitaisiin välttyä, jos yhteinen kommunikaatio olisi selkeämpää ja laadukkaampaa.

Yhtenä ratkaisuna ohjeistuksen ja kommunikaation parantamiseen voisi olla helposti muokattavien elektronisten ohje- ja toimeksiantolomakkeiden luominen. Koska ohjeistusta antaessa on tärkeää, ettei mitään oleellista unohdu, varmistaisi e-lomake tarpeellisen tiedon perille menemisen.

5.2 Työ- ja toimeksiantosopimukset

Tässä osiossa löytyi useita merkitseviä eroja freelancetoimittajien ryhmästä. Naiset kokivat sopimukset useammin epäoikeudenmukaisina kuin miehet. Sopimusehtoihin vaikuttamisessa sekä sopimusten oikeudenmukaisena pitämisessä oli puolestaan paikkakunnan sijainnilla merkitystä. Toimeksiantajien puolella ikä nousi merkitseväksi tekijäksi kiistojen aiheuttamassa sopimuksen purussa tai kirjoittamatta jättämisessä. Nuoret ikäluokat olivat kohdanneet tätä useammin kohdallaan. Toimeksiantajien ja freelancetoimittajien välillä merkitseviä eroja löytyi useita. Toimeksiantajat kokivat voivansa vaikuttaa huomattavasti useammin yhteisiin sopimusehtoihin. He myös raportoivat huomattavasti vähemmän erimielisyyksiä sopimusten sisällöistä ja niiden aiheuttamia sopimusten purkua tai kirjoittamatta jättämistä. Freelancetoimittajat kokivat toimeksiantajia useammin sopimusehtojen vaikuttavan journalistisen työn laatuun ja voimassa olevien sopimusten olevan epäoikeudenmukaisia.

Sopimuksista kysyttäessä yllättävänä tekijänä nousi esiin, että lähes kaikki toimeksiantajat kokivat pystyvänsä vaikuttamaan sopimusten sisältöön sekä palkkioiden suuruuksiin. Freelancetoimittajista vastaava luku oli noin puolet. Tämä viittaisi siihen, että freelancetoimittajat eivät välttämättä ole tietoisia toisen osapuolen mahdollisuudesta vaikuttaa sopimuksen sisältöön ja palkkioiden suuruuteen, eivätkä he siksi lähde ajamaan asiaansa yhtä voimakkaasti neuvottelutilanteessa. Tämä käy ilmi ryhmän tyytymättömyydestä niin palkkoihin kuin sopimusehtoihin. Naiset kokivat sopimukset huomattavasti useammin epäoikeudenmukaisiksi kuin miehet. Tätä selittänee seikka, että miehet olivat jättäneet mielestään epäreilut sopimukset useammin allekirjoittamatta. Vastauksista selvisi myös, että miehet kokevat pystyvänsä vaikuttamaan sopimusehtoihin enemmän ja toisaalta riitautuivat useammin toimeksiantajien kanssa. Näyttääkin siltä, että naiset hyväksyvät mielestään epäreilut sopimusehdot herkemmin. Freelancetoimittajien tulisi-kin rohkaistua pyytämään enemmän ja sanomaan mielipiteensä. Sopimusneuvottelut

saattavat kuitenkin osoittautua ongelmallisiksi, koska enemmistö toimeksiantajista pitää nykyisiä sopimusehtoja ja palkkioita oikeudenmukaisina.

Varsinaista syytä siihen, miksi freelancetoimittajat eivät neuvottele parempia sopimuksia, ei tässä tutkimuksessa selvitetty. Esimerkiksi pelko toimeksiannon menettämisestä saattaa olla syynä passiivisuuteen, joka tuli ilmi myös avoimissa vastauksissa. Koska erot olivat huomattavia ja erot tilastollisesti merkitseviä, olisi syiden selvittely potentiaalinen uuden jatkotutkimuksen aihe.

Esille nousi myös toimeksiantajan työnkuvan vaikutus sopimukseen ja palkkioihin. Vaikka saman toiminimikkeen omaavilla henkilöillä voi olla mediasta riippuen hyvin erilaiset toimivaltuudet sekä käytännöt, ovat tulokset kuitenkin suuntaa-antavia. Esimerkiksi toimitussihteerit olivat joutuneet useammin riitatilanteisiin kuin muut. He myös raportoivat pystyvänsä vaikuttamaan sopimusehtoihin hyvinkin laajasti, mutta palkkioiden määrään heillä oli vähiten valtaa. Samalla toimitussihteerit kokivat muita useammin, että freelancetoimittajien palkkiot olivat liian pieniä. Toimitussihteerit voivat siis vaikuttaa sopimusehtoihin, mutta palkkioiden määrät sanellaan ylempältä taholta. Tämä näyttäisi aiheuttavan ongelmia. Jos toimitussihteereille annettaisiinkin enemmän valtaa vaikuttaa palkkioiden suuruuksiin, vaikuttaisi se luultavasti positiivisesti tahojen välisiin suhteisiin tulevaisuudessa. Tutkimus osoittaa myös, että juttuja ostava toimeksiantaja ei useinkaan voi vaikuttaa kaikkiin niihin asioihin, joista kiistoja on syntynyt. Toimeksiantajat voisivat tulla tässä asiassa freelancetoimittajia vastaan ja kertoa reilusti, missä asioissa heillä on neuvotteluvaraa. Tämä lisääntee luottamusta sekä yhteistyöhalukkuutta.

Kategorian avoimissa vastauksissa kritisoitiin niitä media-alan yrityksiä, jotka pyrkivät saamaan laajemmat oikeudet freelancetoimittajien tekemään työhön jättäen kuitenkin lakisääteiset vastuut toimittajalle. Tämä on huomioitu aikaisemmin muun muassa Savolaisen (2011, 32), Pakkasen (2011 39–40, 22) ja Salaman (2011, 76) toimesta. Tämä on aiheuttanut paljon ongelmia sopimusneuvotteluissa, sillä esimerkiksi Kemppisen mukaan (2012, 8) kaikkia taloudellisia oikeuksia ei pystytä juridisesti siirtämään freelancerille, vaikka hän allekirjoittaisi yhtiön sopimuksen.

Toimeksiantajien olisi hyvä tiedostaa, että useat freelancetoimittajat kokevat kaikkien oikeuksien pyytämisen ”varmuuden vuoksi” ilman lisäkorvauksia epäkunnioittavana heidän tekemäänsä työtä kohtaan. Tämän asian suhteen toimituksien tulisi pohtia onko kaikkien oikeuksien vaatiminen pitkällä tähtäimellä kannattavaa. Tätä tukee myös edellä mainitut tutkimukset, missä myös todetaan kaikkien oikeuksien vaatimisen olevan yksi suurimmista ongelman aiheuttajista. Myyvälle taholle pitäisi jättää mahdollisuus pitää tietyt oikeudet itsellään tai hänen halutessaan myydä ne korotetulla hinnalla. Tämä tulee kuitenkin olemaan ongelmallista toimitusten kannalta niin kauan kuin median konvergenssi muuttaa alan käytäntöjä nopealla tahdilla. Sopimusmallit ja ansaintalogiikat etsivät siis vielä lopullista muotoaan. Niin kauan kuin asiaan ei saada kaikkia tyydyttävää ratkaisua, tulee tämä asia aiheuttamaan ongelmia alalla.

Tuloksista selvisi myös, että Etelä-Suomen ulkopuolella asuvien toimittajien on vaikeampaa neuvotella sopimuksista. Tähän tulisi kiinnittää huomiota niin toimituksissa kuin liitoissakin. Alalla tulisi olla samat pelisäännöt asuinpaikkakunnasta riippumatta.

5.3 Palkkiot ja arvostus

Palkkio-osiossa tilastollisesti merkitseviä eroja löytyi toimeksiantajien puolelta. Nuoremmat toimeksiantajat kokivat palkkiot riittämättömämmiksi ja huonommin työn määrää vastaaviksi kuin muut. Myös toimenkuvalla oli merkitystä, sillä toimitussihteerit kokivat useammin, etteivät palkkiot vastaa työmääriä. Freelancetoimittajat pitivät palkkioita liian pieninä ja huonosti työmäärää vastaavina. He myös kokivat useammin, että palkkioneuvottelut eivät olleet päätyneet molempia tyydyttäviin tuloksiin.

Palkkio-osuudessa tehdyt havainnot tukevat tutkimuksen aikaisempia tuloksia. Toimeksiantajat kokevat osaltaan useammin, että tilanne alalla on hyvä. Tätä havainnollistaa hyvin kysymys kirjoittavien freelancetoimittajien palkkioiden riittävydestä. 80 prosenttia koki palkkiot liian pieniksi, kun vastaava luku oli toimeksiantajien puolella 30 prosenttia. Tutkimuksessa saatu tulos tukee aikaisempia havaintoja alalla maksettavista palkkioista (Salama 2011, 52; Vehkoo 2011, Lehkonen 2005, 8).

Jatkon kannalta olisikin äärimmäisen tärkeää, että toimeksiantajat tiedostaisivat freelancetoimittajien näkökannan palkkioasioissa. Näin suuria eroja on vaikea selittää muuten

kuin sillä, etteivät osapuolet kommunikoi keskenään riittävän hyvin. Kun tyytymättömyys freelancetoimittajien puolella on näin mittavaa, on muita ongelmia hankala korjata, sillä huonosti maksettu työ aiheuttaa helposti motivaatiopuutetta. Toimitusten tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota palkkioiden riittävyteen ja siihen, onko korvaus kohtuullinen jutun vaatimasta työmäärästä ja kustannuksista. Toimeksiantajien olisi myös hyvä huomioda se seikka, että freelancetoimittajista 90 prosenttia palkkion määrää arvostuksen osoituksena.

5.4 Avoimet kommentit

Tutkimuksessa oli myös mahdollisuus kertoa vapaakentissä avoimesti alalla esiintyvistä ilmiöistä ja haasteista. Toimeksiantajat ja useat freelancetoimittajat kertoivat avoimissa kommenteissaan epäselvyydestä tilanteesta, jossa nuoria koulutetaan työttömiksi alalle. Ylikoulutus on noussut puheenaiheeksi myös muissa alaan liittyvissä julkaisuissa (Lintula & Valkama 2009, 129; Raittila ym. 2006, 86). Toisaalta puolet yli kymmenen vuotta työtään tehneistä toimeksiantajista toivoi enemmän toimittajien moniosaamista, joka nykyisin saavutetaan ennen kaikkea koulutuksen kautta. Ottaen myös huomioon, että noin puolet toimittajista päätyy alalle ilman koulutusta (Jyrkiäinen 2008, 98), voisi olla aiheellista puhua mieluummin alalle ilman koulutusta tulevien karsimisesta. Tämä onnistunee parhaiten tarkentamalla pääsykoevaatimuksia ja nostamalla koulutuksen tasoa, jolloin alan koulutusta saaneiden toimittajien osaamisen arvostaminen nousee. Julkisuuteen nousseet ongelmat palkkioista, irtisanomisista ja sopimuskiistoista lienevät vaikuttaneen jo alan niin sanottuun ”mediaseksikkyyteen”. Tämä tulee todennäköisesti näkymään tulevaisuudessa alalle hakeutuvien määrässä.

5.5 Yhteenveto ja tutkimuksen arviointi

Freelancetoimittajien ja toimeksiantajien vastauksia keskenään vertaillaessa tuli esille useita merkitseviä tuloksia. Muun muassa palkkioista, toimeksiantosopimuksista ja arvostuksesta kysyttäessä olivat osapuolet pitkälti eri mieltä toistensa kanssa. Silmiinpistävää oli, että toimeksiantajat näkevät alalla vallitsevan tilanteen huomattavasti positiivisempänä kuin freelancetoimittajat.

Suuria näkemys- ja mielipide-eroja saattaa selittää myös se, että freelancetoimittajia oli vaikeampi motivoida ottamaan kyselyyn osaa. Tämä voi vaikuttaa tutkimuksen validiteettiin sekä laatuun (Heiskanen 2010, 72). Toisaalta tutkimuksessa kerättiin myös paljon laadullista tutkimusaineistoa. Vilkan (2005, 126) mukaan, tällöin tutkimusaineiston koolla ei ole niin suurta merkitystä. Tutkimuspyynnön tavoittaneesta freelancetoimittajasta tutkimukseen vastasi vain arviolta 8 prosenttia, kun taas toimeksiantajilla vastaava luku oli 15 prosenttia. Toimeksiantajien korkeamman vastausprosentin myötä heistä saatu otos on edustavampi. Freelancetoimittajien kohdalla alhaisen osallistumisprosentin syyksi voidaan pohtia useitakin tekijöitä. On mahdollista, että kyselyyn ottaa osaa suurimmaksi osaksi henkilöt, jotka ovat kokeneet enemmän ongelmia viime aikoina. Toisaalta alhaiseen vastaajien määrään on saattanut vaikuttaa se, että freelancetoimittajille on tehty useita kyselytutkimuksia viime aikoina. Pienestä vastaajajoukosta huolimatta runsas kvalitatiivinen aineisto sekä aiemmat tutkimukset, esimerkiksi Jyrkiäisen (2008) ja Pakkasen (2011) toimesta, tukevat nyt saatuja tuloksia. Nämä seikat lisäävät omalta osaltaan tulosten luotettavuutta. Tutkimuksessa esiin tulleissa suurissa mielipide-eroissa ja niiden taustalla vaikuttavissa syissä olisi kuitenkin vielä sija lisätutkimukselle.

Kyselyssä nousi esille vahvasti ulkomailla asuvien freelancetoimittajien kokemat ongelmat. Vaikka kyselyyn otti osaa vain kaksitoista tähän ryhmään kuuluvaa freelance-toimittajaa, nousivat monet näistä asioista tilastollisesti merkitseviksi. Tämä ryhmä saattaa kokea vaikuttamisensa mahdollisuudet vähäisiksi pitkien välimatkojen vuoksi. Ulkomailla asuvia freelancetoimittajia käyttävien toimeksiantajien olisikin hyvä kiinnittää erityistä huomiota kommunikaation laatuun.

Molemmat osapuolet toivoivat enemmän ymmärrystä toisen toimenkuvan kanssa. Muutosta onkin tapahduttava, freelancetoimittajat ja toimeksiantajat eivät näytä olevan samalla sivulla ongelmien vakavuudesta tai laajuudesta. Ymmärtämällä toista osapuolta paremmin on olemassa olevia ongelmia helpompi jatkossa selvittää. Ilman korjaavia toimenpiteitä erot tulevat vain syvenemään jatkossa toimeksiantajien ajautuessa yhä kauemmas alati kasvavasta freelancetoimittajien joukosta.

Yhteistyön edistämiseksi olisi hyvä jatkossa käydä avoimia ja molemmat osapuolet huomioonottavia neuvotteluita. Yhteisten koko alaa koskevien pelisääntöjen sopiminen

olisi suositeltavaa, sillä se voisi parantaa tahojen välistä yhteistyötä. Avoimissa kommentteissa toivottiin myös tervehenkisempiä neuvotteluita kaikkien tahojen välillä. Sen sijaan, että tehtäisiin erillisiä sopimuksia luottotoimittajien ja -kuvaajien välillä suljettujen ovien takana, olisi tärkeää koko alan kannalta, että yhteiset säännöt olisivat olemassa ja pätisivät kaikkiin ammattikunnan edustajiin. Avoimissa kommentteissa usein mainitut tahojen väliset suulliset sopimukset eivät varmasti edesauta tilannetta. Vaikka tulokset kertoivatkin ongelmista osapuolien välillä, eivät välit näyttäisi olevan niin tulehtuneet, ettei niitä saataisi korjattua, vaan molemmilta osapuolilta löytyi sympatiaa ja ymmärrystä toista kohtaan. Tämä on hyvä asetelma lähteä rakentamaan parempia suhteita ja toimintamalleja tulevaisuutta varten.

6 Opinnäytetyöprosessi

Aloitimme opinnäytetyön suunnittelemisen tammikuussa. Pysyimme kohtuullisen hyvin aikataulussamme, vaikka venymistä tapahtuikin. Lähdimme tutkimaan, mikä on aiheuttanut paljon näkyvyyttä saaneet ongelmat freelancetoimittajien ja toimeksiantajien välillä, ja saimme mielestämme tyydyttävät vastaukset kysymyksiimme. Tärkeimpänä havaintona nousi pinnalle toisen aseman ja näkökulman syvempi ymmärtäminen.

Prosessi toteutettiin parityönä ja se käsitti kaikki tutkimuksen tarpeelliset vaiheet: suunnittelusta, taustahaastatteluista ja kysymyslomakkeen rakentamisesta aina saatujen tulosten analyysiin ja johtopäätöksiin. Opinnäytetyöprosessi oli aikaa vievä, mutta sen kummempia synnytyskipuja ei ollut, vaikka aikataulu loppua kohti venyikin. Myös yhteistyömme oli onnistunutta. Emme jakaneet työtä osiin kirjoittaaksemme omilla tahoillamme, vaan koko kirjallinen osuus on yhteistyönä saavutettua.

Projektissamme oli myös joitakin parannuskohteita. Tuloksia kirjoittaessamme huomasimme, että joitakin kyselylomakkeen osa-alueita olisi voinut vielä hioa. Myös Webropol-ohjelmistoon olisi ollut hyvä tutustua etukäteen, sillä kysymyslomakkeemme vaati useita toimintoja, joita ei peruskäyttäjätaidoilla ollut helppoa siihen lisätä. Myös tästä syystä jouduimme editoimaan tutkimusdataa analyysivaiheessa jonkin verran. Esimerkiksi koulutuksesta kysyttäessä emme olleet ottaneet huomioon, että jotkin vastaajat valitsivat useamman vastausvaihtoehdon. Näistä valinnoista poistimme alemman koulutusasteen, koska käyttämällämme asteikolla kerättyä tietoa ei voinut sellaisenaan analysoida. Myös kyselyasteikko aiheutti ongelmia analyysivaiheessa, sillä PASW ohjelma ei sellaisenaan ymmärtänyt ”ei samaa eikä eri mieltä” vaihtoehtoa, joka oli tutkimuksemme kyselyasteikon oikeassa reunassa, joten vastaukset piti erikseen muokata Likertin asteikon mukaisiksi.

Tutkimuksen tekeminen oli äärimmäisen opettavainen kokemus. Projekti oli suuri, mutta me nautimme sen tekemisestä. Toivomme, että työstä löytyy apua nykyisen tilanteen korjaamiseen media-alalla. Meitä se auttoi ymmärtämään paremmin konfliktien molempia osapuolia.

Lähdeluettelo

Aamulehti. 2012. VRLeaks syyttää VR:ää laajasta, salaisesta henkilörekisteristä – Yhtiö kiistää. Luettavissa:

<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194724616924/artikkeli/vrleaks+syyttaa+vr+aa+laajasta+salaisesta+henkilorekisterista+yhtio+kiistaa.html>. Luettu: 18.9.2012

Aikakausimedia. Aikakausilehtien jäsenluettelo 2012. Lehdet luokittain. Luettavissa:

<http://www.aikakauslehdet.fi/jasenet/?lista=luokat>. Luettu: 18.9.2012

Airaksinen, O. 2011. Jo riittää kyykytys. Journalisti 15.8.2011 14/2011. Suomen Journalistiliitto. Luettavissa: https://journalistiliitto-fi.directo.fi/@Bin/5310134/journalisti_2011_2508_06-07.pdf.

Luettu: 12.7.2012.

CNN iReport. 2011. Assignment: Recovery in Japan: After the earthquake. Luettavissa:

<http://ireport.cnn.com/topics/569459>. Luettu: 18.9.2012

Free-sopimuksen ABC 2005. Viestintäyönantajat VTA ry. Suomen Journalistiliitto ry. Helsinki.

Luettavissa: http://www.freet.fi/sopimukset/tiedostot/ABC_freesopimus.pdf. Luettu: 18.9.2012

Freelancereiden työmarkkinatutkimus. 2010. TNS Gallup. Espoo.

Grönlund, M. & Toivonen T. E. 2000. Suomalaisen mediateollisuuden rakenne ja kehitystrendit. Teoksessa Vähämäki, M. (toim.). Mediatalous s. 59-96. Turun kauppakorkeakoulun yritystoiminnan tutkimus- ja koulutuskeskuksen PK-Instituutti ja Mediaryhmä. Oy Edita Ab. Helsinki.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. Painos. Edita. Helsinki.

Heinonen, A. & Domingo, D. 2009. Blogit journalismin muutoksen merkkinä. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa s. 68-87. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Heiskanen, M. 2010. Numeroiden lukeminen ja ymmärtäminen. Teoksessa Hurtig, J., Laitinen, M. & Uljas-Rautio, K. (toim.) Ajattele itse! – Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet s. 71-97. PS-kustannus. Jyväskylä.

Helle, M. 2009. Journalistisen työn muutos. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa s. 91-111. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Helsingin Sanomat. Lukijoiden uutiskuvat. Luettavissa:

<http://lukijoidenkuvat.hs.fi/kuvat/uutiskuvat>. Luettu: 18.9.2012

Helsingin Sanomat. 2012. VRLEAKS. Luettavissa: <http://www.hs.fi/aihe/vrleaks/>.

Luettu: 18.9.2012

Helsingin Sanomat - kulttuuri. 2012. Lehtitalot ovat tiukentaneet avustajasopimuksia.

Luettavissa:

<http://www.hs.fi/kulttuuri/artikkeli/Lehtitalot+ovat+tiukentaneet++avustajasopimuksia/HS20120308SI1KU025jv>. Luettu: 18.9.2012

Helsingin Sanomien – toimitus. 2012. Mitä presidentin pitäisi huomioida ulkopolitiikassa? Helsingin Sanomat, 28. Uutiset, 29.1.2012, A4-A5

Helsingin Sanomien – toimitus. 2012. Lehtitalot ovat tiukentaneet avustajasopimuksia.

Helsingin Sanomat, 68. Kulttuuri, 8.3.2012, C2.

Herkman, J. 2009. Journalismin markkinoilla. Konserni- ja mediajournalismia. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa s. 32-49. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. painos. Tammi. Helsinki.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Hujanen, J. 2011. ”Johtosuhteet on tehty hirveen selkeeks” – Toimituksellisen johtamisen ja autonomian liikkeitä. Teoksessa Kivimäki, S. (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2011, s 22-30. Tampereen yliopisto. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

Jokinen, H. 2007. Mustaa valkoisella, Freelance-journalistin opas. Suomen Journalistiliitto ry. Helsinki.

Juholin, E. & Kuutti, H. 2006. Mediapeli - anatomia ja keinot. 3. painos. Inforviestintä Oy. Helsinki.

Juntunen, L. 2009. Kiireen ja kilpailun haasteet journalistiselle etiikalle. Teoksessa Väli-verronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa s. 171-192. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Jyrkiäinen, J. 2008. Journalistit muuttuvassa mediassa. Julkaisusarja B 50. Tampereen yliopisto. Journalismin tutkimusyksikkö, tiedotusopin laitos. Tampere.

Kansalliskirjasto, julkaisutilastot, aikakauslehdet. Julkaistu: 2011. Luettavissa: http://www.kansalliskirjasto.fi/attachments/5nIQcFT1d/61rX0YZEL/Files/CurrentFile/Aikakauslehdet_1999-.pdf. Luettu: 18.9.2012

Kansan Uutiset - Kotimaa. 2011. Journalistiliitto kannattaa media-alan koulutuspaikkojen leikkausta. Verkkolehti. Luettavissa: <http://www.kansanuutiset.fi/uutiset/kotimaa/2675834/journalistiliitto-kannattaa-media-alan-koulutuspaikkojen-leikkausta>. Luettu 16.7.2012.

Karismo, A. 2009. Sanomain työsuhteisten ammattiosasto vaati Sanomia neuvottelu-pöytäan. STO:n kannanotto free-sopimukseen. Suomen freelance-journalistit ry. Luettavissa: <http://www.freet.fi/uutiset/artikkeli/756/>. Luettu: 12.7.2012.

Kilpailulaki 12.8.2011/948. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110948>. Luettu: 12.7.2012.

Kivikuru, U. 2003. Aikakausilehdistö. Teoksessa Nordenstreng, K. & Wiio, O.A. (toim.). Suomen mediamaisema s. 77-98. 2. painos. WSOY. Vantaa.

Kylmä, T. P. 2011. WikiLeaks – välikäsijournalismia? Teoksessa Kivimäki, S. (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2011, s 55-62. Tampereen yliopisto. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

Lahdenmäki, A. 2010. Vapaata riistoa. Journalisti 11.11.2010 19/2010. Journalistiliitto.

Luettavissa: <http://journalistiliitto-fi->

bin.directo.fi/@Bin/75bdfaa7159432066e2c4912511a628f/1344265080/application/pdf/2805356/journalisti_2010_1111_08.pdf. Luettu: 16.7.2012.

Lehkonen, M. 2005. Freelancetoimittajan asema työsuhteen ja yrittäjyyden välissä –

Kahdeksan sanomalehdelle työskentelevän toimittajan haastattelututkimus. Tiedotusopin pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto. Tampere. Luettavissa:

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu00561.pdf>. Luettu: 18.9.2012

Leppäjärvi, A. 2012. 21.6.2012. Journalismin koulutusohjelmanjohtaja. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. Sähköposti.

Levikintarkastus Oy. 2011. Painettujen lehtien levikkikehitys pysynyt maltillisena. Lehdistö tiedote. Liitteenä LT-levikit 2010 yhteenvetotilasto. Luettavissa:

<http://www.levikintarkastus.fi/uutisia/Levikkitiedote2011.pdf>. Luettu: 18.9.2012

Lintula, A. & Valkama, M. 2009. Nuoren toimittajan elonjämisopas. Ajatus Kirjat. Jyväskylä.

Mattila, N. 2011. Freelancerit vaativat reiluapeliä. Helsingin Sanomat 9.9.2011 D6.

MTV3 - Kotimaa. 2012. VRLeaksin tutkintapyyntö poliisille – VR mieltii omia siirtojaan. Luettavissa: <http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/vrleaksin-tutkintapyynto-poliisilla---vr-mieltii-omia-siirtojaan/2012/02/1502434>. Luettu: 18.9.2012

Nieminen, H. & Pantti, M. 2009 Media markkinoilla – Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Uudistettu painos. Loki-Kirjat. Helsinki.

Niiranen, V. & Tarkela, P. 1998. Tekijänoikeuden tietosanakirja. WSOY Lakitieto. Helsinki.

Nikunen, K. 2011a. Enemmän vähemmällä – Laman ja teknologisen murroksen vaikutukset suomalaisessa toimituksissa 2009-2010. Tampereen yliopisto. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Tampere.

Nikunen, K. 2011b. Ikään katsoen: Talouslaman vaikutuksia suomalaisissa toimituksissa. Teoksessa Kivimäki, S. (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2011, s 9-21. Tampereen yliopisto. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

Niskasaari, M. 2012. Tekijänoikeuskonkari tyrmää Sanoman freesopimuksen. Journalisti 8.3.2012 5/2012. Journalistiliiton lehti. Luettavissa: https://journalistiliitto-fi.directo.fi/@Bin/7178955/journalisti%205_2012%20s8-9.pdf. Luettu: 18.9.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012a. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016 – Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Helsinki. Luettu: <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/okm01.pdf?lang=fi>. Luettu: 18.9.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012b. Ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja kohdennetaan alueellisiin ja valtakunnallisiin tarpeisiin. Luettavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2012/03/AMK_aloituspaikkavahennykset.html. Luettu: 18.9.2012

Osavuositarkastus Alma Media Oyj. 2012. Alma Median osavuositarkastus tammi-maaliskuulta 2012: Yritystot kasvattivat liikevaihtoa, digitaalisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta jo lähes neljännes. Luettavissa: <http://www.almamedia.fi/tiedote?tiedote=651994>. Luettu: 18.9.2012

Osavuositarkastus Ikka-Yhtymä. 2012. Osavuositarkastus 1.1.-31.3.2012. Luettavissa: [http://www.ikka-yhtyma.fi/web/yhtyma/corporate.nsf/files/Ilkka-Yhtym%C3%A4_31032012/\\$file/Ilkka-Yhtym%C3%A4_31032012.pdf](http://www.ikka-yhtyma.fi/web/yhtyma/corporate.nsf/files/Ilkka-Yhtym%C3%A4_31032012/$file/Ilkka-Yhtym%C3%A4_31032012.pdf). Luettu: 18.9.2012

Osavuositarkastus Keskisuomalainen Oyj. 2012. Keskisuomalainen Oyj Osavuositarkastus 22.5.2012 klo 15.55. Luettavissa: <http://www.cisionwire.fi/keskisuomalainen-oyj-g/r/keskisuomalainen-oyj-----osavuositarkastus-----22-5-2012-klo-15-5,e311711>. Luettu: 18.9.2012

Osavuositarkastus Sanoma Oyj. 2012. Sanoman osavuositarkastus 1.1.-31.3.2012: Portfoliomuutos toteutettu hyvin, samalla tasetta vahvistettu – näkymät ennallaan. Luettavissa: <http://www.sanoma.fi/tietoa-sanomasta/sanoma-lyhyesti/uutiset/sanoman-osavuositarkastus-1.1.-31.3.2012-portfoliomuutos-toteutettu-hyvin-samalla-tasetta-vahvistettu-nakymat-ennallaan>. Luettu: 18.9.2012

Pakkanen, I. 2011. Käydään juttukauppaa – Freelancerin ja ostajan kohtaamisia journalismin kauppapaikalla. Jyväskylä. Luettavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/36971/9789513944766.pdf?sequence=1>. Luettu: 18.9.2012

Picard, R. G. 2000. Talouden lähtökohdat mediatoimialalla & Yleisö, kuluttajat ja loppukäyttäjät. Teoksessa Vähämäki, M. (toim.). Mediatalous s. 33-48 & 49-58. Turun

kauppakorkeakoulun yritystoiminnan tutkimus- ja koulutuskeskuksen PK-Instituutti ja Mediaryhmä. Oy Edita Ab. Helsinki.

Pietilä, A-P. 2007. Uutisista viihdettä, viihteestä uutisia – Median muodonmuutos. Art House Oy. Helsinki.

Porttinen, K. 2012. SMF-sopimus vastoin Journalistin ohjeita. Journalisti 22.3.2012 6/2012. Journalistiliitto. Luettavissa: <https://journalistiliitto-fi.directo.fi/@Bin/7319039/journalisti%206%202012%20s20-22.pdf>. Luettu: 18.9.2012

Pönni, V. 2000. Kansainvälisen mediatoimialan rakenne ja trendit. Teoksessa Vähämäki, M. (toim.). Mediatalous s. 97-122. Turun kauppakorkeakoulun yritystoiminnan tutkimus- ja koulutuskeskuksen PK-Instituutti ja Mediaryhmä. Oy Edita Ab. Helsinki.

Raittila, P., Olin, N. & Stenvall-Virtanen, S. 2006. Viestintäkoulutuksen nousukäyrä – Monta tietä unelma-ammattiin ja suuriin pettymyksiin. Julkaisuja C 40. Viestintäalan ammattikuvat ja koulutustarpeet –hankkeen loppuraportti. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos. Tampere. Luettavissa: http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65697/viestintakoulutuksen_nousukayra_2006.pdf?sequence=1. Luettu: 16.7.2012.

Sanomalehtien liitto. 2012. UKK – usein kysytyt kysymykset. Sanomalehtien luokittelu. Luettavissa: <http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?s=2772>. Luettu: 18.9.2012

Sanoma Magazines Finland Oy. 2012. Freelance-sopimukseen liittyvä ohjeistus. Luettavissa: <http://journalistiliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/46787e2386a6a554359b6e38e207ae25/1342515619/application/pdf/7143222/smf-sopimus-2012-02-02.pdf>. Luettu: 18.9.2012

Salama, I. 2011. Freelancer — vapaa taiteilija vai nykyajan torppari?. Helsinki. Luettavissa: <http://sktl-fi->

bin.directo.fi/@Bin/22d59254faebfd70d67b859e9f7af369/1344239491/ application/pdf/65832/OTM-GRADU%20SALAMA.pdf. Luettu: 18.9.2012

Sauri, T. & Picard, R. 2003. Mediatalous. Teoksessa Nordenstreng, K. & Wiio, O.A. (toim.). Suomen mediamaisema s. 22-43. 2. painos. WSOY. Vantaa.

Savolainen, P. 2011. Avustajia, suorittajia vai freelancereita. Teoksessa Kivimäki, S. (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2011, s 31-35. Tampereen yliopisto. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

Siivonen, R. 2011. Kommentti. Teoksessa Kivimäki, S. (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2011, s 36. Tampereen yliopisto. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. Tampere.

SJL:n työmarkkinatutkimus. 2010. Suomen Journalistiliitto. TNS Gallup. Espoo.

Suomen freelance-journalistit ry. Näin ostat free-työtä. Luettavissa:

<http://www.freet.fi/sopimukset/osta/>. Luettu: 26.6.2012.

Suomen freelance-journalistit ry. 2012a. Egmont -kustannuksen uusi freelancersopimus Sanoma-mallin mukainen. Luettavissa: <http://www.freet.fi/uutiset/artikkeli/1024/>. Luettu: 11.7.2012.

Suomen freelance-journalistit ry. 2012b. Vuosikokous pöytäkirja. Esityslistan kohta 6.

Freelancerit ammatissa. Luettavissa:

http://www.freet.fi/osasto/vk2012/tiedostot/vuosikokousasiakirjat_2012.pdf. Luettu: 18.9.2012

Suomen Journalistiliitto Freelance-uutiset. 2011. Sanoma Newsiltä massapostia freelancereille. Luettavissa: <http://www.journalistiliitto.fi/uutiset/freelance-uutiset/?x1514554=3914538>. Luettu: 12.7.2012.

Suomen Journalistiliitto - Tekijänoikeudet. 2011. Reijo pelastettiin marssimalla. Luettavissa:

<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/tekijanoikeudet/?x94847=5455166>. Luettu: 12.7.2012.

Suomen Journalistiliitto – Tekijänoikeudet. 2012a. Sanoma Magazines postittanut uutta freelancer-sopimusta. Luettavissa:

<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/tekijanoikeudet/?x94847=6593069>. Luettu: 12.7.2012.

Suomen Journalistiliitto – Tekijänoikeudet. 2012b. 300 freetä hylkäsi Sanoma Magazine-sin sopimuksen! Luettavissa:

<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/tekijanoikeudet/?x94847=6975148>. Luettu: 12.7.2012.

Syrjälä, H. 2011. Nettipalvelu laskee uutiselle kiinnostavuuspisteet. Helsingin Sanomat. 16.9.2011, D6.

Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>. Luettu: 12.7.2012.

Tilastokeskus. 2011. Työn tekemisen uudet muodot ja tilastot. Luettavissa:

http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-12-12_002.html. Luettu: 18.9.2012

Tommila, P. & Salokangas, R. 1998. Sanomia kaikille – Suomen lehdistön historia. Oy Edita Ab. Helsinki.

Töyry, M. 2009. Lukijalähtöisyys aikakauslehtijournalismissa. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa s. 129-149. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoi-
ta tutkimusmetodeihin 1 – metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle
tutkijalle s. 100- 112. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Vehkoo, J. 2011. Painokoneet seis – kertomus uuden journalismin ajasta. Kustannus-
osakeyhtiö Teos. Helsinki.

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Tammi. Helsinki.

Virtanen, A. 2009. Professori tyrittää sopimuksen. Journalisti 10.5.2009 10/2009. Jour-
nalistiliiton julkaisu. Luettavissa:

http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2009/10/artikkelit/professori_tyrmaa_sopimuksen/. Luettu: 18.9.2012

Väliverronen, E. 2009. Journalismi murroksessa. Gaudeamus Helsinki University Press.
Helsinki.

WAN IFRA. 2011. World Press Trends. World Association of Newspapers and News
Publishers. Luettavissa:

http://www.schweizermedien.ch/fileadmin/schweizerpresse/brancheninfos/WPT_2011_Zusammenfassung_Riess.pdf. Luettu: 18.9.2012

Yle Kotimaa. 2009. Sanoma Newsin freelance-kiista markkinaoikeuteen. Luettavissa:

http://yle.fi/uutiset/sanoma_newsin_freelance-kiista_markkinaoikeuteen/5256104.

Luettu: 18.9.2012

Yle Kotimaa. 2012. Tietovuodot huolestuttavat VR:ää – ei kuitenkaan vakavaa vuotoa.

Luettavissa: http://yle.fi/uutiset/tietovuodot_huolestuttavat_vraa_-

[_ei_kuitenkaan_vakavaa_vuotoa/5051795](http://yle.fi/uutiset/tietovuodot_huolestuttavat_vraa_-ei_kuitenkaan_vakavaa_vuotoa/5051795). Luettu: 18.9.2012

Liitteet

Liite 1 - Kyselylomake freelancetoimittajille

(Sivu 1 / 7)

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Perustiedot

Tähdellä merkityt ovat pakollisia tietoja.

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen

2. Ikä *

- 25 tai alle
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56+

3. Koulutus *

- Peruskoulu
- Toisen asteen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Muu, mikä

4. Asuinkuntani koko *

- Yli 140 000
- 140 000 - 50 000
- 50 000 - 20 000
- Alle 20 000

5. Asuinkuntani sijainti *

- Pääkaupunkiseutu
- Etelä-Suomi
- Länsi-Suomi
- Itä-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Ulkomaat

6. Työkokemus *

- Sanomalehdet
- Aikakauslehdet
- Paikallislehdet
- Järjestölehdet
- Asiakaslehdet
- Henkilöstölehdet
- Muu, mikä

7. Kuinka pitkään olet toiminut journalistina? *

- Alle 3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9 vuotta
- 10-15 vuotta
- Yli 15 vuotta

8. Näistä vuosista, kuinka monta vuotta olet toiminut freelancerina? *

- Alle 3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9 vuotta
- 10-15 vuotta
- Yli 15 vuotta

9. Kuinka monelle eri toimeksiantajalle teet töitä tällä hetkellä? *

- 1
- 2 tai useampi samasta yrityksestä
- 2-5 eri yrityksistä
- 6-10 eri yrityksistä
- Yli 10 eri yrityksistä

10. Kuinka monelle toimeksiantajalle olet tehnyt töitä? *

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20
- 21 tai enemmän

11. Teen freelancetöitä *

- Palkansaajan verokortilla
- Freelancer-verokortilla
- Liittyneenä ennakoperintörekisteriin
- Toiminimen kautta
- Avoimen yhtiön kautta
- Osakeyhtiön kautta
- Osuuskunnan jäsenenä

12. Olen tällä hetkellä freelancerina *

- Omasta tahdostani
- Teen freelancetöitä vakituisen työn ohella
- En ole saanut vakituista työsuhdetta
- Olen irtisanottu vastikään vakituisesta työsuhteestani

13. Olen liiton jäsen *

- Kyllä, minkä
- En

Seuraava -->

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Kommunikointi

14. Miten pidät yhteyttä toimeksiantajaan?

	Ei koskaan	Harvoin	Melko usein	Useasti
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

15. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Yleisimmin käyttämäni yhteydenpitotavat toimeksiantajaan ovat riittäviä.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Olemme mielestäni riittävästi yhteydessä toisiimme toimeksiantajan kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Suhteeni toimeksiantajiin on ollut ongelmaton.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen toimeksiantajani kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Olen joutunut ongelmiin useiden toimeksiantajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Ongelmat ovat rajoittuneet tiettyihin toimeksiantajiin.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmiin toimeksiantajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Kommunikoinnissani toimeksiantajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)	☐	☐	☐	☐	☐
i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

16. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 15b). Maksimi 1500 merkkiä.

[<- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Työsopimukset

17. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Sopimuksia tehdessä minun ja toimeksiantajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat kohdallani johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Sopimusehdot ovat laskeneet työni laatua.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Voimassa olevat sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 17b). Maksimi 1500 merkkiä.

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Toimeksianto ja ohjeistus

19. Saan toimeksiannon yleensä

	Ei koskaan	Harvoin	Melko usein	Useasti
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

20. Saan ohjeistuksen yleensä

	Ei koskaan	Harvoin	Melko usein	Useasti
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

21. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	☐	☐	☐	☐	☐

22. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 21b). Maksimi 1500 merkkiä.

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Palkkiot

23. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Työmääräni on lisääntynyt. (Jos vastasit osittain tai täysin eri mieltä, jatka kysymyksen d.)	☐	☐	☐	☐	☐
c) Työmäärän lisääntyminen on laskenut työni laatua.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Palkkioni vastaavat työmäärääni.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Palkkioneuvotteluni ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Pystyn vaikuttamaan palkkioni suuruuteen.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Koen, että toimeksiantaja arvostaa työtäni riittävästi.	☐	☐	☐	☐	☐

24. Mielestäni toimeksiantaja arvostaa minua,

Vapaakentissä valitse ensin vastausvaihtoehto, niin pääset täydentämään kentän.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) kun saan tarpeeksi palautetta jutuista.	☐	☐	☐	☐	☐
b) kun minulta pyydetään uusia juttuja.	☐	☐	☐	☐	☐
c) kun palkkioni ovat riittäviä.	☐	☐	☐	☐	☐
d) kun palkkiot nousevat yhteistyön jatkuessa.	☐	☐	☐	☐	☐
e) kun saan kutsuja tilaisuuksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
f) kun minuun pidetään säännöllisesti yhteyttä.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐	☐
h) Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐	☐
i) Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐	☐

25. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 23b). Maksimi 1500 merkkiä.

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Kysymykset 10 vuotta tai pidempään freelancereina olleille.

Ohita tämä osio, jos et täytä tätä kriteeriä.

26. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Saamani ohjeistuksen laatu on heikentynyt.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Konfliktitilanteita ei synny kohdallani aikaisempaa useammin.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Palkkioni ovat pienentyneet.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Markkinointi vie yhä enemmän aikaani.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Mielestäni kirjottavan toimittajan työkuva vaatii nykyään enemmän moniosaamista.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Toimeksiantajat vaativat mielestäni yhä enemmän moniosaamista.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Sopimusehdot ovat mielestäni muuttuneet työntekijän kannalta kohtuuttomiksi.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Digitaalitekniikan mukanaan tuomat uudet kommunikointitavat ovat mielestäni parantaneet vuorovaikutusta toimeksiantajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐

27. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 26b). Maksimi 1500 merkkiä.

<-- Edellinen Seuraava -->

Kyselylomake freelancetoimittajien ja toimeksiantajien suhteesta

Kommentteja

28. Mitkä ovat mielestäsi suurimmat ongelmat, joita freelancer kohtaa tällä hetkellä? Maksimi 2000 merkkiä.

29. Millä keinoin muuttaisit alalla vallitsevaa tilannetta? Maksimi 2000 merkkiä.

30. Muuta kommentoitavaa / palautetta. Maksimi 2000 merkkiä.

Vahvista vastausten lähetyks

Liite 2 - Kyselylomake toimeksiantajille

(Sivu 1 / 7)

HAAGA-HELIA
ammattikorkeakoulu

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Perustiedot

Tähdellä merkityt pakollisia

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen

2. Ikä *

- 25 tai alle
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56+

3. Koulutus *

- Peruskoulu
- Toisen asteen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Muu, mikä

4. Kunnan koko, jossa toimitus sijaitsee *

- Yli 140 000
- 140 000 - 50 000
- 50 000 - 20 000
- Alle 20 000

5. Toimitus sijaitsee *

- Pääkaupunkiseutu
- Etelä-Suomi
- Länsi-Suomi
- Itä-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Ulkomaat

6. Työkokemus toimeksiantajana *

- Sanomalehdet
- Aikakauslehdet
- Paikallislehdet
- Järjestölehdet
- Asiakaslehdet
- Henkilöstölehdet
- Muu, mikä

7. Tällä hetkellä työskenteleminen *

- Sanomalehdet
- Aikakauslehdet
- Paikallislehdet
- Järjestölehdet
- Asiakaslehdet
- Henkilöstölehdet
- Muu, mikä

8. Kuinka pitkään olet toiminut journalistisella alalla? *

- Alle 3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9 vuotta
- 10-15 vuotta
- Yli 15 vuotta

9. Kuinka pitkään olet toiminut nykyisessä työnkuvassasi? *

- Alle 3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9 vuotta
- 10-15 vuotta
- Yli 15 vuotta

10. Mikä on asemasi yrityksessä? *

- Päätoimittaja
- Toimituspäällikkö
- Toimitussihteeri
- Tuottaja
- Toimittaja
- Joku muu, mikä

11. Kuinka monta freelancetoimittajaa lehtenne työllistää? *

- 1-3
- 4-6
- 7-10
- 11-15
- 16 tai enemmän

12. Kuinka monen freelancetoimittajan kanssa teet yhteistyötä säännöllisesti? *

- 1-3
- 4-6
- 7-10
- 11-15
- 16 tai enemmän

13. Lehden sisältö on *

- Freelancerien tuottamaa (100%)
- Enimmäkseen freelancerien tuottamaa (yli 50%)
- Osittain freelancerien tuottamaa (alle 50%)

14. Olen liiton jäsen *

- Kyllä, minkä
- En

Seuraava -->

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Kommunikointi

15. Miten pidät yhteyttä freelancetoimittajiin?

	Ei koskaan	Harvoin	Melko useasti	Usein
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

16. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Yleisimmin käyttämäni yhteydenpitotavat freelancetoimittajiin ovat riittäviä.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Olen mielestäni riittävästi yhteydessä freelancetoimittajan kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Suhteeni freelancetoimittajiin on ollut ongelmaton.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen freelancetoimittajan kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Olen joutunut ongelmiin useiden freelancetoimittajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Ongelmat ovat rajoittuneet tiettyihin freelancetoimittajiin.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmiin freelancetoimittajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Kommunikoinnissani freelancetoimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)	☐	☐	☐	☐	☐
i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

17. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 16b). Maksimi 1500 merkkiä.

<-- Edellinen Seuraava -->

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Työsopimus freelancetoimittajan kanssa

18. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Sopimusehdot ovat mielestäni laskeneet freelancetoimittajien työn laatua.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Solmimani sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Sopimusehdot ovat vaikuttaneet laskevasti lehtemme laatuun ja/tai imagoon.	☐	☐	☐	☐	☐

19. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 18b). Maksimi 1500 merkkiä.

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Toimeksianto ja ohjeistus

20. Annan toimeksiannon yleensä

	Ei koskaan	Harvoin	Melko useasti	Usein
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

21. Annan ohjeistuksen yleensä (1 yleisin ... 4 harvinaisin)

	Ei koskaan	Harvoin	Melko useasti	Usein
Puhelimitse	☐	☐	☐	☐
Sähköpostitse	☐	☐	☐	☐
Kasvotusten	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐

22. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Antamani ohjeistus on toisinaan ymmärretty väärin.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Uudet freelancetoimittajat ovat juttuja tarjotessaan tutustuneet lehden konseptiin riittävästi.	☐	☐	☐	☐	☐

23. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 22b). Maksimi 1500 merkkiä.

<-- Edellinen Seuraava -->

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Palkkiot

24. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Palkkiot vastaavat mielestäni työmääriä.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Palkkioneuvottelut ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Pystyn vaikuttamaan freelancetoimittajien saamien palkkioiden suuruuteen. (Jos vastasit osittain tai täysin samaa mieltä, jatka kysymykseen f.)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Haluaisin pystyä vaikuttamaan freelancereiden saamien palkkioiden suuruuteen enemmän.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Koen, että freelancetoimittajat arvostavat työtäni.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Arvostan freelancetoimittajien tekemää työtä.	☐	☐	☐	☐	☐

25. Osoitan arvostukseni,

Vapaakentissä valitse ensin vastausvaihtoehto, niin voit kirjoittaa kenttään.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) kun annan palautetta jutuista.	☐	☐	☐	☐	☐
b) kun tilaan uusia juttuja.	☐	☐	☐	☐	☐
c) kun tarjoan vakituisia avustajasopimuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
d) kun tarjoan hyviä palkkioita.	☐	☐	☐	☐	☐
e) kun annan palkkionkorotuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
f) kun kutsun toimittajia toimituksen järjestämiin tilaisuuksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
g) kun pidän säännöllisesti yhteyttä freelancetoimittajiin.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
i) Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
j) Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

26. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 24b). Maksimi 1500 merkkiä.

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Kysymykset 10 vuotta tai pidempään freelancetoimittajilta juttuja ostaneille. Ohita tämä osio, jos et täytä tätä kriteeriä.

27. Vastaa seuraaviin väittämiin

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa/eri mieltä
a) Koen, että freelancetoimittajien yhteydenotot ovat vähentyneet.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Olemme useammin joutuneet korvaamaan toimituksessamme freelancetoimittajien aikaisemmin tekemää työtä harjoittelijoiden ja opiskelijoiden työllä.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Konfliktitilanteita ei synny kohdallani aikaisempaa useammin.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Freelancetoimittajille maksetut palkkiot ovat mielestäni pienentyneet.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Freelancetoimittajien palkkaamisperusteet ovat muuttuneet.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Toivon freelancereilta aiempaa enemmän moniosaamista.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Sopimusehdot ovat muuttuneet mielestäni freelancetoimittajien kannalta kohtuuttomiksi.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Digitaalitekniikan mukanaan tuomat uudet kommunikointitavat ovat mielestäni parantaneet vuorovaikutusta freelancetoimittajien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐

28. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 27b). Maksimi 1500 merkkiä.

[<-- Edellinen](#) [Seuraava -->](#)

Kyselylomake toimeksiantajien ja freelancetoimittajien suhteesta

Kommentteja

29. Mitkä ovat mielestäsi suurimmat ongelmat, joita freelancetoimittajalta juttuja ostava taho kohtaa tällä hetkellä? Maksimi 2000 merkkiä.

30. Miten haluaisit kehittää suhdetta ja kommunikointia freelancetoimittajien kanssa? Maksimi 2000 merkkiä.

31. Millä keinoin muuttaisit alalla vallitsevaa tilannetta? Maksimi 2000 merkkiä.

32. Muuta kommentoitavaa / palautetta. Maksimi 2000 merkkiä.

Vahvista vastausten lähetyksen

Liite 3 - Freelancertoimittajien ristiintaulukointi

	Sukupuoli	
	Mies (N=31)	Nainen (N=87)
b) Olemme mielestäni riittävästi yhteydessä toisiimme toimeksiantajan kanssa.		
Täysin eri mieltä	0%	1,15%
Jokseenkin eri mieltä	32,26%	14,94%
Jokseenkin samaa mieltä	38,71%	44,83%
Täysin samaa mieltä	29,03%	39,08%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%

	Sukupuoli	
	Mies (N=31)	Nainen (N=86)
c) Suhteeni toimeksiantajiin on ollut ongelmaton.		
Täysin eri mieltä	0%	2,33%
Jokseenkin eri mieltä	29,03%	13,95%
Jokseenkin samaa mieltä	48,39%	60,47%
Täysin samaa mieltä	22,58%	22,09%
Ei samaa/eri mieltä	0%	1,16%

	Sukupuoli	
	Mies (N=31)	Nainen (N=86)
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen toimeksiantajani kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)		
Täysin eri mieltä	32,26%	41,86%
Jokseenkin eri mieltä	22,58%	18,6%
Jokseenkin samaa mieltä	19,35%	25,58%
Täysin samaa mieltä	25,81%	12,79%
Ei samaa/eri mieltä	0%	1,16%

	Sukupuoli	
	Mies (N=22)	Nainen (N=56)
e) Olen joutunut ongelmiin useiden toimeksiantajien kanssa.		
Täysin eri mieltä	63,64%	64,29%
Jokseenkin eri mieltä	9,09%	19,64%
Jokseenkin samaa mieltä	22,73%	5,36%
Täysin samaa mieltä	0%	8,93%
Ei samaa/eri mieltä	4,55%	1,79%

	Sukupuoli	
	Mies (N=30)	Nainen (N=84)
h) Kommunikoinnissani toimeksiantajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)		
Täysin eri mieltä	23,33%	42,86%
Jokseenkin eri mieltä	30%	20,24%
Jokseenkin samaa mieltä	43,33%	28,57%
Täysin samaa mieltä	0%	2,38%
Ei samaa/eri mieltä	3,33%	5,95%

	Sukupuoli	
	Mies (N=25)	Nainen (N=61)
i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.		
Täysin eri mieltä	60%	59,02%
Jokseenkin eri mieltä	24%	18,03%
Jokseenkin samaa mieltä	12%	16,39%
Täysin samaa mieltä	0%	3,28%
Ei samaa/eri mieltä	4%	3,28%

	Sukupuoli	
	Mies (N=31)	Nainen (N=86)
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.		
Täysin eri mieltä	19,35%	23,26%
Jokseenkin eri mieltä	32,26%	39,53%
Jokseenkin samaa mieltä	38,71%	32,56%
Täysin samaa mieltä	9,68%	2,33%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,33%

	Sukupuoli	
	Mies (N=31)	Nainen (N=87)
a) Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.		
Täysin eri mieltä	6,45%	11,49%
Jokseenkin eri mieltä	41,94%	17,24%
Jokseenkin samaa mieltä	38,71%	54,02%
Täysin samaa mieltä	12,9%	14,94%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,3%

	Sukupuoli	
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Mies (N=31)	Nainen (N=87)
Täysin eri mieltä	41,94%	27,59%
Jokseenkin eri mieltä	45,16%	47,13%
Jokseenkin samaa mieltä	9,68%	21,84%
Täysin samaa mieltä	0%	1,15%
Ei samaa/eri mieltä	3,23%	2,3%

	Ikä				
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=33)	46-55 (N=29)	56+ (N=17)
Täysin eri mieltä	100%	24,32%	21,21%	17,24%	23,53%
Jokseenkin eri mieltä	0%	43,24%	39,39%	41,38%	17,65%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	29,73%	30,3%	34,48%	52,94%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	6,06%	6,9%	5,88%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,7%	3,03%	0%	0%

	Ikä				
c) Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat kohdallani johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=33)	46-55 (N=28)	56+ (N=17)
Täysin eri mieltä	100%	62,16%	48,48%	39,29%	41,18%
Jokseenkin eri mieltä	0%	8,11%	9,09%	10,71%	17,65%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	8,11%	12,12%	14,29%	23,53%
Täysin samaa mieltä	0%	18,92%	27,27%	32,14%	11,76%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,7%	3,03%	3,57%	5,88%

	Ikä				
a) Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=33)	46-55 (N=30)	56+ (N=17)
Täysin eri mieltä	0%	2,7%	18,18%	10%	11,76%
Jokseenkin eri mieltä	100%	21,62%	12,12%	33,33%	29,41%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	54,05%	51,52%	46,67%	47,06%
Täysin samaa mieltä	0%	18,92%	18,18%	10%	5,88%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,7%	0%	0%	5,88%

	Sukupuoli	
d) Palkkioni vastaavat työmääräni.	Mies (N=30)	Nainen (N=86)
Täysin eri mieltä	23,33%	19,77%
Jokseenkin eri mieltä	40%	48,84%
Jokseenkin samaa mieltä	26,67%	25,58%
Täysin samaa mieltä	3,33%	2,33%
Ei samaa/eri mieltä	6,67%	3,49%

	Ikä				
b) Sopimuksia tehdessä minun ja toimeksiantajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=33)	46-55 (N=29)	56+ (N=17)
Täysin eri mieltä	0%	18,92%	12,12%	27,59%	29,41%
Jokseenkin eri mieltä	100%	29,73%	33,33%	13,79%	17,65%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	32,43%	24,24%	31,03%	47,06%
Täysin samaa mieltä	0%	10,81%	18,18%	27,59%	5,88%
Ei samaa/eri mieltä	0%	8,11%	12,12%	0%	0%

	Ikä				
e) Voimassa olevat sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=32)	46-55 (N=29)	56+ (N=17)
Täysin eri mieltä	0%	27,03%	18,75%	24,14%	5,88%
Jokseenkin eri mieltä	0%	37,84%	34,38%	20,69%	29,41%
Jokseenkin samaa mieltä	100%	21,62%	31,25%	31,03%	52,94%
Täysin samaa mieltä	0%	10,81%	3,13%	13,79%	11,76%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,7%	12,5%	10,34%	0%

	Ikä				
a) kun saan tarpeeksi palautetta jutusta.	25 tai alle (N=1)	26-35 (N=37)	36-45 (N=33)	46-55 (N=30)	56+ (N=16)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	0%	8,11%	12,12%	13,33%	6,25%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	56,76%	54,55%	63,33%	50%
Täysin samaa mieltä	100%	29,73%	27,27%	16,67%	18,75%
Ei samaa/eri mieltä	0%	5,41%	6,06%	6,67%	25%

	Ikä				
c) kun palkkioni ovat riittäviä.	25 tai alle (n=1)	26-35 (n=37)	36-45 (n=33)	46-55 (n=30)	56+ (n=17)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	6,67%	5,88%
Jokseenkin eri mieltä	0%	0%	0%	13,33%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	29,73%	21,21%	23,33%	41,18%
Täysin samaa mieltä	100%	70,27%	78,79%	53,33%	47,06%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	3,33%	5,88%

	Koulutus			
c) Suhteeni toimeksiantajiin on ollut ongelmaton.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=20)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	0%	0%	2,99%	0%
Jokseenkin eri mieltä	20%	5%	19,4%	30%
Jokseenkin samaa mieltä	60%	65%	55,22%	50%
Täysin samaa mieltä	15%	30%	22,39%	20%
Ei samaa/eri mieltä	5%	0%	0%	0%

	Koulutus			
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen toimeksiantajani kanssa.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=20)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	40%	50%	35,82%	40%
Jokseenkin eri mieltä	35%	15%	16,42%	20%
Jokseenkin samaa mieltä	15%	20%	26,87%	30%
Täysin samaa mieltä	10%	15%	19,4%	10%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	1,49%	0%

	Koulutus			
h) Kommunikoinnissani toimeksiantajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä.	Toisen asteen koulutus (N=19)	Alempi korkeakoulututkinto (N=19)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=9)
Täysin eri mieltä	42,11%	42,11%	35,82%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	21,05%	21,05%	25,37%	11,11%
Jokseenkin samaa mieltä	26,32%	26,32%	34,33%	44,44%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	2,99%	0%
Ei samaa/eri mieltä	10,53%	10,53%	1,49%	11,11%

	Koulutus			
a) Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=20)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=68)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	25%	10%	5,88%	10%
Jokseenkin eri mieltä	25%	15%	26,47%	20%
Jokseenkin samaa mieltä	40%	60%	47,06%	70%
Täysin samaa mieltä	10%	10%	19,12%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	5%	1,47%	0%

	Koulutus			
b) Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=20)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=68)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	25%	25%	11,76%	30%
Jokseenkin eri mieltä	45%	30%	35,29%	40%
Jokseenkin samaa mieltä	20%	35%	42,65%	0%
Täysin samaa mieltä	5%	5%	8,82%	30%
Ei samaa/eri mieltä	5%	5%	1,47%	0%

	Koulutus			
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=20)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=68)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	35%	25%	32,35%	30%
Jokseenkin eri mieltä	40%	70%	41,18%	50%
Jokseenkin samaa mieltä	20%	0%	23,53%	20%
Täysin samaa mieltä	0%	5%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	5%	0%	2,94%	0%

	Koulutus			
d) Palkkioni vastaavat työmäärääni.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=19)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	15%	26,32%	22,39%	10%
Jokseenkin eri mieltä	45%	47,37%	43,28%	70%
Jokseenkin samaa mieltä	20%	15,79%	31,34%	20%
Täysin samaa mieltä	10%	5,26%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	10%	5,26%	2,99%	0%

	Koulutus			
e) Palkkioneuvotteluni ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Toisen asteen koulutus (N=20)	Alempi korkeakoulututkinto (N=19)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	20%	15,79%	14,93%	0%
Jokseenkin eri mieltä	30%	26,32%	28,36%	60%
Jokseenkin samaa mieltä	30%	42,11%	50,75%	20%
Täysin samaa mieltä	15%	10,53%	2,99%	20%
Ei samaa/eri mieltä	5%	5,26%	2,99%	0%

	Koulutus			
f) Pystyn vaikuttamaan palkkioni suuruuteen.	Toisen asteen koulutus (N=19)	Alempi korkeakoulututkinto (N=19)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=67)	Muu, mikä (N=10)
Täysin eri mieltä	10,53%	15,79%	11,94%	0%
Jokseenkin eri mieltä	31,58%	31,58%	35,82%	40%
Jokseenkin samaa mieltä	57,89%	42,11%	47,76%	30%
Täysin samaa mieltä	0%	10,53%	2,99%	30%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	1,49%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
b) Olemme mielestäni riittävästi yhteydessä toisiimme toimeksiantajan kanssa.	Pääkaupunkiseutu (N=52)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	8,33%
Jokseenkin eri mieltä	15,38%	26,67%	9,52%	33,33%	16,67%	41,67%
Jokseenkin samaa mieltä	38,46%	46,67%	57,14%	66,67%	16,67%	50%
Täysin samaa mieltä	46,15%	26,67%	33,33%	0%	66,67%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
c) Suhteeni toimeksiantajiin on ollut ongelmaton.	Pääkaupunkiseutu (N=51)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	3,92%	0%	0%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	11,76%	26,67%	14,29%	50%	8,33%	33,33%
Jokseenkin samaa mieltä	58,82%	53,33%	71,43%	16,67%	58,33%	50%
Täysin samaa mieltä	25,49%	20%	14,29%	33,33%	33,33%	8,33%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	8,33%

	Asuinkuntani sijainti					
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen toimeksiantajani kanssa.	Pääkaupunkiseutu (N=51)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	49,02%	33,33%	28,57%	33,33%	41,67%	25%
Jokseenkin eri mieltä	17,65%	33,33%	23,81%	16,67%	25%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	23,53%	13,33%	28,57%	33,33%	8,33%	41,67%
Täysin samaa mieltä	7,84%	20%	19,05%	16,67%	25%	33,33%
Ei samaa/eri mieltä	1,96%	0%	0%	0%	0%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	Pääkaupunkiseutu (N=52)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=20)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	19,23%	26,67%	20%	0%	33,33%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	21,15%	33,33%	55%	83,33%	41,67%	58,33%
Jokseenkin samaa mieltä	50%	40%	20%	16,67%	16,67%	8,33%
Täysin samaa mieltä	7,69%	0%	5%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	1,92%	0%	0%	0%	8,33%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
e) Voimassa olevat sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Pääkaupunkiseutu (N=52)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=19)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	17,31%	20%	15,79%	16,67%	16,67%	50%
Jokseenkin eri mieltä	19,23%	33,33%	31,58%	50%	58,33%	41,67%
Jokseenkin samaa mieltä	36,54%	33,33%	47,37%	33,33%	8,33%	8,33%
Täysin samaa mieltä	17,31%	13,33%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	9,62%	0%	5,26%	0%	16,67%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Pääkaupunkiseutu (N=52)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	28,85%	40%	23,81%	33,33%	41,67%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	38,46%	53,33%	66,67%	33,33%	41,67%	50%
Jokseenkin samaa mieltä	28,85%	6,67%	9,52%	16,67%	16,67%	8,33%
Täysin samaa mieltä	1,92%	0%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	1,92%	0%	0%	16,67%	0%	8,33%

	Asuinkuntani sijainti					
d) Palkkioni vastaavat työmäärääni.	Pääkaupunkiseutu (N=50)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=12)
Täysin eri mieltä	16%	13,33%	28,57%	16,67%	25%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	50%	53,33%	33,33%	50%	41,67%	50%
Jokseenkin samaa mieltä	28%	26,67%	33,33%	16,67%	25%	8,33%
Täysin samaa mieltä	6%	0%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	6,67%	4,76%	16,67%	8,33%	8,33%

	Asuinkuntani sijainti					
e) Palkkioneuvotteluni ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Pääkaupunkiseutu (N=51)	Etelä-Suomi (N=15)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=11)
Täysin eri mieltä	15,69%	13,33%	0%	16,67%	16,67%	36,36%
Jokseenkin eri mieltä	27,45%	26,67%	33,33%	50%	50%	18,18%
Jokseenkin samaa mieltä	49,02%	46,67%	42,86%	16,67%	33,33%	36,36%
Täysin samaa mieltä	7,84%	13,33%	9,52%	0%	0%	9,09%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	14,29%	16,67%	0%	0%

	Asuinkuntani sijainti					
f) Pystyn vaikuttamaan palkkioni suuruuteen.	Pääkaupunkiseutu (N=51)	Etelä-Suomi (N=14)	Länsi-Suomi (N=21)	Itä-Suomi (N=6)	Pohjois-Suomi (N=12)	Ulkomaat (N=11)
Täysin eri mieltä	13,73%	0%	9,52%	0%	8,33%	27,27%
Jokseenkin eri mieltä	17,65%	35,71%	47,62%	66,67%	66,67%	36,36%
Jokseenkin samaa mieltä	62,75%	50%	38,1%	16,67%	25%	27,27%
Täysin samaa mieltä	5,88%	14,29%	4,76%	0%	0%	9,09%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	16,67%	0%	0%

Liite 4 - Toimeksiantajien ristiintaulukointi

	Sukupuoli	
	Mies (N=39)	Nainen (N=56)
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen freelancetoimittajan kanssa.		
Täysin eri mieltä	48,72%	53,57%
Jokseenkin eri mieltä	23,08%	26,79%
Jokseenkin samaa mieltä	15,38%	17,86%
Täysin samaa mieltä	12,82%	1,79%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%

	Sukupuoli	
	Mies (N=36)	Nainen (N=51)
h) Kommunikoinnissani freelancetoimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä.		
Täysin eri mieltä	44,44%	37,25%
Jokseenkin eri mieltä	36,11%	29,41%
Jokseenkin samaa mieltä	13,89%	25,49%
Täysin samaa mieltä	0%	5,88%
Ei samaa/eri mieltä	5,56%	1,96%

	Sukupuoli	
	Mies (N=38)	Nainen (N=54)
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.		
Täysin eri mieltä	2,63%	1,85%
Jokseenkin eri mieltä	5,26%	16,67%
Jokseenkin samaa mieltä	34,21%	25,93%
Täysin samaa mieltä	55,26%	46,3%
Ei samaa/eri mieltä	2,63%	9,26%

	Sukupuoli	
	Mies (N=39)	Nainen (N=55)
b) Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.		
Täysin eri mieltä	23,08%	27,27%
Jokseenkin eri mieltä	30,77%	41,82%
Jokseenkin samaa mieltä	38,46%	21,82%
Täysin samaa mieltä	5,13%	9,09%
Ei samaa/eri mieltä	2,56%	0%

	Sukupuoli	
	Mies (N=21)	Nainen (N=26)
e) Haluaisin pystyä vaikuttamaan freelancereiden saamien palkkioiden suuruuteen enemmän.		
Täysin eri mieltä	23,81%	0%
Jokseenkin eri mieltä	19,05%	23,08%
Jokseenkin samaa mieltä	19,05%	30,77%
Täysin samaa mieltä	23,81%	23,08%
Ei samaa/eri mieltä	14,29%	23,08%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
c) Suhteeni freelancetoimittajiin on ollut ongelmaton.					
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	0%	10,53%	13,79%	3,23%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	42,11%	48,28%	58,06%	50%
Täysin samaa mieltä	0%	47,37%	37,93%	38,71%	50%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen freelancetoimittajan kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)					
Täysin eri mieltä	0%	31,58%	51,72%	61,29%	56,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	31,58%	17,24%	22,58%	37,5%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	36,84%	17,24%	12,9%	0%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	13,79%	3,23%	6,25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=28)	46-55 (N=28)	56+ (N=16)
g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmien freelancetoimittajien kanssa.					
Täysin eri mieltä	0%	26,32%	32,14%	32,14%	50%
Jokseenkin eri mieltä	0%	36,84%	28,57%	35,71%	31,25%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	36,84%	25%	28,57%	12,5%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	14,29%	3,57%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	6,25%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=26)	56+ (N=13)
h) Kommunikoinnissani freelancetoimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)					
Täysin eri mieltä	0%	36,84%	44,83%	38,46%	38,46%
Jokseenkin eri mieltä	0%	15,79%	34,48%	34,62%	46,15%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	36,84%	17,24%	23,08%	0%
Täysin samaa mieltä	0%	5,26%	3,45%	3,85%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	5,26%	0%	0%	15,38%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=15)	36-45 (N=17)	46-55 (N=21)	56+ (N=11)
i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.					
Täysin eri mieltä	0%	60%	58,82%	71,43%	54,55%
Jokseenkin eri mieltä	0%	20%	23,53%	14,29%	36,36%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	13,33%	17,65%	9,52%	0%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	6,67%	0%	4,76%	9,09%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=18)	36-45 (N=29)	46-55 (N=30)	56+ (N=15)
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.					
Täysin eri mieltä	0%	0%	3,45%	0%	6,67%
Jokseenkin eri mieltä	0%	22,22%	6,9%	10%	13,33%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	11,11%	37,93%	26,67%	40%
Täysin samaa mieltä	0%	55,56%	48,28%	53,33%	40%
Ei samaa/eri mieltä	0%	11,11%	3,45%	10%	0%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=18)	36-45 (N=29)	46-55 (N=30)	56+ (N=13)
b) Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.					
Täysin eri mieltä	0%	27,78%	41,38%	43,33%	61,54%
Jokseenkin eri mieltä	0%	27,78%	37,93%	36,67%	30,77%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	33,33%	10,34%	10%	0%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	11,11%	10,34%	10%	7,69%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
a) Antamani ohjeistus on toisinaan ymmärretty väärin.					
Täysin eri mieltä	0%	10,53%	13,79%	19,35%	56,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	47,37%	62,07%	51,61%	31,25%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	31,58%	13,79%	19,35%	12,5%
Täysin samaa mieltä	0%	10,53%	10,34%	9,68%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=31)	56+ (N=15)
b) Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.					
Täysin eri mieltä	0%	10,53%	13,79%	32,26%	53,33%
Jokseenkin eri mieltä	0%	42,11%	41,38%	38,71%	20%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	31,58%	37,93%	22,58%	20%
Täysin samaa mieltä	0%	15,79%	6,9%	6,45%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	6,67%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=27)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
c) Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.					
Täysin eri mieltä	0%	31,58%	25,93%	35,48%	56,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	42,11%	62,96%	48,39%	37,5%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	21,05%	7,41%	9,68%	6,25%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	3,7%	6,45%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	5,26%	0%	0%	0%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.					
Täysin eri mieltä	0%	0%	6,9%	3,23%	6,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	31,58%	44,83%	9,68%	18,75%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	42,11%	24,14%	41,94%	43,75%
Täysin samaa mieltä	0%	10,53%	20,69%	38,71%	25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	15,79%	3,45%	6,45%	6,25%

	Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=28)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
b) Palkkiot vastaavat mielestäni työväriä.					
Täysin eri mieltä	0%	5,26%	7,14%	3,23%	6,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	26,32%	35,71%	12,9%	12,5%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	47,37%	25%	48,39%	56,25%
Täysin samaa mieltä	0%	5,26%	32,14%	29,03%	25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	15,79%	0%	6,45%	0%

	Ikä						Ikä				
	25 tai alle (N=0)	26-35 (N=19)	36-45 (N=29)	46-55 (N=30)	56+ (N=16)		25 tai alle (N=0)	26-35 (N=18)	36-45 (N=29)	46-55 (N=31)	56+ (N=16)
c) Palkkioneuvottelut ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.						d) kun tarjoan hyviä palkkioita.					
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	Täysin eri mieltä	0%	5,56%	3,45%	3,23%	6,25%
Jokseenkin eri mieltä	0%	26,32%	20,69%	6,67%	12,5%	Jokseenkin eri mieltä	0%	0%	27,59%	16,13%	31,25%
Jokseenkin samaa mieltä	0%	52,63%	41,38%	46,67%	43,75%	Jokseenkin samaa mieltä	0%	38,89%	20,69%	35,48%	37,5%
Täysin samaa mieltä	0%	21,05%	31,03%	43,33%	43,75%	Täysin samaa mieltä	0%	22,22%	34,48%	22,58%	6,25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	6,9%	3,33%	0%	Ei samaa/eri mieltä	0%	33,33%	13,79%	22,58%	18,75%

	Koulutus		
	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=19)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=56)
g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmien freelancetoimittajien kanssa.			
Täysin eri mieltä	50%	26,32%	32,14%
Jokseenkin eri mieltä	25%	21,05%	39,29%
Jokseenkin samaa mieltä	18,75%	47,37%	21,43%
Täysin samaa mieltä	0%	5,26%	7,14%
Ei samaa/eri mieltä	6,25%	0%	0%

	Koulutus		
	Toisen asteen koulutus (N=14)	Alempi korkeakoulututkinto (N=21)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=55)
b) Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.			
Täysin eri mieltä	50%	33,33%	43,64%
Jokseenkin eri mieltä	35,71%	33,33%	34,55%
Jokseenkin samaa mieltä	7,14%	23,81%	10,91%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	7,14%	9,52%	10,91%

	Koulutus		
	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=21)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=57)
b) Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.			
Täysin eri mieltä	37,5%	23,81%	22,81%
Jokseenkin eri mieltä	25%	23,81%	45,61%
Jokseenkin samaa mieltä	31,25%	42,86%	22,81%
Täysin samaa mieltä	6,25%	4,76%	8,77%
Ei samaa/eri mieltä	0%	4,76%	0%

	Koulutus		
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=22)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=57)
Täysin eri mieltä	6,25%	0%	5,26%
Jokseenkin eri mieltä	31,25%	18,18%	28,07%
Jokseenkin samaa mieltä	37,5%	50%	31,58%
Täysin samaa mieltä	18,75%	27,27%	26,32%
Ei samaa/eri mieltä	6,25%	4,55%	8,77%

	Koulutus		
b) Palkkiot vastaavat mielestäni työmääriä.	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=22)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=56)
Täysin eri mieltä	6,25%	0%	7,14%
Jokseenkin eri mieltä	18,75%	13,64%	26,79%
Jokseenkin samaa mieltä	43,75%	59,09%	35,71%
Täysin samaa mieltä	25%	27,27%	23,21%
Ei samaa/eri mieltä	6,25%	0%	7,14%

	Koulutus		
c) Palkkioneuvottelut ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=22)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=56)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	18,75%	4,55%	19,64%
Jokseenkin samaa mieltä	43,75%	45,45%	46,43%
Täysin samaa mieltä	31,25%	50%	30,36%
Ei samaa/eri mieltä	6,25%	0%	3,57%

	Koulutus		
g) Arvostan freelancetoimittajien tekemää työtä.	Toisen asteen koulutus (N=16)	Alempi korkeakoulututkinto (N=21)	Ylempi korkeakoulututkinto (N=57)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	0%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	12,5%	23,81%	14,04%
Täysin samaa mieltä	87,5%	76,19%	85,96%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
c) Suhteeni freelancetoimittajiin on ollut ongelmaton.	Päätöimittaja (N=53)	Toimituspäällikkö (N=21)	Toimitussihteeri (N=14)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	5,66%	14,29%	7,14%	0%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	50,94%	57,14%	35,71%	33,33%	0%	100%
Täysin samaa mieltä	43,4%	28,57%	57,14%	66,67%	100%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
d) Olen joutunut kiista- tai riitatilanteeseen freelancetoimittajan kanssa.	Päätöimittaja (N=53)	Toimituspäällikkö (N=21)	Toimitussihteeri (N=14)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	54,72%	42,86%	57,14%	0%	100%	66,67%
Jokseenkin eri mieltä	28,3%	28,57%	7,14%	66,67%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	13,21%	19,05%	28,57%	0%	0%	33,33%
Täysin samaa mieltä	3,77%	9,52%	7,14%	33,33%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmiin freelancetoimittajien kanssa.	Päätöimittaja (N=50)	Toimituspäällikkö (N=21)	Toimitussihteeri (N=13)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	40%	23,81%	30,77%	33,33%	0%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	36%	33,33%	23,08%	33,33%	0%	33,33%
Jokseenkin samaa mieltä	18%	38,1%	38,46%	33,33%	0%	33,33%
Täysin samaa mieltä	6%	4,76%	7,69%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	0%	0%	100%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
h) Kommunikoinnissani freelancetoimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)	Päätöimittaja (N=46)	Toimituspäällikkö (N=21)	Toimitussihteeri (N=13)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	39,13%	38,1%	46,15%	66,67%	0%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	41,3%	28,57%	15,38%	33,33%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	13,04%	33,33%	23,08%	0%	0%	66,67%
Täysin samaa mieltä	2,17%	0%	15,38%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	4,35%	0%	0%	0%	100%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	Päätöimittaja (N=35)	Toimituspäällikkö (N=16)	Toimitussihteeri (N=9)	Tuottaja (N=2)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=1)
Täysin eri mieltä	60%	75%	66,67%	50%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	31,43%	6,25%	0%	50%	0%	100%
Jokseenkin samaa mieltä	5,71%	12,5%	33,33%	0%	0%	0%
Täysin samaa mieltä	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Ei samaa/eri mieltä	2,86%	6,25%	0%	0%	100%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
e) Solmimani sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Päätoimittaja (N=52)	Toimituspäällikkö (N=19)	Toimitussihteeri (N=13)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	7,69%	10,53%	7,69%	0%	0%	33,33%
Jokseenkin eri mieltä	7,69%	10,53%	23,08%	0%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	40,38%	26,32%	23,08%	33,33%	0%	33,33%
Täysin samaa mieltä	38,46%	47,37%	38,46%	66,67%	100%	33,33%
Ei samaa/eri mieltä	5,77%	5,26%	7,69%	0%	0%	0%

	Mikä on asemasi yrityksessä?					
d) Pystyn vaikuttamaan freelancetoimittajien saamien palkkioiden suuruuteen.	Päätoimittaja (N=48)	Toimituspäällikkö (N=21)	Toimitussihteeri (N=14)	Tuottaja (N=3)	Toimittaja (N=1)	Joku muu, mikä (N=3)
Täysin eri mieltä	2,08%	0%	14,29%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	8,33%	0%	14,29%	0%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	45,83%	57,14%	42,86%	33,33%	0%	0%
Täysin samaa mieltä	43,75%	42,86%	21,43%	66,67%	100%	100%
Ei samaa/eri mieltä	0%	0%	7,14%	0%	0%	0%

	Kuinka pitkään olet toiminut nykyisessä työnkuvassasi?				
a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	Alle 3 vuotta (N=33)	4-6 vuotta (N=16)	7-9 vuotta (N=10)	10-15 vuotta (N=18)	Yli 15 vuotta (N=15)
Täysin eri mieltä	0%	12,5%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	21,21%	0%	20%	5,56%	6,67%
Jokseenkin samaa mieltä	27,27%	18,75%	40%	22,22%	46,67%
Täysin samaa mieltä	45,45%	43,75%	40%	72,22%	46,67%
Ei samaa/eri mieltä	6,06%	25%	0%	0%	0%

	Tällä hetkellä työskentelen						
a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Sanomalehdet (N=4)	Aikakauslehdet (N=40)	Paikallislehdet (N=16)	Järjestölehdet (N=29)	Asiakaslehdet (N=10)	Henkilöstölehdet (N=3)	Muu, mikä (N=4)
Täysin eri mieltä	0%	5%	12,5%	0%	10%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	50%	20%	50%	17,24%	10%	0%	50%
Jokseenkin samaa mieltä	50%	37,5%	37,5%	34,48%	40%	33,33%	25%
Täysin samaa mieltä	0%	30%	0%	27,59%	40%	66,67%	25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	7,5%	0%	20,69%	0%	0%	0%

	Tällä hetkellä työskentelen						
b) Palkkiot vastaavat mielestäni työmääriä.	Sanomalehdet (N=4)	Aikakauslehdet (N=39)	Paikallislehdet (N=16)	Järjestölehdet (N=29)	Asiakaslehdet (N=10)	Henkilöstölehdet (N=3)	Muu, mikä (N=4)
Täysin eri mieltä	25%	5,13%	12,5%	3,45%	10%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	25%	20,51%	31,25%	13,79%	10%	0%	50%
Jokseenkin samaa mieltä	25%	46,15%	56,25%	37,93%	30%	0%	25%
Täysin samaa mieltä	25%	25,64%	0%	27,59%	50%	100%	25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,56%	0%	17,24%	0%	0%	0%

	Tällä hetkellä työskentelen						
d) Pystyn vaikuttamaan freelancetoimittajien saamien palkkioiden suuruuteen.	Sanomalehdet (N=4)	Aikakauslehdet (N=36)	Paikallislehdet (N=16)	Järjestölehdet (N=28)	Asiakaslehdet (N=10)	Henkilöstölehdet (N=3)	Muu, mikä (N=4)
Täysin eri mieltä	0%	5,56%	6,25%	0%	0%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	0%	2,78%	18,75%	3,57%	10%	0%	0%
Jokseenkin samaa mieltä	50%	36,11%	37,5%	57,14%	30%	66,67%	75%
Täysin samaa mieltä	50%	52,78%	37,5%	39,29%	60%	33,33%	25%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,78%	0%	0%	0%	0%	0%

	Tällä hetkellä työskentelen						
d) Uudet freelancetoimittajat ovat juttuja tarjotessaan tutustuneet lehden konseptiin riittävästi.	Sanomalehdet (N=4)	Aikakauslehdet (N=39)	Paikallislehdet (N=16)	Järjestölehdet (N=28)	Asiakaslehdet (N=10)	Henkilöstölehdet (N=3)	Muu, mikä (N=4)
Täysin eri mieltä	0%	23,08%	6,25%	10,71%	10%	0%	0%
Jokseenkin eri mieltä	0%	46,15%	31,25%	35,71%	20%	0%	25%
Jokseenkin samaa mieltä	50%	28,21%	43,75%	35,71%	40%	66,67%	25%
Täysin samaa mieltä	50%	0%	6,25%	7,14%	20%	33,33%	50%
Ei samaa/eri mieltä	0%	2,56%	12,5%	10,71%	10%	0%	0%

Liite 5 - Toimeksiantajat - ANOVA data

Sukupuoli

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	,073	1	,073	,114	,737
Yleisimmin käyttämäni yhtey-	Within Groups	59,674	93	,642		
denpitotavat freelancetoimitta-	Total	59,747	94			
jiin ovat riittäviä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	4,196	1	4,196	4,075	,046
Olen mielestäni riittävästi yh-	Within Groups	95,762	93	1,030		
teydessä freelancetoimittajan	Total	99,958	94			
kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	1,234	1	1,234	1,924	,169
Suhteeni freelancetoimittajiin	Within Groups	59,650	93	,641		
on ollut ongelmaton.	Total	60,884	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	2,505	1	2,505	1,417	,237
Olen joutunut kiista- tai riitati-	Within Groups	164,484	93	1,769		
lanteeseen freelancetoimittajan	Total	166,989	94			
kanssa. (Jos vastasit täysin eri						
mieltä, jatka väittämään g.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	1,191	1	1,191	,974	,326
Olen joutunut ongelmiin usei-	Within Groups	113,715	93	1,223		
den freelancetoimittajien kans-	Total	114,905	94			
sa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	,500	1	,500	,111	,740
Ongelmat ovat rajoittuneet	Within Groups	420,090	93	4,517		
tietyihin freelancetoimittajiin.	Total	420,589	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,326	1	,326	,166	,684
Työkiireeni ovat johtaneet	Within Groups	182,095	93	1,958		
kommunikointiongelmiin free-	Total	182,421	94			
lancetoimittajien kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	3,344	1	3,344	1,879	,174
Kommunikoinnissani freelance-	Within Groups	165,561	93	1,780		
toimittajien kanssa on esiintynyt	Total	168,905	94			
väärinkäsityksiä. (Jos vastasit						
täysin eri mieltä, jatka seura-						
vaan osioon.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	2,196	1	2,196	1,749	,189
Kommunikoinnissa esiintyneet	Within Groups	116,751	93	1,255		
väärinkäsitykset ovat johtaneet	Total	118,947	94			
riitatilanteisiin.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	3,523	1	3,523	2,068	,154
Koen voivani vaikuttaa sopi-	Within Groups	158,477	93	1,704		

musehtoihin.	Total	162,000	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	,351	1	,351	,291	,591
Sopimuksia tehdessä minun ja	Within Groups	112,280	93	1,207		
freelancetoimittajan välillä on	Total	112,632	94			
esiintynyt erimielisyyksiä sopi-						
muksen sisällöstä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	,357	1	,357	,468	,496
Sopimuksista aiheutuneet	Within Groups	70,864	93	,762		
kiistat ovat johtaneet sopimuk-	Total	71,221	94			
sen purkuun/kirjoittamatta						
jättämiseen.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,079	1	,079	,084	,773
Sopimusehdot ovat mielestäni	Within Groups	87,458	93	,940		
laskeneet freelancetoimittajien	Total	87,537	94			
työn laatua.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,003	1	,003	,001	,971
Solmimani sopimukseni ovat	Within Groups	208,418	93	2,241		
oikeudenmukaisia molemmille	Total	208,421	94			
osapuolille.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	1,793	1	1,793	2,102	,151
Sopimusehdot ovat vaikutta-	Within Groups	79,364	93	,853		
neet laskevasti lehtemme	Total	81,158	94			
laatuun ja/tai imagoon.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	,394	1	,394	,247	,621
Antamani ohjeistus on toisinaan	Within Groups	148,595	93	1,598		
ymmärretty väärin.	Total	148,989	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	2,430	1	2,430	1,319	,254
Työkiireistäni johtuen en aina	Within Groups	171,255	93	1,841		
ehdi antamaan perusteellista	Total	173,684	94			
ohjeistusta.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	,055	1	,055	,047	,828
Puutteellinen ohjeistus on	Within Groups	108,429	93	1,166		
aiheuttanut ongelmatilanteita.	Total	108,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,001	1	,001	,001	,980
Uudet freelancetoimittajat ovat	Within Groups	156,630	93	1,684		
juttuja tarjotessaan tutustuneet	Total	156,632	94			
lehden konseptiin riittävästi.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	,541	1	,541	,347	,557
Kirjoittavien toimittajien palkkiot	Within Groups	145,143	93	1,561		
ovat mielestäni riittäviä.	Total	145,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	,240	1	,240	,145	,704
Palkkiot vastaavat mielestäni	Within Groups	153,297	93	1,648		
työmääriä.	Total	153,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	,937	1	,937	,786	,378

Palkkioneuvottelut ovat päätty- neet molempia osapuolia tyy- dyttäviin tuloksiin.	Within Groups	110,894	93	1,192		
	Total	111,832	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,779	1	,779	,426	,516
Pystyn vaikuttamaan freelance- toimittajien saamien palkkioiden suuruuteen. (Jos vastasit osit- tain tai täysin samaa mieltä, jatka kysymykseen f.)	Within Groups	170,126	93	1,829		
	Total	170,905	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,017	1	,017	,005	,945
Haluaisin pystyä vaikuttamaan freelancereiden saamien palk- kioiden suuruuteen enemmän.	Within Groups	340,088	93	3,657		
	Total	340,105	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	,187	1	,187	,217	,643
Koen, että freelancetoimittajat arvostavat työtäni.	Within Groups	80,297	93	,863		
	Total	80,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,213	1	,213	,556	,458
Arvostan freelancetoimittajien tekemää työtä.	Within Groups	35,577	93	,383		
	Total	35,789	94			

Ikä

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	2,240	3	,747	1,182	,321
Yleisimmin käyttämäni yhtey- denpitotavat freelancetoimitta- jiin ovat riittäviä.	Within Groups	57,507	91	,632		
	Total	59,747	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	1,589	3	,530	,490	,690
Olen mielestäni riittävästi yh- teydessä freelancetoimittajan kanssa.	Within Groups	98,369	91	1,081		
	Total	99,958	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	1,736	3	,579	,890	,449
Suhteeni freelancetoimittajiin on ollut ongelmaton.	Within Groups	59,148	91	,650		
	Total	60,884	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	9,362	3	3,121	1,802	,152
Olen joutunut kiista- tai riitati- lanteeseen freelancetoimittajan kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)	Within Groups	157,627	91	1,732		
	Total	166,989	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,331	3	,110	,088	,967
Olen joutunut ongelmiin usei- den freelancetoimittajien kans- sa.	Within Groups	114,575	91	1,259		
	Total	114,905	94			

Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	20,220	3	6,740	1,532	,212
Ongelmat ovat rajoittuneet tiettyihin freelancetoimittajiin.	Within Groups	400,369	91	4,400		
	Total	420,589	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	6,521	3	2,174	1,125	,343
Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmien free-lancetoimittajien kanssa.	Within Groups	175,900	91	1,933		
	Total	182,421	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	12,143	3	4,048	2,350	,078
Kommunikoinnissani freelance-toimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)	Within Groups	156,763	91	1,723		
	Total	168,905	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	1,656	3	,552	,428	,733
Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	Within Groups	117,292	91	1,289		
	Total	118,947	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	3,936	3	1,312	,755	,522
Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	Within Groups	158,064	91	1,737		
	Total	162,000	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	12,245	3	4,082	3,700	,015
Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	Within Groups	100,387	91	1,103		
	Total	112,632	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	,976	3	,325	,422	,738
Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	Within Groups	70,245	91	,772		
	Total	71,221	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,932	3	,311	,326	,806
Sopimusehdot ovat mielestäni laskeneet freelancetoimittajien työn laatua.	Within Groups	86,605	91	,952		
	Total	87,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	2,188	3	,729	,322	,810
Solmimani sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Within Groups	206,233	91	2,266		
	Total	208,421	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	,056	3	,019	,021	,996
Sopimusehdot ovat vaikuttaneet laskevasti lehtemme laatuun ja/tai imagoon.	Within Groups	81,102	91	,891		
	Total	81,158	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	12,111	3	4,037	2,684	,051
Antamani ohjeistus on toisinaan	Within Groups	136,878	91	1,504		

ymmärretty väärin.	Total	148,989	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	16,335	3	5,445	3,149	,029
Työkiireistäni johtuen en aina	Within Groups	157,350	91	1,729		
ehdi antamaan perusteellista	Total	173,684	94			
ohjeistusta.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	3,604	3	1,201	1,042	,378
Puutteellinen ohjeistus on	Within Groups	104,880	91	1,153		
aiheuttanut ongelmatilanteita.	Total	108,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,838	3	,279	,163	,921
Uudet freelancetoimittajat ovat	Within Groups	155,793	91	1,712		
juttuja tarjotessaan tutustuneet	Total	156,632	94			
lehden konseptiin riittävästi.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	14,999	3	5,000	3,481	,019
Kirjoittavien toimittajien palkkiot	Within Groups	130,685	91	1,436		
ovat mielestäni riittäviä.	Total	145,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	8,664	3	2,888	1,814	,150
Palkkiot vastaavat mielestäni	Within Groups	144,872	91	1,592		
työmääriä.	Total	153,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	3,667	3	1,222	1,028	,384
Palkkioneuvottelut ovat päättäneet	Within Groups	108,165	91	1,189		
molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Total	111,832	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	4,361	3	1,454	,794	,500
Pystyn vaikuttamaan freelance-	Within Groups	166,544	91	1,830		
toimittajien saamien palkkioiden	Total	170,905	94			
suuruuteen. (Jos vastasit osittain tai täysin samaa mieltä, jatka kysymykseen f.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	1,876	3	,625	,168	,918
Haluaisin pystyä vaikuttamaan	Within Groups	338,230	91	3,717		
freelancereiden saamien palkkioiden suuruuteen enemmän.	Total	340,105	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	,375	3	,125	,142	,934
Koen, että freelancetoimittajat	Within Groups	80,109	91	,880		
arvostavat työtäni.	Total	80,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,267	3	,089	,228	,876
Arvostan freelancetoimittajien	Within Groups	35,522	91	,390		
tekemää työtä.	Total	35,789	94			

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	2,725	5	,545	,851	,518
Yleisimmin käyttämäni yhtey-	Within Groups	57,022	89	,641		
denpitotavat freelancetoimitta-	Total	59,747	94			
jiin ovat riittäviä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	4,248	5	,850	,790	,560
Olen mielestäni riittävästi yh-	Within Groups	95,710	89	1,075		
teydessä freelancetoimittajan	Total	99,958	94			
kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	3,242	5	,648	1,001	,422
Suhteeni freelancetoimittajiin	Within Groups	57,642	89	,648		
on ollut ongelmatonta.	Total	60,884	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	7,351	5	1,470	,820	,539
Olen joutunut kiista- tai riitati-	Within Groups	159,638	89	1,794		
lanteeseen freelancetoimittajan	Total	166,989	94			
kanssa. (Jos vastasit täysin eri						
mieltä, jatka väittämään g.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,548	5	,110	,085	,994
Olen joutunut ongelmiin usei-	Within Groups	114,357	89	1,285		
den freelancetoimittajien kans-	Total	114,905	94			
sa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	38,561	5	7,712	1,797	,122
Ongelmat ovat rajoittuneet	Within Groups	382,029	89	4,292		
tiettyihin freelancetoimittajiin.	Total	420,589	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	7,940	5	1,588	,810	,546
Työkiireeni ovat johtaneet	Within Groups	174,481	89	1,960		
kommunikointiongelmiin free-	Total	182,421	94			
lancetoimittajien kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	12,341	5	2,468	1,403	,231
Kommunikoinnissani freelance-	Within Groups	156,564	89	1,759		
toimittajien kanssa on esiintynyt	Total	168,905	94			
väärinkäsityksiä. (Jos vastasit						
täysin eri mieltä, jatka seura-						
vaan osioon.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	5,204	5	1,041	,814	,542
Kommunikoinnissa esiintyneet	Within Groups	113,743	89	1,278		
väärinkäsitykset ovat johtaneet	Total	118,947	94			
riitatilanteisiin.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	7,826	5	1,565	,904	,483
Koen voivani vaikuttaa sopi-	Within Groups	154,174	89	1,732		
musehtoihin.	Total	162,000	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	4,739	5	,948	,782	,565

Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	Within Groups	107,892	89	1,212		
	Total	112,632	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c) Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	Between Groups	3,139	5	,628	,821	,538
	Within Groups	68,082	89	,765		
	Total	71,221	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d) Sopimusehdot ovat mielestäni laskeneet freelancetoimittajien työn laatua.	Between Groups	,619	5	,124	,127	,986
	Within Groups	86,918	89	,977		
	Total	87,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e) Solmimani sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Between Groups	8,560	5	1,712	,762	,579
	Within Groups	199,861	89	2,246		
	Total	208,421	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f) Sopimusehdot ovat vaikuttaneet laskevasti lehtemme laatuun ja/tai imagoon.	Between Groups	1,171	5	,234	,261	,933
	Within Groups	79,987	89	,899		
	Total	81,158	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a) Antamani ohjeistus on toisinaan ymmärretty väärin.	Between Groups	6,693	5	1,339	,837	,527
	Within Groups	142,296	89	1,599		
	Total	148,989	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b) Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.	Between Groups	15,029	5	3,006	1,686	,146
	Within Groups	158,655	89	1,783		
	Total	173,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c) Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	Between Groups	3,830	5	,766	,651	,661
	Within Groups	104,654	89	1,176		
	Total	108,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d) Uudet freelancetoimittajat ovat juttuja tarjotessaan tutustuneet lehden konseptiin riittävästi.	Between Groups	6,573	5	1,315	,780	,567
	Within Groups	150,059	89	1,686		
	Total	156,632	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a) Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Between Groups	16,213	5	3,243	2,229	,058
	Within Groups	129,471	89	1,455		
	Total	145,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b) Palkkiot vastaavat mielestäni työmääriä.	Between Groups	21,679	5	4,336	2,927	,017
	Within Groups	131,858	89	1,482		
	Total	153,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c) Palkkioneuvottelut ovat pääty-	Between Groups	4,332	5	,866	,717	,612
	Within Groups	107,500	89	1,208		

neet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Total	111,832	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	15,554	5	3,111	1,782	,125
Pystyn vaikuttamaan freelance-toimittajien saamien palkkioiden suuruuteen. (Jos vastasit osittain tai täysin samaa mieltä, jatka kysymykseen f.)	Within Groups	155,351	89	1,746		
	Total	170,905	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	19,725	5	3,945	1,096	,368
Haluaisin pystyä vaikuttamaan freelanceiden saamien palkkioiden suuruuteen enemmän.	Within Groups	320,381	89	3,600		
	Total	340,105	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	2,075	5	,415	,471	,797
Koen, että freelancetoimittajat arvostavat työtäni.	Within Groups	78,409	89	,881		
	Total	80,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,383	5	,077	,193	,965
Arvostan freelancetoimittajien tekemää työtä.	Within Groups	35,407	89	,398		
	Total	35,789	94			

Aika toimenkuvassa

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	2,475	4	,619	,972	,427
Yleisimmin käyttämäni yhteydenpitotavat freelancetoimittajiin ovat riittäviä.	Within Groups	57,272	90	,636		
	Total	59,747	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	6,521	4	1,630	1,570	,189
Olen mielestäni riittävästi yhteydessä freelancetoimittajan kanssa.	Within Groups	93,437	90	1,038		
	Total	99,958	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	5,664	4	1,416	2,308	,064
Suhteeni freelancetoimittajiin on ollut ongelmaton.	Within Groups	55,220	90	,614		
	Total	60,884	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	10,888	4	2,722	1,569	,189
Olen joutunut kiista- tai riitailanteeseen freelancetoimittajan kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)	Within Groups	156,102	90	1,734		
	Total	166,989	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	10,298	4	2,574	2,215	,074
Olen joutunut ongelmiin useiden freelancetoimittajien kanssa.	Within Groups	104,607	90	1,162		
	Total	114,905	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	5,680	4	1,420	,308	,872

Ongelmat ovat rajoittuneet tiettyihin freelancetoimittajiin.	Within Groups Total	414,910 420,589	90 94	4,610		
Vastaa seuraaviin väittämiin:g) Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmiin freelancetoimittajien kanssa.	Between Groups Within Groups Total	9,499 172,922 182,421	4 90 94	2,375 1,921	1,236	,301
Vastaa seuraaviin väittämiin:h) Kommunikoinnissani freelance-toimittajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraavaan osioon.)	Between Groups Within Groups Total	9,904 159,002 168,905	4 90 94	2,476 1,767	1,401	,240
Vastaa seuraaviin väittämiin:i) Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	Between Groups Within Groups Total	1,861 117,087 118,947	4 90 94	,465 1,301	,358	,838
Vastaa seuraaviin väittämiin:a) Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	Between Groups Within Groups Total	7,863 154,137 162,000	4 90 94	1,966 1,713	1,148	,339
Vastaa seuraaviin väittämiin:b) Sopimuksia tehdessä minun ja freelancetoimittajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	Between Groups Within Groups Total	9,011 103,621 112,632	4 90 94	2,253 1,151	1,957	,108
Vastaa seuraaviin väittämiin:c) Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	Between Groups Within Groups Total	5,398 65,824 71,221	4 90 94	1,349 ,731	1,845	,127
Vastaa seuraaviin väittämiin:d) Sopimusehdot ovat mielestäni laskeneet freelancetoimittajien työn laatua.	Between Groups Within Groups Total	3,578 83,959 87,537	4 90 94	,895 ,933	,959	,434
Vastaa seuraaviin väittämiin:e) Solmimani sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Between Groups Within Groups Total	10,887 197,534 208,421	4 90 94	2,722 2,195	1,240	,300
Vastaa seuraaviin väittämiin:f) Sopimusehdot ovat vaikuttaneet laskevasti lehtemme laatuun ja/tai imagoon.	Between Groups Within Groups Total	1,387 79,770 81,158	4 90 94	,347 ,886	,391	,814
Vastaa seuraaviin väittämiin:a) Antamani ohjeistus on toisinaan ymmärretty väärin.	Between Groups Within Groups Total	12,042 136,947 148,989	4 90 94	3,011 1,522	1,978	,105

Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	19,673	4	4,918	2,874	,027
Työkiireistäni johtuen en aina ehdi antamaan perusteellista ohjeistusta.	Within Groups	154,012	90	1,711		
	Total	173,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	4,747	4	1,187	1,030	,396
Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	Within Groups	103,737	90	1,153		
	Total	108,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	1,979	4	,495	,288	,885
Uudet freelancetoimittajat ovat juttuja tarjotessaan tutustuneet lehden konseptiin riittävästi.	Within Groups	154,652	90	1,718		
	Total	156,632	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	9,211	4	2,303	1,519	,203
Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Within Groups	136,474	90	1,516		
	Total	145,684	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	8,728	4	2,182	1,356	,256
Palkkiot vastaavat mielestäni työmääriä.	Within Groups	144,809	90	1,609		
	Total	153,537	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	2,624	4	,656	,541	,706
Palkkioneuvottelut ovat päätyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Within Groups	109,207	90	1,213		
	Total	111,832	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	9,704	4	2,426	1,354	,256
Pystyn vaikuttamaan freelance-toimittajien saamien palkkioiden suuruuteen. (Jos vastasit osittain tai täysin samaa mieltä, jatka kysymykseen f.)	Within Groups	161,201	90	1,791		
	Total	170,905	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	15,258	4	3,814	1,057	,383
Haluaisin pystyä vaikuttamaan freelanceiden saamien palkkioiden suuruuteen enemmän.	Within Groups	324,847	90	3,609		
	Total	340,105	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	2,553	4	,638	,737	,569
Koen, että freelancetoimittajat arvostavat työtäni.	Within Groups	77,931	90	,866		
	Total	80,484	94			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,740	4	,185	,475	,754
Arvostan freelancetoimittajien tekemää työtä.	Within Groups	35,050	90	,389		
	Total	35,789	94			

Liite 6 - Freelancetoimittajat - ANOVA data

Sukupuoli

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	,639	1	,639	,913	,341
Yleisimmin käyttämäni yhtey-	Within Groups	81,200	116	,700		
denpitotavat toimeksiantajaan	Total	81,839	117			
ovat riittäviä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	3,885	1	3,885	3,224	,075
Olemme mielestäni riittävästi	Within Groups	139,809	116	1,205		
yhteydessä toisimme toimek-	Total	143,695	117			
siantajan kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	1,056	1	1,056	,984	,323
Suhteeni toimeksiantajiin on	Within Groups	123,422	115	1,073		
ollut ongelmatonta.	Total	124,479	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	2,797	1	2,797	1,118	,293
Olen joutunut kiista- tai riitati-	Within Groups	287,682	115	2,502		
lanteeseen toimeksiantajani	Total	290,479	116			
kanssa. (Jos vastasit täysin eri						
mieltä, jatka väittämään g.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,204	1	,204	,124	,726
Olen joutunut ongelmiin usei-	Within Groups	125,091	76	1,646		
den toimeksiantajien kanssa.	Total	125,295	77			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	1,568	1	1,568	1,308	,256
Ongelmat ovat rajoittuneet	Within Groups	86,283	72	1,198		
tiettyihin toimeksiantajiin.	Total	87,851	73			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,044	1	,044	,057	,812
Työkiireeni ovat johtaneet	Within Groups	86,140	112	,769		
kommunikointiongelmiin toi-	Total	86,184	113			
meksiantajien kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	3,412	1	3,412	1,956	,165
Kommunikoinnissani toimek-	Within Groups	195,369	112	1,744		
siantajien kanssa on esiintynyt	Total	198,781	113			
väärinkäsityksiä. (Jos vastasit						
täysin eri mieltä, jatka seura-						
vaan osioon.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	,632	1	,632	,441	,508
Kommunikoinnissa esiintyneet	Within Groups	120,391	84	1,433		
väärinkäsitykset ovat johtaneet	Total	121,023	85			
riitatilanteisiin.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	2,942	1	2,942	1,810	,181
Koen voivani vaikuttaa sopi-	Within Groups	186,972	115	1,626		
musehtoihin.	Total	189,915	116			

Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	4,210	1	4,210	2,063	,154
Sopimuksia tehdessä minun ja toimeksiantajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	Within Groups	234,713	115	2,041		
	Total	238,923	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	9,600	1	9,600	3,343	,070
Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat kohdallani johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	Within Groups	327,391	114	2,872		
	Total	336,991	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,579	1	,579	,323	,571
Sopimusehdot ovat laskeneet työni laatua.	Within Groups	200,544	112	1,791		
	Total	201,123	113			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	7,079	1	7,079	4,024	,047
Voimassa olevat sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Within Groups	200,533	114	1,759		
	Total	207,612	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	2,642	1	2,642	1,647	,202
Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.	Within Groups	186,112	116	1,604		
	Total	188,754	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	,168	1	,168	,094	,759
Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	Within Groups	206,349	116	1,779		
	Total	206,517	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	3,879	1	3,879	3,416	,067
Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Within Groups	131,689	116	1,135		
	Total	135,568	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	1,332	1	1,332	,655	,420
Työmääräni on lisääntynyt. (Jos vastasit osittain tai täysin eri mieltä, jatka kysymykseen d.)	Within Groups	235,931	116	2,034		
	Total	237,263	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	4,181	1	4,181	3,276	,074
Työmäärän lisääntyminen on laskenut työni laatua.	Within Groups	103,386	81	1,276		
	Total	107,566	82			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	,051	1	,051	,038	,846
Palkkioni vastaavat työmäärääni.	Within Groups	154,397	114	1,354		
	Total	154,448	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	,010	1	,010	,006	,940
Palkkioneuvotteluni ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Within Groups	189,956	114	1,666		
	Total	189,966	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	1,317	1	1,317	,862	,355
Pystyn vaikuttamaan palkkioni suuruuteen.	Within Groups	172,648	113	1,528		
	Total	173,965	114			

Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	,399	1	,399	,287	,593
Koen, että toimeksiantaja arvostaa työtäni riittävästi.	Within Groups	160,079	115	1,392		
	Total	160,479	116			

Asuinkunnan sijainti

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	12,386	5	2,477	3,995	,002
Yleisimmin käyttämäni yh- denpitotavat toimeksiantajaan ovat riittäviä.	Within Groups	69,453	112	,620		
	Total	81,839	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	20,504	5	4,101	3,728	,004
Olemme mielestäni riittävästi yhteydessä toisiimme toimek- siantajan kanssa.	Within Groups	123,191	112	1,100		
	Total	143,695	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	6,397	5	1,279	1,203	,313
Suhteeni toimeksiantajiin on ollut ongelmaton.	Within Groups	118,081	111	1,064		
	Total	124,479	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	20,247	5	4,049	1,663	,149
Olen joutunut kiista- tai riitai- lanteeseen toimeksiantajani kanssa. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka väittämään g.)	Within Groups	270,231	111	2,435		
	Total	290,479	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	14,997	5	2,999	1,958	,095
Olen joutunut ongelmiin usei- den toimeksiantajien kanssa.	Within Groups	110,298	72	1,532		
	Total	125,295	77			
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	4,870	5	,974	,798	,555
Ongelmat ovat rajoittuneet tiettyihin toimeksiantajiin.	Within Groups	82,981	68	1,220		
	Total	87,851	73			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	2,651	5	,530	,686	,635
Työkiireeni ovat johtaneet kommunikointiongelmien toi- meksiantajien kanssa.	Within Groups	83,533	108	,773		
	Total	86,184	113			
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	14,385	5	2,877	1,685	,144
Kommunikoinnissani toimek- siantajien kanssa on esiintynyt väärinkäsityksiä. (Jos vastasit täysin eri mieltä, jatka seuraa- vaan osioon.)	Within Groups	184,396	108	1,707		
	Total	198,781	113			
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	13,848	5	2,770	2,067	,078
Kommunikoinnissa esiintyneet väärinkäsitykset ovat johtaneet riitatilanteisiin.	Within Groups	107,175	80	1,340		
	Total	121,023	85			

Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	22,888	5	4,578	3,042	,013
Koen voivani vaikuttaa sopimusehtoihin.	Within Groups	167,027	111	1,505		
	Total	189,915	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	14,997	5	2,999	1,487	,200
Sopimuksia tehdessä minun ja toimeksiantajan välillä on esiintynyt erimielisyyksiä sopimuksen sisällöstä.	Within Groups	223,926	111	2,017		
	Total	238,923	116			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	7,015	5	1,403	,468	,800
Sopimuksista aiheutuneet kiistat ovat kohdallani johtaneet sopimuksen purkuun/kirjoittamatta jättämiseen.	Within Groups	329,976	110	3,000		
	Total	336,991	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	6,757	5	1,351	,751	,587
Sopimusehdot ovat laskeneet työni laatua.	Within Groups	194,366	108	1,800		
	Total	201,123	113			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	28,077	5	5,615	3,440	,006
Voimassa olevat sopimukseni ovat oikeudenmukaisia molemmille osapuolille.	Within Groups	179,535	110	1,632		
	Total	207,612	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	8,897	5	1,779	1,108	,360
Saadussa ohjeistuksessa on toisinaan esiintynyt epäselvyyksiä.	Within Groups	179,857	112	1,606		
	Total	188,754	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	3,005	5	,601	,331	,893
Puutteellinen ohjeistus on aiheuttanut ongelmatilanteita.	Within Groups	203,512	112	1,817		
	Total	206,517	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	6,958	5	1,392	1,212	,308
Kirjoittavien toimittajien palkkiot ovat mielestäni riittäviä.	Within Groups	128,610	112	1,148		
	Total	135,568	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	17,127	5	3,425	1,743	,131
Työmääräni on lisääntynyt. (Jos vastasit osittain tai täysin eri mieltä, jatka kysymykseen d.)	Within Groups	220,136	112	1,965		
	Total	237,263	117			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	10,038	5	2,008	1,585	,174
Työmäärän lisääntyminen on laskenut työni laatua.	Within Groups	97,529	77	1,267		
	Total	107,566	82			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	4,475	5	,895	,657	,657
Palkkioni vastaavat työmäärääni.	Within Groups	149,973	110	1,363		
	Total	154,448	115			
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	9,577	5	1,915	1,168	,330
Palkkioneuvotteluni ovat päättyneet molempia osapuolia tyydyttäviin tuloksiin.	Within Groups	180,388	110	1,640		
	Total	189,966	115			

Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	15,566	5	3,113	2,142	,066
Pystyn vaikuttamaan palkkioni suuruuteen.	Within Groups	158,399	109	1,453		
	Total	173,965	114			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	7,035	5	1,407	1,018	,411
Koen, että toimeksiantaja arvostaa työtäni riittävästi.	Within Groups	153,443	111	1,382		
	Total	160,479	116			

Liite 7 - Freelancetoimittajat ja toimeksiantajat - ANOVA data

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	,677	1	,677	1,008	,316
Yleisimmin käyttämäni yhtey-	Within Groups	141,586	211	,671		
denpitotavat freelancetoimitta-	Total	142,263	212			
jiin ovat riittäviä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	,688	1	,688	,636	,426
Olen mielestäni riittävästi yh-	Within Groups	227,312	210	1,082		
teydessä freelancetoimittajan	Total	228,000	211			
kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	11,595	1	11,595	13,136	,000
Suhteeni freelancetoimittajiin	Within Groups	185,363	210	,883		
on ollut ongelmatonta.	Total	196,958	211			
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	17,074	1	17,074	7,838	,006
Olen joutunut kiista- tai riitati-	Within Groups	457,468	210	2,178		
lanteeseen freelancetoimittajan	Total	474,542	211			
kanssa. (Jos vastasit täysin eri						
mieltä, jatka väittämään g.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	1,276	1	1,276	,932	,336
Olen joutunut ongelmiin usei-	Within Groups	183,364	134	1,368		
den freelancetoimittajien kans-	Total	184,640	135			
sa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:f)	Between Groups	11,343	1	11,343	7,591	,007
Ongelmat ovat rajoittuneet	Within Groups	191,280	128	1,494		
tiettyihin freelancetoimittajiin.	Total	202,623	129			
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	33,202	1	33,202	27,264	,000
Työkiireeni ovat johtaneet	Within Groups	247,217	203	1,218		
kommunikointiongelmien free-	Total	280,420	204			
lancetoimittajien kanssa.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:h)	Between Groups	2,560	1	2,560	1,526	,218
Kommunikoinnissani freelance-	Within Groups	333,838	199	1,678		
toimittajien kanssa on esiintynyt	Total	336,398	200			
väärinkäsityksiä. (Jos vastasit						
täysin eri mieltä, jatka seura-						
vaan osioon.)						
Vastaa seuraaviin väittämiin:i)	Between Groups	1,102	1	1,102	,888	,348
Kommunikoinnissa esiintyneet	Within Groups	183,758	148	1,242		
väärinkäsitykset ovat johtaneet	Total	184,860	149			
riitatilanteisiin.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	119,555	1	119,555	81,852	,000
Koen voivani vaikuttaa sopi-	Within Groups	302,349	207	1,461		

musehtoihin.	Total	421,904	208			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	53,959	1	53,959	33,153	,000
Sopimuksia tehdessä minun ja	Within Groups	333,645	205	1,628		
freelancetoimittajan välillä on	Total	387,604	206			
esiintynyt erimielisyyksiä sopi-						
muksen sisällöstä.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	61,231	1	61,231	31,322	,000
Sopimuksista aiheutuneet	Within Groups	400,750	205	1,955		
kiistat ovat johtaneet sopimuk-	Total	461,981	206			
sen purkuun/kirjoittamatta						
jättämiseen.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:d)	Between Groups	18,855	1	18,855	13,798	,000
Sopimusehdot ovat mielestäni	Within Groups	276,023	202	1,366		
laskeneet freelancetoimittajien	Total	294,877	203			
työn laatua.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:e)	Between Groups	63,582	1	63,582	36,437	,000
Solmimani sopimukseni ovat	Within Groups	357,722	205	1,745		
oikeudenmukaisia molemmille	Total	421,304	206			
osapuolille.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	46,200	1	46,200	28,863	,000
Antamani ohjeistus on toisinaan	Within Groups	337,744	211	1,601		
ymmärretty väärin.	Total	383,944	212			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	36,466	1	36,466	24,792	,000
Puutteellinen ohjeistus on	Within Groups	307,420	209	1,471		
aiheuttanut ongelmatilanteita.	Total	343,886	210			
Vastaa seuraaviin väittämiin:a)	Between Groups	105,546	1	105,546	79,182	,000
Kirjoittavien toimittajien palkkiot	Within Groups	281,252	211	1,333		
ovat mielestäni riittäviä.	Total	386,798	212			
Vastaa seuraaviin väittämiin:b)	Between Groups	69,156	1	69,156	48,717	,000
Palkkiot vastaavat mielestäni	Within Groups	295,267	208	1,420		
työmääriä.	Total	364,424	209			
Vastaa seuraaviin väittämiin:c)	Between Groups	53,730	1	53,730	39,081	,000
Palkkioneuvottelut ovat pääTTY-	Within Groups	285,966	208	1,375		
neet molempia osapuolia tyy-	Total	339,695	209			
dyttäviin tuloksiin.						
Vastaa seuraaviin väittämiin:g)	Between Groups	82,966	1	82,966	99,427	,000
Arvostan freelancetoimittajien	Within Groups	172,728	207	,834		
tekemää työtä.	Total	255,694	208			

Liite 8 - Freelancetoimittajien avoimet vastaukset kyselylomakkeessa

16. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 15b). Maksimi 1500 merkkiä.

- aikatauluongelmia, briiffausongelmia, television kanssa vaikeuksia saada palautetta käsikirjoituksista, jotka makaavat liian kauan jonkun pöydällä, myös vaadittu kohtuuttoman freesopimuksen allekirjoittamista, mitä en ole tehnyt
- Kiinteä ja pitkä avustajasuhde on luonut hyvän, toimivan ja luottamuksellisen suhteen. Tavanomaisia kommunikointiongelmia on joskus, kuten kaikessa toiminnassa.
- esim. 15 d) joillakin toimeksiantajilla on omat taulukot, joista johdetaan mekaanisesti palkkion suuruus. Silloin ei oteta huomioon työhön käytettyä aikaa tai sitä, että joku saman merkkimäärän juttu on työläämpi, hankalampi kuin toinen.
- 15 d) Kyseessä ei ole niinkään olleet kiistat, vaan palkkion maksaminen. Muutamat toimeksiantajat ovat viivytelleet maksamisessa jopa pari kuukautta.
- h) Käsitimme kirjoitettavan jutun pääidean eri tavoin toimeksiantajani kanssa
- 15 f) Ongelmia on ollut vain erään suuren mediatalon kanssa, ja ne johtuivat heidän yksipuolisesta sanepolitiikastaan ja epäselvistä toimeksiannoista. Esimerkiksi: juttua pyydettiin laajentamaan sovitusta ilman lisäkorvausta sekä tekemään ilmaiseksi oma juttunsa nettisivuille.
- 15 d) En ole joutunut ongelmiin ihmisten kanssa. Sen sijaan sopimukset, joita liittomme ei ole hyväksynyt ja joita en sen tähden ole allekirjoittanut, ovat katkaissut suhteeni pariin suureen lehtitaloon. Sen myötä työt ovat tilapäisesti vähentyneet kunnes olen löytänyt tilalle uusia asiakkaita.
- 15. d) Kiistatilanteet ovat syntyneet organisaatioviestintää edustavien henkilöiden eli tiedottajien, ei lehtitalojen kanssa.
- Joskus työnantajan toive ei avaudu parista sanasta ja jutun sisältö ei sitten vastaakaan ihan heidän odotuksiaan. Mutta ei se ole niin vakavaa, työnantajani ovat hyviä tyyppejä
- Ongelmia Sanoma OY:n omistaman Lehtimedian maakuntalehdissä palkkiopolitiikasta ja sopimuspakosta johtuen, en itse työntekoon ja toimeksiantoon liittyvistä kysymyksistä
- 15 h) väärinkäsitykset ovat liittyneet enimmäkseen työnjakoon: on jäänyt epäselväksi, mistä kaikesta toimeksiantaja odottaa minun huolehtivan ja mistä toimeksiantajan minun mielestäni pitäisi itse vastata; kun on tiivis asiakassuhde, asiakas saattaa kuvitella, että minä hoidan asioita, joita en joko osaa hoitaa tai joista asiakas ei kuitenkaan ole valmis maksamaan.
- 15h) Väärinkäsitykset ovat johtuneet kiireestä ja kommunikaatiokatkoksista, kun toimeksiantajan puolella asiaa on hoitanut useampi henkilö. Neuvottelemalla asiat on saatu ratkottua. Ongelmatilanteet ovat liittyneet enemminkin toimeksiantojen sisältöön, ei niinkään palkkioihin.
- 15b) Kysymyksen asettelu on hankala, kun joidenkin toimeksiantajien kanssa yhteydenpito sujuu aina kuin tanssi, joidenkin kanssa se takkuaa. Mitä siis vastaisin? Useimmiten suosin niitä, joiden kanssa asiat sujuu ja pyrin välttämään hankalia tyyppejä.
- 14) Eniten nykyään aikaa vie ostavan toimittajan kiinnisaaminen. Vaikka yrittää aloittaa kauppaamisen ajoissa ja tekee sitä asteittain tyylin lähettää ensin sähköpostilla, sitten muistuttaa siitä, sitten soittaa, sitten muistuttaa sähköpostilla.
Ostavat toimittajat ovat myös kovia lupailemaan, että katson tänään ja otan yhteyttä tällä viikolla. Mitään ei kuulu. He eivät laita lupauksiaan edes ylös, itselleen muistiin. Se on varmaan psykologista, siinä ehkä huijataan itseä, etten ole unohtelija eikä työni ole ylikireistä tms. Kaikki tämä on tietysti freen kuukausituloista pois. Muistellustahan ei9 makseta. Ostava toimittaja unohtelee kuukausipalkalla!
- 15b kiistatilanne SanomaMagazine Finlandin kanssa on ainut ja ensimmäinen laatuaan
- 15g > tällaista tilannetta ei pitäisi ammattitaitoiselle journalistille syntyä. Kyse on ammattitaidosta ja aika-tilojen sekä omien resurssien suunnittelusta. Epärelevantti kysymys.
- Työskentelyni eri toimeksiantajien kanssa on ollut ongelmatonta.
Luottotappioita minulle ei tullut kertaakaan 15 vuoden toiminnan aikana.
- 15d ja 15 f Kyse on aina ollut siitä, että tarjottu palkkio on ollut mielestäni riittämätön. Olen yrittänyt neuvotellen saada asiaan korjausta, ja joidenkin toimeksiantajien kanssa korotusta on tullutkin, mutta yleensä vain hieman. En kuitenkaan ole ruvennut riitelemään ja vaatimaan, vaan sopeutunut tilanteeseen - tavallaan pakon edessä.
- 15 c, d ja f) Jotkut, minun tapauksessani valtion rahoittamat organisaatiot, ovat palkanneet kummallisia touhoja, jotka haluavat niustaa kaiken mahdollisen freetoimittajan palkkioista.
- Ongelmat eivät ole olleet isoja, mutta usein sitä joutuu odottamaan juttuideoiden hyväksyntää tai muutoksia kauan tilaajilta. Tästä tulee stressiä.
- 15 f, yhden toimeksiantajan kanssa ei olla päästy sopuun sopimusasioista....
- 15b), 15c) ja 15e) Lehtitalot eivät vastaa sähköposteihin, useinkaan edes toisen tiedustelun jälkeen. Eivät myöskään hoida laskujen kuittausta ajallaan. Jatkuvasti. Itseasiassa aina palkkiot myöhässä, joiden perään

saa kysellä. Edellisellä kerralla palkkio myöhässä 5 viikkoa peräänkyselyistä huolimatta, tällä hetkellä 14 vrk, vaikka otin yhteyttä jo 3:nä viivästyspäivänä. Lehtitalot eivät arvosta freelancereita.

- Viimeisten kahden vuoden aikana yhteistyö isojen lehtitalojen toimitusten kanssa on vaikeutunut vain laskutuksen tiimoilta. Itse työ, kuvaaminen ja juttujen ideointi, tuottaminen ja suunnittelu sujuu ongelmitta. Ongelmia tulee kuvausten hinnasta, matka-ajan laskuttamisesta, käyttöoikeuksien laajuudesta. Miltei jokainen asiakas yrittää aina viilata hinnat aina vain halvemmalle. Yleistunnelma on se, että enää ei laadulla ole merkitystä, vain sillä, kuka tekee halvimmalla ja laajimmilla käyttöoikeuksilla. Useinkaan se henkilö ei ole alan ammattilainen, vaan harrastaja.
- 15f Varsinkin alkuvuosina ongelmia oli paljon. Useimmiten ongelmat johtuivat asiakastalojen käytännöistä ja ostavien toimittajien osaamattomuudesta.
- 15 d ja e) Kiistatilanteita ja töiden loppumista aiheuttavat mediatalojen avustajasopimukset, joista päälliköt eivät joko suostu tai saa neuvotella yksittäisen freen kanssa.
- Palkkiota on saanut odotella joskus jopa kaksi kuukautta, yleisin viivästys vuoden kestäneen työsuhteen aikana oli noin kuukausi. Työnantaja oli MTV Media.
- Minulla on usein vaikeuksia saada yhteys toimeksiantajiin ja joskus tehtävänannot ovat olleet epämääräisiä: tyyliin kirjoita juttu yhteisöllisyydestä, mutta yleensä asiat tulevat kyllä selviksi. Jos en saa toimeksiantajaa kiinni, tarjoan usein juttua eteenpäin mieluummin kun yritän loputtomiin
- 15d) Jouduin vuosia sitten kiistatilanteeseen kun kirjoitin kahdelle kilpailevalle lehdelle samanaikaisesti (joskin eri aiheista). Toisen lehden päätoimittaja lopetti yhteistyöt kanssani, sillä halusi lehtensä friikkujen kirjoittavan vain ja ainoastaan heille (mikä taas ei taloudellisesti ole mahdollista, ja saa aikaan sen ettei freelancer enää ole lainkaan "vapaa" toimittaja).
- Ainoat ongelmatilanteet ovat johtuneet siitä, kun syystä tai toisesta palkkio ei ole tullut tilille sovittuun aikaan. Yleensä takana on inhimillinen syy: verokortti on jäänyt jonkun pöydälle, juttu maalaamatta tai joku palkanlaskija vain laittanut rastin väärään ruutuun.
- 15h) väärinkäsityksiä on toisinaan, mutta ne eivät ole yleisiä eivätkä leimaa työntekoa. Usein, jos kummallakaan osapuolella ei ole selvää käsitystä, mitä ollaan tekemässä, tilauksella on taipumusta muuttua kesken työn. Lasken sen väärinkäsitykseksi.
- f: sanoma newsin halu sanella työn ehdot kohtuuttomiksi ja yksipuolisesti
- Olen joutunut riitatilanteeseen ainoastaan yhden toimeksiantajan kanssa. Se koski viivästynyttä palkanmaksua. Ammattiliitto hoiti palkan oikeusteitse. Prosessi kesti lähes kaksi vuotta. Minut oli irtisanottu tuotannollisista ja taloudellisista syistä, mutta irtisanomisajan palkkaa ei maksettu.
- Yleisesti: suhtautuminen freelancereihin on mennyt huonompaan. Äskettäin esimerkiksi erään lehden kulttuurivastaava myönsi kritisoineensa erästä juttuani sisäisellä vakitoimittajien palautelistalla siksi, etteivät he halua uutissivulle liiaksi freelancereiden juttuja nyt, koska vakitoimittajat pelkäävät työpaikkojensa puolesta. Kuulin kritiikistä ja siksi otin asian esille. Jutun olin sopinut lehtivastaavan kanssa ja juttuun oltiin yleisesti tyytyväisiä. Tuo oli yksi esimerkki.
- 15d, 15h ja 15i: olen joutunut esimerkiksi tilanteeseen, jossa omat oletukset ja toimeksiantajan oletukset ovat poikenneet toisistaan vaikkapa sen suhteen, maksetaanko juttu sen ilmestyessä vai heti aineiston toimituksen jälkeen. Ongelmat ovat ratkenneet puhumalla.
- 16f) Joidenkin työnantajien mielestä freelancerit ovat kyykytettävänä olevia alaisia, vaikka olemme yrittäjiä ja yhteistyökumppaneita. Olenkin jättänyt tällaiset toimeksiantajat pois ja keskittänyt uusien hankkimiseen. Jos väärinkäsityksiä tulee nykyisten toimeksiantajien kanssa, riidoilta vältytään, kun soitetaan ja keskustellaan asiasta.
- d) Kaukainen asuinpaikkani ei ole ihanteellinen toimituksissa, joissa lehteä joudutaan usein viime tingassa muuttamaan.
- 15c) Olen siitä onnellisessa asemassa, että takana on jo "ura" ja työkokemusta sen verran, että minuun otetaan yhteyttä ja saan valita, mitä ja kenen kanssa työskentelen. Lähtökohdat ovat siis hyvät. En myöskään kerää "liikaa" töitä eli pysyn aikataulussa, tunnen määräni.

18. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 17b). Maksimi 1500 merkkiä.

- 17a periaatteessa joillain työnantajilla voi vaikuttaa itse palkkion suuruuteen/jutun mittaan, muttanämä ovat hyvin harvinaisia helmiä ostajien joukossa. Useimmiten lehden käytännöt määräävät työn muotoa ja hintaa.
- eri toimeksiantajien kanssa eri ongelmia. Kun en allekirjoita ja yhteistyö loppuu, se on tavallaan ongelma, mutta ongelmat loppuvat siihen. Eri mieltä olen sopimusehdoista ollut joidenkin kanssa, kompromissia on sitten etsitty ja löydetty
- esim. 17 c) tarkennus: toimeksiantaja (osastoesimies) lopetti tylästi ja yksipuolisesti tilauksensa, kun rohkenin pyytää samaa palkkiota jonka vastaavasta työstä saman lehden toinen toimeksiantaja (toimituspäällikkö) oli suostunut maksamaan. Jouduin käytännössä siinä lehdessä/osastossa mustalle listalle eli ei-

- toivotuksi avustajaksi.
- 17 a) Minulla ei ole ollut toimeksiantajien kanssa kirjallista sopimusta. Toimeksiannot ovat silti olleet asiallisia. (Varsianista työsopimusta freelancerilla ei ole, sillä hän on yrittäjä.)
 - a) & e) Lehdellä on täydet oikeudet juttuuni, kuviini ja niiden levitykseen. 120 € keskipitkästä (2 000 - 3 000 merkin) jutusta ja 40 € kuvasta on mielestäni noilla ehdoilla täysin kohtuutonta. Mutta asiasta ei keskustella. Ota tai jätä.
 - 17 c) Olen jättänyt allekirjoittamatta suuren mediatalon sopimuksen vuonna 2009 enkä ole sen jälkeen tehnyt töitä heille. He eivät suostuneet neuvottelemaan sopimuksen sisällöstä. Nykyisiin toimeksiantajiini olen tyytyväinen eikä meillä ole kirjallisia sopimuksia.
 - 17 b. Ei ole syntynyt erimielisyyksiä, koska mitään keskustelua sopimuksista ei ole edes käyty. Tilanne on selvä: jos et allekirjoita, työt eivät jatku. Eivätkä ole jatkuneet, en ole edes kysynyt SMF:ltä enää töitä.
 - 17 c. Minulla ei ole henkilökohtaista kiistaa, joka olisi johtanut kirjoittamatta jättämiseen. En ole allekirjoittanut SMF:n sopimusta, joten minulta ei ole ostettu juttuja enkä ole niitä edes tarjonnut.
 - 17 d. JOS allekirjoittaisin sopimuksen, työn laatu laskisi väistämättä. Mutta en allekirjoita.
 - 17 e. Minulla ei ole mitään voimassa olevia sopimuksia, koska en ole allekirjoittanut mitään. Jos allekirjoittaisin SMF:n tarjoaman sopimuksen, se olisi epäoikeudenmukainen.
 - 17 e) Sopimusehdot ovat vahvemman eli asiakkaan sanelemia ja heijastavat alan vääristyneitä markkinoita.
 - Juttukorvaus on mielestäni liian pieni, eikä free pääse millään ilveellä ainakaan pohjoisessa kuukausipalkkalaisten tasolle. Lisäksi on huomattava, että free tekee työnsä ja etsii juttunsa täysin yksin, hänellä ei ole työkalvereita ympärillään heittelemässä ideoita kehiin.
 - 17e Kyse on sanelupoliitikasta ja selkeästi epäreilusta tilanteesta, minkä myös sopimusten allekirjoittamista työnantajan puolesta vaatineet toimitusten esimiehet ovat suoraan sanoneet
 - Sopimusehdot sinänsä ei vät ole laskeneet työn laatua, vaan se, että hinnat pysyvät vuodesta toiseen samana - tai niitä jopa lasketaan.
 - 17 e) palkkioista ei ole paljon mahdollista neuvotella, enemmän se on nykyään sitä toimeksiantajan sanelupoliitikkaa...
 - 17b) taas sama juttu sopimuksia on monen kustantajan suunnalta. Osan olen hyväksynyt, osan torjunut. Miten siis vastaisin kattavasti tällaisiin yhteenniputtaviin kysymyksiin?
 - Kohtaa e perustelen. Yhden sellaisen sopimuksen olen joutunut allekirjoittamaan, jossa luovutan enemmän oikeuksia kuin haluaisin. Mutta päätoimittaja lupasi tuolloin, että sopimusta ei käytetä meitä freelanceista vastaan, se oli vain talon yleinen sopimusmalli. Päätoimittaja on nyt vaihtunut, eikä sitä sopimusta edelleenkään ole väärin käytetty, mutta hieman se takaraivossa mieltä joskus painelee, että jos ne kuitenkin joskus rupeavat lukemaan sitä kirjaimellisesti...
 - En ole allekirjoittanut mitään sopimuksia ja siksi olen joutunut luopumaan kaikista isoista lehdistäni.
 - En ole allekirjoittanut Sanoma Magazinesin tarjoamaa yksipuolista sopimusmallia. Aiemmin kirjoitin sinne paljon eikä ongelmia ollut. Sitten työt vain loppuivat.
 - Viittaan osoittain edelliseen, kohdan 15 selvitykseen. Freelancer ei kokemuksen mukaan yleensä pysty sanelemaan hintojaan. Usein työtä on tehtävä työmäärään tai -aikaan nähden halvalla.
 - 17 e) Oikeudenmukaisuus on ideaali, joka ei voi toteutua kuin joissakin tapauksissa. Ay-liike valvoo vain työsuhteisten etuja.
 - Lähes kaikissa lehdissä, joihin olen tehnyt juttuja, palkkiot on saneltu lehden yleisen hinnaston mukaan. Vain kahdesti tai kolmesti olen itse saanut ehdottaa hintaa työlleni. Vain näillä kerroilla olen päässyt edes lähelle suositeltua freen tuntipalkkaa.
 - 17b) ehtalot vaativat täydet julkaisuoikeudet, mutta eivät maksa sen mukaisesti.
 - 17c) En suostunut myymään juttuani, josta lehtitalo aikoi maksaa vasta jutun ilmestyttyä neljän kuukauden päästä.
 - 17e) En ole allekirjoittanut avustajasopimuksia
 - Jos en ole hyväksynyt sopimusta, joka minulle on esitetty, on työt loppuneet samantien. 10 vuoden työskentely asiakkaan lehdelle on lopetettu kolmen päivän varoajalla ja kaikki luvut keikat on peruutettu. SOPimukseen ei myöskään saa mitään muutoksia neuvoteltua.
 - 17 e Toimeksiantaja käytännössä sanelee kaikki palkkiot.
 - 17e tällä hetkellä ei ole käytössä kirjallisia sopimuksia.
 - Sanomat ja Aller sanelevat ehdot eivätkä neuvottele.
 - Pitkän väennön jälkeen sain hieman lievennettyä sopimusta, mutta en ole edelleenkään tyytyväinen sanelupoliitikkaan.
 - Tein nettijuttuja, joihin edellytettiin valokuvia, mutta kuvista ei maksettu mitään.
 - c) teen tällä hetkellä töitä lehdille, joille minulta ei ole vaadittu sopimusta. hesari työllisti minua paljon ennen, mutta nyt olen etsinyt muita työnantajia. esim. otavamedia ei ole sopimusten allekirjoittamista vaatinut.
 - 17c) Monen muun tapaan en ole allekirjoittanut Sanoma Magazinesin uutta sopimusta. Tilanne on turhauttava. Töitä olisi tärkeä jatkaa ja juttuja mukava tarjota entiseen tapaan, mutta sellaisenaan sopimusta ei tee mieli allekirjoittaa (ja ottaa niskoilleen mahdollisia oikeustapauksia).
 - En ole ottanut Sanoma-konsernilta juttukeikkoja vastaan, jos ne ovat edellyttäneet nykyisen avustajasopi-

- muksen allekirjoittamisen. Samasta syystä en työskentele A-lehdille.
- Jätän mieluummin työn tekemättä kuin teen sen sopimusehdoilla, joita en voi hyväksyä.
- 17e) minulla ei ole voimassa olevia muodollisia sopimuksia, mutta yhden toimeksiantajan kanssa työt jatkuvat siitä huolimatta. Sanoma ei tilaa töitä kirjoittajilta, joiden kanssa ei ole sopimusta, eli en enää avusta heitä.
- Etenkään I-Median sopimus ei ole oikeudenmukainen. Vaikka juttu julkaistaan kahdessa I-Median omistamassa lehdessä, maksetaan vain toisesta palkka (Ilkka ja Pohjalainen).
- 17c) : (ei johtanut kirjoittamatta jättämiseen, vain julkaisematta jättämiseen)
- 15c) Kiusta on liian voimakas sana, mutta erimielisyys hinnasta on johtanut joidenkin töiden tekemättä jättämiseen. Se on ihan normaalia ja katson sen vain osoittavan ettei hintatasoni ole liian alhainen.
- 17 b: sanoin sopimuksen irti yhden toimeksiantajan kanssa, koska ehdot eivät tyydyttäneet minua.
- 17a: En ole yrittänyt aktiivisesti muuttaa tarjottuja sopimuksia, mutta olen jatkossa välttänyt yhteistyötä huonoja sopimuksia tarjonneiden toimeksiantajien kanssa.
- 17e. Sopimuksilla on viety kaikki oikeudet ilman mitään korvausta. Se on selvä huononnut entisiin verrattuna.
- 17e) Kun tekee henkilöstö- ja asiakaslehtiin, kuten minä, neuvotteluvaraa ei juurikaan ole. Kuitenkin palkat, joita minulle on tarjottu ovat aina hyviä ja oikeudenmukaisia. On myös otettava se huomioon, että jutut tulevat lähes aina nettiin ja vaikka liiton suositusten mukaan niistä olisi maksettava erilliskorvaus, sitä ei kuitenkaan voi lähteä vaatimaan sillä sitä ei yleensä makseta. Joskus olen onnistunut siinä kyllä. Henkilöstö- ja asiakaslehdet eivät myöskään ainakaan minulle ole tarjonneet tällaisia oikeudenmenettämissopimuksia allekirjoitettavaksi, kuten aikakaus- ja sanomalehdissä on tehty. Meininki on niissä eri.
- d) Sopimusehdot eivät niinkään laske työn laatua, koska sellainen ei voi tulla kysymykseen asiakaslehdissäni. Sensijaan palkkio suhteessa työaikaan muut.tua tilanteesta riippuen eli joskus samankaltaiseen juttuun pitää tehdä paljon enemmän työtä, kun palkkiot kuitenkin ovat kiinteät (sivuhintaiset).
- Toimeksiantaja määrittelee hinnan.
- Minulle ei ole tarjottu kuin yhtä sopimusta 2006. En allekirjoittanut, ja työt jatkuivat.

22. Perustelee ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 21b). Maksimi 1500 merkkiä.

- tilaushetkellä tilaaja ei välttämättä ole itsekään tiennyt, mitä tahtoo ja mitä ei
- aikatauluista tai briiffauksesta joskus ongelmia, kun jompikumpi osapuoli on pitänyt jotain seikkaa itseltään selvänä
- 21 jos toimeksianto on epäselvä, kysyn tarkennusta. Joskus itselleni tulee työn kuluessa uusia, alkuperäisestä poikkeavia ideoita, jotka voin esittää ja juttua mietitään uudestaan tästä näkökulmasta. Teen myös itse usein juttuehdotuksia. Osa on selkeitä tilauksia ja juttutyyppejä selkeä.
- 22 a ja b: Toimeksiantajat eivät aina tilaushetkellä tiedä, mitä oikeastaan haluavat. Joskus ohjeistus muuttuu kesken jutuntekoprosessin, kun olen jo aloittanut jutun teon. Tällöin tehty työ menee hukkaan, eikä sitä korvata.
- 21 b) Puutteellinen ohjeistus työllistää minua turhaan, kun selvittelen itse asiaa, jonka selvittäminen olisi kuulunut tilaajalle. Näin käy erittäin usein. Näkemääni ylimääräistä vaivaa ei korvaa kukaan - kukaan ei edes vaivaudu käyttämään minua tekemästäni selvitystyöstä, saati kysyä, miten ylimääräinen vaiva olisi korvattavissa. Joskus koko työ on peruuntunut, kun jutun kohde ei ole vielä edes toteutusvaiheessa eli minulta yritetään tilata juttua asiasta, joka on vasta keskusteluvaiheella.
- Joskus tulee laveita pyyntöjä, joiden pohjalta teen jutun. Myöhemmin paljastuu, että pyytäjällä oli jutusta erilainen ajatus.
- 21b) Lisätietoja/tarkenuksia on saanut aina kysymällä.
- 21b) jos ohjeistus ei minun mielestäni ole selvä, soitan toimeksiantajalle ja kysyn; tai jos en tavoita puhelimitse, sovititan. epäselvän ohjeistuksen perusteella ei ole viisasta ryhtyä työntekoon.
- 21 b) Jos toimeksiannossa on jotain, jota en ymmärrä, niin kysyn ja saan kyllä aina lisätietoja
- Viime vuosina on voinut huomata, että kiire näkyy julkaisujen tuottamisessa. Toimeksiannot tulevat entistä myöhempään ja puuttellisimpina, mutta toteutusajankäyttö on samalla kiristynyt.
- 21 Jos on epäselvyyksiä, meilaan tai tarvittaessa soitan ja selvitän asian, en jätä sitä roikkumaan, vaikka toimeksiantajasta ei kuuluisikaan. Näin helpotan myöhempiä vaiheitani.
- 19) Yleensä tarjoan itse juttuaiheeni, noin 80 prosenttisesti. Meilaamme siitä ja ne ovat menneet hyvin. Ongelmallisinta järjestö- tai asiakaslehdissä on se, että niissä yhtiökunniahimoiset päätoimittajat haluavat freelancereilta jutuista samantapaisia kuin isoissa aikakauslehdissä, eli keissejä, asiantuntijoita jne. he eivät kuitenkaan maksa kuin 300-400 euroa yli 6000 euron jutuista. Viimeksi eräs tällainen päätoimittaja halusi vielä, että kun tulen Helsinkiin tapaisimme lounaan merkeissä ja diilaisimme sopimaan juttua. Tapaminen sinänsä voi olla kiva juttu, mutta että 370 euron jutun takia kaikki tämä. Joillakin on tässä mielessä mopo lähtenyt käsistä. Eli siis aika menee siihen, että yrittää tasapainoilla paketin kanssa: palkkio versus työ määrä ja pelko, ettei osteta enää, jos sanoo jotain.

- 21b) kysymällä selviää. Ei tarvitse olettaa, että toimeksiannot olisivat aina kirkkaita ensimmäisellä kerralla. Avoin keskustelu, jatkokysymykset jne auttavat toimeksiannon ymmärtämisessä / täsmentämisessä. Se on mielestäni myös hyvää palvelua toimeksiantajaa kohtaan, että pitää itse huolta ymmärrettävän tehtävänannon saamisesta. Kaikki vastuu ei ole suinkaan toimeksiantajalla.
- 21. Edelleen peräänkuulutan journalistin ammattitaitoa. Ammatillaisen täytyy osata kysyä tarkemmin, jos ei kunnollista ohjeistusta. Minusta on kyllä journalisti voi katsoa myös peiliin, ennen kuin alkaa syyttää puutteellisesta ohjeistuksesta. Monesti olen kuullut päinvastaisesta, että varsinkin uoret toimittajat eivät arvosta ohjeistusta, vaan haluavat tehdä jutun itse parhaammaksi katsomalla tavalla, eli käyttämällä ns. taiteellista vapautta välittämättä ohjeistuksesta.
- Toimeksiantotilanteessa pitää saada niin selkeä toimeksianto, että jutun voi siltä pohjalta tehdä.
- 21a On tilanteita, että joutuu itse pohtimaan jutun juonta tai etsimään siihen ideoita ja opastusta muilta henkilöiltä kuin toimeksiantajalta, yleensä toimitussihteeriltä.
- 21 b) Totta kai ongelmia on tullut, kun olen toiminut alalla 25 vuotta. Ammattitaitoon kuuluu kuitenkin selvittää ohjeistuksen ongelmakohdat niin pian kuin mahdollista.
- 21 jos juttuun pitää teettää myös kuvat, voi joskus olla epäselvää milaista kuvaa halutaan.
- 21b) Ei osata briefata tai briiffaus muuttuu siinä vaiheessa, kun palautat juttua. Työtä lisätään kesken työn tekemisen, mutta siitä ei makseta enempää. Henkinen painostus pakottaa tekemään sovituilla hinnoilla, muuten annetaan ymmärtää, että työt loppuu.
- 21a Joskus on tilattu tietynlainen juttu, mutta edellytetty lopulta jotain muuta.
- 21. kerran tilatusta jutusta tuli erilainen kuin toimitus oli kuvitellut. Minä taas olin mielestäni tehnyt juuri sellaisen kuin sovittiinkin. Juttua tilaamassa oli ollut kaksi eri henkilöä. Ensimmäinen oli jäänyt eläkkeelle ja jälkimmäinen ei pitänyt sen painotusta lehteen sopivana. Sain siitä kuitenkin palkkion, mutta normaalia pienemmän. Sitä ei ole julkaistu.
Toisessa tapauksessa tein oppimateriaalia, joka miellytti tilaajia kustannustalossa. Talon ulkopuoliset oppimateriaalin tekijät (oppikirjan työryhmä) kuitenkin hermostuivat siitä ja materiaali jäi julkaisematta.
- 21) Yleensä epäselviä ohjeita antavat ovat myös olleet tyytymättömiä omiin ratkaisuihini. Joku juttu joskus laajeni lopulta puolelta pidemmäksi ja oli työläs, koska rajaaminen on toki aivan erilaista 8000 merkin jutussa kuin 15 000.
- 21b) Joskus puutteellinen ohjeistus on saanut aikaan sen, ettei juttu ole vastannut toimeksiantajan odotuksia ja minun on pitänyt kirjoittaa se osaksi uudelleen. Näin ei onneksi käy kovin usein...
- Jos ohjeistuksessa on epäselvyyksiä, aina voi esittää tarkentavia kysymyksiä.
Hyvin harvoin, mutta ikävä kyllä joskus, tulee eteen tilanteita, joissa jutun tilaajakaan ei tiedä, mitä haluaa. Koska hyvä editointikulttuuri alkaa jo jutun briiffauksesta ja kantaa koko prosessin läpi, epämääräisellä ohjeistuksella tehdyn jutun muokkaamisesta jälkikäteen tulee turhaa työtä ja huonoa jälkeä.
- 21b) Jos ohjeistuksissa on epäselvyyttä, kuuluu toimittajan ammattitaitoon selvittää niitä mahdollisimman paljon.
- Toisinaan ohjeistus on puutteellista, jolloin sitä on pakko täsmentää useilla viesteillä, sen sijaan, että ohjeistus tapahtuisi kerralla.
- Ohjeistus on yleensä ylipäättään puutteellista, mutta pitkäaikainen yhteistyö ei sitä välttämättä tarvitsekaan, koska käytännöt ovat vakiintuneita.
- 21b: Lisää ohjeistusta saa kysymällä.
- 21b) Jos ohjeistuksessa on puutteita, sitten niistä kysytään, että mitä tällä tarkoitat tms. Ei sitä kukaan voi aina täydellisesti asioita selittää ja on myös jokaisen oma tehtävä kysyä, jos ei ymmärrä tai haluaa lisätietoa.
- Joskus toimeksiantaja on antanut liiankin vapaat kädet ja ylimalkaisen juttubriiffin, mutta ei ole sitten ollut tyytyväinen toteutustapaan.

24. Mielestäni toimeksiantaja arvostaa minua,

- Kun ideoitani pyydetään laajemminkin
- kun saan ohjausta työhöni ja sen vaatimukseen alusta lähtien
- kun juttujani kommentoidaan keskustelupalstoilla
- kun pyydetään määräaikaiseksi sijaiseksi.
- tyydyttävä sopimustilanne
- kun saan positiivista palautetta.
- kun mielipiteitäni kuunnellaan
- kun tekemäni työ on korkealaatuista ja hyvää
- kun sähköposteihini vastataan nopeasti
- kun palkkiot maksetaan ajallaan
- kun minua kohdellaan ystävällisesti
- kun toimeksiantaja luottaa, että juttuideani kantavat, ja kun toimeksiantaja turvautuu ammattitaitooni aikataulullisesti tai sisällöllisesti haastavissa juttutarjouksissa

- kun tekstini editoidaan huolellisesti ja julkaistaan luettavassa muodossa.
- kun ammattitaitooni luotetaan
- Julkistaminen on näyttävää
- kun minut otetaan mukaan työhön jo suunnitteluvaiheessa
- kun editointimuutoksista keskustellaan.
- kun minulle sopivan aiheen/työn tullessa nimeni muistetaan ja työtä tarjotaan
- kun pääsen joskus palaveeraamaan toimitukseen, vrt. viiteryhmä
- kun toimin tarvittaessa nopeasti
- kun juttuehdotuksiini ja työtarjouksiini vastataan (ripeästi tai ylippänsä)
- kun saan suht vapaat kädet toimia
- Materiaali kelpaa vähäisin muokkauksin
- kun minut pidetään ajan tasalla lehden uudistuksista, uusista juttupaikoista, vaihtuvista työntekeijöistä jne.
- kun tarjoamiani juttuideoita ei varasteta omille vakitoimittajille.
- kun saan kutsun esim. syyskauden avajaisiin, syntymäpäiville tms. yhteistilaisuuksiin
- koska olen luotettava yhteistyökumppani

25. Perustelee ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 23b). Maksimi 1500 merkkiä.

- 23 ja 24 ovat ongelmallisia. On niin monenlaisia toimeksiantajia, että johonkin kysymykseen pitäisi ruksata kaikki vaihtoehdot. Tämä metodi ei ole relevantti.
- 23 c: Laatu ei ole laskenut, koska en halua tehdä huonoa jälkeä. Käytännössä teen liian hyvää samaani palkkioon nähden.
- 24 d) Palkkiot eivät nouse, ellei itse niitä nosta.
- 23 e) Palkkioneuvottelut voivat altavastajaan eli toimittajan asemassa päätyä tyydyttävään ratkaisuun vain niissä reunaehdoissa, jotka ostajan markkinat asettavat. Toimittaja ei voi edes esittää tilaajalle todellista työmäärää vastaavaa palkkiota, koska silloin työt loppuisivat kokonaan.
- 24) Friikkua arvostetaan juuri sen käsillä olevan/olevien juttujen verran eikä yhtään enempiä.
- 24a-f) Näin ei vain käy koskaan. Palautetta ei tule käytännössä koskaan, juttuaiheita täytyy useimmiten tarjota itse (tosin erikoisalainikin sitä tavallaan edellyttää), palkkiot eivät todellakaan nouse ja kutsuja tilaisuuksiin tulee harvoin.
- Palkkioni eivät ole nousseet 10 vuoteen! Päinvastoin, niitä on laskettu.
- Vapaan toimittajan arjessa pätee aika pitkälti sanonta "olet yhtä hyvä kuin viimeisin juttusi." Jos tekee tasalaatuisia juttuja ja pysyy aikatauluissa, luo se perusluottamuksen, johon yhteistyön jatkuvuus perustuu.
- 24e) tässä voisi tarkentaa, että kun lehti kutsuu minut tilaisuuksiin, ei siis vain jakele muita kutsuja eri paikkoihin. Ne lehdet, joilla on free-tilaisuuksia, nousevat kyllä massan yläpuolelle, se on osoitus sitoutumisesta ja välittämisestä.
- Palkkiotasoni ei tässä kymmenen vuoden kuluessa ole juuri noussut. Ehkä sen olisi jo aika nousta? Toisaalta minulla on pienet menot, enkä ole enempiä rahaa ollut suuresti vaillakaan.
- 24.a) Täytyy hyväksyä se tosiasia, ettei työsuhteisillekaan toimittajille ehditä antaa aina palautetta.
- c) Valitettavasti joillakin freetoimittajilla on myös aivat kohtuuttomat juttupalkkiotoiveet ja vastaavasti jotkut tekevät töitä oman vakityönsä ohessa lähes ilmaiseksi. Molemmat ovat ongelma.
- 24a Palautetta jutuista tulee harvoin, jos koskaan.
- 24 a) Palaute tulee yleensä lukijoiden kautta. Lukijat taas lähestyvät toimitusta. Yleensä ns. fiksuissa lehdissä palaute on harvinaista, joten sitä ei vapaalle toimittajalle juuri päädy.
- Harvoin jutuista saa palautetta. Yleisimmin jutut jaetaan tasan lehtikokoukseen saapuneiden kesken, ottamatta huomioon kirjoittajien uraa tai tasoeroja.
- 24 aina toimeksiantajakaan ei voi vaikuttaa palkkioon, sillä käskyt tulevat ylempältä taholta.
- 23: Palkkioni riippuvat paljon siitä, kenelle kustantajalle teen töitä, isommat lehtitalot maksavat paremmin. Kirjoitan silloin tällöin pieniin järjestölehtiin, joissa palkkiot ovat pienemmät, koska heillä ei ole varaa maksaa enemmän. Mutta toisaalta kirjoitan niihin erikoisalastani musiikista, josta tiedän entuudestaan paljon, mikä vähentää työmäärääni. Kirjoitan osittain näihin lehtiin myös harrastusmielessä. Asun tällä hetkellä ulkomailla mieheni työn takia, minkä vuoksi toimittajan työni ovat vähentyneet. Arjen pyörittäminen ja matkustaminen viikoittain kaupunki- ja maaseutukodin välillä on aikaa vievää ja rasittavaakin. Sen vuoksi aikani ja energiani ei riitä täyspäiväiseen free-toimittajan ammatin harjoittamiseen.
- Toimeksiantajat vastaavat yleensä hyvin huonosti työtarjouksiin. Eikön on arvokas vastaus, koska silloin tiedän varmasti, että on syytä yrittää muualta. Juttuehdotuksen tekeminenkin vaatii työtä, mutta ehdotuksiinkin vastataan heikosti, jopa tutut toimitukset ovat siinä välillä hyvin hitaita.
- 23. f) ja g) Riippuu paljon toimeksiantajasta.
- 24a, palautetta ei kai koskaan saa tarpeeksi... d) en ole koskaan oikein kuullut, että palkkiot olisivat nousseet. Ison jutun perustaksi on ollut 800 euroa kai koko euroajan. viime aikoina olen kuullut sellaisiakin

ilmaisuja kuin "meillä on tietty sivuhinta, eikä sen enempää voida maksaa - 800 on nykyään paljon. isoihin juttuihin aikaa menee helposti paljon. teen usein pieniä ja suhteessa tuottoisampia juttuja ja rahoitan sillä osittain myös työläiden mutta kiinnostavien isojen juttujen tekoa.

- Saan usein toimeksiantajalta välittömän palautteen jutusta. Se kannustaa.
- 24d) palkkioni ovat kiinteät, itseni määräämät eivätkä ole riippuvaisia asiakkuuden pituudesta. Olisi myös tuhoisaa nostaa juuri pitkäaikaisen asiakkaan hintoja.
- 23a: Toimeksiantajien välillä on paljon eroja, asiakaslehdet maksavat paremmin, esimerkiksi verkkolehdet usein huonosti.
23g: Tämäkin riippuu paljon toimeksiantajasta. Ja onko se arvostusta jos juttuja kyllä tilataan mutta niistä maksetaan huonosti?
- 23 f) Toisinaan pystyn vaikuttamaan palkkiohini jonkun verran perustelulla ja koska olen esim. tehnyt pitkään samalle toimeksiantajalle töitä., mutta yleensä tuottajille on annettu jokin yläraja, josta eivät voi nostaa ilamn lisäneuvotteluja ylemmän tahon kanssa. Toimeksiantajat eivät myöskään yleensä osaa tehdä eroa ammatinharjoittajan ja yrittäjänä työskentelevän freen välillä. Yrittäjällä on paljon menoja, joita verokortilla ym. tekijöillä ei ole. 24 b) Tuottajat, jotka tilaavat juttuja eivät yleensä ole palkkioiden takana vaan päinvastoin ilmaisevatkin toisinaan, että freelancereille palkkioiden suuruus ei lehdessä ole riittävä. Nimitys avustaja, jota lehdet käyttävät on mielestäni huono ja alentava, ainakin sellaiselle, joka kokee olevansa ammattilainen.
- Jos vakituisten kirjoittajan nimeä ei tule lehden tekijöiden apinalaattikoon, motivaatio juttujen aktiiviseen tarjoamiseen vähenee.

27. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 26b). Maksimi 1500 merkkiä.

- g. ei voida puhua "sopimusehdoista" yleensä, Sanoma Magazinesin sopimus on törkeä, kaikkien sopimukset eivät ole samanlaisia
- 27 h) Tilajat ovat aivan yhtä välinpitämättömiä positiivisen palautteensa antamisessa, olipa viestintäteknikka millaista hyvänsä. Negatiivinen palaute annetaan, mutta positiivisesta kuulee niin harvoin, että se jää todella mieleen. Maksettu palkkiolasku ja julkaistu juttu - siinä on friikun sama palaute.
- 26g Koskee vain yhtä toimeksiantajaa
- 26c) Palkkiot ovat sikäli pienentyneet, että ne eivät ole nousseet kohta kymmeneen vuoteen lehtitaloissa, kun taas vakituisten palkat nousevat säännöllisesti. h) Skypen käyttö on yllättävän vähäistä toimituksissa ja sähköposteihinkin jotkut vastaavat perin hitaasti. d) Markkinointi veisi enemmän aikaa, jos sen osaisi.
- 26 h) spostikommunikaatiossa tulee hyvin usein väärinymmärryksiä ja virheellisiä tulkintoja + toimeksiantajan on helppo antaa liian taustatietoa liian niukasti tai liian väljästi; tässä tosin on suuria toimeksiantajakohtaisia eroja.
- 26 c) eivät ole pienentyneet, muttta eivät nousseetkaan
- En ole omalta osaltani kokenut suuria muutoksia omassa työssäni. Mielelläni tekisin enemmänkin monikanavaisia projekteja, mutta toimeksiannot ovat pysyneet yllättävän kanavauskollisina (perinteistä printtiä)
- e. "Kirjoittajan toimittajan työ vaatii moniosaamista." En osaa kommentoida, kun en ole koskaan ollut pelkkä kirjoittava toimittaja. Ilman muuta samalla myös valokuvaan, aina minä olen tuottanut juttukokonaisuuksia, joissa on teksti ja kuvat, tarvittaessa kartatkin.
- h) mielenkiintoinen dilemma. Juttuaiheiden kauppaaminen on henkisesti helpompaa, kun voi laittaa sähköpostilla. Puhelimella se oli jotenkin usein ahdistavaa. Voi olla että se johtui myös siitä, että oli nuorempi eikä ollut hyvällä tavalla paatunutta rutiinia vielä tai kykyä olla ottamatta henkilökohtaisesti, kun aiheet eivät menet läpi.
Välineiden lisääntyminen on aiheuttanut kuitenkin sen - ehkä myös freetoimittajien lisääntyminenkin - että vastauksia ostavilta toimittajilta ei meinaa saada kohtuullisessa ajassa millään.
- a) Täytyy huomioida myös, että työkeikasta riippuen ammattitoimittaja ei aina tarvitse ohjeistusta. Juttutyyppejä, merkkimäärä ja aihe sekä idea pitää joskus riittää. Kiireessä on helpompi lähettää keikalle toimittaja, joka osaa olla oma-aloitteinen, ei tarvitse kädestä pitäen kerrottuna, mitä halutaan, jos ei ole aikaa tarkemmalle ohjeistukselle. Tämä on myös luottamusta ammattitaitoon.
c) Tässä tapauksessa ammattifree siirtyy kirjoittamaan muualle.
- 26d Markkinointia tai oikeastaan myyntiä pitäisi tehdä enemmän, jotta tilauskirjat olisivat niin sanotusti täynnä.
26g Useimmat työni teen ilman erillisiä kirjallisia sopimuksia. Mielestäni alan sopimustilannetta ei voi Sanoma Magazinesin vuoksi yleistää.
- 26 a) Joissakin tapauksissa palkkiot ovat myös selvästi nousseet.
- 26h Henkilökohtaiset tapaamiset ovat lähes loppuneet. Yhteydenpito on toisaalta nopeutunut, toisaalta jotkut ovat hitaita vastaamaan esimerkiksi sähköposteihin.
- Viestehihin ja kyselyihin, juttuideoiden tarjoamisiin ei välttämättä saa koskaan vastausta, edes kuittausta. Ja tämä on enemmän sääntö kuin poikkeus.

- 26a) minusta toimeksiantajat ovat yhä tarkempia toimeksiannoissaan, merkkimäärä ja rakenne sovitaan tarkasti g)sopimusehdot, etenkin sanomien ovat mielestäni naurettavia. en allekirjoita sellaista, mikä tuntuu minusta väärältä.
- 26G A-lehtien ja Sanoma Magazinesin sopimusehdot ovat tosi huonot, muilta osin tilanne on OK.
- 26h ei vielä tarpeeksi käytössä
- 26 h): Tyhmimmät toimeksiantajat eivät edellenkään juuri ymmärrä atk-tekniikkaa.
- 26 a Kirjoitan yhdestä erikoisalasta ja aiemmin sain vapaasti suunnitella aiheet ja mitä käsittelen jutuissa. Nykyisin on tavallista, että toimituksessa tehdään tarkat suunnitelmat, ja joskus niistä näkyy, ettei asiaa tunneta siellä päässä ollenkaan
- 27g) Tämä kohta ei koske minua, koska teen juttuja henkilöstö- ja asiakaslehtiin eikä minua ole pyydetty kirjoittamaan sopimuksia, mutta mitä muihin medioihin tulee, kuten aikakaus- ja sanomalehtiin, sopimusehdot ovat ehdottomasti kohtuuttomat. Se on yksi syy, miksi en tee niihin. En halua allekirjoittaa sellaisia.
- 26 b : Kohtuuttomia sopimuksia ei pidä allekirjoittaa :)))
- 26c) usein on niin. että palkkiotaso pysyy - ei laske, ei nouse (vuosiin). Olen tehnyt järjestöille (jutut lehtiin, oppaiden toimitus) myös hyväntekeväisyystöitä eli pieni palkkio tai ei palkkiota aiheesta riippuen. Jos olen saanut kertoa omasta kirjastani, en tietenkään laskuta, vaan katson että juttu on markkinointia/ tiedottamista

28. Mitkä ovat mielestäsi suurimmat ongelmat, joita freelancer kohtaa tällä hetkellä?

Maksimi 2000 merkkiä.

- jotkut tuottajat tilaavat jutut hyvin lyhyellä aikajänteellä
- Sopimukset ovat ainakin aikakauslehtipuolella kirjoittajille epäedulliset ja palkkioiden suuruudesta ei aina voi neuvotella tuloksellisesti. Myös freen sosiaaliturva- ja eläkeasiat ovat epäreilulla tolalla verrattuna palkkatyöläisiin.
- pakkoallekirjoitettavat sopimukset (itse olen onneksi niiltä enimmäkseen välttynyt) sanomalehtien surkea palkkiotaso kilpailun takia se, että joutuu markkinoimaan joskus kohtuuttomasti (oma tilanteeni nyt melko hyvä, mtu- tei aina ole ollut)
- palkkioiden pienuus, free joutuu tekemään enemmän työtä kuin vakkari eikä pääse samoille ansioille, mitään sosiaaliturvaa ei ole
- Liian pienet palkkiot. Opiskelijat, jotka tekevät ilmaisia harjoitteluja vievät toimunnallaan leivän freelance- rien suusta. Freelancerit, jotka tyytyvät liian pieniin palkkioihin ja nakertavat toiminnallaan yhteistä leipää.
- Palkkiot eivät vastaa toimeksiantajien ostamien julkaisuoikeuksien laajuutta. Lehtitalojen avustajasopi- mukset ovat monesta näkökulmasta freelancerin kannalta kohtuuttomia. Freelance on yrittäjä, mutta silti moni toimeksiantaja suhtautuu freehen kuten työsuhteiseen kollegaan.
- Toimeksiantajien sanelu, teet niillä ehdoilla jotka sanellaan. Mistään ei voi neuvotella, tai jos yrittää, niin se näkyy heti toimeksiantojen määrässä.
- Töitä on tarjolla aiempaa vähemmän johtuen taloudellisesta tilanteesta, kiristyneestä kilpailusta ja siitä, että kaikki mahdollinen yritetään teettää vakituisilla työntekijöillä. Palkkioita pyritään polkemaan alaspäin ja tässä osittain onnistutaankin, koska alalle on tunkua ja aina löytyy joku, joka tekee hommat puoli- ilmaiseksi - saadakseen ylipäänsä töitä. SUurin ongelma on kuitenkin freelancerin turvaton asema: jos töitä ei ole, rahaa ei tule mistään, edes työttömyyskorvauksen merkeissä, sairastaa tai lomaila ei voi, koska ei ole siihen varaa (johtuen pitkälti siitä, että yrittäjäeläkemaksut syövät tulot eikä mitään jää säästöön).
- Palkkiot laskevat, samalla kuin SMF vaatii laajemmat oikeudet. Yleisenä trendinä näkisin, että tekstin arvostus on laskenut. Sitä halutaan nopeasti ja halvalla.
- Suurimpia ongelmia on kova kilpailutilanne, ja siitä johtuva palkkojen polkeminen. Myös joidenkin talojen kohtuuttomat sopimukset tekevät freetyön heille mahdottomaksi. Eläkemaksut ovat kohtuuttomia, työ- terveyshuoltoa ei ole. Siinä mielessä olemme paarialuokkaa.
- Palkkioista ei keskustella. Jos halpatyövoimaan ei suostu, tilalle otetaan sellainen free, joka siihen suostuu. Ja aina on joku epätoivoinen, joka myy juttujaan ja kuviaan käytännössä ilmaiseksi. Siksi ongelmaa ei saa- da kitkettyä ja lehtitalot saavat mellastaa ja riistää mielensä mukaan.
- Toimeksiantojen yleisesti vähäinen lukumäärä. Alentuneet palkkiot, mutta varauksin. Hyvin eli riittävästi maksavia asiakkaita on.
- - Palkkioiden maksussa on kohtuutonta viivettä. Olen odottanut palkkiotani jopa kaksi kuukautta. Toi- meksiantaja säästää omissa kuluissa maksamalla kirjoittajalle sitten kun ehtii.
- Isojen talojen kohtuuttomat vaatimukset kaikista tekijänoikeuksista (ml. kaikki tulevaisuuden media- muodot), eli juttua voi kierrättää loputtomasti missä tahansa toimeksiantajan lehdes- sä/julkaisussa/verkossa ym. maksamalla siitä vain vain yhden kerran. Lisäksi vaatimukset siitä, että kirjoit- taja on vastuussa kirjoittamastaan jutusta, vaikka tämä juttu voidaan julkaista muissakin lehdis- sä/medioissa, joihin juttu alunperin on kirjoitettu. Eli kirjoittaja voidaan haastaa oikeuteen jutusta, vaikka

hän ei edes tiedä, mihin julkaisuun toimeksiantaja voi jutun laittaa. Eihän missään oikeusvaltiossa voi tehdä sellaisia sopimuksia, että iso taho saa kaiken työn kohtuuttoman pienellä korvauksella, eikä edes vastaa omista teoistaan.

- Palkkiot ovat liian pienet. Jotkut toimeksiantajat ovat pitäneet palkkiot samoina jo vuosia, vaikka elinkustannukset ovat huomasti kasvaneet viime vuosina. Ansiotaso on ylipäätään laskenut.

- Omalla kohdallani suurimmat ongelmat ovat kohtuuttomat sopimukset. Toinen on hintakilpailu. Alalle tulee ilmeisesti työsuhteestaan täydelle eläkkeelle jääviä toimittajia, jotka mielenvirkistykseen kirjoittavat juttuja polkuhintaan.
- Surkea YLEINEN palkkiotaso, joka ei vastaa alkuunkaan työmäärää. Lisäksi tuottajat ja toimituspäälliköt lykkäävät yhä enenevässä määrin omia töitään friikuille. Joskus briiffeissä ei ole nimeksikään oikeaa tietoa jutun kohteesta eli toimittajan täytyy ensin päivittää tuottaja/toimituspäällikkö ja jutun briiffi ajan tasalle ennen kuin uskaltaa aloittaa työnsä.
- palkkiot kohtuuttoman pieniä vrt vakitoimittajat
- Arvostuksen ja selkeiden yhteisten pelisääntöjen puute. Alalla on paljon kirjoittamatonta etikettiä, jotka oppii hallitsemaan vain kantapään kautta. Alan koulutukset (free-liitto ym.) keskittyvät täysin Helsinkiin, minkä koen myös hyvin epäilellä.
- Asiakkaat eivät arvosta vaan pitävät itsestäänselvytyksenä. Ohjeistus on liian yleisellä tasolla tai jopa ristiriitaista. Joskus unohtetaan infota jostakin työhön olennaisesti kuuluvasta asiasta. Palkkioista joutuu väkäämään, ja joissakin lehtitaloissa palkkioita on jopa laskettu.
- Kohtuuttomat sopimusehdot, oman työn markkinointi vie aikaa, monilla töitä on liian vähän.
- Palkkiot eivät erällä toimeksiantajilla ole nousseet moneen vuoteen. Uusien journalististen toimeksiantajien hankkiminen on erittäin vaikeaa kovin kilpaillulla alalla, asiakaslehtipuolella töitä saattaisi löytyä erityisesti tiettyjen erikoisalojen ymmärtäjille.
- Heikko palkkiotaso, joka ei vastaa alan yleistä palkkatasoa ja siihen ei millään tunnuta saavan parannusta.
- Talokohtaiset sopimusehdot ja talosta riippuva niukkuus ja tiukkuus palkkioiden suhteen: tehty/tehtävä työ ja palkkioiden suuruus eivät kohtaa noin puolesta toimeksiannoista.
- Kohtuuttomat sopimusehdot, vaikeus neuvotella palkkioista, liikaa tulijoita alalla ja heidän valmiutensa tehdä töitä pienillä palkkioilla, journalistisen työn huono arvostus, monien lehtien ammattitaidoton toimitus (tai toimitusTYYYLI)/roskajournalismin lisääntyminen, laskevat palkkiot, free-suhteisten puuttuva sairausvakuutus, kohtuuttomat YEL-maksut.
- Tekijöiden ylitarjonta - freelancereita on liikaa. Erikoistuminen auttaa tähän jonkin verran, muttei poista ongelmaa kokonaan. Palkkiot junnaavat paikoillaan - toimeksiantajat harvoin tarjoavat korotuksia oma-aloitteisesti. Pitäisi pysyä paremmin neuvottelemaan itse.
- >> palkkioiden liian alhainen taso verrattuna toimeksiantajan odotuksiin jutun laadusta ja paneutuvuudesta
>> toimeksiantajien illuusio siitä, että toimittaja pääsee juttuun kiinni niukoilla ja epämääräisillä tiedoilla; tämä on itse asiassa vielä suurempi ongelma kuin palkkioiden taso; tosin kytkeytyvät yhteen, sillä toimeksiantaja luulee, että juttu on neljän tunnin työ mutta hän ei ota huomioon, että alkutiedon kaivelu ja metsätys on voinut vaatia päivän työn.
- Palkkiot eivät vastaa vaativuustasoa ja eivät nouset esim. vakituisten työntekijöiden palkkioita vastaavalle tasolle sitten niin millään...
- Siirryin aikanaan freelancerverokorista tekemään töitä toiminimellä, sillä se oli joillekin yhteistyökumppaneille taloushallinnollisesti helpompaa. Varmasti riippuu lähtötilanteesta, jossa freelancer on. Olettaisin, että uusille tekijöille kilpailu on vieläkin kovempaa kuin jo asemansa vakiinnuttaneille. Silti on hyvä muistaa, ettei pitkä yhteistyökään takaa aina jatkuvuutta. Muutokset tilaajan puolella heijastuvat usein myös siihen, että pitkäikäinenkin yhteistyö voi loppua ilman mitään erityistä syytä tai perustelua.
- Pakko suostua sopimukseen jos haluaa työtä.
- Huonot palkkiot, huono kohtelu. Työtämme ei arvosteta. Palkkiot maksetaan miten sattuu, ei siis ajallaan. kiire, toimeksiannot tulevat nopeasti, briiffit ovat välillä vajavaisia
- Ongelmat paikantuvat toimitusten ytimiin: ei suunnitella etukäteen, ei ohjeisteta, ei pidetä yhteyttä muuten kuin juttukaupan yhteydessä. Freelancerilla vaatimukset samaan aikaan kasvavat ja höllentyvät, koska konseptinlukutaitoa tarvitaan, ja toisaalta aika kepein perustein pitää tehdä työtä. Palkkiot eivät tavoita alan keskiansiota vaikka tekisi täyttä työaika, ja usein ylikin. Toimeksiantajilla ei ole riittävästi tietoa mitä free-työ käytännössä tarkoittaa.
- Epäreilut sopimusehdot
- Ongelmia taitaa olla, isojakin, mutta itse en onneksi ole niihin juuri törmännyt. Minut työllistävät kaksi pääasiallista lehteä sekä tietokirjaprojektit kahden eri kustantajan kanssa. Minulla ei ole toistaiseksi ollut ongelmia saada juttu- tai kirjaideoitani läpi. Eivätkä kustantajat ole vaatineet liikaa oikeuksia materiaaleihini, toistaiseksi.
- Minulla on melko pitkäaikaisia asiakkaita, joiden kanssa yhteistyö sujuu hyvin. Palkkioneuvottelut lienevät haasteellisin osuus, tosin senkin asian kanssa olen pärjännyt kohtuullisen hyvin. Paikallislehdille ei suoraan sanottuna kannata kirjoittaa: palkkiotaso on vapaehtoistyöhön verrattavissa.

- Alalla liikaa tekijöitä, juttuihin halutaan liian suuret oikeudet palkkioihin nähden.
- - saman tien kuin laman uhasta aletaan puhua, palkkiot laskevat, teki lehtitalo millaista tulosta tahansa. Olen ollut freenä kolmen laman aikana ja aina näin, 90-luvulla, 2008 ja nyt.
- pikkulehtien työn määrän/vaativuuden ja palkkion epäsuhta. Tällä alalla tehdään harmaata taloutta paljon. Olisi hyvä ehkä saada ostavat toimittajat tajuamaan, että he ovat mukana vetämässä toimittajia harmaaseen talouteen, kun eläkemaksuja ei makseta täysmääräisesti yms.
- meileihin ei vastata
- Epätasainen neuvotteluasema suurten konsernien, ja nyt nimenomaan Senoma Magazine Finlandin kanssa
- Sopimusongelmat, pitkien juttujen palkkiot voivat olla liian pieniä.
- Alalla paljon harrastelijoita tai ammattitoimittajia, jotka polkevat hintoja hävyttömästi alas. Työtä tehdään melkein ilmaiseksi ja lehdet käyttävät tutkinnonkin suorittaneita ilmaisina harjoittelijoina (työmarkkinatuella). Ehkä tämä kertoo enemmän alalla olevista toimittajista kuin työnantajista.
Pidän kovasti työstäni, mutta ei se nyt oikeasti niin hauskaa ole, että tekisin sitä ilmaiseksi tai lähes ilmaiseksi työnantajien kääriessä voitot. Olen kuullut jo merkittävien työnantajien edustajien naureskelevan, että miksi palkkaamaan toimittajia, kun niitä saa ilmaiseksikin. Jotkut nuoret toimittajat kertovat, että kun työ on niin kivaa ja saa työkokemusta, minkä vuoksi ollaan valmiita tekemään ilmeisesti lähes mitään vain. Samaan aikaan he etsivät epäkohtia yhteiskunnastamme, olisiko yksi ongelma myös alalla se ylikoulutuksen lisäksi koulutustason aleneminen? Kyllähän joihin on pahasti pielessä, jos toimittajat itse suostuvat tekemään työtä millä tahansa ehdoilla ja eivät itse arvosta omaa ammattitaitoaan tai arvostavat sitä liikaa älyttömistä juttupalkkioista päätellen.
- - Jotkut toimijat yrittävät tarjota kohtuuttomia sopimuksia.
- - Tarjottu palkkiotaso on joskus epärealistisen alhainen.
- - Monet lehdet sanovat kustannuspaineissaan irti osaavaa toimituskuntaa. Monet näistä toimittajista jatkavat ymmärrettävästi hallitsemallaan alalla eli ryhtyvät vapaiksi toimittajiksi.
- - Työtä saisi olla enemmän, mutta uusia toimeksiantajia on vaikea saada. Myös palkkioiden pienuus tehtäviin nähden hiertää.
- - Freelancer on yksin, Journalistiliitto on aivan viime vuosina yrittänyt tehdä jotakin puolestamme (lähinnä Petri Savolainen), mutta ay-liike ei ota ammatinharjoittajan ongelmia vakavasti. Samaan ongelmaan liittyy ylikoulutus. Vasta nyt on havahduttu siihen, että kaiken maailman medianomeja on valmistunut tuhattomasti ja valmistuu edelleen, heistä vain pienellä osalla on realistisia työllistymismahdollisuuksia - jos ei halua tehdä orjatyötä. Ay-liikkeen toivoisi valvovan, että liikakoulutus loppuu.
- - Kohtuuttomat sopimusehdot, joihin on vaikea ellei mahdoton vaikuttaa.
- - Arvostuksen puute, tilaajien kunnianhimottomuus, medioiden johtoportaan näkemyksen puute ja näköaloja kaventavat rutiinit. Usein tuntuu, ettei free-toimittajien työkokemusta arvosteta lainkaan. Heitä ei sitouteta lehtiin eikä heitä palkita hyvästä työstä. Pidetään joustavana, korvattavana ja vakituista työvoimaa halvempi vaihtoehtona, jonka resurssit ei jaksaa hyödyntää. Panostuksella luottamukseen saisi luotua parempia suhteita free-toimittajiin, jotka usein ovat oman erityisalansa eksperttejä.
Palkkioiden pienuus tarkoittaa sitä, että tätä on lähes mahdotonta tehdä työkseen, jos ei tee asiakaslehtiä tai ole todella nimekäs toimittaja. Olenkin hakeutumassa johonkin muuhun työhön, jossa työtäni arvostettaisiin enemmän.
- - Kiristyvät sopimusehdot (esim. SMF), jolloin niitä ei voi allekirjoittaa.
Työt vähentyneet siksi huomattavasti (SMF:lle tehtävät) v. 2012.
- - Kädestä suuhun eli epävarmuus ansioissa.
Suuri työmäärä. Toimittaja myy jutun, kirjoittaa, etsii kuvaajan ja menee vielä usein kuvaajan mukaan. Raaka ala ja normaaleihin kuukausiansioihin pääseminen aika hankalaa.
- - Suurin ongelma ovat liian pienet palkkiot. Tuntuu siltä, että monella toimeksiantajalla ei ole käsitystä, kuinka paljon freelancer joutuu maksamaan sivukuluja. Pahin tilanne on sanomalehdistössä, jossa saatetaan tarjota päivän työstä vain noin kolmasosa liiton suosittelemista palkkioista.
Toinen suuri ongelma on se, että lehtien yhteistyön ja pooliutumisen myötä juttuihin saatetaan vaatia kaikkia käyttöoikeuksia ilman erillistä korvausta. Se vähentää journalismin monipuolisuutta ja vie leivän monilta, koska tekijöitä tarvitaan entistä vähemmän.
- - Yrittäjäeläkemaksut ovat kohtuuttoman suuret ja monissa taloissa sopimusehdot järkyttävät. Itse en ole joutunut edes tilanteeseen, että ikävää sopimusta olisi tarjottu. Freeyhteisö saattaa puuttua, ja jos toimeksiantaja ei järjestä tapaamisia tms., kommunikointi toisten toimittajien kanssa jää vähäiseksi.
- - Nimen vaatiminen älyttömiin, ylhäältä saneltuihin sopimuksiin. Jos et allekirjoita, työt loppuu.
- - Epäselvä asema työmarkkinoilla. Toimeksiantajien mahdollisuus sanella palkkiot ja sopimukset. Olematon sosiaaliturva. Alan sairaut käytännöt, jossa freelancer ja vakituinen joutuvat aivan eri asemaan esim työpäikoilla. Myös valtiovallan tukema kuvitelma, että freelancer on yrittäjä siinä mielessä kuin esim putkimies - kun putkimies tulee tekemään minulle hommia, en minä toimeksiantajana määrää palkkiota. Putkimies lähettää minulle laskun ja minä maksan sen mukisematta! Ei siitä neuvotella, mitä tänään viitsin työstä maksaa. Freelancerilla on yrittäjän riski, mutta hänelle ei ikinä muodostu yritystä, jonka voisi myydä. YEL maksaa puolet enemmän kuin MyEL, jota esim apurahansaajat ja maatalousyrittäjät maksavat. Vakituiset tekevät tasan samaa työtä aivan toisenlaisin ehdoin ja mahdollisuuksin.

- Sopimusten kohtuuttomuus, hintojen polkeminen, freelancer on yksinäinen ja turvaton. Alalle koulutetaan liikaa tekijöitä, kaikille ei voi riittää töitä, nuoria myös huijataan liikaa alalle, ei kerrota faktoja sen työllisyydestä.
- Juttuja tarjotessa ei vaivauduta vastaamaan viestiin, vaikka olisi helppo vastata nopeasti kiinnostaako juttu vai ei ja jos tarvitsevat lisää aikaa mietintään. Viesteihin ei vastata edes toisen kyselykerran jälkeen. Lähes joka ikinen kerta, joutuu kyselemään perään.
Vaaditaan avustajasopimuksia, jotka ovat pelkkää riistoa. Niillä vaaditaan kaikki oikeudet, mutta siitä ei makseta. Kuvitellaan, että freelancerin työ on harrastus ja he ovat kuin kenneltytöjä/poikia.
Henkinen painostus: jos et tähän suostu niin tekijöitä kyllä löytyy...
Ei briiffata lehden konseptiin.
Ei makseta palkkioita ajallaan. Eikä siitä myöskään infota.
- 1. Palkkiot 2. Palkkiot 3. Palkkiot
Palkkioita ei käytännössä koskaan mitoiteta ammattitaidon, ei esim. ulkomankokemuksen, ei erikoisosaimisen, ei kielitaidon eikä juttujen laadun tai niiden vaatiman taustatyön mukaan. Toimeksiantajilla on mielessä jokin valmis summa, millä he tilaavat jutun, esim. 500 eu, 350 eu, 800 eu. Sillä mennään tai ei.
Olen itse toiminut Ylellä erikoistoimittajana 20 vuotta. Tällaisilla asioilla ei palkioista sovittaessa ole mitään merkitystä.
- Toimeksiantajat sanelevat sopimusehdot, jotka ovat epäoikeudenmukaiset freelancerille. SMF:n kaltaiset sopimukset kaventavat freelancertoimittajan mahdollisuuksia tehdä juttuja aroista aiheista, koska haastateltavia voi olla entistä vaikeampi houkutellessa kuvien kaikkien oikeuksien haalimisen myötä. Tämä siis myös kirjoittavalla toimittajalla. Lisäksi tuntuu suoraan sanottuna huijaukselta haastateltavaa kohtaan se, että hänen kuvansa saattaisi mahdollisesti ilmestyä jossain muussa yhteydessä myöhemmin esimerkiksi markkinointitarkoituksessa. Esim. Hesarilta on luvattu, että kuvia ei käytetä asiattomissa yhteyksissä, mutta jos kuva säilyy arkistossa ikuisesti, kuka muistaa enää, mitä on sovittu?! On aivan mahdollista, että isossa lehtitalossa kämmätään, kun henkilöt vaihtuvat ja keskinäinen kommunikaatio on olematonta. Jos jokin ongelma tulee, vastuu on kuitenkin freelancertoimittajalla SMF:n ja Sanoma Newsin sopimuksen mukaan.
Toimeksiantajat eivät useinkaan jousta palkkioissa, esimerkiksi matkaan käytettyä aikaa ei yleensä korvata millään tavalla. Kaikki haastattelut pitäisi tehdä puhelimitse, jotta palkkiot olisivat edes jotenkin riittävät. Tämä ei tunnu kiinnostavan toimeksiantajia juurikaan, riittää, kun jokin saa kokoon.
Kolmas ongelma on yhteydenpito, toimituksissa ollaan niin kiireisiä (tai epäorganisoituneita), että esimerkiksi juttuideoiden tarjoaminen uusille asiakkaille on todella vaivalloista. Ei ole mitenkään harvinaista, että edes freelancertoimittajan huolella miettimään juttuideaan (jopa juttusuunnitelma tehtynä) ei vastata yhtikäs mitään.
- - Kohtuuttomat sopimusehdot (liittyen etenkin tekijänoikeuksiin ja useassa julkaisussa samalla hinnalla julkaisuun) ja ehtojen perusteleva fraasilla "kaikilla lehtitaloilla on nykyisin tämä käytäntö"
- Verkkojulkaisusisältöä ei palkkion suuruuksien perusteella yleensä arvosteta läheskään samanarvoisesti printtijulkaisujen kanssa
- Ylipäättään palkkiot eivät kulje ihan samassa linjassa muiden indeksikorotusten kanssa, vaan pysyvät yleensä vuodesta toiseen samana
- Juttutarjouksiin vastaamatta jättäminen, etenkin jos on kyseessä uusi asiakas/toimeksiantaja
- - Epäreilut sopimukset
- Se, että toimittajan pitäisi kuvata itse, eikä kuvista saa eri maksua
- Saahan sitä ehdottaa liiton palkkiosuosituksen mukaista palkkiota, mutta eipä niiden mukaista hintaa pääsääntöisesti saa. Onneksi piristäviä poikkeuksiakin on!
- Yksinyrittäjän huonot eläke- ja sairauspäivärahaehdot.
- Median rakenteen raju muutos, jossa keskeisin ongelma on painostus ja likaiset temput, joilla isot lehtitalot ryöstävät tekijänoikeuksia.
Palkkiotason yleinen lasku. Palkkiot ovat pitkään polkeneet paikallaan, jopa suhteellisesti alentuneet. Tuottavuuden hyödyn ovat vieneet toimeksiantajat.
Ostajien ja päättäjien ammattitaidottomuus. Liiton hampaattomuus. Journalismi tason lasku monissa taloissa.
- Tällä hetkellä käytävä keskustelu tekijänoikeuksista, myös palkkioiden pienuus silloin tällöin.
- Epäreilut sopimukset, palkkoiden tippuminen, kommunikoinnin heikkous (esim. s-posteihin ei vastata), freet nähdään massana eikä kuunnella tai ymmärretä yksittäisiä freekkuja ja heidän erikoisalueita.
- Markkinointi, johon kaipaisin koulutusta. Se ei myöskään ole ominta alaani, joten en aina jaksa paneutua siihen tarvittavalla innolla.
Ideointi, koska Suomessa on niin paljon lehtiä, että innostavien aiheiden keksiminen ei aina tunnu helpolta enkä yleensä saa juttuvinkkejä lehdistä. Minulla itselläni ei ole tällä hetkellä mitään lehteä, johon kirjoitan säännöllisesti, joten sen takia täytyisi tietää useamman potentiaalisen median viimeisen vuoden juttuaiheet, jotta voisi tarjota jotain uutta. Toisaalta tietyt aiheethan toistuvat lehdissä vähintään vuosittain.
Vaikka minulla itselläni ei ole ollut ongelmia sopimusten kanssa, tuntuu kurjalta lukea, miten toimittajalta yritetään vaatia kaikki oikeudet jutuista ja laittaa hänet kuitenkin vastuuseen mahdollisista jälkiseurauksista.

- 1. Eläkemaksujen suuruus. Tuskin kukaan pystyy maksamaan itselleen oikean suuruista vakuutusta.
- 2. Kilometrikorvaukset liian matalat. Verottaja ei kohtelee freelance-verokortilla työskentelevää, itsensä hyvin työllistävää toimittajaa yrittäjänä matkakorvausten suhteen.
- 3. Palkkiot ovat yleensä pieniä, kun niistä vähennetään mm. loma-ajat, eläkemaksut ja matkat. Siksi työ ei ole välttämättä pidemmän päälle kannattavaa, sillä palkkiot eivät riitä kunnon palkkaan ja kunnollisiin eläkemaksuihin.
- Palkkiot eivät ole nousseet kymmeneen vuoteen. Samalla palkkiolla pitää nyt tehdä entistä enemmän töitä. Jo pelkästään juttuideaa pitää pohjustaa nykyisin niin hyvin, että taustoitustöihin kuluu jo tunteja. Näistä ei saa koskaan palkkiota, eikä välttämättä juttuideaa kuitenkaan lopulta toteudu. Free katsotaan yrittäjäksi tai palkansaajaksi aina sen mukaan, miten se vain on freeen kannalta heikoin vaihtoehto.
- Totaalinen putoaminen sosiaaliverkostosta. Ei tukea, ei apua. Terveystieteiden kömpelyys.
- Palkkiot, sosiaaliturvan puute. En pysty laskuttamaan niin paljon, että pystyisin hankkimaan täyden sosiaaliturvan yrittäjältä vaadituilla ehdoilla. Toimeksiantajat eivät ole halukkaita maksamaan freelancereille yrittäjämäärisiä palkkioita. Eläkemaksut ovat nykyisiin palkkioihin nähden liian kalliit.
- Palkkioiden riittämättömyys: eivät vastaa työmäärää ja työhön käytettävää aikaa. Kohtuuttomat sopimukset nakertavat luottamusta. Lisäksi kiire aiheuttaa välillä huonoa briiffausta.
- Että on vaikeaa suunnitella omaa työtä/työaikaa kun toimeksiannot tulevat yleensä aika myöhään ja odotetaan että jutut toimitetaan nopeasti. Briiffit myös usein huonoja, joskus olemattomia.
- Meitä on niin paljon, että työnantajat voivat sanella ehtonsa. Erot verokortilla tekevän freeen ja yrittäjä-freeen välillä eivät ole selviä työnantajille joten verokorttilaistakaan ei mielletä lainkaan työsuhteiseksi työntekijäksi. Palkkojen viivästyminen on paha asia ja törkeää kun sitä tekevät myös isot, vakavaraiset yhtiöt.
- toimeksiantajilla on usein niin kiire, että vastauksia joutuu odottamaan kauan. sopimusehdot ja etenkin vastuun siirtäminen friikuille on hankalaa. friikut ovat myös yhtiöille helpoin tapa säästää, mikä valitettavasti näkyy
- Järjettömät yksipuoliset avustajasopimukset ja jutuista ja kuvista joissain keskikokoisissakin sanomalehdissä tarjottavat naurettavat palkkiot.
- Erilaiset sopimustappelut. Ne vievät aikaa olennaiselta, eli juttuideoiden kehittämiseltä ja juttujen tarjoamiselta ja kirjoittamiselta.
- Sosiaaliturvan puuttuminen, Sanoman riistosopimus, kuvien laadun romahtaminen <<< amatöörikuvajien käyttäminen
- Hinnat on poljettu alas ja muutenkin on ostajan markkinat. Freelancereilla ei ole juurikaan oikeuksia tai mahdollisuuksia vaatia parempaa kohtelua, jos haluaa tehdä töitä. Lehdet ovat myös vähentäneet ostamista "taloudellisista syistä".
- Alhainen hintataso ja tekijänoikeuksien riisto. Lisäksi työn jatkuvuuden epävarmuus.
- Itsensä markkinointi, valmiit sopimusohjat
- Usein jo sovitun materiaalin toimittamisen jälkeen tuleva ilmoitus, ettei juttua syystä tai toisesta käytetäkään: se poistetaan julkaisusta toisen aiheen tms. tieltä ja palkkio jää siten suorittamatta. Työnantajan teknisistä vaikeuksista johtuva (esim. kertaluonteinen tapaus Dropboxin käytön suhteen) julkaisematta jättäminen tai aikatauluviivästyminen. Kohtelu kakkosluokan paikkaajana, halpatyövoimana varsinaisten toimittajien ohessa. Laiskuus tai haluttomuus vastata kiireisiinkin yhteydenottoihin.
- Vaikeata saada työmäärää vastaavia palkkioita.
- Kohtuuttomat sopimusehdot. Itsensä työllistävien ihmisten ongelmat sosiaaliturvassa. Mielekkäiden toimeksiantajien ja sisällön arvostamisen puute: juttujen lyheneminen ja viihteellistyminen ei anna tilaa journalismille, joka tyydyttäisi ammatillista kunnianhimoa. Työpariajattelun katoaminen kiinteänä toimittajakuvaaja-mallina ja kuvajournalismin rappio.
- Tiedonkulku. Vastaukset tiedusteluihin venyvät joskus kohtuuttoman pitkiksi.
- Kohtuuttomat vaatimukset tekijänoikeuden luovutuksesta.
- Työn määrä ja palkkion koko eivät kohtaa; esimerkiksi palastelujutut ovat työläitä, mutta toisinaan tilaajat tuijottavat vain merkkimäärää.
- Pienet palkkiot, lyhyet toimitusajat, olemattomat briefit tai briefit, jotka tulevat vasta, kun juttu on tehty (eli palautteena jutulle)-
- Toimeksiantajien sopimusehdot ovat useissa paikoissa sellaiset, että vaikeimpiin ja kiistanalaisimpiin aiheisiin on uhkarohkeaa tarttua - tai ainakin pitää jokaisen jutun yhteydessä tarkistaa, onko toimeksiantaja tukena mahdollisessa oikeudenkäynnissä. Se heikentää yleisesti journalismin laatua. Lisäksi konsernisopimukset, joiden myötä oma aineisto voi päätyä mihin vaan, aiheuttaa harmaita hiuksia itselle ja haastateltaville.
- En ole kohdannut ns. suurimpia ongelmia. Toimeksiantajani ovat vakiintuneet ja minulla on selkeä kuva siitä, mitä teen kenellekin ja milloin. Ehkä ne varsinaiset ongelmat ovat siinä, miten toimeksiantajat hinnoittelevat palveluni, sillä heidänkin kätensä ovat sidotut konsernin päätöksiin. Toivoisin enemmän vapautta paikallistasolle päättää palkkioista. Teen juttuja pääsääntöisesti paikallis- ja kaupunkilehdille.
- - kohtuuttomat sopimukset
- - briiffauksen vaihteleva taso

- osalla kustantajia halu otata yksinoikeudet ja siirtää juridinen vastuu tekijälle
- voimakkaasti vaihteleva palkkiotaso
- tekijän valinnan perusteena usein vain halukkuus luopua oikeuksistaan, ei työn osaaminen
- Lehtitalot sanelevat asioita liaksi.
 - Lehtien sisällä valta on liian keskittynyttä ajoittain. Esimerkiksi Ilkassa ja Pohjalaisessa toisen lehden osatopomot määräävät liaksi toisen lehden lehtivastaavia.
 - Freelancereita ei käytetä erikoisosaamista vaativissa jutuissa yhtä paljon kuin aiemmin, vaikka tiedetään lehden vakituisen "yleistoimittajan" tekevän huonompilaatuisen jutun.
- Useimmille varmaan toimeksiantojen vähyys, palkkioiden pienuus ja se, että toimeksiantajat eivät halua maksaa mitään ylimääräistä laajojen tekijänoikeuksien luovuttamisesta. Kansantalouden ja globalin talouden heilahdukset vaikuttavat vahvasti mediaan ja luovat freelancereille epävarmuutta toimeksiantojen jatkuvuudesta ja elinkustannuksiin riittävistä ansiotuloista. Moniosaamista vaaditaan, mutta siitäkään ei makseta mitään ylimääräistä. Yhä useampi iso lehtitalo sanelee sopimusehdot freelancereille yksipuolisesti eikä suostu neuvottelemaan ehdoista. Alalle koulutetaan liikaa väkeä, mikä heikentää freelancerien neuvotteluasemaa ja palkkiotasoa, koska aina löytyy joku nuori tulokas, joka tekee työn halvemmalla vain saadakseen jalkaa oven väliin tai koska muuten ei kokemuksen puuttuessa saa toimeksiantoja lainkaan.
- Lehtien — entisten ns. laatulehtienkin — muuttuminen sisältöprofiileiltan entistä tyhjänpäiväisemmiksi. Eikö yksi Seiska ja yksi Hymy riittäisi tämänkokoiseen maahan esimerkeiksi roskajournalismista?
- 1) Riittämätön oikeusturva
 - 2) riittämätön sairausajan taloudellinen suoja.
 - 3) epätasapaino sovittaessa tekijänoikeuksien luovutuksesta.
- Palkkioiden pienuus vrt. työmäärä, alalle tunku - jutuista/tekijöistä jopa liikatarjontaa, kaikkien tekijänoikeuksien "pakkomyynti" halpahalli-hintaan.
- Kohtuuttomat sopimusehdot, toimeksiantajien kiire
- Liian pienet palkkiot ja sopimusehdot, joihin ei voi itse vaikuttaa. Töitä on pakko tehdä ota tai jätä - mentaliteetilla. Ongelmia aiheuttaa myös se, etteivät monet freelancerit ole saaneet minkäänlaista yrittäjäkoulutusta tai he eivät ole alunperinkään halunneet yrittäjiksi, joten sopimusasiat ja omien oikeuksien puolistaminen tuntuvat vaikeilta.
- Ikävät sopimusehdot.
- Sopimusehtojen yksipuolinen sanelu työnantajan taholta (vrt. Sanoma Magazines) ja työnantajien haluttomuus maksaa tehdystä työstä työmäärää vastaavia palkkioita.
- Se, että vakituisille annetaan potkuja, mutta menetettyä työvoimaa ei korvata freelancereilla. Freetoimittajilla ei riitä kunnolla töitä, vaikka vakkarit ovatkin poissa. Toinen ongelma on juuri tuo kohtuuton sopimuskäytäntö, jossa joutuu luovuttamaan kaikki oikeudet eteenpäin. Kolmanneksi ongelmana ovat aikakauslehdet. Ne käyttävät aina vain samoja freelancereita eivätkä ole valmiita lainkaan ottamaan uusia kirjoittajia riveihinsä, vaikka toisella olisi kuinka pitkä cv ja ansioitunut työura. Aikakauslehtien toiminta on todella sisäsiittoista ja se suututtaa.
- Kollegoiden epäsolidaarisuus. Kollegat polkevat tekijänoikeuksia, kuten myyvät kaikki oikeudet ilman eri korvausta. Itse en myy. En ole koskaan myynyt.
- Alhaiset palkkiot, eritoten sanomalehtityössä. Toimeksiantajan epärealistinen käsitys ajasta, mikä juttujen tekemiseen menee. Muuten suhteeni toimeksiantajiin ovat hyvät. Päätoimeksiantajat ovat järjestäneet koulutusta, tapaamisia, pikkujouluja yms. Lehdet, joihin kirjoitan saan maksutta. Saan myös positiivista palutetta aika usein. Olen tervetullut käymään lehtitalossa milloin vain. Voin vaikuttaa aika paljon itsekin tilatun työn käsittelytapaan ja sisältöön. Vain yhden toimeksiantajan kanssa on tullut ongelmia ja sinne en enää tee töitä.
 - Se, etteivät toimeksiantajat erota yrittäjänä työskentelevän erilaista asemaa verrattuna muulla tavoin toimiviin freelancereiden.
 - Avustaja-nimitys roskakoriin, ei ole ammattimainen.
 - palkkioiden taso ja mahdollisuus vaikuttaa niihin.
 - yhteydenpito toimeksiantajaan on usein täysin freelancerin vastuulla
- Monimutkainen sopimuspolitiikka.
- Joillakin erikoisalueilla työtä on hyvin vähän, toisaalta mielenkiintoisten pienlehtien palkkiotaso on alarvoinen verrattuna suurten lehtitalojen menestysjulkaisuihin.
- Toimeksiantajat määräävät hinnat. Ostoja on vähennetty. Palkkiot varsin pieniä.
- Toimeksiantajien yksipuolisesti sanelemat avustajasopimukset.
- "Vanhoilla" freelancereilla työnantajaporras on vaihtunut, kaverit, ent. päätoimittajat ovat nyt eläkkeellä. Tämä ei ole kuitenkaan minun ongelmani. Sana on kiertänyt - ja nimi jäänyt ettertiin. Koska olen myös tietokirjailija, voin työllistää itseäni ja olla tavallaan oma pomoni. Tekijänpalkkioilla ei kuitenkaan elä - apurahat auttavat ja tekevät hyvää itsetunnolle. Samoin muut palkinnot: viimeisin Totuus kolesteroli - kirjasta saatu Hgin Sydänpiirin Kunniainnointi (kunniakirja), tietokirjailijoiden apuraha ja kirjastokorvaus apuraha... Kaikki eivät näitä saa. SEKÄ aviomies jakamassa elinkustannuksia.

29. Millä keinoin muuttaisit alalla vallitsevaa tilannetta? Maksimi 2000 merkkiä.

- suunnitelmallisuutta lisää; mietittävä, mitä halutaan
- Sanomalehtien väkeä pitäisi valistaa työajan ja hinnan suhteesta - samoin opiskelijoita jotka saattavat tehdä "opiskelijahinnalla"
- itsensätyöllistäjät pitäisi erotella yrittäjistä. Free ei voi kasvattaa bisnestään, koska hän myy yhden ihmisen osaamista ja taitoa. Siten hän ei ole yrittäjä, jonka asiantuntemusta on, että yritys kasvaa ja yrittäjän jäädessä eläkkeelle hän voi myydä yrityksensä.
Journalistiliitolla pitää olla oikeus puolustaa itsensätyöllistäjien oikeuksia. Se EI ole kartelli.
- Alan opiskelupaikkoja pitäisi karsia vielä enemmän kuin viimeksi tehtiin, sillä alalla ei yksinkertaisesti riitä töitä kaikille.
- Liittojen välillä tulee sopia työn vähimmäisehdot, kuten työsuhteisillakin on. Alihankinta on keikkatyötä, ja monella alalla on keikkatyön vähimmäisehdot sovittu.
Tilanne johtaisi siihen, että työsuhteisten työpaikat lisääntyisivät ja huvikseen freelancemarkkinoilla tuher-
tavat senttarit vähenisivät.
- Lainsäädäntöä pitäisi rukata niin, että kaikilla olisi samanlaiset oikeudet saada korvausta työttömänä/sairaana ollessaan. Lisäksi myös free-tuloista pitäisi kertyä lomarahaa, jotta lomaoikeus koskettaisi kaikkia yhdenveroisesti (palkkioissa lomarahaa ei huomioida, vaikka työnantajat niin hurskaasti yrittävät väittää). Free-toimittajaa (joka työllistää vain itsensä eikä varsinaisesti pyöritä minkään sortin yritystä) ei tulisi liioin rinnastaa yrittäjään ja pakottaa maksamaan yrittäjäeläkettä; totuushan, että freet maksavat eläkettä minimin mukaan - koska enempään ei ole varaa - ja tämä taas johtaa siihen, että kun free jää eläkkeelle, eläke on niin huono, ettei sen varassa voi elää. Kaikki nämä asiat voitaisiin muuttaa lakia uudistamalla.
- Kirjoittajille pitäisi maksaa tehdystä työstä. Eli enemmän.
- Freetyö pitäisi nostaa samanarvoiseksi työsuhteisen työn kanssa lainsäädännön keinoin. Muuta mahdollisuutta saada työnantaja kuriin ei taida olla. Freetyöläisen sosiaaliturva pitäisi myös saada kuntoon, silloin heidän polkemisensa olisi vaikeampaa.
- Journalistiliiton pitäisi ottautua napakammin ongelmaan. Miten se saisi tällaisen riiston kitkettävä, en tiedä. Totuus on se, suositusten mukaisia freelancerin tuntipalkkioita ei noudateta.
- Freelancerin ja asiakkaan pitkä yhteistyösuhde helpottaa molempien elämää ja palvelee myös lukijoita. Taloudellinen epävakaus ja lyhytjänteisyys saa juttujen tilaajat poukkoilemaan eri freekkujen välillä.
- Alan lainsäädäntöön on tultava muutos. Freelancereiden on saatava minimipalkkiot. Se tervehdyttäisi alaa ja lopettaisi suoranaisen riiston.
- Mielestäni sopimusasiat pitäisi saada lainsäädännön keinoin kuriin. Miksi vapaan toimittajan pitäisi allekirjoittaa yksipuolinen sopimus, joka palvelee ainoastaan toimeksiantajan etuja mutta joka voi pahimmillaan pilata vapaan toimittajan koko elämän? Välttämättä oikeusturvapykälään, jossa kaikki vastuu säilytetään kirjoittajalle. Sopimukset tekevät myös haastateltavien elämän tukalaksi. Hehän eivät voi nykyään enää tietää, minne kaikkialle juttu ja kuvat leviävät.
- SJJ:n suositukset voimaan!
- Free-työn käyttö lisääntyy jatkuvasti ja työhön pitää saada yhteiset pelisäännöt. Lehdet käyttävät freelance-
reita, koska sillä säästetään selvää rahaa, mikä puolestaan kuormittaa lehtien vakiokaartin äärimmilleen. Kunnolliset työehtosopimukset olisi loistavat, mihin kaikki alan suurimmat toimijat sitoutuisivat. Sanoman free-hässäkkiä on ollut vertaansa vailla ja jos se on alan suunta, on parempi ryhtyä miettimään muita töitä.
- Inhimillisyyttä kehiin. Eikä maalaisjärkikään pahitteeksi olisi.
- Lehtitalojen pitäisi kohtuullistaa sopimusehtojaan ja arvostaa freelance-
reita enemmän.
- Freelancereilla pitäisi olla alaa hyvin tunteva, etuja valvova ja niistä neuvotteleva elin.
- Tämä on vaikea kysymys. Pitäisi varmaan alkaa lakkoilla. Huono palkkiotaso johtuu osaltaan ylitarjonnan-
ta, ja sitä voi leikata ainoastaan koulutuspaikkoja supistamalla radikaalisti. Suunta on nykyisellään tämän
suhteen hyvä, mutta asian vaikutus palkkiotasoon kestää vielä, kunnes tekijöiden määrä vähentyy selvästi.
Pää- ja päällikkötoimittajille pitäisi tehdä selväksi, mitä freelancer-työstä oikeasti kuuluisi maksaa. Kaipa
he sen jo tietävätkin, mutta kun opiskelijat tekevät halvalla ja näiden samojen kanssa joutuvat pitkään alal-
la olleet freet kilpailemaan. Eli pitkäaikainen free on samassa asemassa opiskelijan kanssa. Siinä ei paljo
palvelusvuosilisiä tunneta.
- Freelancer on aika yksin ja puun ja kuoren välissä neuvotellessaan sopimusehdoista. Siihen tarvittaisiin
yhteistä sopimista.
- Korjaamalla edelliset. Tärkeintä olisi nostaa palkkiotasoa, kieltää kohtuuttomat sopimukset ja tehdä YEL-
maksuista verrattavat palkansaajiin.
- opastaisin juttuja freelance-
reilta ostavia toimittajia ja pienlehtien päätoimittajia kuvittelemaan itsensä free-
lancerin tilanteeseen; samalla he voisivat laskea, paljonko aikaa heillä menee tietyn työn tekemiseen: miten
he voivat kuvitella, että freelancer, joka ei välttämättä tunne organisaatiota tai kyseistä toimitusta syvälli-
sesti, voisi suorittaa tehtävästä huomattavasti pienemmällä ajalla.
lisäksi opastaisin ostavia toimittajia ymmärtämään, että yhtiömuotoinen free maksaa itse oman eläketur-
vansa, minkä vuoksi jutun palkkion pitää olla suurempi itse eläkkeensä maksavalle freele.
markkinoilla on edelleen freelance-
reita, joiden eläkemaksun toimeksiantaja maksaa, mutta ostava toimitta-

ja ei hiffaa eroa.

rohkeneisin myös olla sitä mieltä, että jos toimittaja kutsuu itseään freeeksi, hänen on myös toimittava yrittäjämutoisesti eikä taiteilla palkansaajan ja yrittäjän välimaastossa; itse asiassa tässä tulee mieleen, että yksi syy palkkioiden pienuuteen voikin olla siinä, että markkinoilla on friikkuja, joille pieni palkkio riittää, koska toimeksiantaja maksaa eläkemaksun (noin neljäsosa palkkiosta).

- Jonkinlainen mahdollisuus freelancereiden järjestäytymiseen ja kunnan palkkaneuvotteluihin
- Tietysti tekijänoikeuksista tulisi pitää kiinni, mutta asennerukkausta kaivataan yhtä hyvin tekijöidenkin puolelta. Joustava yhteistyö molemmilta puolilta johtaisi laadukkaampien ja läpinäkyvämpien sisältöjen toteutumiseen. Tilajat hyödyntävät kuitenkin yllättävän vähän sitä osaamispotentiaalia, jonka freelance-verkostot voivat tarjota. Toisaalta on yllättävää, etteivät kyvykkäät tekijät rakenna omia verkostojaan tai uusia julkaisuja. Mieluummin tukeudutaan kuitenkin jo olemassaoleviin, turvallisiksi osoittautuneisiin media- ja viestintätaloihin. Yrittäjyyttä enemmän kehiin.
- Lehtitalot voisivat suostua yksilöllisiin sopimuksiin.
- Yhteinen sopimus kaikille lehtitaloille ja freepalkkiot yhteneviksi, että kaikki joutuisivat maksamaan saman palkkion. Nyt hinnoittelu kirjavaa. On kiristystä töiden vähenemisellä ja joissakin lehtitaloissa jopa poljetaan hintoja törkeästi.
- enemmän yhteistyötä ja kasvatusten -tapaamisia
- Työttömyysturvan haluaisin, vaikka se ei perinteisesti yrittäjämääntä kuuluukaan. Freetoimittaja on kuitenkin käsityöläinen, joka ei voi toimia kuin tehdas joka suoltaa tuotetta. Siihen, että halutaan kaikki tekijänoikeudet ilman eri korvausta tulisi puuttua lailla, ja nopeasti. Molemmiin puolin soisin ymmärrystä toista kohtaan.
- Reilummat sopimusehdot
- Niin, jotenkin se täytyisi turvata, että kirjoittaja ja kuvaaja saavat korvauksen mahdollisista uusiokäytöistäkin. Jos kirjoitat ja kuvitat jutun paperilehteen ja kustantaja laittaa sen lisäksi nettiin ja koostaa vaikka kirjankin, niin ilman muuta näistä pitää saada eri korvaus. Ja kuvaamisen puolella hirvittää ajatus, että vaikka omasta tyttärestäni tai jostain haastateltavasta ottamani kuva olisi kustantajan käytettävissä vapaasti millaisessa yhteydessä vain. Ei missään nimessä tällaista valtakirjaa!
- Journalistialan opiskelupaikkojen radikaali vähentäminen.
- - tuntuu, että kun journalistilittio käy puhumassa ostaville toimittajille, he paremmin ymmärtävät ainakin, mistä on kysymys, kun toimittaja sanoo, että työmäärä on liiallinen palkkioon nähden.
- parasta olisi kun toimittajat ja pikkupomot, toimituspäälliköt ja toimitussihteerit saataisiin liittymään yhteen ja lehtitalojen olisi purettava sopimuksiaan kaikista oikeuksista ym. Homma alkaisi taas vetää.
- Journalistilehti kirjoittaisi freetyöhön liittyvistä asioista. Näkyväksi tekemistä. Se auttaa myös freelance-reita itseään.
- Sanoma Magazine Finlandin pitäisi neuvotella liiton kanssa, koska yksittäisen free-toimittajan rahkeet eivät siihen riitä (juristin koulutuksestani huolimatta)
- Sopimusten pitäisi perustua enemmän neuvottelulle ja mediatalojen pitäisi kyetä perustelemaan niiden tarve paremmin.
- Koulutusta vähemmäksi, alalla selvästi ylitarjontaa. Realismia peliin ruusunpunaisten silmälasien sijasta ja oman alan arvostusta korkeammalle.
- Kun tarjontaa eli vapaita toimittajia riittää, toimeksiantajat voivat hinnoitella työn suurin piirtein haluamallaan tavalla. Tässä voisi auttaa se, että alalle ei koulutettaisi niin paljon väkeä. Suuri osa valmistuneista ei tule saamaan koulutustaan vastaavaa työtä.
- Erittäin vaikea keksiä ratkaisuja, kun tekijöitä on tarjolla eikä SFJ pysty vaikuttamaan palkkioihin, ainoastaan suosittamaan niitä.
- Ammattikorkeakouluja pitäisi lakkauttaa ja viestinnän opetusta rajusti alentaa. Turhien toiveiden luominen on vastuutonta.
- Ay-liikkeen pitäisi velvoittaa työsuhteisten luottamusmiesten hoitamaan myös itsensä työllistävien ja muiden avustajien etuja, jotta kilpailu ei etenisi veriseksi.
- Enemmän yhteistyöhalukkuutta isojen mediatalojen puolella. Tulisivat nyt edes hiukan vastaan.
- Ongelma on osin toimituspäälliköissä ja päätoimittajissa, joiden johtamistavat ovat byrokraattisia ja kunnianhimottomia. Koko ala nyt on supistumassa radikaalisti ja työntekijöitä on jo liikaa, joten elättävän toimeentulon saaminen tulee olemaan vielä vaikeampaa. Ala tuntuu työvaihtoehdona yhä toivottovammalta, joten tästä syystä olenkin hakemassa toista, reilua ja turvallista uravaihtoehtoa free-toimittajuuden oheen.
- Reilut sopimusehdot lakiin/asetukseen/vastaavaan.
- Näen ensisijaisena keinona, että en itse allekirjoita huonoja sopimuksia tai tee työtä surkeilla palkkioilla. Valitettavasti näyttää siltä, että aina löytyy ihmisiä, jotka ovat valmiit työskentelemään kamalilla ehdoilla.
- Yhteinen päätös, ettei riistäjille tehdä töitä.
- Sopimuksista olisi voitava keskustella ja sopia tapaukskohtaisesti, ei mitään yleissitovia soppareita!
- Valtiovallan pitäisi tunnustaa tilanne ja rakentaa freelancereille omi asema työntekijöiden ja yrittäjien väliin. YEL-velvollisuus pitäisi muuttaa MyEL-velvollisuudeksi.
- Vähentäisin alan koulutuspaikkoja, lisäksi ostavien tahojen koulutusta ja tietoisuutta freelancerin tuloista

- ja menoista sekä sopimusten ongelmakohdista. Tämän päivän työssämme emme pysty keskustelemaan alan tulevaisuudesta tai siitä, millaista maailmaa työssämme tallennamme, koska kaikki aika menee taistelussa oman ja alan tulevaisuuden puolesta. Tätä vauhtia alamme tulee menemään takapakkia valtavasti.
- Toimituksille bisneskoulutusta - tämä ei ole friikuille harrastus vaan toimeentulo. Bisnes ei toimi vain yhteen suuntaan, kuten ei mikään muukaan: Sähköpostiviesteihin vastaaminen. Hyvästä jutusta kannattaa maksaa, jos aikoo jatkossa saada lehteensä ne parhaimmat jutut. Friikkuihin pidetään kontaktia, oman lehden konseptia valotetaan.
 - Toimeksiantajille täytyy saada selväksi mitkä ovat yrittäjät palkkion perusteet. Jopa itse freelancerina toimivat toimittajat tilaavat lehdessä toimitussihteerinä olleensa juttuja sisään polkukannalla. Alan järjestöjen on saatava toimeksiantajat pöydän ääreen keskustelemaan ja käymään läpi ihan euromääräisesti mihin perustuu ajatus siitä, että yrittäjä-toimittajalle täytyy maksaa kaksi kertaa se summa, mikä on hänen varsinaisen palkkansa.
 - A) Reilut sopimusehdot
B) Kunnolliset palkkiot, jossa oikeasti huomioidaan juttuun käytetty aika ja vaiva, ei vain ripustauduta juttupaikkojen hintoihin orjallisesti
C) Yhteydenpito kuntoon: palautetta toimittajalle ja edes jonkinlainen vastaus uuteen juttuideaan vaikkapa viikon sisällä. Se, että ei vastaa sähköpostiin mitään, on merkki epäorganisointuneesta työn tekemisestä, sillä kyllä jotkut päätoimittajat/toimituspäälliköt kykenevät oikein hyvin vastaamaan piinkin.
 - Asennemuutosta tarvitaan monessa kohtaa; freelanceiden arvostus pitäisi olla vähintään samaa tasoa vakityöläisten rinnalla
- Palkkiotason korjaaminen niin, että free-palkkioissa huomioidaan myös freelancerin muut kulut, joihin menee se puolikas palkkiosta
 - Eläke- ja sairauspäivärahasysteemi on muutettava.
 - Kollektiivisella sopimuspolitiikalla ja SJJ:n työtaistelulla freelansereiden puolustamiseksi. Lainsäädännöllä (tekijänoikeudet, sopimusoikeudet). Koulutusta, koulutusta ja koulutusta sekä friikuille, vakinaisille, ostajille että mediatalojen johdolle.
 - Yleisen arvostuksen nostaminen sekä sen näkyminen sopimuksissa.
 - Sopimukset pitäisi muokata reiluksi ja huomioitava yksittäisten freekkujen tilanteet. Palkkiot pitäisi nostaa niin, että freet tuntevat että heidän työtään arvostetaan. Kun sopimukset ja palkkiot ovat kunnossa eikä tarvitse jatkuvasti pelätä yhteistyökumppaneiden uusia kiristyskeinoja myös työn laatu paranee.
 - SFJ järjestää koulutusta, mikä on hyvä asia. Aikuinkoulutusta ja kurssitusta, maksullistakin, voisi mielestäni olla enemmänkin tarjolla esimerkiksi mainitsemistani markkinoinnista ja ideoinnista. Lehtitalojen "riistosopimuksiin" täytyisi saada joku ratkaisu, mutta en osaa sanoa miten, sillä SFJ tuntuu ainakin tekevänn kaikkensa, mutta se ei riitä.
 - 1. Muokkaisin eläkemaksujärjestelmää kokonaan uudelleen.
2. Muokkaisin juttukeikkojen kilometrikorvaukset vastaamaan yrittäjien vastaavia summia, sillä meitä kohdellaan muutenkin yrittäjinä.
 - Työttömyysturvan pitäisi ulottua freelanceihin ja itsensä työllistäjiin. Palkkiotason pitäisi noudata samoja ideksikorotuksia kuin muillakin aloilla. Tekijänoikeuksien pitäisi jatkossakin kuulua freele, joka on ideoinut ja maksanut niiden toteuttamisesta itse kaiken. Käyttökorvauksia nostettava. Jos halutaan ostaa kaikki tekijänoikeudet, siitä kuuluu saada erillinen korvaus.
 - Itsensä työllistäjien eläkkeitä olisi kohtuullistettava. Miksi joudumme maksamaan enemmän veroa kuin maatalousyrittäjät?
Toisaalta lehtitalojen ja kustantajien olisi ymmärrettävä, että ulkoistetustakin työstä pitää maksaa. Olemme halvempia kuin vakituiset, maksamme itse kalustomme ja laitteemme, lomamme, sairautemme ja koulutuksemme. Meille pitäisi maksaa niin, että toimeentulomme on verrattavissa vakituisen väkeen ja vielä lisää siitä, että otamme itse yrittäjän riskin - riskin siitä, että joka päivälle ei aina ole työtä. Alan koulutusta olisi reilusti vähennettävä. Vaikka toisaalta alalla voi toimia kuka tahansa, ei sitä ole suojattu. Ehkä harrastelijat ja vakityönsä ohella kirjoittajat osaltaan alentavat palkkioita, jos heidän ei tarvitse tulla niillä toimeen. Toisaalta laadun pitäisi ratkaista, jos harrastelija kirjoittaa paremmin kuin ammattilainen, ei häntä pidä estää.
 - Freelanceiden arvostus näkyisi myös palkkioissa eikä vain puheina. Toimeksiantajat arvostaisivat freelanceita myös esim. antamalla palautetta ja vastaamalla meileihin. Sopimuskiustat ovat typerä! Miksi ehdoista ei voi neuvotella?
 - Enemmän suunnittelua, enemmän aikaa jutunteolle, enemmän vuorovaikutusta toimeksiantajien kanssa.
 - eläketurva on liian kallis, jotain samankaltaista kuin maatalousyrittäjillä kaipaisin. olisi myös hyvä, jos kaikki toimeksiantajat antaisivat saman arvon friikuilleen kuin työsuhteisille toimittajilleen, nyt tuntuu liian usein, että olen toisessa luokassa ja helppo lamapuskuri
 - Sanomien sopimus pitäisi kirjoittaa uudelleen ainakin laillisen vastuun osalta. Toimittaja ei voi ottaa laillista vastuuta siitä mitä valokuvalla tapahtuu 10 vuoden päästä jossain vielä tuntemattomassa mediassa.
 - Samat pelisäännöt suurinpiirtein kaikille freelanceille, minimihinnat jutuille. Enemmän moraalista toimittajille, älkää tehkö puoli-ilmaiseksi!
 - Molemmipuolista luottamusta pitäisi parantaa. Nyt freelancetoimittajille tarjotaan valmiita sopimus pohjia, joissa hänet pakotetaan luovuttamaan kertakorvauksella työt toimeksiantajalle.

- Ei ole viisasten kiveä.
- Toimeksiantajat pitäisi saada aidosti samaan neuvottelupöytään freelancerien kanssa, jotta sopimukset olisivat oikeasti sopimuksia.
- Hiukan lisää työntekijöitä, koska tuntuu siltä, että toimituksissa on liian kiire eli yhdelle ihmiselle on kasattu liikaa töitä.
- Ilmaisen työvoiman käyttö ja hintojen dumppaaminen pitäisi saada kuriin.
- Jutuille pitäisi määritellä kohtuulliset työajat - siis arvioida, kuinka paljon aikaa tietyn jutun tekemiseen voi ja saa kohtuudella kulua ja määritellä palkkio tuntipalkkana sen perusteella. Silloin myös toimeksiantajalle toivon mukaan valkenisi, mitä yhden artikkelin tekeminen vaatii ja freelanceritkin EHKÄ pääsisivät minimipalkan piiriin, saisivat edes sen. Meillä kauhistellaan usein kehitysmaiden työntekijöiden riistoa, mutta sitä löytyy kyllä paljon lähempää.
- Parantamalla sopimusehtoja vastuu- ja kertajulkaisuasioiden osalta.
- Tähän minulla ei ole kommentoitavaa.
- - freelancerin aikalaskutuksen vakiintuminen normiksi
- - kustantajien uuden toimintakulttuurin (neuvottelemattomuus, uhkailu, painostus) lopettaminen
- Toimeksiantajilta enemmän kunnioitusta ja arvostusta freelancertyön tekijöille. Palkkiotasoon parannuksia monessa lehtitalossa, jotka nyt maksavat liian vähän. Laajojen tekijänoikeuksien luovuttamisesta asiallinen korvaus, samoin moniosaamisesta. Alan koulutuspaikkoja vähennettävä, erityisesti yliopistoja alemman asteen oppilaitoksissa.
- Journalismi olisi jotenkin saatava palautettua kunniaan. Mutta minkäs mahdamme sille, että lukijat eivät osaa vaadi aatua — eivätkä kohta ehkä osaa tai jaksa edes lukea 160 merkkiä pitempiä tekstejä? (Pitäisikö koululaitoksen yrittää tehdä asialle jotakin?)
- 1) kunnialoukkaus y m sananvapautta uhkaavat syytekyynnykset ylemmäksi
- 2) sosiaalilainsäädännössä sairausajan säädökset jotka toisivat todellisen samantasoisien tulon ensimmäisten sairauspäivien ja viikkojen ajaksi.
- 3) tekijänoikeuslainsäädäntöön ja käytäntöön enemmän hyviä malleja oikeuksien luovutuksesta. lakia voisi myös höllentää kohdissa joissa se on tarpeettoman kireä, ennen kaikkea teosten suoja-ajoissa tekijän kuoleman jälkeen.
- ?????????????? Sen kun tietäisinkin. Keskityn oman selustani ja elinkeinoni turvaamiseen tekemällä mahdollisimman hyvää jälkeä kerta toisensa jälkeen - olkoonkin palkkio, asenne työtäni kohtaan, henkilökemiat tai kommunikointitavat mitä hyvänsä.
- Neuvotteluvarama, liiton jäməkämpä ote
- En tunne lainsäädäntöä riittävästi voidakseni sanoa, mitkä toimenpiteet olisivat mahdollisia. Tuntuu kuitenkin kohtuuttomalta, että toimeksiantajien välillä on niin paljon eroja. Samanpituisesta jutusta saatetaan maksaa joko 60 e tai 600 e, vaikka työmäärä olisi sama.
- Lisäämällä freelancerien mahdollisuuksia vaikuttaa sopimusten sisältöihin, jotta yksipuoliselta ehtojen sanelulta vältyttäisiin.
- Lehdet eivät saisi pyrkiä pääsemään entistä halvemmalla vaan sijoittaa rahaa uusiin ratkaisuihin. Pidetään vakituiset toimittajat, koska heillä on asiantuntemusta ja erikoistumista, mutta käytetään sopivassa määrin myös freelancereita tuomaan uutta väriä lehteen. Vaikka mainostulot ovat vähentyneet, säästöä ei pitäisi pyrkiä tekemään lehden laadun kustannuksella vaan keksiä uusia ratkaisuja tavoittaa ihmisiä. Esim. youtube videokanavat tai rinnakkaislehdet nettiin tms., käyttää sosiaalista mediaa ja internetiä uusilla tavoilla, tehdä mainostajien kanssa uudenlaisia sopimuksia nettikäyttöön liittyen eikä paperilehteen jne.
- Haluaisin kollegoille selkärankaa.
- Palkkiot remonttiin, myös valokuvien (kuvaan myös) sekä jo edellä mainitut asiat.
- Selkeyttä ja yksiselitteisyyttä sopimuksiin ja palkkioihin, freelancereiden kyykyttämisen on loputtava. Itse olen saanut tehdä pienimuotoista työtäni lähes ongelmitta ja mm. palkkiot SJJ:n ohjeistuksen mukaan laskuttaen, mutta tiedän ettei kaikilla näin ole.
- Reilun kaupan periaatteet voimaan myös media-alalla!
- Nyt vakituiset toimitukset pienenevät - ja lehdet rakentavat omia verkostojaan. Freen on oltava aktiivinen, että pääsee/ pysyy mukana. Aloittelijoita auttaa varmaan "leikekansiot", näytöt, joita kannattaa kerätä. Erialaisten osaamisen hankinta, johonkiin aiheeseen keskittyminen. En osaa puuttua alaan, ainoastaan yksilöön. Ammattiliitosta ja kansainvälisyydestä ja toisista kollegoista on apua.

30. Muuta kommentoitavaa / palautetta. Maksimi 2000 merkkiä.

- Hyvä kun tälläkin tavalla aiheeseen tartutaan.
- Itse olen tehnyt oman ratkaisuni: En halua enää olla mukana mediabisneksessä. En aio enää työskennellä freelancer-toimittajana tai toimittajan ylipäättään, vaan vaihdan alaa.
- Työskentelen omassa kommandiittiyhtiössäni (Ky) - sitä ei ollut alun monivalinnassa.
- Yhtiömuotoa koskevan kysymyksenne listauksesta puuttui vaihtoehto Ky eli kommandiittiyhtiö, joka on eri asia kuin avoin yhtiö. Jouduin ruksaamaan avoimen yhtiön, koska se oli tarjotuista vaihtoehdoista lähinnä edustamaani ky:tä.

- Sanomalehtien palkkiot alle kaikkien suositusten - mutta etenkin kulttuuritoimittajalle arvioiden teko sanomalehtiin on ammattitaidon säilyttämisen ja kehittämisen vuoksi välttämätöntä, eli ammatillisen kunnianhimon ja realismin välillä ristiriita
- Missä tämän kyselyn tulokset julkaistaan? Olisi kiva saa ne itsekin lukea!
- Virkistävä kysely! Antoi eväitä pohtia ja tsekata, missä omalla uralla menee.
- - kiva, että ollaan tilanteesta kiinnostuneita.
- Tässä kyselyssä oli hankala asemoida itseään. Kun on monia työnantajia, niistä jotkut mieluusti nostavat palkkioitani, kun pyydän, osa ei missään tapauksessa jne. Vastasin ns. keskiarvojen mukaisesti.
- Kiitos, että tutkitte ja että tästä ahdistavasta tilanteesta vihdoon on asettu puhua ääneen.
- Asiallinen kysely.
- Freelance-työ on hyvä ja kiinnostava vaihtoehto muutaman vuoden pätkänä, mutta nykyisellään ei ole kannattavaa työskennellä freenä koko ikäänsä.
- Tulipa valitettua... Olen oikeasti tyytyväinen freetyöhöni ja sen vapauteen. En tee pakkopullajuttuja juuri lainkaan vaan sisällöllisesti työni on kiinnostavaa ja aikatauluiltaan joustavaa. Alivakuutan itseäni kyllä...
- Yleisesti ottaen Suomen palkkataso on freelancereillä mielestäni ok - ainakin jos sitä vertaa vaikka USA:han, jossa friikut tekevät juttuja usein jopa ilmaiseksi tai muutamalla kymppillä. Kuten arvata saattaa, suurin epäkohta Suomessa ovat nuo sopimussotkut.
- Freelancetoimittajien edunvalvonta on ykkösasia. Siksi myös järjestäytyminen on ensiarvoisen tärkeää.
- Alalle on koulutettu katastrofaalisella tavalla liikaa nuoria.
- Aiemmassa kohdassa kysyttiin miten maksan veroni, ja kirjasin että freeverokortilla. Tällä hetkellä minulla on kuitenkin nollaverokortti sillä maksan kaikki veroni asuinmaahani. Sitä ei mainittu vaihtoehdoissa.
- Olen toiminut freenä vuosikymmeniä ja meno on todellakin muuttunut. Ennen oli yhteisiä tapaamisia ja juhlanpoikastakin silloin tällöin, nyt sellaista ei juuri ole eikä välttämättä koskaan tule tavanneeksi henkilöitä, joiden kanssa asioi. Pidän sitä valitettavana nimenomaan freen kannalta, jolta puuttuu normaali työyhteisö.
- Freelancerilla tulee olla hyvä itsetunto ja omaa työtään ja tekemistään on arvostettava. On myös kehitettävä itseään ja otettava virheistä opiksi, samalla olemalla itselleen armollinen. Jos jokin asia jää epäselväksi ohjeistuksessa, aina voi ottaa yhteyttä toimeksiantajaan ja pyytää tarkennusta. ...Olen aika puhki pitkän työviikon jälkeen ja viestinne tuli aika viime tipassa, joten pahoittelen ettei enempää nyt irtoa...
Kiitos!
- Kuten yllä. Pienikin harjoittelu auttaa eteenpäin. Pikkulehtiä on runsaasti. Lukemalla toisten juttuja OP-PII.

Liite 9 - Toimeksiantajien avoimet vastaukset kyselylomakkeessa

17. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 16b). Maksimi 1500 merkkiä.

- Ongelmia on ollut joskus sen kanssa, että korvauksesta ei ole sovittu kirjallisesti.
- 16c) Minulla on ollut onni löytää hyviä ja ammattitaitoisia freetoimittajia ja -kuvaajia, joiden kanssa kommunikointi on sujuvaa ja toinen toistaan arvostavaa. Ilman heitä lehti olisi paljon köyhempi ja näkökulmat suppeampia.
- Yritän tutustua hyvin freetoimittajiiimme ja pyydän myös heitä olemaan yhteydessä, että mitään väärinkäsitteitä ei syntyisi. Olemme käyneet kaikkien kanssa keskustelua tekijänoikeuksista ja meillä ne on selkeästi sovittu.
- 16) Olen joutunut riitelemään freen kanssa urallani noin kaksi tai kolme kertaa - se on aika vähän yli 10 v aikana. Aina on ollut kyse siitä, että työ ei ole vastannut lähelekään tilattua tai laatu on ollut todella kehnä.
- S-postiviestintä tuottaa eniten väärinymmärryksiä. Keskustelu puhelimessa on parempi tapa, kasvotusten neuvottelu tuottaa parhaat tulokset. Se ei vaan onnistu ihan aina, koska osa kirjoittajista asuu ja työskentelee niin kaukana, ettei tapaamisiin ole usein mahdollisuutta.
Etätyö vaatisi suhteessa enemmän aktiivista yhteydenpitoa kuin keskitetty toimituksen työ. Toisaalta etätyö mahdollistaa eri alueiden paikallisten asioiden käsittelyn helpommin, jos vaan on riittävän laaja freeverkosto.
Suurimmat erimielisyydet ovat yleensä koskeneet työstettävän jutun laajuutta; kuinka isosti juttu pääsee esiin lehdessä. Seuraavaksi herkin ongelmille on juttuun liittyvä työ määrä; miten paljon työtunteja johonkin kulutetaan. Tyypillinen pulma syntyy, kun free luovuttaa huomattavasti alkuperäisajatusta laajemman valmiin työn ja esittelee siihen käytettyä tuntimäärää, kun juttu on alunperin ajateltu suppeammaksi ja vähemmän työlääksi. Eli jokainen erillinen toimeksianto pitäisi aluksi pohjustaa erittäin perusteellisesti ja mieluummin edes puhelimessa, eikä kuvitella että viitteellinen s-postiviesti olisi tarpeeksi. Mistä taas päästään siihen, että freet eivät useinkaan pidä valmiiksi sanelluista mittatilaushommista vaan haluaisivat olla luovia. Jotta työn teettäjän päämäärät toteutuisivat ja työn tekijän tunne omasta itsemääräämisoikeudesta säilyisi, olisi ihanteellista kun voitaisiin aina mennä kahvikupille tai lounaalle ja keskustella asia pitkän kaaavan mukaan.
- Kun yrityksemme otti käyttöön freelance-sopimuksen, joka sisältää laajat käyttöoikeudet, käynnisti ymmärtääkseni yksi valokuvaaja kampanjan yritystä ja sopimusta vastaan. Sopimus herätti epäilyksiä. Nyt kun aikaa on kulunut jonkin verran, tilanen liehtynyt. Korostan, että noudatamme samaa hyvää journalistista tapaa ja hyvää liiketapaa kuin aiemminkin ja että olemme tarkkoja moraalisisista tekijänoikeuksista. Noudatetaan SJL:n taksoitusohjeita toimittajien ja kuvaajien kanssa - muutoin paitsi että uudelleenjulkaisun käsite on nykyisessä mediamaailmassa toimimaton. Maksamme ymmärtääkseni kilpailukykyisesti, ellemme peräti erittäin hyvin.
- 16 g: Jos minulla on kiireisin vaihe lehden teossa, eli taittoviikot, en edes yritä vastata freelancereiden viesteihin ja juttutarjouksiin. Silloin on pakko lykätä kaikkea asiointia, että saa lehden tehdyksi. Kaikki freet eivät tätä ymmärrä, vaan olettavat, että heidän tarjouksiinsa tartutaan heti ja mieluiten tietysti myönteisellä päätöksellä.
Jotkut kauppaavat juttujaan yli-innokkaasti ja lähes painostavat tekemään diilin. Enää en tähän sorru, mutta joskus olen ostanut jutun sen takia, kun toimittaja puski ideaansa niin voimallisesti eteenpäin. Sitten kun lehdessä ei olekaan tilaa ko. jutulle tai se vanhenee ja jää käyttämättä, kuulee kitkeriä kommentteja jutuista, jotka jäivät julkaisematta. Ihan täyteen käyttöasteeseen ei kai tilattavan materiaalin kanssa pääse ikinä, vaikka siihen tietysti pitää pyrkiä. Nykyisin olen paljon parempi sanomaan Ei kiitos. Joskus myös ilmoitan, että minulla on jutunosto-lakko jonkin aikaa, kunnes vanhat varastot on käytetty.
jos free ei ole toiminut "tiskin tällä puolen" eli juttujen ostajana ja toimitussihteerinä tai -päällikkönä, hän ei ymmärrä tätä puolta lehden teossa. Siksi hän tyrkyttää juttuideaansa vaikka väkisin, on loukkaantunut, jos valmis juttu ei koskaan mahdu lehteen ja ottaa sen henkilökohtaisesti. Vaikka on saanut palkkionsa - ne kyllä aina maksetaan.
- 16 g ja h: Kommunikointiongelmat ovat useimmiten sellaisia, että oma ja freen visio jutusta eivät kohtaa, ja en tiedä, olisiko mikään kommunikaatio riittävää siinä tilanteessa. Ongelmat ovat kuitenkin aika pieniä!
- 16a) Tietysti olisi ihanteellista, että kaikista isoista juttutilauksista voisi puhua kasvokkain. Käytännössä joudutaan useimmiten tyytymään puhelimeen ja sähköpostiin. Tuttujen, brändin tuntevien freelancerien kanssa tämä sujuu hyvin.
16f) Minulla on ollut ongelmia vain yhden freetoimittajan kanssa. Ehdotin hänelle kahta pientä muutosta juttuun ja kysyin hänen mielipidettään. Hänen mielestään juttu oli täydellinen ilman muutoksia eikä hän tajunnut, miksi "vaadin" tekemään jutun toisin. Samalla hän perui jo sovitut kaksi juttua. Yhteistyömme päättyi tähän.
- h) Freelancereiden ammatillinentaso vaihtelee. Ammatillaiset harvoin ymmärtävät väärin, kokematto-

- mammat useimmin.
- Ristiriitatilanteet ovat koskeneet juttuihin tehtyjä muokkauksia tai muutosvaatimuksia.
 - Olen oppinut että kun jutun sisällöstä sovitaan suullisesti, minun ja freen käsitys siitä mitä tilattiin voi erota täysin. Sähköpostin käyttö selventää asiaa.
 - 16b) yhteydenpitoa erityisesti säännöllisin tapaamisoin voisi olla enemmänkin, 16c) pääasiassa juuri näin, koska olen pyrkinyt työssäni kunnioittamaan freelancetoimittajia - tunnen heidän arkeansa hyvin entisenä freelance-toimittajana, f) valitettavasti alalla on vain joitakin freelancereita, joiden kanssa yhteistyö on hyvin hankalaa, vaikka tarjoaisimme kuinka hyvää kunnioitusta sekä henkilökohtaisesti että taloudellisesti, g) työkiireiden takia ei pysty järjestämään ihan niin paljon yhteisiä tapaamisia kuin olisi ideaalia, h) on niitä, jotka haluavat ymmärtää asioita väärin
 - 16h) Kiistat johtuvat tyypillisesti siitä, että free-toimittaja ei ymmärtänyt sitä, että kun tilatessa sovitaan jutun näkökulma, siinä pitää pitäytyä (paitsi jos sen muuttamisesta yhdessä sovitaan.) Jos toimittaja on itse innostunut toisesta näkökulmasta ja pitänyt sitä tärkeämpänä, juttu on lopulta ollut aika lailla toinen kuin se, mitä odotin tilatessani saavan. Yleensä näistä tilanteista selviää keskustelemalla, mutta silti molemmille saattaa jäädä hieman huono mieli asiasta.
 - Mielestäni työskentely freelancereiden kanssa on sujunut hyvin. He ovat pienelle toimitukselle erittäin tärkeitä.
 - e) Joutua ongelmiin on liian voimakkaasti sanottu. Joskus on ollut pettymyksiä jutun suhteen - se ei ole pysynyt sovituksessa mitassa tai sitä on joutunut editoimaan paljon. Siitä esimerkiksi näkee, ettei free lancer ole tutustunut lehteen, johon kirjoittaa.
 - 16d) En tiedä, pitäisikö edes kutsua kiistaksi sitä, että hinnoittelun perusteista olen joutunut neuvottelemaan sen jälkeen, kun oma asiakas (siis asiakaslehden julkaisija) on jälki-ideoinut valmista juttua ja vaatinut siihen muutoksia.
 - Haluaisin käyttää enemmän aikaa juttujen briiffaamiseen ja työstämiseen, mutta se on mahdotonta. PYöri-tän lehteä yksin. Ongelmia on tullut parin tuoreen freelancerin kanssa, toinen vaati isompaa palkkiota kuin mitä voimme maksaa (kustantaja on aatteellinen kansalaisjärjestö) ja toinen ei suostunut, että hänen tekstiään editoidaan. Molempien kanssa lopetin yhteistyön.
 - Pari kertaa on käyty keskustelua palkkion määrästä. Perustelujen jälkeen freen kanssa on voitu sopia palkkio ilman riitauttamista.
 - Kaksi kertaa 13 vuoden aikana pientä epäselvyyttä, toinen koski ristikossa käytettyä valokuvaa ja toinen kirja-arvostelua
 - Käytämme pääasiassa samoja (kymmeniä) freetoimittajia, yleensä ristiriitatilanteet tai tulkintaepäselvyydet tapahtuvat uusien toimijoiden kanssa.
 - Riitatilanteet ovat syntyneet tiettyjen freelancereiden kanssa. Osittain kyse on siitä, että he eivät mielestäni ole noudattaneet ohjeita, heidän mielestään minä vaadin mahdottomia. Mahdottomia pyynnöt eivät mielestäni ole olleet, koska olen itse tehnyt ne freelancerin kieltäytyttyä. Myös deadlinesta myöhästyminen sotkee toimitussuhteen aikataulut ja aiheuttaa ongelmia. Osa pitää aikatauluista kiinni, osa myöhästyy aina. Aina voi tulla esteitä, hyvät friikut ilmoittavat niistä ajoissa.
 - 12 lehteemme kirjoittavat freelancerit ovat pikemminkin luokiteltavissa avustajiksi eli he tekevät juttuja pienimuotoisesti otona
 - 16d, Ongelma ratkesi keskustelun kautta.
 - h) Tehdessä tapahtuu. Varmasti kaikille sattuu välillä kämmejä. Omalle kohdalleni sattuneissa väärinkäsityksissä kyse on ollut riittämättömät perustelut. En siis ole joko huomannut tai ehtinyt kirjata, miksi esitän jotakin isompaa muutosta. Kun olisin perustellut paremmin, väärinkäsityksiltä olisi todennäköisesti vältytty.

19. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 18b). Maksimi 1500 merkkiä.

- On vaikea löytää päteviä freelancereita, mutta toisaalta olemme riippuvaisia niistä. Meillä ei ole kirjallisia sopimuksia, vain maksetaan taidon ja näytön mukainen palkkio.
- Ei ole mitään työsopimuksia free toimittajien kanssa.
- Meillä ei ole talossa mitään erityisiä sopimuksia. Noudatamme pitkälle SJL:n suosituksia, hieman toki riippuen työn vaativuudesta ja muista hankekalauksista - tai erityisestä helppoudesta. Vaativasta maksetaan suosituksia enemmän, jos aihetta on.
- 18d) d) Sopimusehdot ovat mielestäni laskeneet freelancetoimittajien työn laatua. - > tuntuu, että tässä viitataan joihinkin tietynlaisiin sopimuksiin eli kysymys on hieman johdatteleva. Eivätkö sopimusehdot yleensä paranna työn laatua kummallakin puolella?
- Sopimusehdoista kaikkein arin on kysymys siitä, kenelle kuuluvat lakisääteiset vakuutus-, sotu- ja eläkevelvoitteet. Free lance -kirjoittajat tuntevat toisinaan haluavan palkansaajan aseman etujen suhteen, mutta samalla kuitenkin itsellisen ammatinharjoittavan taiteellisen vapauden. Kärjistettynä free haluaa valita mitä

tekee, milloin tekee ja millä hinnalla tekee, mutta ei kuitenkaan halua ottaa ns. yrittäjärisiä ja -vastuuta. Tämä vastaus on kärjistetty ja perustuu myös siihen, että työllistämämme free-kirjoittajat ovat alkuaan free-kirjoittajia, emmekä ole ulkoistaneet ketään aiemmin lehdelle työskennellyttä kuukausipalkkaista freeksi.

- Koska kysymys on yrityksen yleisistä sopimusehdoista, päätoimittajan velvollisuus on niitä noudattaa. Yhteistyö on päätynyt kahden (2) freelancerin kanssa. Muiden kanssa työ on jatkunut kuten ennenkin. Sopimuksen jälkeen ei ole ollut ongelmia toistaiseksi. Kuten sanottu, olemme sitoutuneet hyvään journalistiseen tapaan ja hyvään liiketapaan.
- 18 f) koska budjetti on tiukka, olemme liian usein tyytyneet kohtalaiseen laatuun, koska emme voi maksaa enempää saadaksemme hyvää laatua
- 18 a-f: En tee yleensä kirjallisia sopimuksia freelanceittajien kanssa. Sovimme suullisesti jutun laajuudesta ja hinnasta. Jos juttuihin tulee esim. verkkojulkaisu-oikeus, toimittaja mainitsee sen kirjallisesti laskun yhteydessä.
Kirjallisia sopimuksia olen tehnyt lähinnä silloin, jos on kyseessä useamman jutun mittainen toimitustyö tai muu isompi kokonaisuus.
(Ehkä olisin voinut vasta kohtiin b-f myös "Ei samaa/eri mieltä")
- 18e Meillä on käytettävissä hyvin vähän rahaa ostojuttuihin eikä palkkiot yllä freelanceittajien suosituksiin.
- 19 f: lehtitalomme imago kärsii kyllä nihkeästä sopimuspolitiikasta. Toimituksessa voidaan kikkailla vähän (esim. olla joskus tekemättä sopimuksia), mutta varsinaiseen sopimuspaperiin ei voida vaikuttaa, ja se on ikävää. Tämä koskee etenkin free-kuvaajia.
- Lehdessäni ei ole tehty sopimuksia.
- 18b ja c) Väitteiden sanamuodot ovat sellaiset, että en voi niihin vastata. Freelancereiden kanssa ei ole ollut erimielisyyksiä eikä kiistoja. Olen keskustellut freelancereiden kanssa. Suuri osa heistä on halunnut keskustella siitä, mitä sopimus tarkoittaisi käytännössä. Näiden keskustelujen jälkeen he ovat joko allekirjoittaneet (suurin osa) tai jättäneet allekirjoittamatta (yksi). Minä ymmärrän molemmat ratkaisut.
- 18 D) palkkaus on voinut toisinaan vaikuttaa työn laatuun (emme ole ehkä pystyneet maksamaan toivottua summaa, vaan siitä on tingitty...)
- En ole tekemisissä sopimusasioiden kanssa.
- Emme käytä laajempia freesopimuksia, sovimme ostoista juttu kerrallaan.
- 18a: Freelancereiden työllistämiseen vaikuttavat firman käytännöt ja sanelemat ehdot.
- Käytännössä freelancetoimittajista vain vapaaehtoisesti sopimuksen haluavat kirjoittavat sen alle. Yhtään juttua tai kuvaa ei jätetä ostamatta sen takia, että toimittaja tai kuvaaja ei ole tehnyt sopimusta - vain laatu ja hinta ratkaisevat.
- b) yksi tai kaksi freelanceria ovat tuoneet jälkikäteen esiin tyytymättömyyttään, vaikka mielestämme kohtelu ja sopimukset ovat olleet alan keskitasoa huomattavasti paremmat, e) pyrin hyvin tarkkaan sopimaan sopimuksen sisällöstä, tekijänoikeuksista, käyttöoikeuksista ja maksamaan myös reilun korvauksen niistä; edelleenkin vain yksi tai kaksi ovat olleet tyytymättömiä toimintatapaamme
- 18. Kysymys ei ole kovin relevantti kannaltani. Yrityksessä on olemassa avustajasopimus (jota siis luulen kysymyksellä tarkoittavan? Jos ei, niin vastauksiani ei kannata noteerata), mutta myös heidän kanssaan tehdään töitä, jotka eivät ole kaikin osin sopimusta allekirjoittaneet.
- Käyttämämme freelancerit tekevät työnsä omien firmojensa alla, joten varsinaisia työsopimuksia heidän kanssaan ei ole. Ei ole ollut myöskään ongelmia. Tilaan jutun, jonka he laskuttavat ja me maksamme.
- e) On kiusallista, että pienenä lehtenä emme aina pysty maksamaan sellaisia palkkioita, kuin työmäärä edellyttää. Siinä on ikävässä välikädessä, kun ei halua väheksyä kenenkään työtä.
- Juttutarjoukset sovitaan yleensä juttu/juttusarja kerrallaan, esimerkiksi palkkio ja jutun sisältö. Vakituksimmin avustajien kanssa on syntynyt vakiintunut työskentelytapa ja palkkio, joita yhdessä keskustellen voidaan muuttaa kumman tahansa osapuolen aloitteesta - virallista kirjallista sopimusta ei ole.
- 18 b) Lähinnä tärkeää on, että sovitaan tietyin kaavion tai tavan mukaan, jotta eri yksityiskohdat muistettaisiin samoin kummassakin päässä.
- Meillä ei ole sopimuksia avustajien kanssa, ainostaan graafikkomme ja ilmoitushankkijamme kanssa. Sovimme palkkioista aina tapauskohtaisesti emmekä anna kuvia/juttuja eteenpäin korvauksetta.
- ei kirjoitettuja sopimuksia, jokaisesta jutusta sovimme erikseen
- Vaikka juttu jäisi julkaisematta, maksamme sen.
- Meillä on vakiintuneet suhteet hyviin free-lansereihin ja toimimme reilun pelin hengessä. Ostamme freelanceittajilta kertajulkaisu-oikeudet, ja jos julkaisemme jutun toisella kanvalla, neuvottelemme erillisen korvauksen.
- Meillä ei ole määrämuotoisia freesopimusehtoja, joten ymmärsin työsopimuksen sopimukseksi jutun sisällöstä ja palkkiosta. Suurin ongelmamme on se, että juttumme ovat liian työläitä palkkioihin nähden. Palkkiotasoon en voi vaikuttaa riittävästi. Budjetti on rajallinen, joten jos haluan maksaa enemmän, pitää minun ehtiä kirjoittaa juttuja itse.
- 18e Pienessä lehdessä palkkiot ovat varsin pieniä ja niissä ei avustajalla ole juuri neuvottelunvaraa. Toisaalta avustajat ovat myös sellaisia, jotka haluavat tutustua lehtityöhön, eikä heillä ole tietoa ja taitoja - eikä aina intressejään ryhtyä neuvottelemaan sopimusehdoista.

- f) Olisi ollut hyvä, jos tätä olisi voinut aukaista kysymyksessä paremmin. En ihan hiffannut, mistä on kyse. Lisäksi huomaa, että sopimusehdot ovat selkeästi joustavampia omassa lehdessä, kaikesta ei edes sovita kirjallisesti, kun tullaan tutuiksi ja luottamus on olemassa.

23. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 22b). Maksimi 1500 merkkiä.

- 22 d) ammattilehden ongelma on, että useat uudet freet juttuja tarjotessaan eivät ole sisällä alan ongelmista yms.
- 21) Ilman muuta pitäisi ehditä tapaamaan friikkuja enemmän face to face. Se on paitsi tarpeellista, myös mukavaa. HEnkilösuhteita pitäisi hoitaa enemmän, koska niillä kuitenkin pelataan paljon.
- On aivan yleistä, että jutun tarjoaja ei ole edes katsonut lehteämme ja tarjoaa aihetta, josta on ollut juttu edellisessä lehdessä. Toimittajat muutenkin tutustuvat liian huonosti lehtiin, joihin tarjoavat juttuja.
- 22d Yllättävän usein freelancerit jättävät perehtymättä lehden juttutyyppihin ja rakenteeseen, vaikka tämä onnistuisi helposti tutustumalla lehden sisältöön netin kautta. Tarjotaan ylipitkiä juttuja. Kuvii ei satsata tarpeeksi.
- 22d) Tämä juuri on haaste: löytää lehteen sekä sen julkaisijaan, julkaisijan toimialaan ja tavoitteisiin aidosti paneutuneita kirjoittajia. Pyrin ohjeistamaan, mutta ihannetapauksessa free osaisi myös itse ideoida ja tehdä aktiivisesti ehdotuksia siitä, miten jutusta tulisi parempi. Tämä vaatii tietenkin jo melkoista perehtyneisyyttä lehden teemoihin.
- Pyrimme briiffaamaan perusteellisesti mieluiten kasvatusten ja antamaan myös kirjallisia ohjeita esim. kirjoittamisen tavasta. Mitä paremmin suunnittelemme yhdessä, sitä paremmin toteutus onnistuu. Pidän tärkeänä, että työprosessi freelancerin kanssa on yhteistyötä alusta asti. Näin molemmat tietävät mitä tehdään. Joskus free ei ole selvillä konseptista, mutta minusta toimituksen tehtävä on silloin perehdyttää ja ohjeistaa. Jos edelleenkin ei ole yhteistä käsitystä, ei synny yhteistyötä.
- Edelleen, freelanceiden taso on yllättävän epätasaista. Ja harvassa ovat oikeasti hyvät kirjoittajat.
- Uude freen tutustuminen lehden konseptiin vaihtelee. Toinen todella tutustuu lehteen ja analysoi sitä vapaachtoisesti, toinen ei välitä tutustua konseptiin, edes briiffauksen jälkeen.
- Ohjeistuksessa on aina parantamisen varaa.
Työskentelen järjestölehdessä. Liian monet freelancerit eivät ymmärrä järjestölehtien luonnetta: tehdään paljon vapaachtoistyötä, lehden tulevaisuus on osin OKM:n tuesta riippuvaista jne.
Oma järjestölehteni on erityisalalehti, ts. juttujen pitää olla asiantuntevia, joten alaa tuntevia päteviä freelanceereita on hyvin vähän. Liian usein joutuu korjaamaan faktoja.
- Olemme oman alamme erikoislehti ja välillä ärsyttää kun freet eivät ymmärrä mikä on asiantuntemuksen aste jota vaaditaan. Välillä tarjotaan myös aiheita joita on käsitelty juuri edellisessä lehdessä - jopa vakifreet jäävät tästä kiinni.
- 22d) lehden konseptiin tutustuminen ja tone of voicen ymmärtäminen on selkeästi puute alalla
- 22b) Vaikka olisi kuinka kiire, ohjeistus pitää aina antaa tarkkaan. Sehän on toimituspäällikön keskeinen työ. Koen myös, että free-toimittajalla on vastuu kysyä, jos hän ei ymmärrä tai joku kohta jää epäselväksi. Sellainen tilanne, että lähettää jutun saatesanoilla "En ihan ymmärtänyt briiffiä, joten kirjoitin näin" kertoo paljon asenteesta työhön.
- 22c) viittaa aiempaan perusteluun: ohjeistus paljastuu puutteelliseksi joskus silloin, kun oma asiakkaani jälki-ideoi ja vaatii muutoksia valmiiseen juttuun.
- 22 d) Ongelmana on useimmiten se, että freet eivät ole perehtyneet lehden tyyliin, tapaan ja linjaan. Aina ei voida kirjoittaa "NLP:stä kivasti", kun on kyseessä bisnesammattilehti.
- Muutaman kerran on tarjottu artikkeleita, joka ei sisällöllisesti sovi lehteemme
- Koska käyttämäni free-verkosto on pieni ja he tuntevat lehden tyylin, ei ongelmia juurikaan synny. Minulla 2-3 luottoavustajaa, jolle riittää vain pelkkä aiheen anto ja tulos on aina laadukasta.
- lehteni luonteesta johtuen on joskus kiusallista, etteivät freet ole tutustuneet lainkaan siihen ja tarjoavat juttuja, jotka ovat toisesta maailmasta
- Konseptikirja on perusta jutun tilauksessa joten ohjeet ovat selkeät.
- uusi free toimittaja on äärimmäisen harvoin perehtynyt lehteemme.
- 20. Valtakunnallisena mediana ei ole mahdollisuutta antaa briiffiä kasvatusten.
- 22b) Tätä perustetta en haluaisi kuulla keneltäkään kollegalta. Kiire ei voi vähentää tilaamiseen liittyvää vastuuta, vaikka siihen usein vedotaankin. Freellä on oikeus tietää, mitä häneltä oikeasti odotetaan, jotta ei tulisi ylläreitä kummallekaan osapuolelle. Jos lisäksi suunnittelevaa editointia osataan tehdä yhdessä, aina parempi. Se lisää kummankin osapuolen motivaatiota. Usein myös erikoislehdessä freellä saattaa olla tilaajaa parempi tietotaito, jolloin yhdessä ideointi lisää jutun syvyyttä.

26. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 24b). Maksimi 1500 merkkiä.

- Meillä on free lancereita, joiden kanssa teemme vuosisopimuksia jutuista. He osallistuvat työn sisällön suunnitteluun alusta asti.
Jonkin verran on free lancereita, jotka tekevät vähemmän.
Pyrin pitkäaikaisiin ja varsin kiinteisiin free laner -suhteisiin. Näin on myös tapahtunut.
- Maksaisin usein erityisen hyvistä tai työläistä jutuista mielelläni isommankin palkkion, mutta valitettavasti minun on pysyttävä kustantajan laatimassa budjetissa. Koen kuitenkin että lehtemme maksamat palkkiot ovat kohtuullisia.
- 24a) vastasin tähän alan yleisestä näkökulmasta, en meidän toimintatapamme näkökulmasta. 24b) vastasin tähän alan yleisestä näkökulmasta, en meidän toimintatapamme näkökulmasta. 24c) vastasin tähän alan yleisestä näkökulmasta, en meidän toimintatapamme näkökulmasta.
- d) Haluaisin osoittaa arvostusta maksamalla asiallisen palkkion, mutta usein en pysty tekemään niin.
- 25 h.-j.: Vien säännöllisesti avustajakuntaa päivälliselle, ja pidän yhteyttä muutoinkin kuin vain työasioissa. Kun toimituksessa jaetaan vaikkapa joululahjat, avustajat saavat ne myös. Joka kerta kun avustajan jutusta tulee hyvä palaute, välitän sen paitsi avustajalle itselleen, myös koko muulle toimitukselle.
- Haluaisin antaa isompia palkkoita, mutta en voi. Kustantaja on ei-voittoa tuottava aatteellinen kansalaisjärjestö.
- valitettavasti alan kireä taloudellinen tilanne ei anna oikeutta kenellekään.
Parempi kuitenkin säännöllinen vähempikin tulo kuin koko lehden lopetus.
- Olemme pieni kustantaja, ja vaikka olemme parhaamme mukaan hilanneet palkkiotasoa ylöspäin, se ei yllä Journaliiton suosituksiin. Asia harmittaa itseäni, mutta tiedän, että tarjoamme kuitenkin niin hyvät palkkiot kuin pystymme. Yksi osoitus tästä on, että olemme yksityinen yritys, mutta emme vielä kertaakaan ole jakaneet osinkoja omistajille.
- Kokemukseni mukaan freetoimittajia ei juurikaan kiinnosta osallistua toimituksen järjestämiin tilaisuuksiin tai koulutuksiin.
- 25a) Palautteen antamisen pitäisi mielestäni olla ensisijainen arvostuksen osoittamisen tapa. Useimmiten kiireeseen vedoten palaute kuitenkin jää antamatta.
- 25e) Haluaisimme antaa palkkionkorotuksia, mutta käytännössä sitä harvoin tapahtuu - ellei free itse vaadi. Budjetin suunnittelua helpottaa, kun tietää palkkiot etukäteen. Toisaalta lisäpalkkio olisi hyvä lisäkannustin. Jos palkkio on työmäärään nähden pieni, ei laatukaan ole aina sitä, mitä toivotaan.
- 25f) Haluaisimme myös järjestää tilaisuuksia ja juhlia, mutta edustusbudjettia meillä ei ole lainkaan. Käytännössä tilaisuuksia on järjestetty vain pienelle ydinjoukolle omakustanteisesti.
- 23g) Arvostan paljon monien freelancetoimittajien työtä ja olemme heistä täysin riippuvaisia. Toisaalta, kun saa luokattoman huonon jutun editoitavaksi ja vääntää sen kanssa iltakymmenen, on arvostus aika vähissä. Henkilöiden väliset erot ammattitaidossa, sosiaalisissa taidoissa ja huolellisuudessa ovat valtavat.
- e) Maksamme jokseenkin freetaksojen mukaan.
- 25) Tämä on monivaihteinen kohta. Luonnollisesti raha on yksi mittari: hyvästä työstä pitää maksaa, ja niin teenkään. Mutta vielä tärkeämpää tuntuu olevan se, millainen olen tilaajana. Jos olen ihminen ihmiselle, avoin yhteistyölle ja molemminpuoliseen oppimiseen, on se syventänyt työsuhdetta avustajiin - mikä puolestaan heijastuu myös lehden laatuun. Toivottavasti!

28. Perustele ja tarkenna halutessasi vastauksiasi lyhyesti. Merkitse näkyviin kysymyksen numero ja kirjain, johon otat kantaa esim. 27b). Maksimi 1500 merkkiä.

- 27 b) käytämme journalismiopiskelijat freelancerina - on molemmille hyödyllistä yhteistyötä. Maksan opiskelijoille parempaa palkkaa koska niillä on alan tuntemusta ja osaamista. muuten meidän freelancerit ovat lähinnä harrastelijoita ilman aitoa journalismin osaamista.
- Tekemäni sopimukset eivät ole muuttuneet vuosien aikana mietnäkään, palkkiot ovat nousseet ja freetoimittajien kuvaustaidot lisääntyneet. Samoin halukkuus kuvata itse. Olen myös kannustanut kasvattamaan ammattitaitoa ja panostamaan moniosaamiseen. Siten turvaa työnsä tulevaisuudessakin ja palkkiot ovat suurempia.
- 27G) ei ole mitään sopimusehtoja, jotka olisivat muuttaneet jotain.
- 27 g) Sopimusehdot ovat muuttuneet mielestäni freelancetoimittajien kannalta kohtuuttomiksi. - > Yleisesti vai omassa lehdessä. Yleisesti kyllä, omassa lehdessä ei tapahtunut muutoksia.
- 27g: isojen talojen osalta, ei meidän.
- Mediamaailma on muuttunut siihen suuntaan, että esimerkiksi Journalistiliiton ohjeistukset eivät vastaa tämän ajan toimintatapoja (tyyliin kertajulkaisuoikeus ja 2xhinta jatkuvasta käyttöoikeudesta). Monialustaisuus on arkipäivää kaikille mediassa työskenteleville, ja myös free lancereiden tulisi tämä ymmärtää. Ongelmallisim on kuva. Kuvaajan oikeudet ovat muutenkin isot verrattuna toimittajaan; koska toimittaja te

- kee kuvankin eteen paljon työtä, mm. yleensä hankkii kuvauskohteen.
- 27g: Tiedän, että sopimusehdot esim. Sanomilla ovat muuttuneet kelvottomiksi (esim. tekijänoikeus-kysymykset). Omassa työssäni tämä ei kuitenkaan näy, koska emme juuri tee kiinteitä sopimuksia vaan keikkakohtaisia. me emme edes halua tekijänoikeuksia, vaan maksamme jutusta joka käyttökerran mukaan. Pienien lehtien ylellisyyttä (ja eettisyyttä?)!
 - Sähköpostia käytettäessä free joutuu perustelevaan juttuehdotuksensa kirkkammin ja on selvää, mitä on sovittu.
Huomaan että uusien freelancereiden yhteydenotot ovat lisääntyneet, jotkus kertovat suoraan menettäneensä jonkun vakiasiakkaan. Mielestäni myös satunnaiset freet pyytävät usein kovempia palkkioita kuin ahkerat vakifreet, ilmeisesti harvemmissä jutuista tarvitaan suurempaa hintaa.
 - 27b: "joutuneet korvaamaan" ei ehkä kuvaa tilannetta täysin osuvasti. Enemmänkin tilanne on se, että rohkaistaan mieluummin käyttämään harjoittelijoita tai opiskelijoita kuin ostamaan freelancereilta.
 - Palkkiot eivät ole pienentyneet, mutta niiden kehitys ei kulje yleisen elinkustannusindeksin kanssa samaa tahtia. Toimeksiantaja maksaa sellaisia palkkioita, kuin sille on hinta-laatu-suhteen optimoimiseksi parhaaksi.
 - Varmaankin freelancereiden sopimusehdot ovat huonontuneet suuremmissa mediataloissa. Pienessä lehdessä tilanne on erilainen, etenkin kun freelancer-suhteet ovat pitkäaikaisia. Jos lehden talous menee huonommin, ei juttuja voi tietenkään tilata niin paljon kuin haluaisi.
 - Kysyttiin d), e) ja g) mielipidettä yleisestä tilanteesta vai omasta yrityksestäämme? Esim. meillä palkkiotaso ei ole laskunut, mutta käsitykseni on, että yleisesti näin on käynyt. Siksi valitsin viimeisen kohdan.
 - 27g) Tässä tarkoitan sopimusehtoja yleensä ja etenkin suurissa mediataloissa, en oman työnantajani kohdalla.
 - e) Ei omassa lehdessäni, mutta käsittääkseni yleisesti on tapahtunut kielteistä kehitystä monissa medioissa.
g) Taas yleisesti. Esim. isoissa lehtitaloissa ei voi tietää, millaisena juttu ilmestyy jossakin toisessa saman konsernin medissa, kuten netissä.

29. Mitkä ovat mielestäsi suurimmat ongelmat, joita freelancetoimittajalta juttuja ostava taho kohtaa tällä hetkellä? Maksimi 2000 merkkiä.

- Määrärahat ostoihin ovat vähäiset. Samalla mietitään, että oma porukka pystyisi tekemään tämän nopeammin ja edullisemmin.
- Moniin lehtiin samaa juttua tarjoavan freen näkökulma on oman lehden kannalta kenties hieman väärä. Paikallislehdessä oma ilmestymisalue täytyy tuntea hyvin, tämä tuntemus useimmilta freelancetoimittajilta puuttuu.
- Journalismin taidon puutuminen - miten juttu suunnitellaan, rakennetaan ja toteutetaan.
- TARjontaa on paljon, osittain liikaa. Tämä saa aikaan epätervettä kilpailua, jossa palveluja myydään halvemmalla - samalla laatu kärsii.
- Ainoa ikävä asia, johon törmään toisinaan on se, ettei deadlineja pidä eikä välttämättä edes ilmoiteta jutun viivästymisestä etukäteen. Tämä luonnollisesti hiertää ja saattaa vaikuttaa yhteistyön jatkuvuuteen. Kaksi viikkoa myöhässä tulevat jutut vaikuttavat jo lehden valmistumiseen ajoissa.
- joskus freet eivät perehdy kunnolla uuteen toimialaan/asiakkaaseen (as.lehti)
- jotkut halutut freet ovat kovin kiireisiä
- Joskus free ei tunne riittävästi lehteä, johon juttua tarjoaa.
- Mielestäni meillä ei ole ollut suuria ongelmia. Ammattilehtikin haluaisi löytää uusia kirjoittajia, mutta se on vaikeaa eli luotamme vakituisiin avustajiin.
- Ylemmältä taholta tuleva freelancereitten aliarvostus. "Tarviiko siitä nyt muka niin paljon maksaa"
- Miksei saa kiittää ja kehua? Kehun silti: Edustan erikoislehteä ja onneksi myöskin freet erikoistuvat.
- Ammattiaidon puute, ideoiden puute, viestinten tuntemisessa puutteita. Jostain syystä kykenemättömyys tai haluttomuus noudattaa annettuja ohjeita juttujen pituudesta ja sisällöstä tai esim. kirjoitusasusta.
- Sopivan toimittajan löytäminen. Riittävä brief.
- Rahaa hankintoihin ei ole.
- Yhteisymmärrys jutun perustavista ja tavoitteista on suuri haaste. Kaikkein vaikeinta on kuitenkin löytää hyviä, perehtyneitä toimittajia, jotka aidosti haluavat antaa panoksensa lehden kehittämiseen ja parantamiseen. Tämä on toki paljon vaadittu, mutta toisaalta tällaiselle kehittämissuuntautuneelle ja aktiivisesti ideoivalle toimittajalle olisin menen valmis maksamaan hieman enemmän.
- Vuorovaikutuksen hajanaisuus työn edistessä. Alkuneuvottelun jälkeen vakiväkeä näkee omilla työpisteillään ja kahvihuoneessa, on helppoa piipahtaa kysymässä eteneekö juttu suunnitellusti vai onko tullut mutkia matkaan jne. Freen kanssa keskustellaan, ja parhaassa tapauksessa vielä täsmennetään jotain jälkikäteen. Sen jälkeen free yleensä katoaa omille teilleen ja ottaa yhteyttä vasta kun dead line on tuloillaan. Osa voi lähestyä luontevasti ja kysellä väliaikatietoja, osa kokee sellaisen epäluottamuksen osoituksena. Oman jännitteensä luo se, että työn teettäjä ei näe miten työtä tehdään ja mitä se käytännössä vaatii, työn

- tekijällä taas ei ole useinkaan tietoa siitä todellisuudesta jossa esimerkiksi kustantaja joutuu palikat järjestelmään.
- Pieni avustajabudjetti paikallislehdessä.
 - Tekstipuolella tasoerot ovat hurjat. Huonoja tai keskinkertaisia juttuja saa eteensä aika usein. Niistä editoidaan julkaisukelpoisia - mikä tarkoittaa työtunteja toimituksessa. Hyvät freelancerit ovat kullannarvoisia. Samoin kuvapuolella tasoeroja on. Laatu ei välttämättä korreloi vaaditun palkkion ja toimintatapojen kanssa.
 - Toimittajien epärealistiset palkkiotoiveet. Yritetään tinkiä isompia palkkioita juttuja paisuttamalla ja työmäärää liioittelemalla. Viimeistelyosaaminen on puutteellista ja monia juttuja joutuu jälkikäsittelemään paljon. Kaikki freet eivät pysty kuvittamaan omia juttujaan, mutta erillisen valokuvaajan käyttämiseenkin ei ole varaa. Aikatauluissa ei pysytä.
 - Kaikki eivät ymmärrä että lehdellä on oma profiilinsa, johon kaikki jutut eivät sovi. Hylkääminen otetaan joskus liian henkilökohtaisesti. Kirjoitusten taso vaihtelee huomattavasti. Joskus tilattu juttu ei kelpaa julkaistavaksi.
 - Lehteni näkökulmasta ne eivät juuri ole muuttuneet vuosien aikana. Hyvät ovat hyviä ja heidän kanssaan on ilo asioida. Friikkujen joukossa on myös niitä, joiden pitäisi tehdä jotakin ihan muuta: ammattitaito ei ole kohdallaan, ja työtä joudutaan pakkailemaan toimituksessa. Toisaalta tällaisilta ostetaan uusia juttuja vain hätätapauksessa, joten hyvälle kyllä riittää keikkaa tasaisesti.
 - Palkkiosta sopiminen.
 - Freet markkinoivat osaamistaan huonosti: olisi hyvä tutustua referensseihin uutta toimittajaa palkatessa. Free-luettelossa pitäisi tuoda rohkeammin osaamistaan esille, tai suosia omia nettisivuja.
 - Deadlinejen venyminen: välillä tuntuu siltä, että freet ottavat liikaa hommia eivätkä ehdi hoitaa mitään kunnolla. Hyviä free-toimittajia on vähän!
 - Kiire, tiukka budjetti
 - Järjestölehden pienet resurssit eivät mahdollista kovin kannustavaa palkkiopolitiikkaa. Pohdituttaa myös nettisivujen juttuarkistoon valittujen juttujen erilliskorvaukset - maksamme vielä niitä.
 - Heikko taso. Konseptien huono tunteminen. Freelancereiden kiire.
 - Ammattitaitoisia aikakauslehtifreelancereita on liian vähän. Etsimme jatkuvasti uusia tekijöitä, jotka olisivat erinomaisia kirjoittajia, tunsivat aikakauslehden jutturakenteet ja pystyisivät ideoimaan uusia juttuaiheita ja tarjoamaan tuoreita näkökulmia. Useimmiten uudet freelancerit tarjoavat juttua huterin perustein, pelkän alkuidean pohjalta. Olen vastikään saanut juttutarjouksen, jossa free ehdotti, että voisi tehdä meille jutun kasvatuksesta. Näin löysistä avauksista en lähde edes keskustelemaan.
 - Joustamattomuus neuvottelutilanteissa. Ylihinnoittelu ja vanhaan yksikanavaiseen julkaisemiseen jumittunut asenne.
 - Yleisellä tasolla en osaa sanoa. Meillä haasteita on kaksi:
 - 1) freelancerit hinnoittelevat itsensä liian usein yli ts. eivät aina ymmärrä, että avustus- ja jäsenmaksurahoilla pyritettävän ei-kaupallisen kansalaisjärjestön lehdellä ei ole varaa likimainkaan samansuuruisiin palkkioihin kuin lehtitalojen aikakauslehdillä. Halua on toki ostaa juttuja ja maksaa kunnolla, mutta lehden luonteesta + rahoituksesta johtuen se ei ole mahdollista.
 - 2) freelancerien erityisalaosaaminen on vähäistä; on helpompaa käyttää faktat osaavia (mutta kirjoitustaidoiltaan heikompia) vapaaehtoisia kuin maksullisia free-toimittajia, joiden jutut ovat joko pintaraapaisuja tai faktaosaamiseltaan heikkoja. Liian monta huonoa kokemusta näistä.
 - Aikataulut eivät pidä, jutusta tulee pintapuolinen.
 - Monet haastateltavat panttaavat tarkistuksessa olevan jutun kommentointia.
 - Tarjoajien laatu on hyvin kirjava ja ymmärrys lehden sisällöstä ja linjasta hataraa. On myös ns. oman alan asiantuntijoita, joiden journalistinen osaaminen on olematonta.
 - Juttujen kuvitus. Vaikka avustajamme osaavat tuottaa editointikelpoista tekstiä, ja juttujen faktat ovat paikallaan, jää valokuvakuviutus usein heikkolaatuiseksi. Selventävät piirrokset ja grafiikka puuttuvat käytännössä kokonaan.
 - Aikataulussa pysyminen ja työn ylihinnoittelou, cvaikka noudatammekin Journalistiliiton ohjeistuksia.
 - Sekä mediatalojen että yksittäisten freetoimittajien mustavalkoinen käsitys oikeudenmukaisesta palkkiosta. Mediatatolot haluavat materiaalia ilmaiseksi kaikin oikeuksin ja yksittäiset toimittajat pitävät kiinni liiton suosituksista, jotka eivät vastaa alan todellisuutta. Suosituspalkkio voi olla yhdestä työstä liian suuri ja toisesta liian pieni, sivumäärä ei kerro juuri mitään työn vaatimasta ammattitaidosta tai työtunneista. Liika itsepäisyys puolin ja toisin on pelkkää ajan ja resurssien haaskausta, ostopäätöksen tekevä toimituksellinen henkilö ei voi rajattomasti vaikuttaa palkkioihin, eikä käytännössä ehdi toimimaan välittäjänä palkkiokiistoissa, koska päätoimenkuvaan kuuluu tuottava toimitustyö. Valtaosa freetoimittajista onneksi ymmärtää lehden resurssit ja oman ammattitaitonsa hinnoittelun oikein, sekä tajuaa diplomaattisen kaupankäynnin merkityksen - ja tietää milloin kannattaa joustaa ja milloin sanoa että ei käy.
 - Freelancereiden heikko perehtyminen lehden konseptiin ja tone of voiceen. Silloin tällöin freelancerit eivät pidä sovittuja aikatauluja. Alan yleinen freelancereita polkeva ja kaltoin kohteleva tapa vaikuttaa myös niin, että freelancereiden epäluulo kohdistuu herkästi myös niihin, jotka haluavat ja pystyvät kohtelemaan freelancereita hyvin ja oikeudenmukaisesti.

- Ammattilehti kaipaa asiantuntevia artikkeleita, hutiloiden tehty taustatyö ei kannusta käyttämään free-kirjoittajaa uudelleen. Olen päätenyt siihen, että lehdesämme käytetään ainostaan sellaisia free-toimittajia / kuvaajia, joilla on oma toiminimi tai firma, hallinnollisesti yksinkertaisempaa.
- Työn laatu ja toimittajan paneutuminen. Välillä kohtaan sitä, että moni tekee juttuja _vain_ rahasta ja se valitettavasti näkyy. Kaipaan sitä, että toimittaja innostuisi aidosti (myös itse ehdottamastaan) aiheesta.
- Kaikilla freelancereilla ei ole riittävästi tietoa lehden konseptista tai edes siitä, kuka lehteä lukee. Freelancerit harvoin "ylittävät itseään" eli usein saa perushyviä juttuja, harvoin kultakimpaleita, vaikka palkkiotaso on mielestäni kohdallaan. Jos tarvitsee uusia freelancereita, ongelma on vaihteleva taso. Monet itseään toimittajiksi tituleeraamat eivät pystykään tekemään kunnon juttuja.
- Erikoisalan ammattilehdessä tarvitaan toimittajiltakin suurta asiantuntemusta; heitä ei ole Suomessa yhtään liikaa.
- Ei ole mahdollisuutta maksaa kunnon palkkioita. Erikoisalaamme, sosiaalialaa syvästi tuntevia toimittajia on vähän - tarjotaan yleistiedon tasoisia juttuja ammattilehteen.
- Sijainti. Työskentelen pienessä maalaiskaupungissa, ja täällä on TODELLA vaikea löytää freelancereita, jotka osaavat hommansa. Tyrkyllä on lähinnä eläköityneitä suomen kielen opettajia tai näytelmäpiirin vetäjiä jotka ovat osanneet kirjoittaa koulussa hyviä aineita :D Olen onnistunut värväämään kulmakunnan kolme parasta freelanceria töihin, ja heistä pidän kiinni kynsin ja hampain.
- Kiire näkyy työnjäljessä, ei ehditä perehtyä aiheeseen/lehteen/konseptiin. Lopputulos on yleensä ihan jees, mutta huippulaatua näkee harvoin. Kaipaisin myös toimittajan omaa analyysia juttuun ja sitä, että tulisi vau-efekti tekstiin luettuana. Huolimattomuus näkyy myös tekstin viimeistelystä.
- Eri toimittajat käyttävät samaan juttuun eri työajan, mikä vaikeuttaa palkkion arviointia. Minusta minun ei pitäisi joutua maksamaan käytetyn ajan mukaan asiantuntemattomalle freelle, jolta aikaa kuluu asian oppimiseen. Freellä on myös vapaus valita ja olla ottamatta juttua työn alle, jos tuntuu että oma erikoistuminen ei riitä kustannustehokkaaseen toteutukseen (näinkin on joskus käynyt).
- 1. Free ei tunne riittävästi viestintä ja sen aluetta, johon tarjoaa
2. Täsmällisyys esim dead linen suhteen ontuu
- Freelancetoimittajien vaihtuvuus on suurta, ja he eivät aina muista ilmoittaa, että eivät enää ole käytettävissä. Lisäksi jos toimittaja kertoo osaavansa ottaa myös valokuvia, kuvien laatu ei vastaakaan odotettua tasoa.
- Työn taso vaihtelee. Hyvät kirjoittajat ovat harvassa, tai sitten freelancerit tekevät työtä liukuhihnalta ilman suurempaa kunnianhimoa omaa työtään kohtaan. Moni mitoittaa työnsä tason palkkion tasoon, eli tarjoaa köyhälle kustantajalle heppoisia pintajuttuja.
- Ammattilehteen kirjoittavilta freelancereilta tarvitaan erityisosaamista, joita monilta uusilta jutuntarjoajilta puuttuu.
- Että free lähtee liikkeelle liian köykäisin perustein: olen matkalla Tanskaan ja haluaisin vähän lisärahaa, olisitteko kiinnostuneet ostamaan jonkun jutun Tanskasta. Ei olla perillä lehden gendrestä ja linjasta. Tarjotaan sopimattomia juttuja. Tarjotaan juttuja, kun olisi kiva tehdä juttu tosta julkkiksestä. Juttuihin ei nähdä vaivaa, luetaan vaan liiton palkkiotaulukkoja ja unohdetaan, että jutun ostaja ostaa sen omiin tarpeisiinsa eikä kirjoittajan. Asennevammoja etupäässä.
- Lehteä ei tunneta.
- Editointityö: jutut ovat liian pitkiä. Palkkataso: liian pienet korvaukset freelancetoimittajille.
- Tarjontaa on jopa liikaa ja vaikuttaa siltä, että alan markkinoilla on kova kilpailu. Emme pysty ostamaan läheskään niin paljon juttuja kuin tarjotaan. Olemme ratkaisseet tilanteen suosimalla vakituksimpia avustajia ja ostamalla vain harvoin muilta juttuja.
- Uuden freen kanssa ei aina tiedä mitä saa - brüffistä huolimatta. Täytyy varautua siihen, että juttu vaatii vielä paljon tarkistamista, korjauksia ja editointia ennen julkaisua. Palkkiot pääkaupunkiseudun ulkopuolella heikot palkkiot. Laatuvaihtelu, juttuja joudutaan jonkin verran editoimaan.
- Ei kokemuksia.
- Aikapula, perehtyminen
- - Kiire ja sen aiheuttama kommunikoinnin vähyys ennen jutun kirjoittamista ja sen aikana
- - Palkkioiden pienuus ja siitä johtuva freelancereiden ymmärrettävä kieltäytyminen työtarjouksista
- Raha. Emme voi maksaa niin paljon, kuin pitäisi. Siitä seuraa se, että emme voi käyttää niitä freelancereita, joita haluaisimme ja joille pitäisi maksaa kunnolla. Muissa taloissa (ei meillä) suurin ongelma ovat epäselvät sopimukset, joissa vaaditaan kaikkia oikeuksia tai jopa rajoitetaan toimittajaan vapautta myydä juttujaan minne haluaa. Yhteiskunnallisessa mielessä suurin ongelma ovat itsensä työllistävien friikkujen suuret kulut ja surkea sosiaaliturva. Palkkiot ovat huonoja juuri suhteessa näihin kuluihin (YEL-maksut, työterveys, lomat, sairauslomat jne.)
- Tuloksetekemisen tavoitteet: kun pörssiyhtiön pitäisi tehdä omistajilleen mahdollisimman paljon voittoa, yhtiön johdossa tuijotetaan koko ajan euroa. Tämä näkyy siinä, että freelancereilta ostettaessa riittää, että jutut ovat "riittävän laadukkaita" ja että ne saa mahdollisimman halvalla. Tämä turhauttaa, kun omat kei-

- not palkita hyvästä laadusta ovat rajalliset.
- Juttujen laatu ja perusteellisuus. Taustatietojen oikeellisuus.
- Ei pystytä maksamaan riittäviä palkkioita.
- Kokonaisuuden hallinta pienessä lehdessä, kun kaikki tapahtuu etätöinä: tilaaminen, yhteistyön kehittäminen, editointi jne. Itse kärsin eniten henkilökohtaisen kontaktin puuttumisesta. Sähköiset välineet ovat kehittäneet yhteistyötä, mutta ihmiset kaipaavat myös henkilökohtaisia kontakteja. Siksi pyrin tapaamaan silloin tällöin eri puolilla Suomea toimivia avustajiani, kun olen itse työmatkoilla. Yleisesti keskeinen asia on pitää palkkiot asianmukaisella tasolla. Tiedän, että palkkioita poljetaan, kun lehden talous on tiukentunut.

30. Miten haluaisit kehittää suhdetta ja kommunikointia freelancetoimittajien kanssa?

Maksimi 2000 merkkiä.

- Enemmän yhteydenottoja ja kysymyksiä freen suunnalta toimitukseen. Varsinkin, jos joku asia on jäänyt epäselväksi.
- Järjestää enemmän yhteisiä tapaamisia.
- Olen jatkuvasti yhteydessä ja kyselen väliaikatietojakin jos hiljaisuutta jatkuu useampi viikko ja jos juttu on jo vireillä jollain tapaa. Olen pyrkinyt olemaan sparraaja ja kannustaja, annan palautetta ja kiitän kun lehti on kasassa. Toivon onnistuneeni. En osaa ajatella miten voisi kehittää, yleensä tapaan kerran pari, kun yhteistyösuhdetta luodaan, sitten riittää muu viestintä. En ole saanut palautetta freetoimittajiltani, että toivoisivat muutosta tapaan kommunikoida.
- lisää kasvokkain tapaamisia, niihin pitäisi järjestää aikaa (sekä itse että freet)
- Journalistiliitto voisi avata tietä ja järjestää yhteisiä tilaisuuksille freetoimijoille ja tilaajille.
- Jos minulla olisi aikaa kutsuisin freet useammin palavereihin ja koulutuksiin
- Enemmän yhteistyötä.
- Haluaisin järjestää tapaamisia free-toimittajien kanssa ja pitää muutenkin säännöllisemmin yhteyttä. Se edesauttaisi myös em. haasteiden ratkaisemista. Aika ei kuitenkaan tahdo riittää tällaisen "oman verkoston" kehittämiseen ja hoivaamiseen.
- Säännölliset toimituskunnan tapaamiset olisivat paras asia, mutta meidän sektorillamme siihen on vaikea päästä kaukomatkalaisten suuren osuuden ja free lancereiden melko rikkonaisten ja epäsäännöllisten aika- taulujen vuoksi. Yhteisiä aikoja ei löydy helposti ja jokainen tapaaminen vie monilta matka-aikana jo niin paljon ettei kalenteriin aina mahdu. Sähköposti on loistava välinen materiaalin siirtoon. Sähköposti on täydellisen surkea välinen neuvotteluun, ohjataan, tai muuhun sellaiseen johon reaaliaikainen dialogi eleineen, äänensävyineen ja -painoineen soveltuu erinomaisesti.
- Enemmän keskustelua, jos työaika sallisi.
- Olen vuosien varrella huomannut, että aika seuloa jyvät akanoista. Menneinä nousukauden vuosina arroganssia piisasi sekä toimittaja- että valokuvaajapuolella. Nyt sellaista ei enää ole ilmassa. Arvostan pitkäaikaisia yhteistyösuhteita luotettavien ja laadukkaiden free lancereiden kanssa - ja uskon, että sitä arvostavat myös ne freet joiden kanssa työskentelemme. Pitkäaikaisimmat free suhteet ovat meillä 15 vuoden ikäisiä ja aika moni lähentelee 10 vuotta.
- Pidän sähköpostia hyvänä, koska sopimuksesta jää samalla dokumentti. Jokaisen kirjoittajan olisi hyvä osata ottaa vastaan neuvoja ja kritiikkiä. Se on osa ammattitaitoa.
- Minusta se on tällä hetkellä suht ongelmaton. Aina yhteydenpitoa voisi tiivistää ja tavata enemmän noki- tusten, mutta työaika on rajallinen.
- Enemmän yhteydenpitoa, mutta siihen ei valitettavasti aika riitä.
- Pitäisi tavata kasvokkain, mutta tapaamisten järjestäminen on aika- ja rahakysymys. Avustajat ympäri Suomea.
- Säännölliset tapaamiset.
- Jos freen ja lehden välillä on pitkäaikainen, luottamuksellinen suhde, jossa suunnitellaan ja pohditaan juttuja yhdessä sekä annetaan avointa palautetta puolin ja toisin, yhteistyö toimii molempien kannalta hyvin. Tähän pyrin ja useimpien freelancereiden kanssa se onnistuu.
- Kaikki sujuu jo nyt hyvin
- Vakituinen suhde ja säännöllinen kommunikointi parantaa laatua, mutta parhaat freet pitää usein kaivaa itse esiin, he eivät ole ahkerimpien tarjoajien joukossa.
- Toki tätä jo tehdään mutta: vielä enemmän kasvokkain tapaamisia ja lehden kehittämistä yhdessä.
- Jos olisi aikaa, haluaisin tavata luottofree-toimittajia useammin. Se helpottaa keskustelua, kun tietää, millainen ihminen free on ja kun free tietää, etten oikeasti ole niin tiukka kuin viesteistä voi välittyä.
- Ei tarvetta kehittämiseen, ostantme juttuja melko vähän.
- Olisi mukavaa päästä siihen, että olisi vakituisia avustajia, joita tapaa säännöllisesti ja joiden kanssa voisi kehittää/käsitellä juttuideoita. Nyt tulee liikaa irrallisia juttutarjouksia sattumanvaraisista aiheista.
- Joiltakin yksittäisiltä freetoimittajilta kaipaaisin nöyryyttä ja joustavuutta, ominaisuuksia, jotka ovat mieles-

täni ehdottoman tärkeitä alalla menestymiseen. Toivoisin nöyryyttä asennetta, kun kerron, että juttua pitää hieman vielä viilata toimeksiannon mukaiseksi. Parhaimmillaan tässä yhteistyössä ja vuoropuhelussa syntyy huipputeksti ja molemmat oppivat prosessista ja ovat tyytyväisiä lopputulokseen. Mutta valitettavan usein kuulen toimittajan äänessä pientä närkästystä, jos on kyse lopputuloksen viilaamisesta. Pitäisi myös kumpaisenkin raivata aikaa kasvokkain tapaamiselle. Sen jälkeen kommunikointi on aina huomattavasti helpompaa.

- Haluaisin ehtiä tapaamaan heitä enemmän, mutta se on nykyään mahdottomuus. Muuten toimii loistavasti, varsinkin se että kun freellä on epäselvää esim. briiffistä, hän kysyy lisää eikä lähde tekemään omia ratkaisuja. Tässä on varmaan iso ero täysin journalististen julkaisujen ja asiakasjulkaisujen (joita itse edustan) välillä - journalistisissa julkaisuissa kuvittelisin toimittajalla olevan enemmän "taiteilijan" vapauksia.
- Haluaisin järjestää tapaamisia ja keskusteluja niiden ongelmien välttämiseksi, mutta aika ei oikein riitä siihen, eikä freekkuja saa koskaan yhtä aikaa kokoon.
- Myös freelancetoimittajat voisivat olla aktiivisia, ja esim. ehdottaa juttuaiheita, taitavia valokuvaajia tms.
- Toivoisin että meillä olisi varaa palkata toimistussihteeri tai -päällikkö, jolloin aikaa olisi enemmän muuhunkin kuin suorittavaan työhön.
- Henkilökohtaisia tapaamisia säännöllisemmin.
- Olen valmis neuvomaan, jos asenne on hyvä ja oppivainen.
- Joka jutun formatointi ja hintalappu ovat hyvä neuvotteluväline molemmille osapuolille.
- Ainakin meillä nykyiset tavat ovat hyvät ja riittävät.
- Toimii hyvin.
- Keskusteluihin. Palkkioiden säännöllisellä nostolla.
- Lisää tapaamisia vuoden varrella
- Haluaisin ehtiä ja pystyä olemaan freelancereiden kanssa enemmän yhteydessä jutun kokoamis- ja kirjoittamisvaiheessa sekä antamaan palautetta jutusta lehden ilmestymisen jälkeen
- Haluaisimme enemmän henkilökohtaista yhteydenpitoa, pitkiä avustajasopimuksia, yhteistä ideointia ja yhteisiä juhlia sekä koulutustilaisuuksia. Jotta tämä olisi mahdollisuutta, pitäisi meillä olla enemmän rahaa ja varsinkin aikaa.
- Enemmän tapaamisia kasvokkain, yhteiset suunnittelupalaverit ovat loistava idealähde!
- Itse käyn Stadissa luennoimassa avustajien kanssa "toimimisesta". Siinä keskeinen asia on palautteen tietoinen käyttö osana koko editointiprosessia. Palaute puolestaan on minulle keskeinen osa vuorovaikutusta, ei vain jälkikäteen annettava palaute tehdystä työstä. Tämä on ollut oma tapani yrittää kehittää toimintatyön eri osapuolten välistä vuorovaikutusta, kun kuulijoina on ollut editoivia toimittajia ja toimitusten esimiehiä (pääasiassa kuulijakunta on ollut aikakauslehtien väkeä, mutta Sanoma Oy:n koulutuksissa mukana on ollut sanomalehdenkin väkeä). Näistä kiitos kuuluu luentoni tilaavalle Panu Rädylle, jonka järjestämään koulutuskokonaisuuteen oma pieni osuuteni yleensä liittyy. Siis tähän sisältyy minusta vuosisadan haaste: MITEN OPIMME KOMMUNIKOIMAAN AINA VAIN PAREMMIN, JOTTA TYÖ PALKITSEE KOKONAISUUTENA KUMPAKIN OSAPUOLTA. Edellä mainittu puolestaan vaikuttaa journalismin syvyyteen ja juttujen laatuun, viime kädessä lukijan tekemiin valintoihin.

31. Millä keinoin muuttaisit alalla vallitsevaa tilannetta? Maksimi 2000 merkkiä.

- Vähentäisin vieistinnän/journalismin aloituspaikkoja varsinkin AMK-puolelta ja kansanopistoista.
- Alan palkkaus on kuulemma huono, meillä maksetaan liiton suositusten mukaan ja enemmänkin, jos keikka on jollain tapaa vaativa tai teettää työtä paljon. Toivoisin, että palkkiot kunnioittaisivat ammattitaidolla tehtyä työtä eikä olisi freen riistoa.
- En tiedä, tilanne on toimituksille vaikea digitaalisen maailman muuttuessa. On toisaalta hankalaa, jos jokaisesta lauseesta pitää tehdä erillinen sopimus. Sopimuskäytännöt lisäävät myös byrokratiaa toimituksissa. Viestintäalan hyvään johtajuuteen pitäisi kiinnittää huomiota ja järjestää hyvää koulutusta.
- SJJL saisi järjestää freelancereille koulutusta juttujen ideoinnista, median lukemisesta ja palkkioneuvotteiluista
- Yksipuolisesti sanellut freesopimukset pois.
- Alalle olisi hyvä kehittää laajempi hankintaohjeistus ja pelisäännöt, joissa ovat mukana myös pienemmät lehdet. Alan koulutuspaikkojen määrää pitää vähentää kiireesti, työvoiman tarjontaa on aivan liikaa erityisesti suurissa yliopistokaupungeissa. Opiskelijoita ja harjoittelijoita käytetään pätkätyövoimana, työt ovat pois freelancereita.
- Ei varmasti ole yhtä monoliittista, alalla vallitsevaa tilannetta. Eri kustantajat ja eri lehdet ovat erilaisia. Jos jokin asia leimaa alaa, niin se on katteeton hypetyks tai alan "seksikkyyks". Suomen kokoisella kielialueella on vain muutama todellinen tähtitoimittaja per toimituslaji: pari etevää taloustoimittajaa, jokunen muita selkeästi parempi tekniikan toimittaja, kourallinen lääketieteestä hyvin ja osaavasti kirjoittavia jne. Silti lehtiä on paljon ja suurin osa julkaisee melko keskinkertaista ja arkista käyttömateriaalia – kaikella kunnioituksella. Tyypillinen toimeksianto vaatii ainakin meillä suhteellisen hyviä pohjatietoja, kunnollisia tiedonhankintataitoja, päättelykykyä ja asioiden jäsentämisen kykyä ja eniten ututteraa tekstin työstämistä. Tyypil-

linen toimeksianto ei vie toimittajaa keskelle huimia seikkailuita tai kiihkeää elämää kaiken keskipisteessä. Tämä ei ole toisinaan tiedossa etenkin alalle hakeutuvilla nuorilla .

- Toivoisin SJL:lta erityisesti askelta kohti nykypäivää. Vakiintuneet kustantajat maksavat työstä mielestäni varsin kohtuullisesti, tai ainakin talo, jota itse edustan. Tämä ei ole riisto- vaan bisnessuhde. Lehden (brändin) pitää tuottaa, jotta se voi elää - ja myös tarjota työtä suomalaisille free lancereille. Minusta SJL:n ja myös free lancereidne kannattaisi suhtautua rakentavasti tähän seikkaan; ja myös muistaa, että kyllä kustantajatkin haluavat tarjota lukijoilleen laadukasta sisältöä. Me nimittäin elämme laatusisällöstä ja kilpailemme sisällöllä, äärimmäisen kovilla markkinoilla.
- Mihin alalla vallitsevaan tilaan kysymyksellä mahdetaan viitata?
- Olisi hyvä, jos kaikki ymmärtäisivät perustaa jonkinlaisen firman ja tietäisivät , että lehden kustantaja ei maksa työnantajamaksuja.
- Nyt on ostajan markkinat, ja siihen on paha käydä huutelemaan puskasta.
- Älyttömiä sopimuksia pitäisi loiventaa, ja vaki-freet ottaa tiivimmin mukaan toimitusten porukoihin.
- Kaupallisella puolella tulostavoitteet ovat kovat, varmasti freelancereiden palkkioita pyritään vetämään mahdollisimman pieniksi tästä syystä. Meillä järjestöpuolella taas toimintaresurssit ovat niukentumassa, mikä pakottaa meitäkin tiettyyn palkkiotasoon. Ihanteellisessa maailmassa freelansereiden työstä maksettaisiin juttujen työläyden ja tason mukaan.
- Verovähennykset freelancereiden kaltaisille yrittäjille.
- Millä keinolla ne epätoivoisimmat yrittäjät saisi vaihtamaan alaa? Toisaalta käsittäkseni ammattitaitoisilla yrittäjillä on edelleen hyvin työtä eikä mitään hätää.
- Olen kokenut nyt yleisesti vallitsevan vastakkainasettelun turhana. Uskon, että freelancereiden ja kustannustalojen edut ovat yhteensovitettavissa, kun asioihin suhtaudutaan käytännönlähtöisesti.
- Alalla valitseva tilanne tai sen muuttaminen ei ole millään tavalla käsissäni. Vaikuttaminen on mahdollista suosimalla avointa keskustelua ilmenevistä ongelmista, kuten yt-neuvottelujen ja pakkosopimusten kanssa tapahtuneista ylilyönneistä sekä työnantajien että työntekijöiden puolella. Uskon, että lehtien ja muiden medioiden pudotuspeli tulee jatkumaan vielä pitkään.
- Yksinkertaisesti: kaikille ymmärrys siitä, mitä on freelancerin työ, arki ja mistä hänen käteen jäävä tulonsa koostuu (palkkio ei ole palkka). Ymmärrystä myös sille, kuinka tärkeässä osassa freelancerit ovat monessa mediassa. Ylipäänsä tämä liittyy myös laadun arvostukseen; kun tehdään laatua, arvostetaan myös laadukkaita freelancereita (joita kaikki eivät toki alalla ole).
- Myös freelancerit voivat katsoa peiliin, pitää osata hinnoitella oma työ ja myös markkinoida omaa osaamistaan.
- Palkkioiden ja sopimusten tulee olla asiallisia.
- Jos tilanteella tarkoitetaan sitä, että freet kokevat tulevaisuutta hyväksikäytetyksi alhaisten palkkioiden takia, niin en osaa ratkaista. Itse harkitsen aina hintaa työmäärän perusteella ja maksan käsitykseni mukaan ihan kilpailukykyisiä palkkioita. Niitä vastaan vaadin tietysti hyvää tekstiä ja itsenäistä otetta jutun suunnittelussa ja haastateltavien etsinnässä - kuitenkin väliaikakommunikointia unohtamatta.
- Freelancereiden tulisi jotenkin yhdistyä ja porukalla vastustaa isojen lehtitalojen törkeitä sopimuksia. Isot lehtitalot pitäisi saattaa vastuuseen perusteettomista irtisanomista ja freekkujen oikeuksien polkemisesta.
- Selkeät pelisäännöt koko alalle. Ei vedätystä puolin ja toisin. Keskinäinen arvostus kunniaan.
- Itse asiassa niin, että freet kunnioittaisivat myös meidän työaikaamme. Kolmasosa menee juttujen torjumiseen hulluista ja sopimattomista aiheista, koska ei ole hajua, mikä on lehden linja.
- Freetoimittajille lisää arvostusta ja palkkaa.
- Nykykäytännöt polkevat free-toimittajien oikeuksia. Epäreiluinta on systeemi, jossa freen on luovutettava kaikki oikeudet tietämättä missä ja milloin ja kuinka monta kertaa juttu julkaistaan. Sen mahdollisuuden poistaisin työnantajilta heti.
- Yhtenäisempi palkkiokäytäntö olisi toivottava (Liiton suositusten mukaan).
- En osaa sanoa.
- - Sopimusehdot pitäisi saada taas inhimillisiksi (etenkin suurten mediatalojen tavasta ostaa kertapalkkiolla kaikki oikeudet pitäisi luopua välittömästi) ja palkkiotaso sellaiseksi, että palkkioilla voi todella tulla toimeen
- Itsensä työllistävien asema kuntoon! Eläkejärjestelmä remonttiin niin, että itsensä työllistäminen kannattaisi eikä vaadittaisi kohtuuttomia eläkemaksuja. Työttömyysturva kuuluu myös itsensä työllistävälle. He eivät ole mitään yrittäjiä, vaan palkkioilla eläviä silpputyöntekijöitä.
- Työstä pitäisi saada riittävä korvaus. Usein se ei toteudu.
- En keksi.

32. Muuta kommentoitavaa / palautetta. Maksimi 2000 merkkiä.

- Paikallistasolla freelancereiden käyttö on erilaista verattuna muihin lehtiin. Freelancerit eivät ole toimittajia vain jotain avain muuta. Hyötyä on ehkä eniten siinä että ne tuntee seutua.
- Käsittelin freelancetoimittajina tässä kyselyssä myös kaikkia muita lehteen liittyviä freelancereita, joiden palveluja käytämme, sillä näissä kysymyksissä heidän välillään ei ole ollut eroja.

- Käytän vain muutamaa hyväksi havaittua toimittajaa. En mielelläni ota uusia freetä mukaan lehden te-
koon.
- Työskentelen melko kapean sektorin erikoisaikakauslehdessä, jossa avustajat ovat pääsääntöisesti kirjoit-
tamaan kykeneviä oman alansa asiantuntijoita, eivät ammattitoimittajia. Heille juttujen tekeminen on
yleensä korkeintaan sivuammatti, usein vain näppärä sivutulolähde. Tämä saattaa heijastua vastauksissani.
- Molemminpuolin on parannettavaa.
- Kysymys nro 11, mitä tarkoitetaan työllistämisellä? Ylipäättään kuinka monelta ikinä ostetaan juttuja?
- Hyvä, että asiaa tutkitaan.
- Journalismissa on kyse enemmän kuin vain "juttutavaran" ostamisesta ja myymisestä. Tämä pitäisi pitää
kirkaana mielessä.
- Haluan tehdä hyvää ja kunnianhimoista lehteä, tarvitsen siihen hyviä ja kunnianhimoisia freelancereita.
Olen valmis jakamaan yhteistä hyvää ja korottamaan palkkioita budjetin niin salliessa.
Meillä on tarjolla asiantuntevaa opastusta jutun kirjoittamiseen, innostavaa kannustusta ja loistava taitto
korkealaatuisine kuvineen. Jokainen tekijä voi olla ylpeä omasta panoksestaan ja lukijat onnellisia.
Siinä se yhtälö. Jokainen meistä on aloittanut joskus, saanut apua ja kannustusta. Nyt on meidän vuoro
kannustaa ja opettaa seuraavaa sukupolvea.
- Vaikka palkkiotasomme ei ole päätähuimaava, monet avustajistamme valitsevat meidät, koska yhteistyö
on reilua. Yhteistyön onnistuminen on paljon siitä kiinni, kokeeko free tulevansa työssään (ansaitusti) ar-
vostetuksi vai alistetuksi.
- Ei.
- Kaikki on sanottu. Toivottavasti kyselyn tulokset julkaistaan esim. Journalistissa.
- Suuressa sanomalehdessä tai aikakauslehdessä tilanne juttujen ostamisen osalta on aivan erilaista kuin
paikallislehdessä. Minulla ei ole mahdollisuutta ostaa yhtään juttua ammattimaisesti tekevältä freelanceril-
ta, sillä heidän pyytämänsä palkkiot (vaikka olisivatkin täysin oikeutettuja) eivät menisi läpi omille esimie-
hilleni. Niinpä lehden täytyy "tyytyä" harrastelijoihin, joiden taso vaihtelee erittäin paljon ja jotka myös
työllistävät minua enemmän kuin ammattilaiset.